

వ్యాసకౌముది

2007 - 2009

వ్యాసాలు

కౌముది

మీ సమగ్ర సాహిత్య వెళ్ళులు
www.koumudi.net

కౌముది ప్రచురణలు - 113

విషయ సూచిక

ఏడాది	నెల	వ్యాసం పేరు	వ్యాస రచయిత(త్రి)	పేజి
2007	3	కథలకు రాజు - మునిపల్లెరాజు	కొట్టి రామారావు	2
2007	4	కవితా వార్షిక 2006	శ్రీ రామాచంద్ర మౌళి	6
2007	5	సరి కొత్త కవితా ప్రక్రియ నానీలు	కొట్టి రామారావు	9
2007	6	ముగ్గులు	జెజ్జాల కృష్ణ మోహన రావు	17
2007	6	తెలుగులో శాస్త్ర రచనలు	డా కొడవటిగంటి రోహిణి ప్రసాద్	33
2008	6	తెలుగు సంస్థల సాంస్కృతిక కార్య కలాపాలు	డా కొడవటిగంటి రోహిణి ప్రసాద్	39
2008	9	నాస్తికత్వం , హేతువాదం	జె యు బి వి ప్రసాద్	43
2008	10	అమెరికా తెలుగు సాహిత్యం	సత్యం మందపాటి	47
2008	11	కృష్ణశాస్త్రి గారి గేయ సాహిత్యం లోని పారమార్థిక సంపద	ఎం సుమతి	52
2008	12	వర్గ స్పృహకు నిలువెత్తు సాక్ష్యం రావి శాస్త్రి సాహిత్యం	కొట్టి రామారావు	56
2009	1	ఇది ఇంకో తాజమహల్	గొల్లపూడి మారుతిరావు	59
2009	1	దశావతారం	ఆర్ శర్మ దంతుర్తి	64
2009	11	శివతత్వం	ఆర్ శర్మ దంతుర్తి	70
2009	12	అమెరికా తెలుగు కథలలో 'దయా' స్ఫోరా జీవనం	మాకినీడి సూర్య భాస్కర్	76
2009	8	రామాయణంలో స్త్రీ పాత్రలు	ప్రమీలా చంద్రమోహన్ (మూడు భాగాలూ)(2009 8 – 2009 10)	81

కథలకు రాజు - మునిపల్లెరాజు

కొద్ది రామారావు

మానవోపహాసానికి మొదటి పంక్తి
మరణవాంగ్మూలానికి చివరి పంక్తి!
ఒక శిశువు ప్రథమశ్వాస!
ఒక జనని అంత్యపాస!!

సాధారణంగా అందరికీ తెలిసిన మునిపల్లె రాజుగారు గొప్ప కథకుడు. కానీ పై పంక్తులు చూడండి. ఆయన చాలా గొప్ప కవి కూడా. నాలుగు గొప్ప కథల సంపుటులతో పాటు రెండు కవితా సంకలనాలు 1.వేరొక ఆకాశం - వేరెన్నోనక్షత్రాలు 2.అలసిపోయినవాడి అరణ్యాకాలు ప్రచురించారు. పైపంక్తులు వారి కవితా సంపుటిలోవే!

మునిపల్లె రాజుగారికి కేంద్రసాహిత్య అకాడమీ పురస్కారం (2005 సంవత్సరానికి) 'అస్తిత్వనదం ఆవలి తీరాన' అనే కథల సంపుటికి వచ్చిందన్నవార్త చదివి రాజుగారికి ఫోను చేశాను. చేసి "ప్రతి సంవత్సరం కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ పురస్కార వార్తల్లో మీ పేరులేదని తెలిసి గుండె కలుక్కుమనేది. ఇంతకాలానికి మీ కథలకు పురస్కారమిచ్చి కేంద్రసాహిత్య అకాడమీ తన గౌరవాన్ని ఇనుమడింప జేసుకున్నది" అన్నాను. దానికాయన సాధారణ స్థాయిలో ధన్యవాదాలు చెప్పి "మూడు నాలుగు సార్లు సాహిత్య అకాడమీ నా పేరు ప్రతిపాదనను పరిశీలించిందని వింటూ వచ్చేను. ఇప్పటికిచ్చినా నేనేమీ బాధపడలేదు. మీలాంటి అభిమానుల గుండెల్లో నేనుండగలగడమే నా అదృష్టంగా భావిస్తాను. ఇదే నాకు గొప్ప పురస్కారం!" అన్నారు రాజుగారు!

ఆయన మాటల్లాగానే జీవితమూ చాలా విశిష్టమైనది. ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని అనేక మంది ప్రముఖ రచయితలు,

సాహిత్యవిమర్శకులు ఆయనను అనేక దశాబ్దాలకు ముందే ప్రశంసలతో ముంచెత్తారు. మచ్చుకు "మాస్టర్ పెయింటర్ కుంచె స్పర్శలాంటి శైలిలో చిత్రించిన వర్ణ చిత్రాలు మునిపల్లెరాజు కథలు" అన్నారు వాకాటి పాండురంగారావు.

"హృదయమున్న మార్కిస్టు. జీవితం తెలిసిన సైంటిస్టు. అన్నింటినీ రంగరించగల ఆల్కెమిస్టు" అన్నారు డా.పోరంకి దక్షిణామూర్తి.

"మునిపల్లె రాజుగారి కథలు కస్తూరి మాత్రలు. రసగుళికలు" పురాణం సుబ్రహ్మణ్యశర్మ గారన్నారు.

"చలం తర్వాత రాజుగారే" అని కథా నిలయం నిర్మాత కాశీపట్నం రామారావుగారన్నారు.

"మునిపల్లె రాజు కథల్లో చాలా వాక్యాల్లో కవిత్వం మాత్రమే కాదు, దాని ఆసరాగా అతడు

మాత్రమే వింటున్న ఆ రహస్యనాదమేదో మనం కూడా వినగలుగుతాం. కథకుడు యువకుడిగా ఉన్నప్పుడు ఆకలిని చూశాడు, అదినిజమైన ఆకలి! అతడు నేరుగా ఆర్థిక మాంద్యానికే పుట్టినబిడ్డ. యుద్ధాన్ని చూశాడు. యుద్ధమంటే ప్రతీకాత్మక యుద్ధంకాదు. నిజం యుద్ధమే. సరిహద్దుల్లో, రణరంగాల్లో సైనికుడై సంచరించాడు. వార్తాకథనానికీ, కథనానికీ సరిహద్దులు చెరిగిపోయిన కాలంలో నిజమైన కథనమెట్లా ఉంటుందో మనకోసం ఉదాహరణగా చూపడానికే మునిపల్లె రాజు కథతో తపస్సు సాగిస్తున్నారు. ఆ విశిష్ట కథకుడికి, ఆ సత్య శోధకుడికి బహుమతినివ్వడం ద్వారా సాహిత్య అకాడమీ తన గౌరవాన్ని ఇనుమడింపజేసుకున్నది" చిన వీరభద్రుడు.

కేంద్రసాహిత్య అకాడమీ రాజుగారి కథా సంపుటి "అస్తిత్వనదం ఆవలితీరం" అన్నదానికి పురస్కారం ఇప్పుడు ప్రకటించింది. నిజానికి పుస్తకానికే మచిలీపట్నంలోని ఆంధ్ర సారస్వతసమితి 2003 లోనే మునిపల్లె రాజుగారికి ఆంధ్రదేశపు ఉత్తమ కథకునిగా ఎంపిక చేసి నగదు పురస్కారంతో సత్కరించింది. రాజుగారికి ఆంధ్ర దేశంలో అనేకపురస్కారాలు లభించేయి. వారి పుస్తకాల మీద ఎందరో ఎమ్.ఫిల్, పి.హెచ్.డీలు చేశారు.

సాహిత్య అకాడమీ పురస్కార ప్రకటన తర్వాత ఈ వ్యాసకర్త జినారాతో కలిసి హైదరాబాదులో సైనిక్ పురిలో ఉన్న వారి నివాసంలో కలిసి దాదాపు రెండుగంటలు గడిపే అదృష్టం కలిగింది. రెండు గంటలు కథా చర్చతోటి సాహిత్య చర్చతోటి గడపడం జరిగింది. ఆ సందర్భంలో తెలిసిన విషయాలు: రాజుగారికి తెలుగు, భారతీయ సాహిత్యంలోనే కాదు. ఆంగ్లేయ సాహిత్యం, ఫ్రెంచి, జర్మన్, రష్యన్ కవులు - వారి పొయ్టీ, కథలు, నవలలు, నాటకాలు - ఇత్యాది అన్ని సాహిత్య ప్రక్రియలలోను పరిచయమున్నది. తెలుగు, ఇంగ్లీషు, హిందీ సంస్కృతం - భాషల్లో పరిచయమే కాదు, వాటిలో కవిత్వం చెప్పగల సామర్థ్యమున్నది. ముఖ్యంగా తెలుగు ఇంగ్లీషు భాషల్లో ఆయన భాషా సంపద అనితర సాధ్యం. ఒక ప్రక్క సైన్యంలో పనిచేస్తూ ఇన్ని గొప్ప రచనలు చేయగలగడం - అదీ అత్యంత ప్రతిభావంతమైన భాషా పటిమను ప్రదర్శించడం - విన్నప్పుడు - ఆయన ముఖతా తెలుసుకున్నప్పుడు మా ఇద్దరికీ ఎంత ఆశ్చర్యం కలిగిందో చెప్పలేము. ఎక్కడా మాటల్లో కానీ, ప్రవర్తనలోకానీ ఆడంబరంలేదు. ఎదుటివాడు ఎంత పెద్ద పండితుడైనా, చిన్న రచయిత అయినా అదే సింప్లిసిటీ, అదే సిన్సియారిటీ, అదే నిబద్ధత! సైనిక్ పురిలో దిగి ఆయన నివాసం కనుక్కోవడం కష్టమైంది, మాకు. ఫోన్ చేశాం. అంత పెద్దతనంలోనూ (ఆయన వయస్సు 82) దాదాపు అరకీలోమీటరు నడుచుకుంటూ వచ్చి మమ్మల్ని వారింటికి తీసుకుని వెళ్ళారు. తిరిగి వచ్చేటప్పుడు, 'చీకటి పడింది మేము మేము వెళ్ళగలం'

అని చెప్పినా, మమ్మల్ని బస్ స్టాప్ వరకూ స్వయంగా పంపించి కానీ ఆయన వెళ్ళలేదు.

రాజుగారు కథా కథనంలో కవిత్వంలో శిఖరాగ్రాన ఉన్నా ఆయన్ను కలసిన చిన్న కవులకూ, రచయితలకూ అవ్యాజ ప్రేమాభిమానాలందించడంతో ముందుంటారు. ఎంత చిన్నవాడు పలకరించినా తనకన్నా గొప్పవాడు పలకరించాడన్న గౌరవంతో ప్రతిస్పందించే గొప్ప వినయ సంపన్నుడు రాజుగారు.

ఈమధ్యనే రాజుగారు 'జర్నలిజంలో సృజనరాగాలు' అనే వ్యాస సంపుటిని ప్రచురించారు. ఈ పుస్తకం నాకు ఒకరోజున పోస్టులో వచ్చింది. లోపలికి తొంగి చూస్తే ఆశ్చర్యంతోపాటు ఆనందమూ కలిగింది. పుస్తకంలో "వివిధ కవుల, రచయితల పుస్తకాలకు ఆయన రాసిన 'ముందుమాట'లు, ప్రముఖ కవులూ పండితులూ ఆయన గురించి వ్రాసిన ఆప్తవాక్యాలు, పరామర్శలూ, అశ్రుతర్జుణలూ ఉన్నాయి. ఈ వ్యాసకర్త కథాసంకలనం 'రెక్క తెగిన చైతన్యం'కు రాజుగారు రాసిన 'కవితాకాశం నుండి కథా మైదానానికి ప్రస్థానం' అనే యోగ్యతాపత్రమూ ఆ 'సృజనరాగాల'లో చోటుచేసుకున్నది. ఆయన వ్రాసిన ముందు మాటలో ఎంత ఆప్యాయత, ప్రోత్సాహం ఉన్నదో మచ్చుకు కొన్ని వాక్యాలు!

గోహా పారిజాతంగా తోచే భావకుడు, సాహిత్య వీధుల్లో సాధుపథికుడు అయిన రచయిత - కవిత్వం నుండి కథాప్రక్రియను స్వీకరించి పయనం చేయుటమంటే - జీవితానికీ, వాఙ్మయానికీ గల అవినాభావాన్ని గ్రహించినట్లే! జనన కల్లోలాలు, త్రివిధ తాపత్రయాలు (ఆధ్యాత్మిక భౌతిక, నైతిక, ఆర్థిక విషమ సమస్యలు) తను మనుగడ సాగిస్తున్న సమాజాన్ని అల్లకల్లోలం చేస్తున్న తరుణంలో ఈ పరిణామం జరుగుతుంది. రచయిత ఆలోచనాధోరణిలో! అందుకే రామారావుగారి కథల్లో గోర్కీ మహాశయుడు చెప్పిన Joy of life and the force of pity . రెండూ ప్రక్క ప్రక్కనే నడిచాయని నేననుకుంటాను" ఎంతటి ఔన్నత్య శిఖరం రాజుగారు! మరెంతటి ఔదార్యత!!

'జర్నలిజంలో సృజనరాగాలు' పుస్తకంలోని దాదాపు 80 మంది పుస్తకాలకు (కవితా, కథావ్యాస సంకలనాలు) ముందు

మాటలు - బహుపసందుగా - వారిలో ఏమాత్రం ప్రతిభ ఉన్నా ప్రోత్సహిస్తూ - ముందుకు - మరింత ముందుకు నడిపిస్తూ - నిష్కలక్ష హృదయంతో - వారి కవిత్వాన్ని, రచనను - ఆవిష్కరించారు. ఇది లోకంలో చాలా అరుదుగా జరిగే సంఘటన అనడంలో సందేహం లేదు.

అయిదు దశాబ్దాలకు పైగా రాజుగారు కథా పయనం సాగిస్తున్నారు. కథా రచయితగా ఆయనకో ప్రత్యేకత ఉంది. "పైకి కథలు రాస్తున్నట్టుగా కన్పిస్తున్నా ఆ కథల వెనుక తీవ్రాతి తీవ్రమైన నిర్విరామమైన అన్వేషణ ఉంది... ఈ అన్వేషణ ఒక అభివ్యక్తి కోసం, శిల్పం కోసం, భాష కోసం కూడా... నేటి కాలపు కథకుడు చూస్తున్నదీ, మనకు చూపగలుగుతున్నదీ దృశ్యాన్నిమాత్రమే.. కానీ రాజుగారు ఆ దృశ్యం వెనుక అదృశ్యం గురించీ మనకు చూపించగలరు" (చిన వీరభద్రుడు)

"కథకుడి స్వగతాలు"లో రాజుగారిలా అన్నారు.

"కొన్ని జ్ఞాపకాలకు శక్తివంతమైన వ్యక్తిత్వం ఉంటుంది. అది సెన్సిటివ్ మనిషికి పగటిపూటి నీడలు, రాత్రిపూట పీడకలలు. దుఃఖం మానవుణ్ణి అంతర్ముఖుణ్ణి చేస్తుంది. నరులకు తమ దుఃఖాలే గురువులు" రాజు గారు అంతర్ముఖుడవ్వడంలో ఆశ్చర్యమేముంది?

"తను స్వయంగా జీవన గతిలో దుఃఖాను భూతిని పొందినా ఇతరుల దుఃఖంతో తను పాలుపంచుకున్నా - రచయితకు విలువైన భావనాస్ఫూర్తి ఉదయిస్తుంది. సర్వమానవ ప్రేమకు అప్పుడే రచయిత వైతాళికుడౌతాడు. కులం మతం, ద్వేషం అతన్ని అంటవు. సత్యాన్ని సత్యంగానే దర్శిస్తాడు. నిర్భీతిలో రచిస్తాడు. వేదనాపూరితమైన లోకాన్ని, ఆధ్యాత్మిక భౌతిక కల్లోలాన్ని దార్శనికుడిగా విశ్లేషించి, తన పరిసరాల్ని క్షాళితం చేయాలనే సంకల్పంతో ఉద్యమిస్తాడు. అప్పుడు వ్యక్తమయ్యేదే తొలి రచన ఈ వాక్యాల్లో అనిపించుకుంటుంది. తత్పూర్వం వచ్చినవి వ్రాతలు మాత్రమే! మునిపల్లె రాజుగారి కథా తపస్సు వెనుక ఎంతటి సత్యాన్వేషణ దార్శనికత దాగి ఉన్నదో మనకు అర్థమవుతుంది.

మునిపల్లె రాజు కథా సంకలనాలు:-

1. మునిపల్లె రాజు కథలు
 2. పుష్పాలు, ప్రేమికులు, పశువులు
 3. దివోస్వప్నాలతో ముఖాముఖి.
 4. అస్తిత్వనదం ఆవలితీరాన - మేజికల్ రియలిజం కథలు
- ఈ నాలుగవ కథా సంకలనమే రాజుగారికి కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ పురస్కారాన్ని తెచ్చిపెట్టింది.

మేజికల్ రియలిజం అంటే ఏమిటి? రాజుగారి మాటలులోనే "బహుశః గడిచిపోయిన శతాబ్దాల్లో ఎందరో మానవులు మౌలికమైన కొన్ని అస్పష్ట ప్రశ్నలు వేసుకుని ఉంటారు. అవి భౌతిక అస్తిత్వ ఆధ్యాత్మికమైనవి. ఎవరెవరికి ఏ సమాధానాలు లభించాయో! "యుగధర్మం మారినప్పుడల్లా జీవితపు చిరమర్మవేదనలు వేర్వేరు పరిభాషాపదాల్లో ఆ ప్రశ్నలనే పునః పునః లేవనెత్తుతుంటాయి. భారతీయ తాత్వికలోకంలో (1) ఆధ్యాత్మిక దుఃఖం (2) ఆధి భౌతిక దుఃఖం (3) ఆధి దైహిక దుఃఖం - అని మూడు రకాలుగా వర్గీకరించబడ్డాయి. ఈ దుఃఖాలు ప్రశాంత మానవ జీవన సరళిని అల్లకల్లోలం చేసి, మారణ హోమాన్ని సృష్టించిన దుష్ట రాక్షస శక్తులు విజృంభించిన తరుణంలో ప్రతి యుగంలోనూ ప్రపథమ నిస్సహాయ స్థితి ఆవరించినప్పుడల్లా ఈ సంక్లిష్ట ప్రశ్నావళి కూడా మానవ జాతిని వేధించేవే. మళ్ళీ మానవుడు తన సృజనాత్మక శక్తుల్ని కూడదీసుకుని ఈ అధర్మ విధర్మాల్ని నిర్మూలించినదాకా ఒక సంధియుగం తాకుంటే - ఆ సంధ్యాకాశంలో మనిషిని వేదనకు గురి చేసే అనుమానాలే ఈ ప్రశ్నలు.

ఈ సంఘటిలోని కొన్ని కథలు నా అదృశ్య పుచ్చుకుడి ప్రశ్నలకు సమాధానాలుగా వెలువడ్డవే అని నా విశ్వాసం. నేటి మానవుడి వైతన్యానికి రెండు పార్వాలయిన సామాజిక స్పృహ, జీవన స్పృహ - అతని సుదీర్ఘవికల స్వప్న జీవిత నిశిలో అంతర్ వ్యోమయానం చేస్తూనే ఉంటాయి. ఆ పరిభ్రమణుల రహస్య ప్రకంపనలను అభివ్యక్తికరించే ప్రయత్నమే ఈ "మాజికల్ రియలిజం"!... భౌతిక దృష్టికి గోచరించే వాస్తవాల వెనుక దాగిఉన్న అతిలోక వాస్తవాల్ని వెలికి తీసే సాధనే మాజికల్ రియలిజం లేక అద్భుత వాస్తవికత. ఒకానొక

మాయావాదఛాయావాద పదశైలీ నిర్మాణంలోనే దాని సహజ స్వరూపం గోచరిస్తుంది. అది శుష్క నినాదాల సాహిత్య మార్గాలను అనుకరించదు!

"గ్రేబయల్ గార్షియా, మార్వెజ్ వంటి ప్రసిద్ధ లాటిన్ అమెరికన్ రచయితల సృష్టి - మాజికల్ రియలిజం అని పాశ్చాత్య సాహితీకారులంటారు. ఈ ప్రక్రియ వ్యాప్తి కావడానికి ఆయా దేశాల ప్రత్యేక రాజకీయ వ్యవస్థల నిరంకుశ ధోరణులే కారణం. నిరంకుశాన్ని అన్యపదేశంగా ఎదుర్కొనే సాహిత్య ధోరణిగా అక్కడి రచయితలకు మాజికల్ రియలిజం తోడ్పడింది.

"కానీ భారతీయ జానపద వాఙ్మయంలోనూ, రామాయణ, మహాభారత, భాగవత పురాణాల్లోనూ దర్శనమిచ్చేది ఈ అద్భుత మాయావాదమే. దీన్ని అనితర సాధ్యంగా నిర్వహించిన ఆద్యుడు వ్యాసమహర్షి. మాజికల్ రియలిజమ్ సృష్టికర్త వ్యాసులవారిని

స్మరించుకుంటూ, ఆధునికం క్లిష్ట జీవన సమస్యల పరిధిలో యిముడుస్తూ ఈ కథా రచన సాగిందని మనవి చేసుకుంటున్నాను"

రాజుగారి దేశ విదేశాల సాహిత్య సాధనతో పాటు ఆయన వ్యక్తిగత పరిశోధనాత్మక విశ్లేషణ, సృజనా వైశిష్ట్యం ఎంత గొప్పదో మనకు ఈ పురస్కారంతో అయినా అర్థమయితే తెలుగు సాహిత్యానికి మంచి రోజులు వచ్చినట్టే. ఈ "అస్తిత్వనదం ఆవలితీరాన" అనే పుస్తకాన్ని హిందీలోకి అనువదీస్తే 'జ్ఞానపీఠ' అవార్డు, ఇంగ్లీషు లోకి (ఆయనే) అనువదీస్తే నోబుల్ ప్రైజ్ తప్పక వస్తాయనే నా నమ్మకంతో పాటు మీరు శృతికలుపుతారని ఆశిస్తాను!

ఇలా అన్నారు

మీ ఇంటి సంగతి ఇంకోరికి తెలుసు. వాళ్ళ ఇంటి సంగతి మీకు తెలుసు. వాళ్ళకి తెలుసునని మీకూ తెలుసు. మీకు తెలుసునని వాళ్ళకి తెలుసు. వొకరిది వొకరి తెలీనట్టుగా నటించాలి, లోపల ఇంకోళ్ళకి తెలీకుండా ఎంత కుళ్ళిపోయినా సరే, పైకి మర్యాదస్తులవలె కనపడాలి. ఇదే జీవనానికి మూలసూత్రం.

శివం నాటిక (1922)లో చలం

జీవితం నెత్తిమీద కొట్టి కళ్ళు తెరిచినప్పుడు వెతుకుతారు సొల్యూషన్స్ కోసం. కానీ కొందరు కళ్ళు తెరవక అట్లానే అణగారిపోతారు.

మనం చేసే కార్యాలు మనస్ఫూర్తిగా చెయ్యం. ఇష్టం లేనివి యెన్నో చెయ్యవలసి వస్తుంది. అందువల్లనే జీవితం ఇంత రసహీనంగా వుంటుంది.

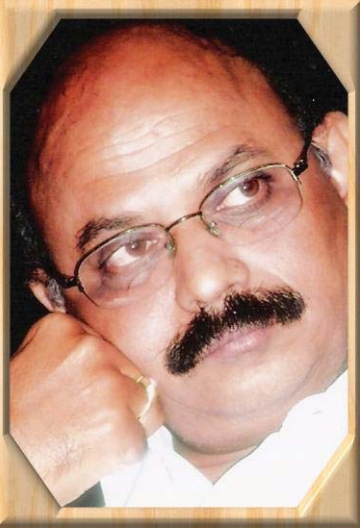
ప్రేమలేఖలు(1921-27) లో చలం

కవితావార్షిక 2006

వరంగల్ లోని సృజనలోకం సంస్థ గత మూడు సంవత్సరాలుగా అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో ప్రచురిస్తున్న వార్షిక కవితా సంకలనం 'కవితా వార్షిక' 2006 సంవత్సరం సంపుటాన్ని మార్చి 18 వతెదిన వరంగల్లో ఆవిష్కరించారు. హనుమకొండ ఆర్ట్స్ మరియు సైన్సు కళాశాలలో జరిగిన ఉత్సవంలో ప్రముఖ విప్లవకవి వరవరరావు ఈ కవితావార్షిక-2006ని ఆవిష్కరించారు. అంపశయ్య నవీన్ గారు ఈ సమావేశానికి అధ్యక్షత వహించారు. ఈ కవితావార్షిక సంపాదకులు రామా చంద్రమౌళిగారు కీలకోపన్యాసం చేశారు. ఇంకా ఈ సమావేశంలో జూలూరి గౌరీశంకర్, కొండేపూడి నిర్మల ప్రభుతులు ప్రసంగించారు. తరువాత నెల్లట్ల రమాదేవి గారి ఆధ్వర్యంలో జరిగిన కవితోత్సవానికి వి. ఆర్.విద్యార్థి అధ్యక్షత వహించారు. సుమారు 35 మంది కవులూ, కవయిత్రులూ తమ స్వీయ రచనల్ని చదివారు. సృజనలోకం వ్యవస్థాపకులు డాక్టర్ లంకా శివరామ ప్రసాద్ గారు వందన సమర్పణచేశారు.

ఈ సందర్భంగా కవితా వార్షిక సంపాదకులు, ప్రముఖ కవీ, కథారచయితా శ్రీ రామా చంద్రమౌళిగారితో ముఖాముఖిని ఇక్కడ ప్రచురిస్తున్నాం.

కవితా వార్షిక కోసం కవితలను ఎంపిక చేస్తున్నప్పుడు ప్రధానంగా మీ సంపాదకవర్గం ఏ అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటోంది?

నిర్దేశిత సంవత్సరకాలంలో వివిధ మాధ్యమాల ద్వారా వెలువడతెలుగు వచన కవితలను సాధ్యమైనంత విస్తృతంగా సేకరించి మౌలికంగా కవితాత్మక వ్యక్తికరణతో వినూత్న వస్తువును ఆలంబనగా చేసుకుని హృదయాన్ని స్పృశించగలిగే అనశీలమైన కవితలను నిజాయితీగా ఎంపికచేస్తున్నాము. కవి పేరును అస్సలు చూడకుండా కవితలో ప్రదర్శితమైన వైవిధ్యాన్నీ, కొంగ్రొత్త అభివ్యక్తినీ గుర్తించి పాఠకులకు అందించే ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. ఈ క్రమంలో ఎందరో ప్రతిభాశీలురైన అంతగా పేరులేని కవులుకూడా కేవలం వాళ్ళ ప్రత్యేకతవల్ల వెలికి వస్తున్నారు.

ఏలక్ష్యంతో మీరు 'కవితావార్షిక'లను నిరంతరాయంగా వెలువరించాలని సంకల్పించి నిబద్ధతతో వెలువరిస్తున్నారు..మీ లక్ష్యం నెరవేరుతున్నట్టుగా భావిస్తున్నారా?

మేము మొదటే చెప్పినట్టు 'కవితా వార్షిక' ను వెలువరించడంలో ప్రధానంగా రెండు లక్ష్యాలున్నాయి. ఒకటి - ఒక సంవత్సరకాలంలో వెలువడతెలుగు వచన కవితను ఒక గుచ్ఛంగా, ధారగా కవితాభిమానులకు అందించి మన ఉనికిని శాస్త్రీయంగా దర్శించి అంచనావేసుకోవడం, మన నడకని మనం సమీక్షించుకుని అధ్యయనం చేయడం. రెండవది, యితర భారతీయభాషలలో గానీ, ప్రపంచభాషలలో గానీ సమకాలీనంగా వెలువడుతున్న వచన కవితస్థాయిలో ఈ 'తెలుగు కవితా వస్తువు' ను పోల్చి మనను మనం బేరీజు వేసుకోవడం, భవిష్యత్తులో మరింత ఉన్నతమైన కవితను వెలువరించడానికి ఈ వర్తమాన స్థితిని వికాసదిశలో ఇంకా ఉన్నీలింప జేయడం. ఈ దృష్టిలో పూర్తిగా మా లక్ష్యాలను చేరుకుంటూనే ఉన్నాం.

కవిత్యాభిమానులూ,కవులూ మీ ఈ ప్రయత్నాన్ని ఎలా స్వీకరిస్తున్నారు?

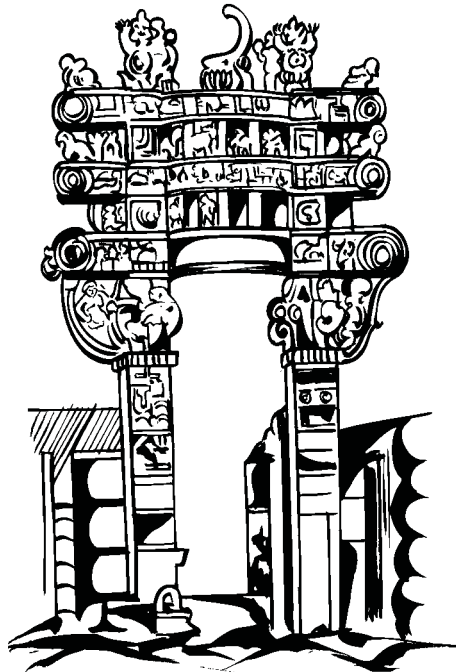
కవితావార్షిక క్రమం తప్పకుండా ఒక పరంపరగా వెలువడుతున్న ఈ సందర్భంలో మన పొరుగు రాష్ట్రపాఠకులైన తమిళ, కన్నడ,మళయాళ కవిత్యాభిమానుల ప్రతిస్పందనను నేను ప్రత్యేకంగా రికార్డుచేశాను. ప్రతి ఒక్కరూ ఈ ప్రచురణను ఒక అతి ప్రయోజనకరమైన ప్రయత్నంగా ప్రస్తావించి అభినందించారు. ఆయా రాష్ట్రాల్లో ఈ రకంగా ఒక వార్షికగా కవితా సంపుటాలను వెలువరిస్తున్నట్టుగా ఎవరూ చెప్పలేదు. కాగా 'తెలుగు కవిత్యా'నికి సంబంధించి ప్రతి సంచికలోనూ మేము ప్రచురిస్తున్న 'కవితాగోష్ఠి' ఒక పరిపుష్టమైన విద్యావిషయిక విలువలను కలిగి ఉన్న సమాచారంగా, పరిశోధనాస్థాయి గల సాహిత్య అంశాల సమాహారంగా విజ్ఞులు

ప్రస్తుతించారు. 'కవితా నేపథ్యం' శీర్షిక క్రింద మా సహసంపాదకులు డా. లంకా శివరామ ప్రసాద్ రాస్తున్న వినూత్న ప్రస్తావనలు కూడా అనేకమంది కవితా ప్రేయుల ప్రశంసలను పొందాయి.

ఇక కవుల ప్రతిస్పందనలూ ఉన్నతంగానే ఉన్నాయి. ఐతే 'కవితావార్షిక' లో స్థానం పొందలేకపోయిన కొందరు కొద్దిగా నిరుత్సాహపడుతుండడం మా దృష్టికి వస్తోంది కానీ కొన్ని ప్రమాణాలతో రాజీ పడకపోవడం, మా నిబద్ధలో ఒక ప్రధానాంశం కావడం వల్ల మేము కవులందరినీ తృప్తిపరచలేము.

తెలుగు వచనకవితను అంతర్జాతీయ కవిత్వాభిమానులకు అందించాలనే ప్రయత్నంలో అప్పట్లో 'మో' సంపుటిని వెలువరించారు కదా, తర్వాత అటువంటి ప్రయత్నాలు జరుగలేదు. 'కవితా వార్షిక' లద్వారా ఉత్తమ తెలుగు వచన కవిత్వాన్ని ఒక చోట ప్రోది పరుస్తున్న మీకు అంతర్జాతీయం చేసే ఆలోచన ఏమైనా ఉందా?

మనం ఉత్తమమైనదని భావించిన మన తెలుగు వచన కవితయొక్క మూలసౌందర్యం, జీవ పరిమళం ఏమాత్రం ధ్వంసం కాకుండా అతి పదిలంగా ఇంగ్లీష్ భాషలోకి అనువాదం చేయగల ఒక 'అనువాదకుల బృందాన్ని' మేము ప్రస్తుతం కూర్చుకుంటున్నాం. ఒక మూడు లేక నాలుగేళ్ళ కాలాన్ని పరిగణనగా చేసుకుని తెలుగు భాషలోని ప్రాతినిధ్య వచన కవితను ఇంగ్లీషు భాషలో వరుసగా వెలువరించాలనీ, అంతర్జాతీయ పాఠకులకు తెలుగు కవిత పసిడి వెలుగులను పరిచయం చేయాలనీ ఉంది. ఈ సంకల్పం మునుముందు కార్యరూపం దాల్చి సాకారమౌతుంది.

సరికొత్త కవితా శ్రక్తియ నానీలు

కొట్టి రామారావు

జలయజ్ఞు / ఫలితానిచ్చింది

ఇప్పుడు పడవల్లోనే / ప్రయాణం!

మన రాష్ట్రపభుత్వం కొన్ని వేలకోట్ల పెట్టుబడితో 'జలయజ్ఞు' చేస్తున్నటు పడేపడే ప్రకటిస్తున్నది. దాదాపు నూరు సంవత్సరాలలో ఏఒక్కసారి కురవనంత భారీవర్షం ఈ మధ్య కురిసింది - కృష్ణా, గుంటూరు, ప్రకాశం జిల్లాల్లో. ఈ రెండు ప్రధాన సంఘటనల కవితా స్వరూపం ఈ చిన్న నానీ రూపంలో ఎంత చక్కగా కుదిరిందో చూడండి.

కాలేజీ దగ్గరని / బార్ లైసెన్సింగ్ వారా!

అయితే షిప్లు చేసేద్దాం / కాలేజీనే!

విషయం సుబోధకం. ఈ రెండు నానీలు నేను ఈ మధ్యనే వ్రాసిన పాత్రికల్లో బిడ్డలు.

నానీల సృష్టి 1997లో వార్త దినపత్రికలో ధారావాహికంగా ప్రారంభమైంది. కర్త డా. ఎన్. గోపి. వీటిని ఆయనే 1998లో పుస్తకరూపంలో తీసుకుని వచ్చారు. తరువాత సంవత్సరమే ఎస్.ఆర్. భక్తం 'గూడువదలని గువ్వలు', 2001లో సోమేపల్లి వెంకటసుబ్బయ్య 'తొలకరి చినుకులు' నానీలు పుస్తకాలుగా వచ్చేయి. తర్వాత చాలామంది కవులు నానీలు వ్రాయడం ప్రారంభించారు. 2005నాటికి నాతో కలిపి 35 మంది వీరితో కలిస్తే నేడా సంఖ్య 70కి దాటింది. వారిలో రసరాజు, ద్వా.నా.శాస్త్రి, ఎస్.రఘు, పుద్దీరాజ్, ఎ.జనార్దన్, కోట్ల, శారదా అశోకవర్ధన్, భవానీదేవి, సుజాత, రజిత, కొట్టి రామారావు, జిసనారా మొదలైన వారు ఉన్నారు.

ఇంతకీ నానీల స్వరూపం ఏమిటి?

'నావీ నీవీ వెరసి మనవి' అని డాక్టర్ గోపీయే చెప్పారు. దీనికి నాలుగు పాదాలు ఉంటాయి. మొదటి రెండు పాదాలు ఒక భావాంశాన్నీ, తక్కిన రెండు పాదాలు మరో భావాంశం లేక మొదటి దానికి సమర్థకంగానూ ఉంటుంది. నాలుగు పాదాల్లోని అక్షరాలు 20 నుండి 25 వరకు మాత్రమే ఉండాలి. ఈ పాదాలు, అక్షర నియమం తప్పక పాటించాలి.

అకులు లేకుండా / చెట్టునెలా గుర్తిస్తావ్?

పచ్చదనమే / చెట్టు చిరునామా! - డా. ఎన్. గోపి.

కన్నీళ్ళు రానివ్వకు / ఒక పాలే ఉన్న నేల

మరింత / కుంచించుకుపోతుంది. - కొట్టి రామారావు.

సునామీ నానీ ఇటువంటిదే మరోటి.

మూడొంతులు / భూమి నీదే కదా!

అయినా / కబ్బాదారువయ్యావా? - టి. సంపత్ కుమార్

నానీలలో హాస్యాన్నీ పండించవచ్చు:

గడియారం / ఆగిపోయింది
 ఆస్తికోసం / అంతర్యుద్ధం మొదలు - జిసనారా.
 ఆసుపత్రిలో / జీవన్ మృతుడు
 బయటపడి / బ్రతికిపోయాడు - కొట్టి రామారావు.
 పచ్చగడ్డెలా మండుద్దనా / సిద్ధాంతాలు
 రాజకీయాల / మధ్య వేస్తే సరి - ఎన్. ప్రతాప్ కుమార్.
 జాతకం తెల్యకే / చిలుక చిక్కింది!
 ఇప్పుడేమో / ఇతరులకు జోస్యమట! - ఎన్. సుజాత
ఎన్నో ఆధ్యాత్మిక విషయాలను అతి సూక్ష్మంగా చెప్పవచ్చు:
 రోజూ / ఎందరినో కలుస్తూంటాను
 నన్ను కలవటమే / కుదరటం లేదు - డా. ఎం. విజయశ్రీ
 కోరికల నదిలో / బ్రతుకో బుడగ
 ఎంతకీ / దరిచేరని పడవ - డా. సి. భవానీదేవి.
 జననం / దిగంబరం
 మరి మరణం? / చిదంబర రహస్యం - కారం శంకర్.
 విశ్వదర్శనం / చేశావు నిజమే
 నీ గురించి కాస్త చెప్పు / చూద్దాం - కొట్టి రామారావు.
ప్రకృతి అండాల్ని నానీలలో చక్కగా కవిత్వీకరించవచ్చు:
 గడ్డి పూవు పై / వాలిందో సీతాకోక
 ఊయలూపుతూ / గాలి లాలిపాట - డా. పుధ్యీరాజ్.
 ప్రకృతి బడిలో / ఏడాదికో వసంతం
 పిల్లలబడిలో / రోజూ వసంతమే - ఎన్. రవీంద్ర.
 సముద్రవీణను / కొనవేళ్ళతో మీటుతూ
 తియ్యగా పాడుతోంది / నింగి కన్నె - చిమ్మపూడి శ్రీరామమూర్తి.
 రంగులన్నీ కలిస్తే / ఇంద్రచాపం
 చినుకులన్నీ గొంతెత్తితే / వర్ష రాగం - కొట్టి రామారావు.
 కెరటం / వచ్చింది
 భూదేవి పాదపూజకు / నురుగుపూలతో - రసరాజు.
 పచ్చని ఆకులపై / రంగురంగుల పూలు
 అవి / ఆకుల స్వప్నాలే కదా - డా. శిరీష.
 వేరును కాదని / వేరుపడితే
 చెట్టుకొమ్మకు / పట్టెక్కడ? - దుగ్గిరాల సోమేశ్వరరావు.
 కొబ్బరాకులమీద / చినుకులు

దోసిలి జారిన / ముత్యాలు - జిసనారా
దుఃఖాతిశయాన్ని నానీలలో చెప్పినప్పుడు హృదయం ద్రవిస్తుంది:
 జరీ అంచుల్లో / ఆకలి మంటలు
 మగ్గం గోతులు / సిద్ధంగా ఉన్న సమాధులు - ఎస్సార్. పృథ్వి.
 చెట్టు / తలదించుకుంది
 అన్నదాత ఉరికి / ఆధారమైనందుకు - నాగిశెట్టి.
 ఏ చేపకు ఏ వలో / తెలుసు జాలరికి
 నీటి వలగురించే / తెలియదు - టి. సంతత్ కుమార్.
 మానేరు డ్యాం / పల్లెల్ని తరిమేసింది.
 పల్లెలు పట్టుంలో / తలదాచుకున్నాయి - డా. ఎం. హరిదాసు.
 నీరు, ధాన్యం / పుష్కలమే అయినా
 అన్నింటికీ కరువే / ఒక్క కన్నీటికి తప్ప - కొట్టి రామారావు.
ప్రేమానురాగాలను నానీలలో ఎంత బాగా చెప్పవచ్చో చూడండి:
 ఎప్పటికీ తీరనిది / తల్లి బుణం
 తిప్పి రాయాల్సిందే నోటు / జన్మజన్మకీ - నాగిశెట్టి.
 అమ్మ సేవలు / వెలకట్టలేనివి
 వెల లేదుగనుకే / విలువలేదు - రాణీ ప్రసాద్.
 మా నాన్న / చెరుకు పండించేవాడు
 అందుకే / అనుబంధాల్లో అంత తీపి - ఎన్. అరుణ
 తొలిచూపు / ప్రేమ
 తొలకరి జల్లులో / మొలిచిన మొలక - సోమేపల్లి వెంకటసుబ్బయ్య
 అమ్మను వర్ణించే / పద్యం ఉందా?
 అమ్మే ఒక మహా / పద్యం కదా! - శారదా అశోకవర్ధన్.
పచ్చి నిజాలను కవిత్వీకరించటం నానీలలో అద్భుతంగా చూపించవచ్చు:
 భూకంపం / నిలువెత్తు భవనాలు కూల్చింది.
 కులం మాత్రం / అలాగే నిల్చింది - తుమ్మిడి నాగభూషణం.
 తప్పులకు / ధైర్యమొచ్చింది
 చాలామంది / తమ వెనుక ఉన్నారని - కోవూరి పుష్పాదేవి.
 దీపంతో / పోల్చక్కర్లేదు
 కిరోసీన్ కి / అర్పించుకుంటే చాలు - ఎస్సార్. భళ్ళం.
 నేను చెప్పేది / ఒకటే నిజం
 బ్రతుకంతా/అబద్ధాలపుట్ట

కొద్దిపాటి నియమాలను ఛందస్సు అంటారా?:

అంటే అనండి. కానీ ఈ ఛందస్సు ఎంతో సులభతరమైనది. నాలుగు పాదాల నియమం మనకు ఎప్పటినుండో ఉన్నదే. వేమన పద్యాలు, సుమతీ శతకం, గురజాడ ముత్యాల సరాలు, సినారె గజశృంగ, ఆరుద్ర కూనలమ్మ పాదాలు - నానీలకు ముందున్న నాలుగు పాదాల కవితలే రెండేసి పాదాల నియమం అనుకూలమే కానీ ప్రతికూలం కాదు. వేమన పద్యాలు, సుమతీ శతకం పద్యాలు - రెండేసి భావాంశాలను తీసుకుని వాటికి మూడు, నాలుగు పాదాలలో సమన్వయం చేశారు. వాటికున్న యతి ప్రాస నియమాలు నానీలకు లేవు కదా!

ఉప్పుకప్పురంబు / నొక్కపోలికనుండు

చూడచూడ రుచులు జాడవేరు / విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ.

ఇకపోతే అక్షర నియమం. ఈ సందర్భంలో ఎప్పటినుండో ప్రాచుర్యంలో ఉన్న (ఇండియాలో కాకపోవచ్చు) హైకూలకున్న సంక్లిష్టత నానీలకు ఏమాత్రము లేదు. హైకూలకు - మొదటి పాదం 5 అక్షరాలు, రెండవపాదం 7 అక్షరాలు, మూడవపాదం 5 అక్షరాలు ఉండాలి. నియమాలను తప్పక అనుసరించాలనుకునే రచయితలు హైకూలు మూడూ పాదాల్లోనే పై అక్షర నియమాన్ని అనుసరించి తీరాలి. అందుకోసమే కాబోలు హైకూ కవుల్లో హెచ్చు మంది అక్షర నియమాన్ని పాటించటం లేదు. పైపెచ్చు అది అనవసరం అనే స్థితికి వచ్చారు. (అక్షర నియమాన్ని పాటిస్తూ మంచి హైకూలు వ్రాసిన కవులూ ఉన్నారు. పుద్గీరాజ్, బి.వి.వి.ప్రసాద్, కొట్టి రామారావు, పెన్నా మొదలైనవారు).

ఈ పై కారణాల వలన నానీలలోని అక్షర నియమం ఏమాత్రం ఇబ్బంది లేనిదే కాకుండా సంపూర్ణ భావ వ్యక్తీకరణకు దోహదకారి అనడంలో సందేహం లేదు. నానీలలో నాలుగు పాదాలలో ఒక పాదానికిన్ని అక్షరాలని కానీ, రెండు పాదాలకూ కలిపి ఇన్ని అక్షరాలని కానీ నియమం లేదు. మొత్తం అక్షరాలు 20-25 నియమం వెనుక వెసులుబాటు ఉంది. మొత్తం అక్షరాలు రూప సంక్లిష్టత అనే ఆశయం ఉంది. కట్టుబాటులో స్వేచ్ఛ, స్వేచ్ఛలో కట్టుబాటూ ఉంది. దేశీయ ఛందస్సులు ఇలాంటివే. అటు అక్షర సమత, ఇటు మాత్రా సమతకు దేశీ చందస్సుకు మధ్యే మార్గం. యతి, ప్రాసల విషయంలో స్వేచ్ఛ ప్రాస, యతిరూపం (ప్రాసయతి)లో ఉంది. వీటి విషయంగా ఐచ్ఛికత ఉంది. అదే భావన గోపి నానీల సృష్టికి కారణమైందని ఆయన పీఠికలు, ఇంటర్వ్యూలు, 8వ వార్షికోత్సవ కీలక ఉపన్యాసంలోనూ చెప్పాయి. ఇది దేశీయమైనదన్నారు గోపీ. గణబంధాలు దేశభందోగణ నియమాలు లేక ఇది వచన కవిత్వమే. వచన కవిత్వంలోని విస్తృత రూపానికి సంక్షిప్త స్వరూపం. చిన్న భావం అనతికాలిక గానం, అత్యల్ప సంవిధానం, ముక్త కంఠస్తయోగ్యం నానీలకు మరికొన్ని లక్షణాలు". - డా. సంగంభట్ల నరసయ్య. ("నానీలు - సంవీక్షణం"లో)

నానీ నియమాల సౌలభ్యం కారణంగానే నానీ కవులు అతి తక్కువ కాలంలోనే పెరిగారు. అంతకు ముందు ఛందోబద్ధమైన కవిత్వము వ్రాసే సీనియర్ కవులు - రసరాజు, దుగ్గిరాల లాంటి వారు నానీల వైపుకు మళ్ళారు. ఇంకొక ముఖ్యమైన విషయం - నానీలు వ్రాసే 70, 80 మందిలో 99% కవులు పై నానీల ఛందస్సును అతి తేలిగ్గా అనుసరిస్తూ గొప్ప కవిత్వాన్ని వ్రాయగల్గుతున్నారు. వేమన పద్యాల్లాగా నానీలను సభల్లో, ఉపన్యాసాల్లో సులభంగా కోట్ చేస్తున్నారు. మచ్చుకు కొన్ని:

రెక్కలొచ్చిన పక్షి / గింజలకోసం

ఖండాంతరాల / వలస - పెరుగు రామకృష్ణ.

చూపులు చూసేది / వెలుగునే

మరి మనసు / చీకటినీ చూస్తుంది. - శారదా అశోకవర్ధన్.

ఈ కన్నీటి చుక్క / బరువెంత?

ఏ కొండ కూడా / మొయ్యలేనంత - ఎన్. అరుణ.

చెప్పులని / ఛీ కొట్టకు మిత్రమా!
 తిరిగి అవే కొడితే / తలెత్తుకోలేవు - ఎస్. సుజాత
 నేల మీద / వాన దేవుడు సంతకమైతే గాని
 పంటల జీ.వో.లు / రావు - చిమ్మపూడి శ్రీరామమూర్తి.
 ప్రతాపమంటే / ఆకలిదే
 ఎండలో బండల్ని కూడా / పిండి చేయిస్తుంది - కారం శంకర్.
 ప్రాజెక్టులో / నీళ్ళు వదిలారు
 కాల్యలన్నీ / పక్క జేబుల్లోకే - జిసనారా.
 అమ్మకు / స్వార్థం ఎక్కువ
 ఎంతసేపూ / బిడ్డలు బాగుండాలనే - కోవూరి పుష్పాదేవి.

నానీలలో కొంతమంది మహనీయుల్ని వారి పేర్లు చెప్పకుండా - వారి ఘనకార్యాలతో, వారి రచనలతో స్ఫురింపచేయడం ఒక

ప్రత్యేకత:

నీలి కలువ రేకల్లో / పూచింది 'కత్తి'
 దళిత మహాసభ / ఓ మహా శక్తి - నేతల ప్రతాప్ కుమార్.
 ఏడు పదులలోనూ / యజ్ఞం చేశాడు
 కథా నిలయం / తెలుగోడి డాక్యుమెంట్ - ద్యా.నా. శాస్త్రి
 గబ్బిలానికి / ఆకాశాన్నిచ్చిన గుండె
 దాని పేరు / వినుకొండ - కె.జె. రమేష్.
 రసగంగాధరం / కవితామృతం కురిపించిన రాత్రి
 మళ్ళీ / ఎప్పుడొస్తుందో - కొట్టి రామారావు.
 'కాల్తన్న' గుడిసెల్నుం'డి' / పైకెగసిన
 కవిరాజు / బాధల పల్లకీ 'బోయి' - కొట్టి రామారావు

కవితా సౌలభ్యం - వస్తువైవిధ్యం:

నానీలు వ్రాయటంలో కవితా సౌలభ్యం ఉండటమే కాకుండా వస్తువైవిధ్యాన్ని ప్రదర్శించవచ్చు.

ఇంతకు ముందే నానీల్లో హాస్యం, ఆధ్యాత్మికం, ప్రకృతి అందాలు, దుఃఖాతిశయం, ప్రేమానురాగాలు, పచ్చి నిజాలు - ఎంత బాగా చెప్పవచ్చో సోదాహరణంగా వివరించడం జరిగింది. ఇప్పుడు మరికొన్ని - ఆ కోవలోనే ...

సౌందర్యాధన:

ఆ అమ్మాయి / వెన్నెల్లో పుచ్చపువ్వు
 కన్నుల్లో వెలుగు / గుండెలో దిగిన మొవ్వు - కొట్టి రామారావు.
 కన్న కళ్ళను / చె రోటి పంచుకున్నారు
 అప్పుడు చూసుకున్నై / ఓదాన్నొకటి - ఎన్. సుజాత.
 నేల ప్రమిదలో / వాన దీపాలు
 అంతటా / హరిత కాంతులు - చిమ్మపూడి శ్రీరామమూర్తి.

సంగీతం / ఒక్కొక్క పాఠనే తొలగిస్తుంది
 ఆత్మలోకంలో / అమృత స్నానం! - డా. ఎన్. గోపి.
 చూపును / నాటాను
 మానస మాగాణిపై / మొలిచింది ప్రేమ మొలక - ఎస్సార్ భట్లం.

అభివ్యక్తి - శక్తివంతంగా:

దహనంలో / కుడి చెయ్యి కాలలేదు
 కారణం / కలం పట్టిన చెయ్యి - డా.ఎన్. గోపి.
 మనసాక ప్రజం / కిరణం
 పరావర్తనం / అదే పరివర్తనం - జిసనారా
 ముసలితనం / ఎంత త్వరగా వచ్చేస్తుందో
 మనిషితనమే / కష్టం - అంబళ్ళ జనార్థన్.
 మనసాక రేడియో / మనక్కావలసిన స్టేషన్లు
 మనమే / ట్యూన్ చేసుకోవాలి - ఎస్. రేవత్.
 కడుపులో ఉన్నప్పుడు తంతే / బాధలేదు
 బయట ఉండి తంతేనే / నరకం - డా. కె. రామకృష్ణ.
 ఎన్నేళ్ళయినా / ఇంకిపోనిది సముద్రం
 కన్నీటికి / సరిజోడు - పి. లక్ష్మణరావు.

గ్లోబలైజేషన్:

విసిరాడు / విష సంస్కృతి వల
 పాశ్చాత్య జాలరి / ఇంటర్నెట్ - డా. పృథ్వీరాజ్.
 క్రెడిట్ కార్డుల్లో / పళ్ళు తోముకుంటున్నారు
 కొన్నాళ్ళకు / బోసినోరే - ఎస్సార్. పృథ్వీ.
 హైటెక్ యుగం / అంతటా కంప్యూటర్లు
 మనోవ్యధ తుడిచే / సాఫ్ట్ వేర్ లేదు - పత్తిపాక మోహన్.
 గ్లోబల్ విలేజీలో / లోకమంతా ఒకటే
 మనుషులే / దూరదూరంగా - డా. సి. హెచ్. భవానీదేవి.
 పొరుగు వాడి / ఊరూ పేరూ తెలియదు
 ప్రపంచమంతా / చాటింగ్ చేస్తారా - కొట్టి రామారావు.

సామాజిక చైతన్య స్ఫూర్తి:

చమురు తాగింది / కృతజ్ఞత వెలిగింది
 మనిషీ / నీమాటేమిటి - రసరాజు.
 నదుల్ని కలపాలని / ఒకటే గోల
 ముందు / మనసుల్ని కలిపి చూడు - జిసనారా.

సందేహం లేదు / భారీ ప్రాజెక్టులే
వాటి క్రింద / అవినీతి పునాదులు - ఎస్సార్. పృథ్వి.

మా ర్మికత:

మార్మికత అంటే మౌలిక సత్యాల అన్వేషణ, అనుభవం. దీనిని నానీలలోనూ విపులంగా ప్రదర్శించవచ్చు.

ధనవంతునికీ / దర్మిడుడికీ

తృప్తిలో భేదమే / సరిహద్దు రేఖ - కొట్టి రామారావు.

మట్టి మనుషుల్లో / ఇన్ని రంగులెందుకో

మట్టి గర్భం / నానావర్ణరంజితం - కోసూరి గాంధీ.

రోడ్డు మీద బొమ్మ / గీచిన బాలుని కడుపులో

ఆకలి బొమ్మపై / చిల్లర - నల్లా నరిశింహమూర్తి.

భూగోళం / సదా పచ్చి బాలింతరాలు

క్షణక్షణానికో / కానుపు - ఎస్. రఘు.

మహాత్ముడే / మళ్ళీ ఎందుకు పుట్టాలి?

మరో వారసుడికి / ఏంపుట్టింది - ఎ. రజిత

పిచ్చాసుపత్రి / వెయ్యి రెట్లు మెరుగు

యుద్ధోన్మాదులు / మతోన్మాదులకంటే - వై. కృష్ణకుమారి.

పక్షికి / ధరలే కాదు

మనిషి ఆశకు / కూడా రెక్కలే - గాదిరాజు రంగరాజు

పండుకి గురిపెట్టి / పక్షిని నేలకూల్చాడు

అహో / అమెరికా తెలివి - త్వవటపల్లి.

పచ్చని పల్లె జీవితం / పారిపోతుంది

చేలన్నీ / చేపలచెఱువైనందుకు - సాయివెంకన్న బాబు.

నవమాసాలు మోసేది / కన్నీటి రుచి చేప్పేది

సృష్టి బొంగరం తోప్పేది / స్త్రీ - యశస్వీ రంగనాయకి

నగరం చుట్టూ / ప్లాట్ల సమాధులు

బతికుండంగానే / బక్కరైతు శవాల - కోట్ల వెంకటేశ్వరరెడ్డి.

నానీల ఆవిర్భావం జరిగి 8 సంవత్సరములు దాటింది. డా. గోపితో ప్రారంభించబడిన నానీల కవిత్వం అనతి కాలంలోనే ఆంధ్ర దేశంలోని అనేక మంది కవులకు స్ఫూర్తినిచ్చి తామూ నానీలు వ్రాసేలా చేసింది. ఇదంతా కేవలం ఐచ్ఛికంగానే. ఏరకమైన ప్రచారార్థాటం లేకుండానే సజహంగా జరిగిన పరిణామం. ఏ కవిత్వానికైనా ముఖ్యంగా నేటి కవిత్వానికి కావలసింది సామాజిక, సాంస్కృతిక చైతన్యం. అది నానీల కవిత్వంలో ఉన్నదనీ, అందువలననే అనతి కాలంలోనే వంద సంఖ్యకు చేరుకున్న నానీ కవులు - కొన్ని వేల నానీలను జనరంజకంగా వ్రాసి సామాన్య ప్రజల్లోకి పంపుతున్నారు. ఈనాడు ఏ సాహిత్యసభలో చూసినా నానీల ప్రస్తావన - అనేక విషయాలను ప్రస్తావిస్తూ కవులు నానీలను కోట్ చేయటం - నానీల సృష్టికర్తకు తన లక్ష్యం నెరవేరినట్లుగా భావించవచ్చు. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే డా. గోపి సృష్టించిన నానీలు - వేమన పద్యాల్లా, గురజాడ ముత్యాల సరాల్లా ఎంతో ప్రాచుర్యాన్ని పొందాయి, పొందుతున్నాయి. ఒక కవి

అన్నట్లు నానీలు కేవలం నాలుగు పంక్తులు కలిగి ఉన్న ప్రక్రియ కాదు. అనేకమైన కవితా మార్గాలను సంతానం చేసుకున్న అద్భుత సాహిత్య ప్రక్రియ.

నానీలు వ్రాయటం సులభం కాదు:

మంచి నానీలు వ్రాయడానికి, 'నానీల నాన్న 'ట్రెండ్ సెట్టర్' గోపి గారి సలహాలను తప్పక పాటించండి.

1. నానీలు రాసే లక్షణాలు పాటించండి. అవి కాలపరీక్షకు నిలబడ్డాయి.

2. ఏది పడితే అది నానీయం చేయకండి. ఉత్కంఠమైన భావావేశం ఉంటే తప్ప నానీ సాంఘికీకరణ చెందదు. కవికి నిజాయితీ ముఖ్యం.

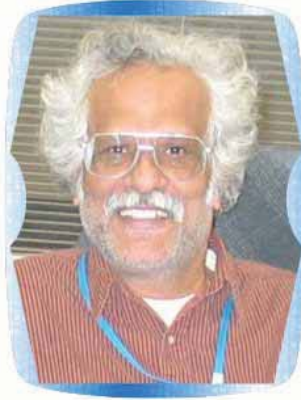
3. మన పిల్లలు క్రమంగా తెలుగుకు దూరమవుతున్న సన్నివేశంలో ఉన్నాం. అలా దూరం కాకుండా నానీలు ఒక తెలుగు వాతావరణాన్ని కాపాడుతాయి. కాబట్టి పిల్లల్ని నానీల రచనకు ప్రోత్సహించండి. కవుల సంఖ్య పెరిగితే దుర్మార్గుల సంఖ్య తగ్గుతుంది.

4. నానీల కవితారూపం, సౌలభ్యం, వైవిధ్యం గురించి ప్రముఖ కవులు, సాహిత్య విమర్శకులు - డా. సి.నా.రె., ఎ.బి.కె.ప్రసాద్, ఐ.వెంకట్రావు, సతీష్ చందర్, రాచపాలెం, ఎన్. వేణుగోపాల్, సుదర్శన్, నాగ భైరవ, డా. అద్దేపల్లి, ఆచార్య బేతవోలు, ఆచార్య తంగిరాల, ఆచార్య సిమ్మన్న, మునిపల్లి రాజు - ఇంకా ఎంతో మంది - అభినందిస్తూ - నానీ కవులను నానీలను ఆహ్వానిస్తున్నారు. మనమూ ఆహ్వానిద్దాం.....

ముగ్గులు

జెజ్జాల కృష్ణ మోహన రావు

J K Mohana Rao
1593 Elmwood Court
Frederick, MD 21702

Phone: (301) 695 5932 - Home
E-mail: jkmrao@yahoo.com

ముగ్గులు

పరిచయము

చిన్నప్పటినుండి నాకు ముగ్గులంటే ఎంతో ఇష్టము. ఇంటిలో నా ఆమ్మ, ఆక్కలు ముగ్గులు వేస్తుంటే చూచి ఆనందించేవాణ్ణి. ముగ్గులోని చుక్కలు, దానిని కలిపే విధము, ముగ్గుపొడి చేతి వ్రేళ్ళనుండి ఒకే పరిమాణములో జారుతూ ఉండడము, ముగ్గులో మధ్యమధ్య ఎర్రమట్టి పులుమడము - ఇవన్నీ ఎప్పుడూ కొత్తగా ఉండేవి, ఎన్ని సారులు చూచినా మరలా మరలా చూడాలని ఉండేది. నేను విద్యావంతుడైన డాక్టర్ పట్టానికై రిసర్చ్ చేసేటప్పుడు ముగ్గులలోని ఆసక్తి ఇంకా ఎక్కువైనది. దానికి కారణము ఏమనగా - నేను అప్పుడు (ఇప్పుడు కూడ) స్పటికశాస్త్రములో పరిశోధన చేసే వాడిని. ఆ శాస్త్రములో సౌష్ఠవానికి, సామ్యరూపానికి ఒక ప్రధాన స్థానము ఉంది. అప్పటినుండి ముగ్గులను శాస్త్రీయ దృష్ట్యా పరిశీలించడము ప్రారంభించాను. తరువాత ఛందస్సులో బంధకవిత్వములోని చిత్రాలను గమనించేటప్పుడు అందులో కూడ ముగ్గువలె కొన్ని అమరికలు నన్ను ఆకర్షితుడిని చేసినది. ఈ నా చిన్న వ్యాసములో ముగ్గులను శాస్త్రీయ రీతులలో అర్థము చేసుకొనే విధాన్ని తెలుపుటకు ప్రయత్నిస్తాను. వ్యాసము చివర ఒక రెండు బంధకవిత్వాలను మీముండు ఉంచుతాను. ముగ్గు ఒక కళ, ముగ్గు ఒక శాస్త్రము, ముగ్గు ఒక చిత్రకవిత్వము అని నిరూపించుటయే నా కృషి.

ముగ్గులకు ఎన్ని పేరులో?

భారతదేశములో అన్ని ప్రాంతాలలో హిందువుల గృహాలలో, దేవాలయాలలో, పండుగలలో, నాట్యప్రదర్శనలలో ముగ్గులను మనము చూడగలము. వేరువేరు ప్రాంతాలలో వేరువేరు పేరులున్నాయి దీనికి. తెలుగువాళ్ళు ముగ్గు (లేక ముగ్గు) అంటే తమిళులు కోలం అంటారు. కన్నడిగులు రంగోలి లేక రంగవల్లి అంటే, కేరళ దేశస్థులు పూక్కళం లేక పూవిడల్ అని పిలుస్తారు. మధ్యప్రదేశములో చౌక్ పూర్ణ, మందన అని పేరు దీనికి. మిథిలలో అరిపిన అంటే వంగదేశములో అల్పనా అంటారు. ఓడ్ర దేశములో ఒస్సా లేక చిత్తా అంటారు. ఉత్తరప్రదేశములో లిఖ్నా సోనా అని, గుజరాత్ లో సథియా అని పిలుస్తారు. మణిపురిలో పాకంభ అంటారు. ఇలా వివిధనామాలతో విరాజిల్లుతుంది ముగ్గు.

ముగ్గులను ఎలా వేస్తారు?

ముగ్గును సామాన్యముగా ముగ్గుపొడితో వేస్తారు. ముగ్గుపొడి పిండి చేయబడిన మెత్తటి రాయి. పిండిముగ్గును బియ్యపు పిండితో, పసుపుపొడితో, కుంకుమతో వేస్తారు. ముగ్గును రంగురంగుల ఇసుకతో కూడ వేయవచ్చును. తెల్లటి లేక రంగుల సుద్దముక్కలతో వేయవచ్చును. పూలను, పూలరేకులను, ఎండిన ఆకులను కూడ వేసిన ముగ్గులలో నింపవచ్చును. ముగ్గులను నేలపైన వేయవచ్చు, గోడలపై వేయవచ్చు. ముగ్గులు వేసిన శిలాఫలకాలు, జిగురు కాగితాలు కూడ ఉన్నాయి. ముగ్గుల పళ్ళాలను, ముగ్గుల గొట్టాలను కూడ అమ్ముతారు. ముగ్గుల నమూనాలతో బట్టలు, చీరలు కూడ ఉన్నాయి. పేడ, ఎర్రమన్ను, గోరింట కూడ ముగ్గులను నింపడానికి ఉపయోగిస్తారు.

సాహిత్యములో ముగ్గులు

మొట్టమొదట ముగ్గు ఎలా పుట్టిందనే ఒక కథ ఉన్నది. ఎవరో రాజకుమారుడు ఒకడు చనిపోయాడట. వాడిని బ్రతింపజేయాలని బ్రహ్మాదేవుడిని అడిగితే, వాడి చిత్తరువు ఉంటే అందులో ప్రాణము మళ్ళి పోయగలను అన్నాడట. ఆ రాజకుమారుని రేఖాచిత్రాన్ని గీచారట. అదియే మొదటి ముగ్గుని చిత్రలక్షణము అనే గ్రంథములో పేర్కొనబడినదని నేను చదివయున్నాను.

ముగ్గును గురించి తెలుగు సాహిత్యములో కూడ ప్రసక్తి ఉన్నది. క్రీడాభిరామము, ఆముక్తమాల్యదల నుండి రెండు పద్యములు-

చందనంబున గలయంపి చల్లినారు

ఘ్రుగు లిడినారు కాశ్మీర సముచయమున

వ్రాసినారు రిందు రజమున రంగవల్లి

కంజముల దోరణంబులు గట్టినారు - వినుకొండ వల్లభరాయడు, క్రీడాభిరామము, 178

బోటి గట్టిన చెంగల్వపూవుబొత్తు

దరు పరిణ తోరు కదలి మంజరియు గొనుచు

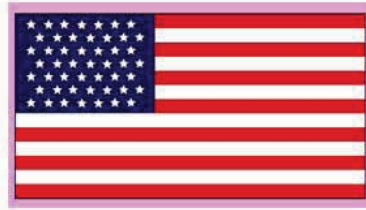
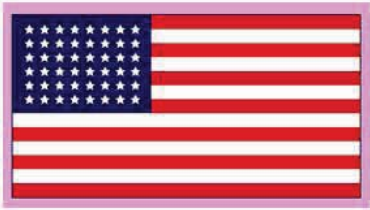
బోయి గుడి నంబి విజనంబు జేయ బొచ్చి

మ్రొక్కి వేదిక బలువన్నె ఘ్రుగు బెట్టి - శ్రీకృష్ణదేవరాయలు, ఆముక్తమాల్యద, 5.91

ముగ్గు చుక్కలు

సామాన్యముగా మన ఇళ్ళల్లో ఆడువారు ముగ్గులను వేసేటప్పుడు మొదట చుక్కలు వేసి, ఆ చుక్కలను కలిపి ఒక ఆకృతిని కల్పిస్తారు. ఒక్కొక్క ముగ్గుకు ఒక్కొక్క విధముగా చుక్కలు పెట్టాలి. అన్ని ముగ్గులకు ఈ చుక్కలు రెండు విధాలుగా ఉంటాయి- (1) చుక్కలు చతురస్రముగా ఉంటాయి (square grid) (2) చుక్కలు త్రిసమముగా ఉంటాయి (isometric grid) . అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాల జాతీయ పతాకములో ఎడమవైపు పై భాగములో నక్షత్రాలు ఉన్నాయి. దాని సంఖ్య దేశములోని రాష్ట్రముల సంఖ్య, ఒక్కొక్క రాష్ట్రానికి ఒక నక్షత్రము అన్న మాట. 1956కు ముందు (ద్వితీయ ప్రపంచ సంగ్రామ కాలములో) 48 నక్షత్రాలు ఉండేవి. అప్పటి నక్షత్రాల అమరిక ఒక దీర్ఘచతురస్రాకృతిలో అడ్డముగా, నిలువుగా ఉండే నక్షత్రాలు. ఈ అమరికను మీరు ఒకటవ చిత్రములో ఎడమవైపు చూడగలరు. ఇప్పుడు ఈ దేశములో 50 రాష్ట్రాలు ఉన్నాయి. వాటి అమరిక త్రిసమాకృతిలో అనగా అడ్డముగా ఒక శ్రేణిలో కొన్ని నక్షత్రాలుంటే తరువాతి శ్రేణిలోని నక్షత్రాలు పై నక్షత్రాలకు మధ్యగా ఉంటాయి. వీటిని మీరు 1వ చిత్రములో కుడివైపు చూడగలరు. ముగ్గు చుక్కల అమరిక ఇలాగే ఉంటాయి.

చిత్రము 1

For display of symmetry
in 1, 2 and 4

For display of symmetry
in 3 and 6

చతురస్ర (square), దీర్ఘచతురస్రముల (rectangular) సామ్యరూపములను నిలువు అడ్డ చుక్కలతో (square grid) చిత్రించ వీలగును. త్రిభుజ, షడ్భుజముల సామ్యరూపములను త్రిసమాకృతిలో గల చుక్కలతో (isometric grid) వేయవచ్చును.

సామ్యరూపము, సౌష్ఠ్యము

ఆంగ్లములోని సిమెట్రీ (symmetry) పదానికి సౌష్ఠ్యము లేక సామ్యరూపము అను పదములను ఉపయోగించవచ్చును. సామాన్యముగా సౌష్ఠ్యము అనే పదాన్ని ఉపయోగించినా, నాకేమో ఆ పదము అంతగా రుచించలేదు. ఎందుకంటే సౌష్ఠ్యము సౌందర్యాన్ని చూపిస్తుందే గాని సమరూప నిర్మాణాన్ని నొక్కి చెప్పదు.

ఈ సామ్యరూపమనేది మూడు విధాలు-

(1) సమాంతర పరివర్తన (translation) - ఒక దాని ప్రక్క ఒకటి వరుసగా తంతి స్తంభాలు ఉన్నాయనుకొండి, అవి సమాంతర లేక స్థానాంతర పరివర్తనను తెలియజేస్తుంది. రెండు స్తంభాల మధ్య ఉన్న దూరము ఒక వంద గజాలనుకొంటే, ఒక స్తంభమునుండి ఒక వంద గజాలు నడిస్తే మనకు మరొక స్తంభము వస్తుంది. ఈ రెండు స్తంభాల మధ్య తేడా ఏమియు లేదు. ఇదియే సమాంతర పరివర్తనా సామ్యరూపము.

(2) పరిభ్రమణము (rotation) - ఒక చతురస్రము ఉందనుకొండి. అన్ని భుజాలు ఒకే విధముగా ఉంటాయి దానికి. ఒక 90 డిగ్రీలు లేక అంకాలు దానిని త్రిప్పితే మనకు లభించే ఆకారము ముందున్న ఆకారానికన్న విభిన్నము కాదు. ఈ ఉదాహరణలోని 90 డిగ్రీలను పరిభ్రమణ కోణము (angle of rotation) అని అంటారు. పరిభ్రమణమునకు ఎల్లవేళలలో ఒక అక్షము ఉండాలి, దానికి పరిభ్రమణాక్షము (axis of rotation) అని పేరు.

(3) దర్పణము (reflection) - రెండు ఒకే విధమైన రూపాలు ఒక దానికి ఎదురుగా ఇంకొకటి ఉంటే మనకు లభించేది దర్పణ సాదృశ్యము. మనము అద్దము ముందు నిలిస్తే మనకు కనిపించే మన ప్రతిబింబము వంటిది ఇది. మనము వాడే అద్దములోని ప్రతిబింబము వాస్తవము కాదు, మిథ్యా ప్రతిబింబము. దర్పణ సాదృశ్యములోని బింబప్రతిబింబాలు రెండు కూడ వాస్తవమే (real images). రెండు రూపాలలో ఒక దానికి మరొకటి తలక్రిందులుగా ఉందనుకొనండి, దీనికి విలోమసాదృశ్యము

(inversion symmetry) అని పేరు. ఇది దర్పణ సాదృశ్యముయొక్క మరొక రూపము.

z అక్షముతో 180 డిగ్రీల పరిభ్రమణములో నిరూపకాలైన (coordinates) x, y, z లు $-x, -y, z$ గా మారుతాయి. yz ఫలకము అద్దమైతే x, y, z లు $-x, y, z$ అవుతుంది. విలోమబిందువు (inversion centre) x, y, z ను $-x, -y, -z$ గా మార్చును.

సమాంతర పరివర్తనతో పరిభ్రమణము కూడ ఉండాలంటే మనకు లభించే పరిభ్రమణ కోణాలు ఐదు మాత్రమే, అవి $-60, 90, 120, 180, 360$ డిగ్రీలు. వీటి సామ్యరూపాలు షడావృత్తము (six-fold), చతురావృత్తము (four-fold), త్రిరావృత్తము (three-fold), ద్వీరావృత్తము (two-fold), ఏకావృత్తము (uni-fold). ఇందులో పంచావృత్త సామ్యరూపము (five-fold symmetry) లేదన్నది గమనీయార్హము. ప్రకృతిలో ఇట్టి సౌష్ఠ్యము ఉన్నది, ఉదాహరణకు చాల పూలలో ఐదు రేకులు ఉంటాయి. కాని సమాంతర పరివర్తన ఉన్నప్పుడు ఈ 72 డిగ్రీల భ్రమణాక్షము లోపిస్తుంది.

వర్గములు

పరిభ్రమణ, దర్పణ, విలోమ సాదృశ్యాల కలయికతో నున్న సామ్యరూపాలకు బిందువర్గాలు (point groups) అని పేరు. ఇవి త్రిమితీయ పరిమాణములో 32 , సమతలములో 17 . ఇక్కడ వర్గము అంటే ఏమి? కొన్ని మూలకములు (elements) క్రింద ఇచ్చిన నియమములను అనుసరించినయెడల అవి ఒక వర్గమునకు చెందును.

(1) ప్రతి వర్గములో రెండు మూలకాల ప్రయోగము ద్వారా వచ్చు మూడవ మూలకము వర్గములోని మరొక మూలకముగా ఉండాలి. ($a \cdot b = c$, where c is another element belonging to the group.) . ఈ ప్రయోగమును గుణకారము అనుట వాడుక.

(2) ప్రతి వర్గములో ఒక మూలకమును రెండవ మూలకముపై ప్రయోగించగా వచ్చిన ఫలితము ఆ రెండవ మూలకమును మొదటి మూలకముపై ప్రయోగించగా వచ్చిన ఫలితమునకు కొన్ని సందర్భములలో తప్ప మిగిలిన సమయములలో భిన్నముగా నుండును. ($a \cdot b$ is generally not equal to $b \cdot a$)

(3) ప్రతి వర్గమునకు ఒక సర్వసమతమూలకము ఉండును. (identity element)

(4) ప్రతి మూలకమునకు ఒక విలోమ (inverse) మూలకము ఉండును. మూలక

విలోమమూలకముల ప్రయోగమువలన సర్వసమతమూలకము లభించును. (**a . inverse of a = identity element**)

ప్రతి వర్గానికి ఒక వర్గ గుణకార పట్టిక (**group multiplication table**) గలదు. ఒక మూలకమును మరొక మూలకముపై ప్రయోగించగా వచ్చే ఫలితమును ఇది తెలుపుతుంది. 120 డిగ్రీల పరిభ్రమణము ఉన్నదంటే, అందులోని మూలకాలు 120, 240, 360 డిగ్రీల పరిభ్రమణాలు. పీనిని క, చ, ట అని అనుకొందాము. అప్పుడు ఈ వర్గానికి గుణకార పట్టిక క్రింది విధముగా ఉంటుంది-

	క	చ	ట
క	క	ట	చ
చ	ట	చ	క
ట	చ	క	ట

దీనిని పరిశీలించినయెడల, అడ్డముగా గాని, నిలువుగా గాని అన్ని మూలకాలు ఒకే మారు కనిపిస్తుంది. క, చ ల గుణకారము చ, క ల గుణకారము ఒకటే. కాని ఇలా ఎల్ల వేళలా ఉండదు.

పైన పరిచయము చేసిన గణిత విషయాలతో కొన్ని ముగ్గులను పరిశీలిద్దామా?

సమతల పరిభ్రమణవర్గములు

సమతలములో (**plane**) రెండు పరిమాణములు (**two dimensions**) మాత్రమే ఉండును. ఇట్టి సమతలములో సమాంతర పరివర్తన (**translation**) లేనిచో మనకు పది వర్గములు లభించును. అవి- 1 (360 డిగ్రీల పరిభ్రమణము, అనగా ఇందులో ఎట్టి సౌష్ఠవము ఉండదు), 2 (180 డిగ్రీల పరిభ్రమణము), **m** (దర్పణ సాదృశ్యము, **m** అనగా **mirror**), **2mm** (180 డిగ్రీల పరిభ్రమణముతోబాటు 2 దర్పణములు కూడ ఇందులో గలవు), 3 (120 డిగ్రీల పరిభ్రమణము), **3m** (120 డిగ్రీల పరిభ్రమణముతో మూడు దర్పణములు కూడ ఇందులో గలవు), 4 (90 డిగ్రీల పరిభ్రమణము), **4mm** (90 డిగ్రీల పరిభ్రమణముతోబాటు 4 దర్పణములు), 6 (60 డిగ్రీల పరిభ్రమణము), **6mm** (60 డిగ్రీల పరిభ్రమణముతోబాటు 6 దర్పణములు). ఇందులో పరిభ్రమణాక్షము కారితమునకు లంబముగా నుండును (**The axis of rotation is perpendicular to the plane of the paper**). దర్పణతలములు కూడ కారితమునకు లంబముగా నుండును (**The**

mirror planes are perpendicular to the horizontal plane of the paper .)

సమతల సామ్యరూప వర్ణము 1 సౌష్ఠవ రహితము, నా పేరిని తెలుగులో వ్రాసినాను ఉదాహరణగా (చిత్రము 2) .

చిత్రము 2

చిత్రము 3

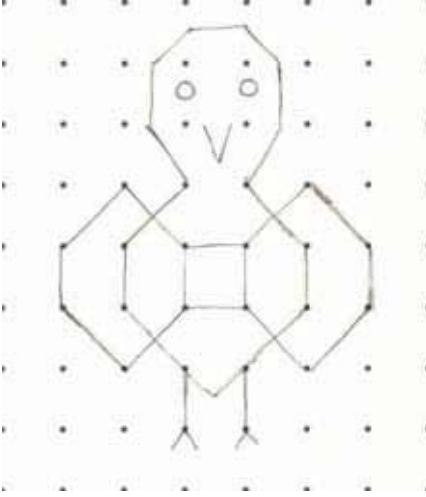

సమతల సామ్యరూప వర్ణము 2 ను 3వ చిత్రములో చూడగలరు. ఇందులో 180 డిగ్రీల పరిభ్రమణమువలన పైన ఉన్న హంస క్రిందికి, క్రింద ఉన్న హంస పైకి వెళ్ళును. నేను ఈ పరిభ్రమణము చేయడానికి ముందు మిమ్మలిని బయటకు పంపి ఈ 180 డిగ్రీలకు కారితమును త్రిప్పి మిమ్ములను లోనికి రప్పించినప్పుడు మీరు ఇందులోని తేడాను కనుగొనలేరు. అనగా చిత్రము తలక్రిందులైనది ఈ సౌష్ఠవములో.

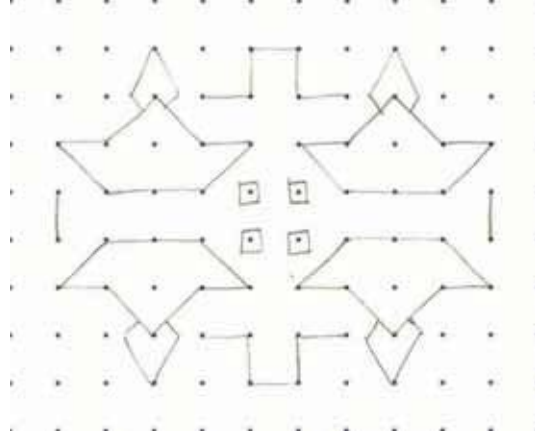
సమతల సామ్యరూప వర్ణము m ను 4వ చిత్రములో చూపబడినది. ఇందులోని అర్ధము నిలువుగా నున్నది. సమతల సామ్యరూప వర్ణము 2mm ను 5వ చిత్రములో చూడగలరు. ఇందులో రెండు అర్ధములు ఉన్నవి. అవి ఒకదానికి మరొకటి లంబముగా నున్నది. ఒకటి నిలువుగా మరొకటి

అడ్డముగా నున్నది.

చిత్రము 4

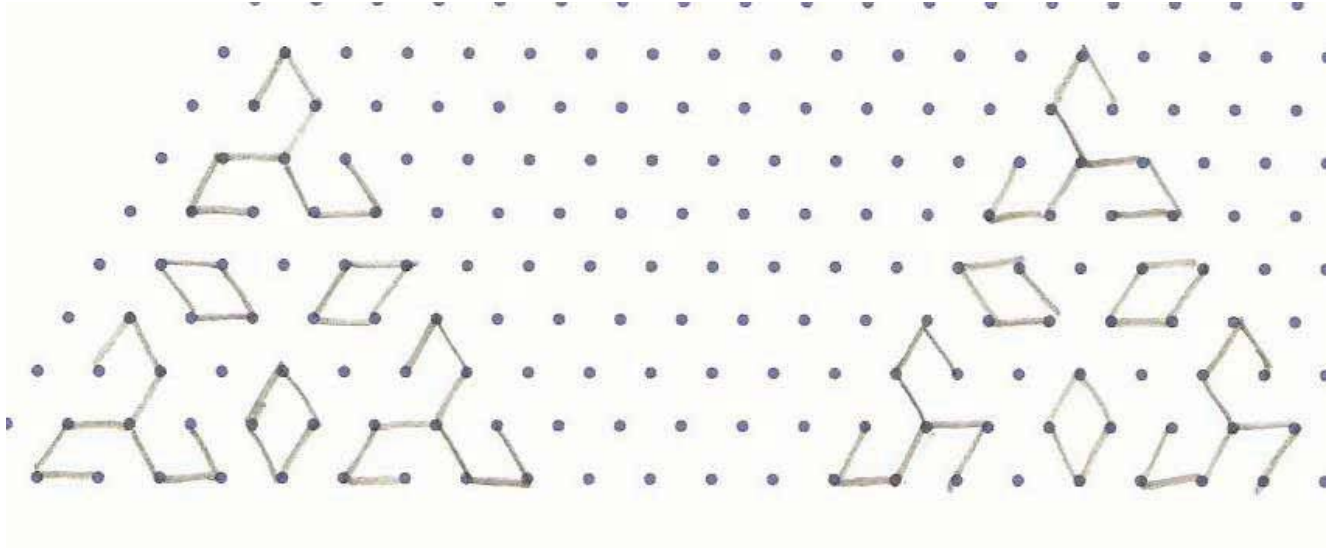

చిత్రము 5

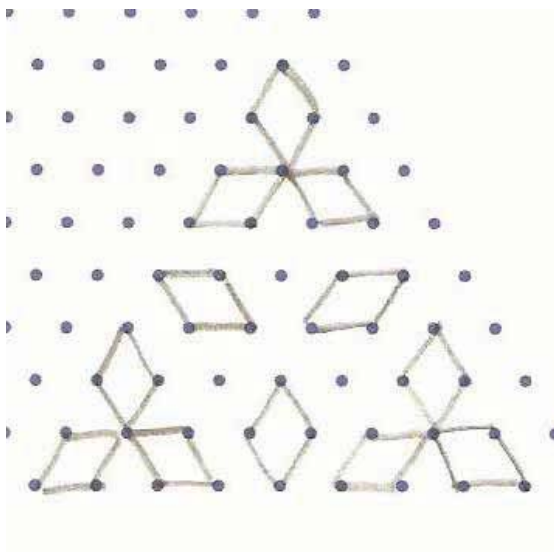

సమతల సామ్యరూప వర్గము 3 ను 6వ చిత్రములో చూడగలరు. ఇందులో 120 డిగ్రీల పరిభ్రమణము ఉన్నది. కుడివైపు చిత్రము ఎడమ నున్న చిత్రానికి ప్రతిబింబము. ఇట్టి వర్గములకు సవ్యాపసవ్య గుణము (handedness) గలదు. మాంసకృత్తులలో, DNAలో గల రసాయనములకు ఇట్టి సవ్యాపసవ్యా గుణము గలదు, కావున ఇవి దర్పణ గుణము గల వర్గములలో స్ఫటికీకరించవు.

చిత్రము 6

చిత్రము 7

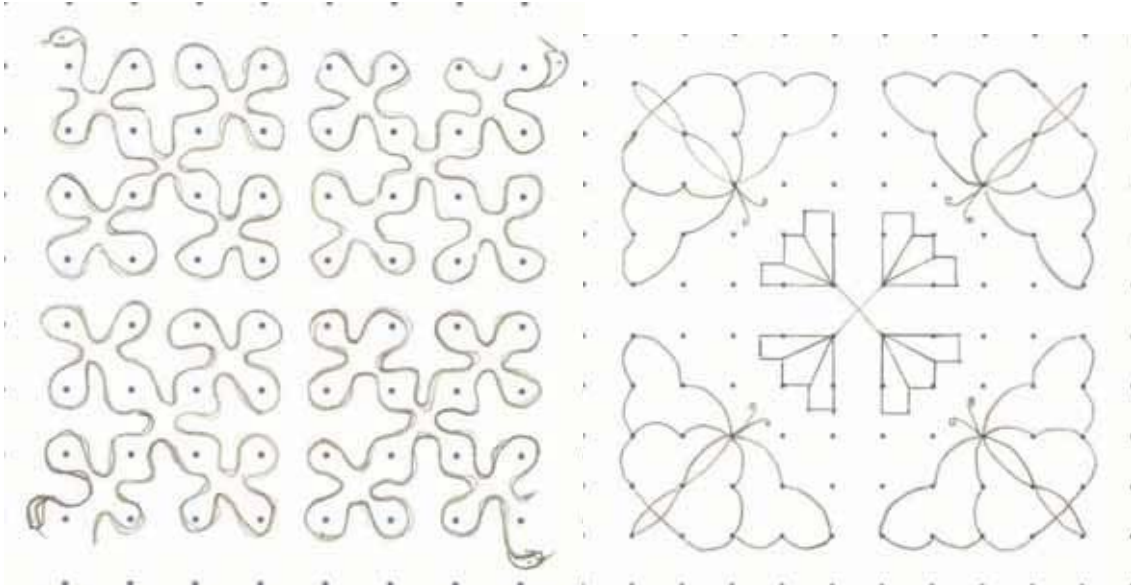
సమతల సామ్యరూప వర్గము 3m ను 7వ చిత్రములో చూడగలరు. ఇందులో 120 డిగ్రీల పరిభ్రమణముతోబాటు మూడు దర్పణములు కూడ ఉన్నవి. ఈ చిత్రమును వ్రాయునప్పుడు నేను డయమండ్ను పూర్తిగా గీచినాను. ఆరవ చిత్రములో అది అసంపూర్ణము.

సమతల సామ్యరూప వర్గము 4 ను 8వ చిత్రములో చూడగలరు. దీనికి కూడ సవ్యాపసవ్య గుణము గలదు. ఈ చిత్రములో మరొక విశేషమును గమనించవలెను. నాలుగు పాములకు చతురావృత్త సామ్యరూపము ఉన్నది. ప్రతి పాముకు కూడ సుమారైన చతురావృత్త సౌష్ఠవము ఉన్నది. ఇట్టి సామ్యరూపమును అసంపూర్ణ సామ్యరూపము (pseudo-symmetry) అంటారు.

సమతల సామ్యరూప వర్గము 4mm ను 9వ చిత్రములో చూడగలరు. ఇందులో 90 డిగ్రీల పరిభ్రమణముతో సహా నాలుగు దర్పణములు కూడ ఉన్నవి. రెండు దర్పణములు నిలువుగా, అడ్డముగా, మరి రెండు వికర్ణముగా (diagonal) గలవు.

చిత్రము 8

చిత్రము 9

సమతల సామ్యరూప వర్గము 6 ను 10వ చిత్రములలో చూడగలరు. ఈ వర్గమునకు కూడ సవ్యాపసవ్య గుణము గలదు. రెండు చిత్రములు ఒకదాని కింకొకటి ప్రతిబింబము. ఆంగ్ల అక్షరము S

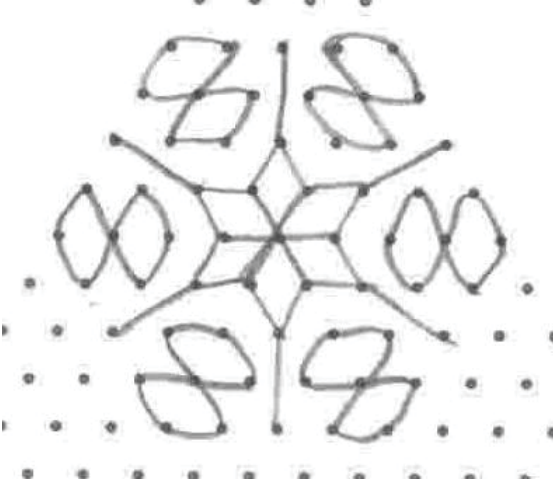
వంటిది కుడి చిత్రములో చిన్న పిల్లలు అక్షరాలు నేర్చుకొనేటప్పుడు వ్రాసేటట్లు ఉన్నది!

సమతల సామ్యరూప వర్ణము 6mm ను 11వ చిత్రములో చూడగలరు. 10వ చిత్రములోని S ఇందులో 8 అంకె వలె నున్నది. ఇందులో 60 డిగ్రీల భ్రమణముతోబాటు 6 దర్పణములు కూడ ఉన్నవి.

చిత్రము 10

చిత్రము 11

మీరు చదివిన పై విషయాలతో 12, 13 చిత్రములలో గల ముగ్గులను శాస్త్రీయ రీత్యా పరిశీలించండి చూద్దాము.

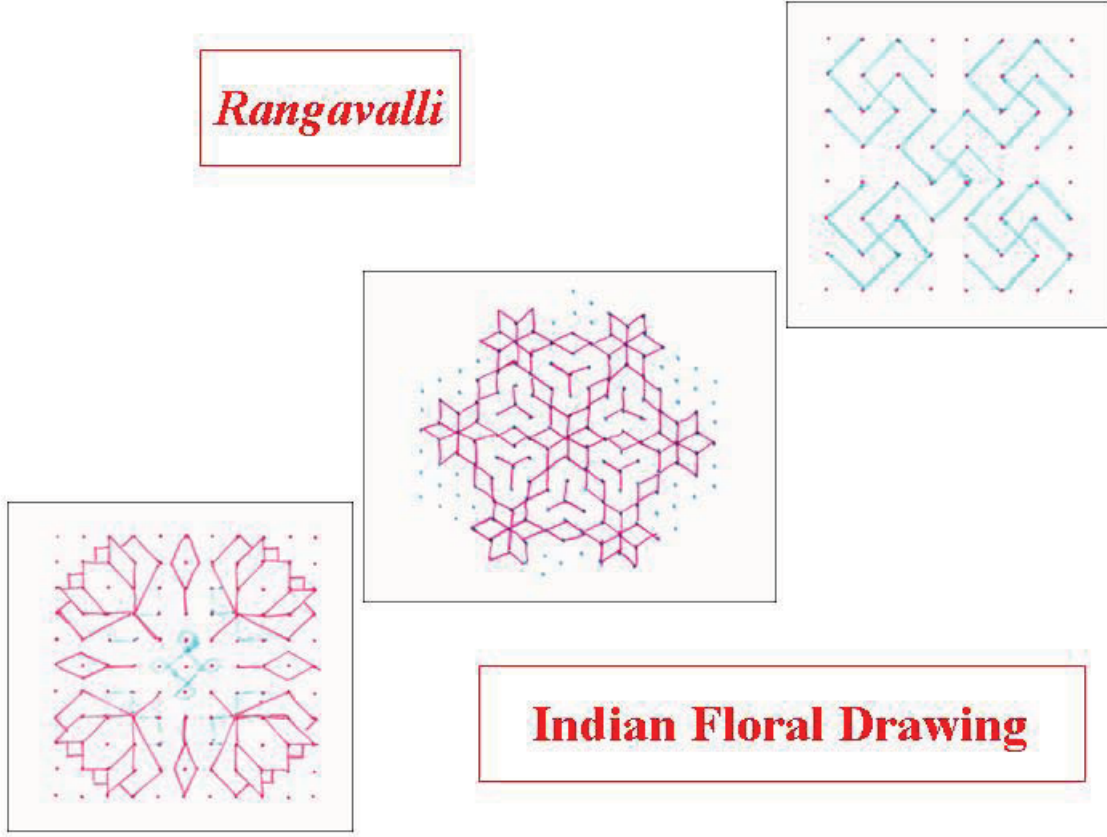
చిత్రము 12

*Rangavalli –
Floral Drawing*

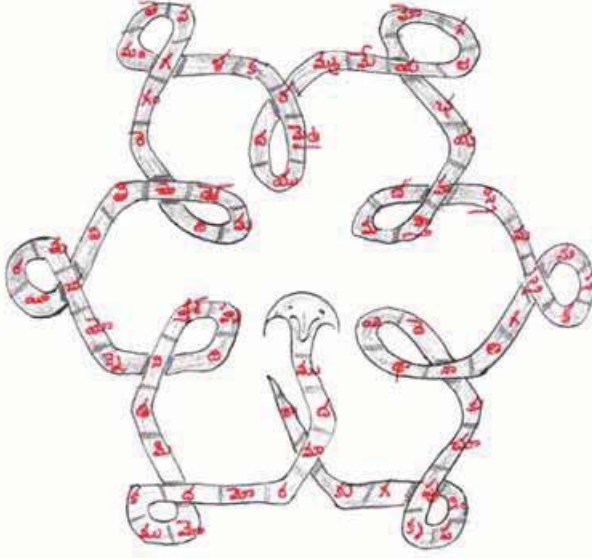

చిత్రము 13

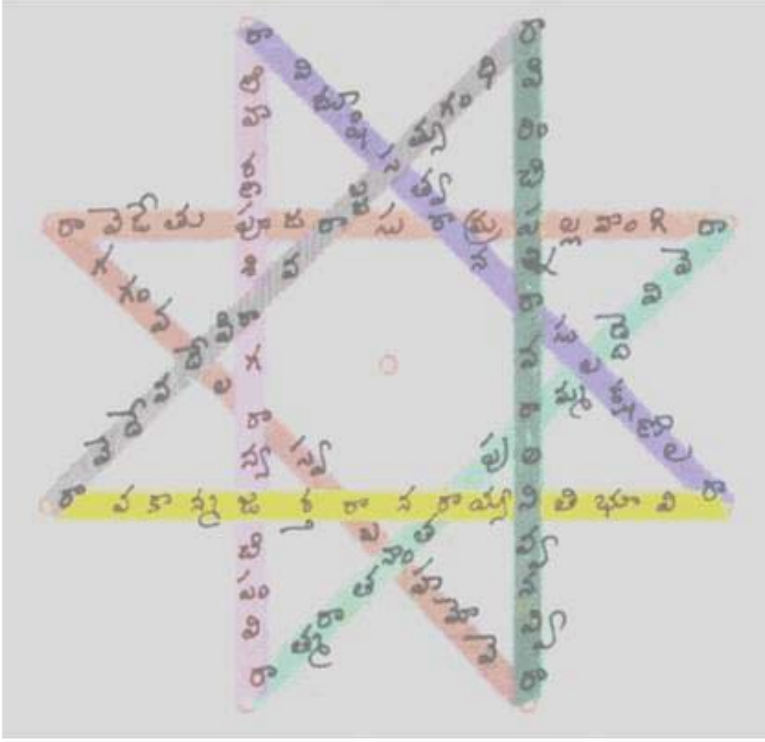
బంధకవిత్వముతో ప్రార్థనా చిత్రాలు

ముగ్గుల ద్వారా మనము ఎంతయో శాస్త్రీయ విజ్ఞానమును నేర్చుకొన పీలగునని మీకు తెలియబరచాను. ముగ్గులనుగుఱించి Painted Prayers అని ఒక పుస్తకము ఉన్నది. ముగ్గులు ప్రార్థనా చిత్రాలని రచయిత అభిప్రాయము. చిత్రకవిత్వములో నాకు ఆసక్తి ఎక్కువ. చిత్రకవిత్వములో ఒకటి బంధకవిత్వము. ఇందులో ఒక వృత్తమును ఒక చిత్రములో ఇమిడ్చేటట్లు వ్రాయాలి. కొన్ని అక్షరాలు ఒక సారి కన్న ఎక్కువగా వాడబడుతాయి. పాములా చిత్రము ఉంటే అది నాగబంధము, చక్రములా చిత్రము ఉంటే అది చక్రబంధము. నేను మనము వేసే ముగ్గులా ఉన్న రెండు చిత్రాలలో వ్రాసిన బంధకవిత్వమును 14వ, 15వ చిత్రాలలో చూడవచ్చును.

నవనందిని-
 ముదమార మోదకము
 మోద మిడ నిత్తున్
 హృది నిన్నె యో వతుర
 యీ వలితి పాడెన్
 మడి పాలె గంగవతి
 మంగళకరమ్మె
 యుదర మ్మమేయ జగ
 మో యభయహస్తా
 మదహస్తమస్తక స-
 మస్తగణనాథా
 యిది నాకు చూపు కృప
 నింపుగ కుమారా

చిత్రము 14

చిత్రము 15

ఉత్సాహ-

రావె జేతు పూజ రా
 సురాను పల్లవాంగి రా
 రావె విద్దెలమ్మ రా
 పురాకావంతరాత్మ రా
 రా విపంచిజన్య
 రాగరాశి పూర్ణవాణి రా
 రా విదూషి సత్యరావ
 రా సులక్షణాల రా
 రా విభూతి నియ్య
 రా వరాల్ల జన్మ కావ రా
 రావె దేవదేవి రా
 వరాల్ల సత్పుగంధి రా
 రా విరించి పత్ని రా
 వరాల నివ్య వర్వి రా

ముగింపు

ముగ్గులలో ఎంతో విజ్ఞానశాస్త్రీయ విషయాలు ఉన్నాయి. కాని అంతగా చదువురానివారు కూడ భారతదేశములో అతి సుందరముగా ముగ్గులను గీయడము ఒక అద్భుతమైన విషయమే. బహుశా అజ్ఞాతముగా వారి మేధస్సులో ఈ శాస్త్రీయ సిద్ధాంతాలు అవగాహన అయి ఉన్నవేమో? ముగ్గు నిజముగా చిత్రలేఖన, విజ్ఞానశాస్త్ర, సాహిత్యాల త్రివేణీసంగమమే!

తెలుగులో శాస్త్ర రచనలు

డా. కొండవటిగంటి రోహిణీప్రసాద్

తెలుగులో శాస్త్ర రచనలను గురించి చర్చిస్తున్నప్పుడు ఇంగ్లీషుతో పోల్చడం తప్పనిసరి అవుతుంది. కొట్టవచ్చినట్టు కనబడే ఈ తేడాలకు ఎన్నో చారిత్రక, సామాజిక కారణాలున్నాయనేది తెలిసినదే. ఉదాహరణకు నేషనల్ జియోగ్రాఫిక్ వంటి పత్రికల స్థాయిలో తెలుగు పత్రికను నడపబూనడం గొంతెమ్మ కోరికే. అయినా అందులో మనవాళ్ళు అనుకరించదగిన విషయాలు కొన్ని అలవికానివిగా అనిపించవు. వీటిలో ముఖ్యమైనవి -

1. చదివేవారికి పెద్దగా సైన్స్ తో పరిచయం ఉండనవసరంలేదు. సగటు మధ్యతరగతి గృహిణికి అర్థమయే పద్ధతిలో వివరణలుంటాయి.
2. సైన్స్ అనేది మనకు సంబంధించనిదీ, ఏవో పెద్ద ప్రయోగశాలలకీ పరిమితమైనది కాదు; దానికి మన నిత్యజీవితంతో ఎంతో ప్రమేయం ఉంటుంది.
3. విషయాలను వివరించే శైలిలో దాన్ని రాసేవారి ఉత్సాహం ప్రతిబింబిస్తూ ఉంటుంది. అది కాస్తయినా చదువరులకు సోకగలదు. రాసే పద్ధతి బోధిస్తున్నట్టూ, ప్రవచిస్తున్నట్టూ ఉండదు. స్నేహపూర్వకంగా ఉంటుంది.
4. వ్యాసం చదవడం పూర్తయ్యాక కాసేపయినా చదివేవారిని ఆ విషయం గురించి యోచించేందుకు పురికొల్పుతుంది.
5. ఇటువంటి రచనలు సైన్స్ పాఠ్యపుస్తకాలకు ప్రత్యాయామనం కాదు.

ఇవన్నీ చెప్పడానికి బాగానే ఉంటాయి కాని రాయగలగడం కష్టమే. తెలుగులో విజ్ఞానశాస్త్రరచనలు ముఖ్యంగా స్కూలు, కాలేజీల్లో పాఠ్యాంశాలుగా దర్శనమిస్తూ ఉంటాయి. తక్కినవన్నీ సామాన్య పాఠకులకు విజ్ఞాన విషయాలను తెలుగులో జనరంజకంగా పరిచయం చేసే రచనలే. ఇటువంటివి రాస్తున్నప్పుడు కొన్ని సంగతులు గుర్తుపెట్టుకోవాలని నా ఉద్దేశం. వాటిని కొద్దిగా ప్రస్తావిస్తాను.

తెలుగులో శాస్త్రవిషయాలను జనరంజకంగా రాయడంవల్ల కొన్ని ప్రయోజనాలున్నాయి. సాహిత్యం పరిధి పెరగడంతో తెలుగులో వస్తున్న వివిధ రచనలు ఇతివృత్తపరంగా మరింత విస్తృతం

అవుతాయి. తెలుగు పాఠకులకు కొత్త విషయాలు అందుబాటులోకి వస్తాయి. క్లిష్టమైన విషయాలను అర్థమయేట్లు వివరించడం ఒక సవాలు కనక రాసేవారి శైలి ఈ ప్రక్రియ వల్ల మెరుగుపడుతుంది.

ఆధునిక శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాలలో తెలుగుభాష వాడుకలో లేదన్నది నిజం. జీవితంలోనూ, సమాజంలోనూ లేనిది సాహిత్యంలోనూ ప్రతిఫలించదు. తెలుగు మాట్లాడేవాడు ఇంగ్లీషు మాట్లాడగలిగినవాడి కన్నా తెలివైనవాడని ఎవరూ అనుకోరు. ఇంగ్లీషులో లభించని విజ్ఞానం తెలుగులో లభిస్తుందా అని ఎవరికైనా అనుమానం కలుగుతుంది. మరొకవంక ఇంగ్లీషు తదితర భాషల్లో అనుక్షణమూ అంతులేనంత కొత్త సమాచారం పోగవుతూనే ఉంది. వివిధ కారణాలవల్ల ఇది మన దేశంలోని అధికసంఖ్యాకులకు అందుబాటులోకి లేకుండా పోతోంది. ఇందులో రకరకాల విజ్ఞాన పత్రికలూ, ఇంటర్నెట్ సౌకర్యాలూ అందుబాటులో లేకపోవడం, తగినంతగా ఇంగ్లీషు నేర్చుకోకపోవడం, టీవీ మొదలైనవి పెడదారి పట్టించడం వర్తెరాలన్నీ ఉన్నాయి. దురదృష్టం ఏమిటంటే తెలుగువంటి ప్రాంతీయ భాషల్లో విజ్ఞాన విషయాలు రాయడం ఎంతో అవసరం.

సైన్స్ రచనల అవసరం ఎటువంటిది? భాషాభివృద్ధి సమాజాభివృద్ధితో ముడిపడి ఉంటుంది. తెలుగులో రాయడం అందుకే అవసరమౌతుంది. ఎందుకంటే ఆధునిక ప్రపంచానికి కాస్త దూరంగా, నేర్చుకోదగిన సమాచారం అందుబాటులో లేకుండా జీవించే చాలామందికి తమ మాతృభాషతోనే ఎక్కువ పరిచయం ఉంటుంది. అందులోనూ ఏవో కారణాలవల్ల చదువు మానేసిన మహిళలు మరీ నిర్లక్ష్యానికి గురి అవుతూ ఉంటారు. వీరికి వైజ్ఞానిక దృక్పథం ఏర్పడితే తమ ప్రాంతాల్లోని పిల్లలకూ, తమకన్నా తక్కువ తెలిసినవారికి వారివల్ల ఉపయోగం కలిగే అవకాశముంది. ఇటువంటి రచనల వల్ల చదువుకున్నవారిలో కూడా అప్పుడప్పుడూ కనిపించే తప్పుడు భావనలూ, అపోహలూ తగ్గగలవు. ఆరోగ్య విషయాలూ, ఎయిడ్స్ తదితర వ్యాధుల గురించిన వివరాలూ అన్నీ సులభశైలిలో వివరిస్తూ ఉండడం చాలా అవసరం. విద్యాధికులమని చెప్పుకునే ప్రబుద్ధుల్లో చాలామంది తమకు మగపిల్లలు పుట్టినందుకు భార్యలను తప్పుపడుతూ ఉంటారు కనక వారికి ప్రాథమిక స్థాయి సైన్స్ కూడా తెలియదనేది స్పష్టం.

ప్రాథమిక ఆరోగ్యసూత్రాలే కాక చట్టపరంగా తమకున్న ప్రాథమిక హక్కులను గురించి కూడా ప్రతివారూ తెలుసుకోగలుగుతారు. ప్రపంచజ్ఞానం పెరగడంతో వ్యవసాయం, నగర వ్యవస్థలలోని ఆధునిక పద్ధతులూ మొదలైనవి అందరికీ అర్థమవుతాయి. మూఢనమ్మకాలు కొంతవరకూ తగ్గవచ్చు కూడా. కంప్యూటర్ల గురించి, ఇతర అధునాతన విషయాల గురించి జంకు తొలగుతుంది. ఇటువంటి వాటి దృష్ట్యా వెనకబాటుతనం ఎక్కువగా ఉన్న ప్రాంతాల్లో విజ్ఞాన రచనల అవసరం మరింత ఎక్కువగా ఉంటుంది. అందుకే ఇవన్నీ ప్రాంతీయ భాషల్లో ఎక్కువగా జరగాలి. ఈ విషయంలో మన దేశంలో కేరళ ప్రజలు అందరికన్నా ముందున్నారు. మలయాళ రచయితలు గట్టి

ప్రయత్నం చేసి జనవిజ్ఞాన ప్రచారానికి నడుం కట్టినందువల్లనే ఇది సాధ్యమైంది. తెలుగులో మాత్రం ఇది శోచనీయమైన స్థితిలో ఉందనే చెప్పాలి.

ఇవికాక మనిషికి ప్రపంచంలోనూ, విశ్వంలోనూ తన ఉనికిని గురించిన సరైన అవగాహన కలగాలంటే స్పష్టమైన భౌతికవాద దృక్పథం అవసరం. పదార్థమూ, జీవపదార్థమూ ఎలా రూపొందాయో, జీవపరిణామమంటే ఏమిటో ప్రతివారికీ తెలియాలి. జీవరాశిలో వైవిధ్యం ఎలా ఏర్పడిందో, ప్రాణులు అంతరించిపోకుండా చూసుకోవడం ఎంత అవసరమో చిన్నతనంలోనే తెలియకపోతే పెద్దయిన తరవాతనైనా తెలియాలి. భూగోళమూ, సౌరవ్యవస్థా ఎలా ఏర్పడ్డాయో, భూమి పర్యావరణం ఎలా రూపొందిందో, అది పాడవుతే ఎంత ప్రమాదమో అందరికీ అర్థం కావాలి. మన చుట్టూ జరుగుతున్న వివిధ సంఘటనల మధ్య కార్యకారణ సంబంధం గురించిన అవగాహన ఉండాలి. కర్మ, దైవనిర్ణయం అని సరిపెట్టుకోకుండా ప్రతిదాన్ని ప్రశ్నించే మనస్తత్వం అలవడాలి. ప్రశ్నించడం వల్లనే సమాజంలో వేల ఏళ్ళుగా ప్రగతి కలుగుతూ వచ్చింది.

చరిత్ర ప్రారంభం కాకముందూ, తరవాతా ఎలాంటి పరిణామాలు కలిగాయో అందరికీ స్పష్టంగా తెలియాలి. సంప్రదాయం అంటూ అర్థంలేని ఆచారాలనూ, కొన్ని వర్గాల ప్రయోజనాలను సమర్థించే పోకడలనూ సరిగ్గా అర్థంచేసుకుని పనికిరానివన్నీ పక్కనపెడితే మతభాందసంవల్ల ఈనాడు జరుగుతున్న అంతులేని సంక్షోభం కొంతైనా తగ్గుతుంది. నిజమేమిటో, అబద్ధమేమిటో తెలియాలంటే భౌతికవాద దృక్పథం ఒక్కటే మార్గం. చావు పుటకలకు నిజమైన ఆర్థాలు తెలియడం, మరణాంతర జీవితం గురించిన తప్పుడు భావనలు తొలగడం అవసరం. అతీంద్రియ సంఘటనలుగా చెప్పబడుతున్న విషయాలన్నీ మెదడులోనూ, నాడుల్లోనూ తలెత్తే గందరగోళం వల్లనే భావనలుగా రూపొందుతున్నాయని పరిశోధనల్లో బయటపడుతోంది. ఇవి ప్రతివారికీ తెలిస్తే సమాజాన్ని పట్టి పీడిస్తున్న బాబాలూ, దొంగస్వాముల మోసాలూ, చేతబళ్ళూ మొదలైన మూఢ నమ్మకాలూ అన్నీ దూరమవుతాయి. ఇవన్నీ ముఖ్యంగా చిన్న ఊళ్ళలోనూ, బస్తీల్లోనూ ఎక్కువగా కనబడతాయి కనక తెలుగులో వీటి గురించి రాయడం అత్యవసరం.

రోజువారీ జీవితంలో తెలుగు భాష ఏయే విషయాలకు ఎంతగా ఉపయోగపడుతోందో, తెలుగులో ఉన్న సాహిత్యంకూడా దాన్నిబట్టే తయారవుతూ ఉంటుంది. వ్యాపార, వినిమయ దృక్పథంతో ముద్రాపకులు వ్రతాలూ, పూజలూ, మంత్రాల పుస్తకాలనో, "విజయానికి సోపానాలు" మొదలైన రచనలనో మాత్రమే తెలుగులో అచ్చువేస్తారు. ఇంగ్లీషు రానివారికి ఆధునిక విజ్ఞానంతో పనేమీ ఉండదులే అనే ధోరణి మనకు కనిపిస్తుంది. కథల సంపుటాలూ, నవలలూ కొని చదివే రోజులు పోయాయి. టీవీ ధర్మమా అని చదువుకున్న నిరక్షరాస్య సమాజం ఒకటి తయారయింది. ఇక మిగిలినవల్లా పత్రికలు. రాజకీయ, సినిమా వార్తలూ, కథలూ, నవలలూ,

పాఠకులను ఆకర్షించే ఇతర చిల్లర అంశాలూ అన్నిటికీ తరవాత చివరకు దిక్కులేని స్థానంలో విజ్ఞాన విషయాలు మిగులుతాయి. ఇవి రాసేవారికి పేరు ప్రఖ్యాతులు రాకపోగా వీరంతా రెండో, మూడో తరగతి రచయితలుగా గుర్తించబడతారు. సినిమాల్లో బూతు సంభాషణలు రాసేవారికి డబ్బూ, పరపతీ ఉంటుంది కాని పనికొచ్చే విషయాలు చెప్పేవాళ్ళంటే బడిపంతుళ్ళలాగా అందరికీ చిన్నచూపే. తక్కిన సమస్యలతో బాటు ఇటువంటి రచయితలకు భాషాపరమైన ఇబ్బందులూ ఉంటాయి.

మొదటగా తెలుగులో విజ్ఞానవిషయాలు జనరంజకంగా రాయదలుచుకున్నవారికి పారిభాషిక పదాల సమస్య తప్పకుండా ఎదురవుతుంది. ఈ సందర్భంలో రచయిత ధ్యేయమూ, ఉద్దేశాలూ అన్నీ స్పష్టంగా ఉండాలి. సామాన్య పాఠకులకు కొత్త విషయాలను ఆసక్తికరంగానూ, అర్థమయేట్టుగానూ వివరించాలనే తపన ఉండాలి. తాను వర్ణిస్తున్న విషయాలకు నిత్యజీవితంతో ఎటువంటి ప్రమేయం ఉంటుందో రచయితకు తెలియాలి; ఆ సంగతి పాఠకులకు కూడా తెలియజెయ్యాలి. ఉదాహరణకు ఏ రక్తదానం గురించో రాస్తున్నప్పుడు రక్తం వల్ల ఉపయోగాలనూ, రక్తంలో ఉండే వివిధ పదార్థాల విలువనూ, రక్తాన్ని సేకరించి భద్రపరిచే పద్ధతులనూ వివరిస్తే సరిపోదు. రక్తదానం సామాజిక బాధ్యత అనీ, సురక్షితం కాని రక్తాన్ని ఎక్కిస్తే ఎయిడ్స్ వంటి భయంకరవ్యాధులు సోకితే ప్రమాదం అనీకూడా రాయాలి. చదివేవారికి భయంగాని, ఆయోమయం కాని కలగకుండా వీలున్నంత సరళమైన పద్ధతిలో విషయాలని విశదీకరించాలి.

క్లిష్టమైన విషయాలను సరళశైలిలో వివరిస్తున్నప్పుడు వాటిలో కొత్త అంశాలూ, వాటిని సూచించే కొత్త పారిభాషిక పదాలూ కూడా వస్తాయి. ఈ సమస్యలను ఒక్కొక్క రచయిత తనదైన పద్ధతిలో అధిగమించడం చూస్తాం. ఆమోదం పొందినటువంటి తెలుగు పారిభాషిక పదాలను ఉపయోగించడం రచయిత బాధ్యతే అయినప్పటికీ ఒక్కొక్కప్పుడు ఆ కొత్త పదం వెంబడి దానికి ఇంగ్లీషు పర్యాయ పదాన్ని, వివరంగా అర్థాన్ని కూడా జోడిస్తే వీలుగా ఉంటుంది. అలా చేస్తే వెంటనే కొరుకుడు పడని కొత్త మాట అలవాటయేదాకా చదువరులకు ఇబ్బంది కలగదు. సైన్స్ తెలుగులో రాస్తున్నప్పుడు కొత్త సిద్ధాంతాన్ని వివరించడం ముఖ్యం; దానితో బాటుగా కొత్త పదాలని కూడా సృష్టించవలసి రావచ్చు. ఈ పదాల సృష్టి సాధారణంగా ప్రభుత్వ విద్యా సంస్థలు చేపట్టే పని. వీరు తయారుచేసిన కొత్త పదాలన్నీ పాఠ్యపుస్తకాల్లో కనిపిస్తాయి. ఇది తప్పనిసరిగా జరగవలసిన కార్యక్రమమేగాని ఒక్కొక్కప్పుడు పిల్లి అంటే మార్జాలం అన్న పద్ధతి ఎదురౌతుంది. ఉదాహరణకు **fermentation** అన్నమాటకు పులియడం, పులవడం అనకుండా కిణ్వనము అంటారు. ఇటువంటి మాటలు అలవాటవడానికి సమయం కావాలి. అతివేగంగా వెలువడుతున్న శాస్త్రవిషయాల వివరణకు కొత్త మాటలు వెతుక్కోవడం, వాటికి విద్యార్థులూ, సామాన్య పాఠకులూ అలవాటు పడడం అంత

సులువు కాదు. కొత్త మాట కొత్త ఆర్థాన్ని తెలియజేస్తున్నదైతే దాన్ని తర్జుమా చెయ్యకుండా ఉండడమే మంచిది. న్యూట్రాన్, ప్రోటాన్ మొదలైన మాటలకు పర్యాయపదాలు కనిపెట్టడం అనవసరమే. అలాగే క్వార్క్ అనేదాన్ని యథాతథంగా వాడుకోవచ్చు. ప్రామాణిక పదాలు అవసరం అయినప్పటికీ ఎవరికీ అర్థం కాని భావనలను పరిచయం చేస్తున్నప్పుడు కృతకమైన పదాలను ఉపయోగిస్తే పరిస్థితి మరింత గందరగోళంగా తయారౌతుంది. అందుకని సైన్స్ రచన జనరంజకంగా ఉండాలంటే పాఠకుల స్థాయిని, సౌకర్యాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని రాయాలి. కొత్త విషయాన్ని సులువైన భాషలో వివరిస్తూ, దాన్ని వర్ణించే కొత్త పదాన్ని కూడా పరిచయం చేస్తే చదువరులకు విముఖత కలగకుండా ఉంటుంది.

తెలుగు పదకోశాల్లో సామాన్యంగా సంస్కృతమూలం ఉన్న మాటలే కనిపిస్తాయి. తమిళులలాగా మనం దేశిపదాలను సృష్టించుకునే పద్ధతిని అవలంబించలేని స్థితికి చేరాం. మధ్యయుగపు సాహిత్యానికి ఉండిన వైఖరి కారణంగా అచ్చతెలుగంటే కొన్ని శతాబ్దాలుగా చిన్నచూపే. ఇటువంటి అగ్రవర్ణ, పండిత ధోరణి రూపొందడానికి చాలా చారిత్రక, సామాజిక నేపథ్యం ఉంది కనక మనమిప్పుడు కాలాన్ని వెనక్కి తిప్పలేం. ఉన్న పరిస్థితులను గమనించి ముందుకు సాగాలి.

సంస్కృతం నుంచి తెలుగు పదాలను తీసుకోవడం బాగానే ఉంటుంది కాని అది మితిమీరినా బావుండకపోవచ్చు. ఎటోప్పి నిర్దుష్టమైన పదజాలాన్ని రూపొందించాలంటే కేవలం నోరు తిరిగే మాటలకూ, రోజువారీ భాషకూ పరిమితమైతే లాభం లేదని డా. కవనశర్మ ఒక సందర్భంలో హెచ్చరించారు. ఇది నిజమే కాని ఈ బాధ్యతను నిఘంటువుల, పారిభాషిక పదకోశాల నిర్మాతలకూ, భాషా శాస్త్రవేత్తలకూ వదిలిపెట్టాలి. వారు తయారుచేసిన పదాలను జన విజ్ఞాన రచయితలు నెమ్మదిగా తమ రచనల్లో ప్రవేశపెట్టాలి. తరుచుగా వాడుతూ ఉంటే అవన్నీ క్రమంగా వ్యాప్తిలోకి వస్తాయి. కొందరు విజ్ఞాన రచయితలు కొత్త మాటలను తామే తయారుచేసి వాడేస్తూ ఉంటారు. అదంత మంచి పద్ధతి కాదు. అధికారిక పద్ధతిలో పదకోశాలు తయారవుతున్నప్పుడు అందరూ వాటినే ఉపయోగిస్తే గందరగోళం తగ్గుతుంది.

తెలుగులో కల్పనా సాహిత్యం ఆధునిక యుగంలో ఉన్నత స్థాయిని అందుకుంది. అలాగే పిరేశలింగంగారి నుంచీ నేటిదాకా అనేకులు విజ్ఞాన రచనలు కూడా చేస్తూనే ఉన్నారు. తెలుగులో పిరేశలింగంగారి తరవాత కొడవటిగంటి కుటుంబరావు, నండూరి రామమోహనరావు, కవనశర్మ వంటి కొద్దిమంది తప్పితే పెద్ద కథా, నవలా రచయితలెవరూ సైన్స్ వగైరా అంశాల రచనకు పూనుకోలేదు. సైన్స్ రచయితలుగా పేరుపొందిన మహిధర నళినీమోహన్, వేమూరి వెంకటేశ్వరరావు, జమ్మి కోనేటిరావు, సమ్మెట గోవర్ధన్ తదితరులు చాలానే రాశారు,

రాస్తున్నారు. ఏది ఏమైనా కాల्పనిక సాహిత్యానికున్న గ్లామర్ సైన్స్ రచనలకు రాదు. తెలుగు భాష సుసంపన్నం కావాలన్నా, తెలుగు చదువరుల ఆలోచనా పరిధి విస్తృతం కావాలన్నా వివిధ విషయాల గురించి తెలుగులో రాస్తూనే ఉండాలి. ఇందులో రచయితలకూ, పత్రికా సంపాదకులకూ, ప్రకాశకులకూ అందరికీ బాధ్యత ఉందనేది గుర్తించాలి.

భౌతికవాద దృక్పథం కలిగినవారిని ఆకర్షిస్తున్న విషయాల్లో మెదడు గురించిన పరిశోధనలున్నాయి. మతం, దేవుళ్ళ గురించిన భావనలన్నీ మెదడులో తలెత్తే కొన్ని తరంగాలవల్ల ఏర్పడుతున్నవేనని నానాటికీ రుజువైతోంది. వీటి దృష్ట్యా అతీంద్రియశక్తుల గురించి, మరణాంతర జీవితం గురించి ఏర్పడుతున్న భావాలన్నీ అపోహలే కావచ్చు. వ్యక్తిగత, సామూహిక, సామాజిక బలహీనతలని అడ్డం పెట్టుకుని ప్రవచనాలు చేసేవారు స్వయంగా కొన్ని భ్రమలకు లోనవుతూ, ఎందరినో మభ్యపెడుతున్నారు. వీటి గురించి సాధారణ భాషలో నలుగురికీ తెలియజెయ్యాలి. భౌతికవాద, హేతువాద దృక్పథం లేకుండా ఎవరూ ముందడుగు వెయ్యలేరు.

సైన్స్ విషయాలను వివరించి ఊరుకోకుండా నిత్యజీవితంలో వాటి ప్రమేయం గురించి కూడా చెప్పాలి. రచనలు ఉపదేశం చేస్తున్నట్టుగానూ, తెలివితక్కువ మనుషులతో సంభాషిస్తున్నట్టుగానూ రాయకూడదు. రచయిత కూడా విశేష పరిజ్ఞానం లేని సామాన్య పాఠకుడిలాగే కొత్త విషయాలను విశదీకరిస్తే చదివేవారిలో ఆసక్తిని, ఉత్సాహాన్ని రేకెత్తించడం వీలవుతుంది. అవగాహన పెరగాలనే తపన రచయితకుంటే అది రచనలో కూడా ప్రతిబింబించే అవకాశముంటుంది. సమాజంలో స్తబ్ధతను ప్రోత్సహించే శక్తులకు ప్రజల్లో అవగాహన పెరగడం రుచించకపోవచ్చు కనక సైన్స్ రచనలు జనరంజకం చెయ్యదలుచుకున్నవారికి కొన్ని ప్రత్యేక బాధ్యతలుంటాయి. సమాజం ముందడుగు వెయ్యాలంటే జ్ఞానసముపార్జన తప్ప మరో మార్గం లేదు.

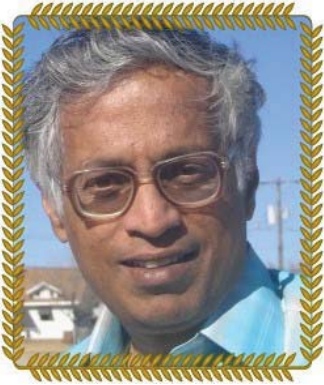

తెలుగు సంస్థల సాంస్కృతిక కార్యకలాపాలు

- డా. కొడవటిగంటి రోహిణి ప్రసాద్

వంగూరి ఫౌండేషన్ రచనల పోటీలో బహుమతి పొందిన వ్యాసం

"ఏమమ్మా తెలుగమ్మా ఎక్కడ నీ చిరునామా?" అన్నది కవిగారి ప్రశ్న. ఈ రోజుల్లో ఉద్యోగ వ్యాపారాలూ, వృత్తులూ దేశాల సరిహద్దులని చెరిపియ్యటంతో అందరిలాగే తెలుగువారు కూడా ప్రపంచమంతటా నివసిస్తున్నారు. వీరిలో పరాయిప్రాంతాల్లో, విభిన్న భాషా సంస్కృతుల మధ్య జీవిస్తున్న కొందరైనా తమ ఉనికిని కాపాడుకునే ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. ఈ ప్రయత్నాల్లో భాగంగా తెలుగు సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల నిర్వహణ జరుగుతూ ఉంటుంది. ఇందుకు తోడ్పడేవి వ్యక్తిగత స్థాయిలో కుటుంబ పరంగా అభ్యుదయ సంస్కారం, సామాజిక స్థాయిలో స్థానికంగా నడుపుకుంటున్న సాంస్కృతిక సంఘాలూ మొదలైనవి.

ప్రవాస జీవితం గడుపుతూ, కోటివిద్యలను నేర్చుకుని కూటికోసం పాటుపడుతున్న క్రమంలో మాతృదేశం గురించీ, మాతృభాష గురించీ మధనపడేంత వ్యవధి ప్రతివారికీ ఉండకపోవచ్చు. ఎటొచ్చీ ఇలా మధనపడేందుకు మానసిక ప్రేరణ తగినంతగా కలగాలంటే ప్రతివారికీ తమ సంస్కృతిని గురించిన కొంత తపన ఉండాలి.. అటువంటి తపన ఉన్న తెలుగువారే తెలుగు సమాజాలను స్థాపించి నడిపే ప్రయత్నాలు చేస్తారు. ఇటువంటి సమాజాలన్నీ కొందరు పెద్దలు తమ పలుకుబడిని పెంచుకునేందుకే పనికొస్తాయనీ, వాటివల్ల ప్రయోజనం లేదనీ వాదించే వారూ ఉన్నారు. ఇందులో నిజమెంత ఉన్నా ఇటువంటి సంస్థలు నిర్వహించగలిగిన పాత్ర తక్కువేమీ కాదు. ప్రస్తుతం అతివేగంగా మారిపోతున్న ప్రపంచంలో ప్రాంతీయత కొనసాగడమనేది ఒక ప్రశ్నార్థకంగా మారుతోంది. అందుకని ఈ తెలుగు సంస్థలు సరిగ్గా నడుస్తున్నాయో లేదోనని ఆలోచించుకోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది.

తెలుగు కార్యక్రమాలంటే ఏమిటో అందరూ ఒకలాగా ఆలోచించరు. చాలామంది లెక్కన అది నలుగురూ చేరి సరదాగా కాలం గడుపుకునే ఒక అవకాశం మాత్రమే. ఈ అభిప్రాయంలో తప్పేమీ లేకపోవచ్చు. అయితే ఒకప్పుడు ఇటువంటి అభిప్రాయం ఉండేదికాదు. తెలుగు సంస్థలనేవి సామాన్యంగా సంస్కృతి పేరు మీదనే ఏర్పాటువుతాయి. అందుచేత వాటిలో సంస్కృతిపరమైన అంశాలు

ఉండితీరాలనుకోవడంలో తప్పులేదు. వీటిలో తెలుగువారికి సంబంధించిన శాస్త్రీయ, లలిత, జానపద కళారూపాలూ, సాహిత్యమూ ఉంటాయి.

ఈ సంస్థలు జరిపే కార్యక్రమాలు ముఖ్యంగా భాషాపరమైన గుర్తింపునూ, వారసత్వాన్నీ అందిస్తూ ఉంటాయి. ప్రవాసాంధ్రులకు సంబంధించినంత వరకూ గత కొన్ని దశాబ్దాలుగా తెలుగు ప్రాంతాలతో సంపర్కం కోల్పోయినవారికీ, మన దేశంలోనో, విదేశాల్లోనే పెద్ద నగరాల్లో స్థిరపడ్డ వారికి తమ సాంస్కృతిక మూలాలతో సంబంధాలు తెగిపోకుండా ఉండేందుకు ఈ కార్యకలాపాలు దోహదం చేస్తూ వచ్చాయి. వివిధ సాంస్కృతిక అంశాల్లో నిష్ణాతులైన వారిని ప్రదర్శనలకు ఆహ్వానించడం, స్థానికుల్లో అభిరుచి ఉన్నవారికి తమ కళాకౌశలం చూపడానికి అవకాశాలనివ్వడం ఈ సంస్థల్లో పరిపాటి. వీటన్నిటికన్నా ముఖ్యమైనది కొత్త వాతావరణంలో పెరుగుతున్న పిల్లలకూ, యువతీయువకులకూ మన సంప్రదాయాలతో ప్రత్యక్ష పరిచయం ఏర్పడటానికి సదుపాయాలు కల్పించటం. సినిమాలు, టీవీలకన్నా రంగస్థల ప్రదర్శనలు ఈ విషయంలో ఎక్కువ ప్రభావం కలిగిస్తాయన్నది తెలిసినదే.

అయితే ఇదంతా గతంలోని మాట. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 30, 40 సంవత్సరాల కిందట పుట్టి పెరిగినవారు ఎటువంటి సాంస్కృతిక పరిస్థితుల్లో ఎదిగారో ఇప్పటి తరం అటువంటి అనుభవాలను పొందే అవకాశం తగ్గిపోతోంది. ఇది ప్రవాసాంధ్రుల విషయంలోనే కాక ఆంధ్రప్రదేశ్ లో నివసిస్తున్నవారికి కూడా కలుగుతున్న అనుభవమే. కాలం గడుస్తున్న కొద్దీ మార్పులు అతివేగంగా జరిగిపోతున్నాయి. ఇందుకు ప్రపంచీకరణం, సినిమాలూ, టీవీల్లో ప్రసారమయే చెత్తా, డబ్బు సంపాదనే పరమావధిగా తయారవడం ఇలా ఎన్ని కారణాలనైనా వేలెత్తి చూపవచ్చు. అయితే ప్రస్తుతం కావలసినవి సమస్యకు పరిష్కారాలు. పెద్దవారికి తెలిసిన తెలుగుదనం, సంస్కృతి వగైరాలు ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో పిల్లలకు తెలిసే అవకాశం తక్కువే. ఒకప్పుడు సమాజంలో కళారూపాల ద్వారా ఏదో రకం తెలుగు సంస్కృతి నలుగురికీ అందుబాటులో ఉండేది. అందువల్ల అటువంటి వాతావరణం సృష్టించడానికి తల్లిదండ్రులు ప్రత్యేకంగా ప్రయత్నించవలసిన అవసరం ఉండేదికాదు. ప్రవాసాంధ్రుల విషయంలో ఈ పని సాంస్కృతిక సంఘాలద్వారానే జరగాలి.

అయితే జరుగుతున్నదేమిటి? తెలుగు కార్యక్రమాల తీరుతెన్నులెలా ఉన్నాయి? ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఈనాటి తెలుగు సంస్థల సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల్లో నిరాశ కలిగిస్తున్నవే ఎక్కువ. ప్రాంతం ఏదైనప్పటికీ సరికొత్త సినిమా పాటలకు పిల్లలు చేసే గంతులూ, చిందుల నృత్యాలు లేకుండా జరగటం లేదు. అవకాశం ఉంటే వీటిలో పెద్దలు కూడా పాల్గొంటారు. వీటిలో ఎక్కువ శాతం ఏ భారతీయ సంస్కృతినీ ప్రతిబింబించవనేది తెలిసినదే. ఇదొక కొత్త సంప్రదాయంగా నిలదొక్కుకుంటోందని కూడా అనుకోవచ్చు. ఇందువల్ల ఎక్కువగా నష్టపోయేది పిల్లలే. సంస్కృతి, సంస్కారం అనేవి సహజంగా పిల్లలు అభ్యే విషయాలు కావు. మంచి అలవాట్లనూ, మర్యాదలనూ నేర్పినట్టే వీటిని కూడా పెద్దలు బుద్ధిపూర్వకంగా పిల్లలకు నేర్పాలి. నాగరికతలో ఒక భాగమైన సంస్కారంకూడా వారసత్వంగా పిల్లలు అందిపుచ్చుకుంటారు.

పిల్లలకు ఎటువంటి సాంస్కృతిక వాతావరణాన్ని పరిచయం చేస్తున్నామో చాలామంది ఆలోచిస్తున్నట్లు కనపడదు. తమ చిన్నతనంలో తెలుగు సాహిత్యం, సినిమాలు వగైరాలతో పరిచయం ఉన్న పెద్దవారికి అప్పుడప్పుడూ కొత్త సినామాల 'మాస్' సంస్కృతితో కలిగే ప్రమేయం వారిని పెద్దగా ప్రభావితం చెయ్యకపోవచ్చు. కానీ తమ పిల్లలకు ఏరకం తెలుగు పాటలతోనూ, డాన్సులతోనూ ప్రమేయం కలిపిస్తున్నారో వారూ ఆలోచించాలి. ఇతరత్రా ఏమీ తెలియని ఆ పిల్లలకు తెలుగు సంస్కృతి అంటే నూటికి నూరుపాళ్ళూ ఇదేనేమో అనే తప్పుడు అవగాహన ఏర్పడితే మనం ఆశ్చర్యపోనక్కర్లేదు. పెద్దవారు పూనుకుంటే తప్ప పిల్లలకు సరైన సంస్కారం అందుబాటులోకి రాదు. ఘంటసాల, బాలమురళీకృష్ణ తదితరులు సంగీతాన్నీ, ఎస్.పి.బాలసుబ్రహ్మణ్యం పాటలనూ విని ఆనందించిన పెద్దలు వాటిని వదిలేసి ప్రస్తుతపు 'గంతులొస' సంగీతాన్ని మాత్రమే తమ పిల్లలకు పరిచయం చేస్తే దాని ప్రభావం వారిపై ఎలా ఉంటుంది?

దీని ఫలితాలు కళ్ళెదుటే కనిపిస్తున్నాయి. ప్రస్తుతం పాతికేళ్ళున్న తెలుగు యువతీ యువకుల్లో చాలామందికి తెలుగు రాయడం, చదవడం రాదనేది గమనించాలి. వారిలో చాలా మందికి తెలుగు కళలతో నామమాత్ర పరిచయంకూడా ఉన్నట్టు కనపడదు. అందువల్ల వారికెంత నష్టం కలుగుతుందో కానీ మొత్తం మీద తెలుగు భాషకూ, తెలుగుజాతికి నష్టం ఏదైనా కలిగితే అందుకు బాధ్యత మాత్రం పూర్తిగా వారి తల్లిదండ్రులదే. ఈ పరిస్థితిలో తెలుగు సంస్థల పాత్రకూడా కొంత ఉంటుంది. అది ఎటువంటిదో నిర్వాహకులు గుర్తించడం చాలా అవసరం. సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల ఎంపికలోనూ, రూపకల్పనలోనూ వారి పాత్ర ప్రముఖమైనది. అందుకనే నిర్వాహకులకు సగటు సభ్యులకంటే ఉన్నతమైన సాంస్కృతిక అవగాహన ఉండవలసింది. కేవలం ఎక్కువ మందిని ఆకర్షించడానికో, ఏదో ఒక డాన్సులో ప్రతివారి పిల్లలూ పాల్గొనే విధంగా చెయ్యడానికో చవకబారు పాటలను తెలుగు సంస్కృతి పేరుతో సరఫరా చెయ్యడం దీర్ఘకాలికంగా హాని కలిగిస్తోంది.

ఇందుకు నిర్వాహకులు 'ప్రజాభిప్రాయాన్ని' సాకుగా చూపుతారు. ఇటువంటివే ఏర్పాటు చేస్తూ ఉండకపోతే 'జనం రారు' అనే నిర్వాహకుల భయం నిరాధారమైనది. ఈ తెలుగు ప్రేక్షకులే పొరుగు భాషా సంఘాల కళాప్రదర్శనలకు టిక్కెట్లు కొనుక్కుని మరీ వెళతారు. సాంస్కృతిక సమావేశాలు రాజకీయ సభలు కావు. వాటి 'విజయాన్ని' హాజరైనవారి సంఖ్యతో ముడిపెట్టకూడదు. ప్రేక్షకుల సంఖ్యబలాన్ని పెంచేవి సినిమాలు. వాటికి లక్ష్యం ధనార్జనే. ఎక్కువమందికి నచ్చేది నేలబారు సంస్కృతి అయినా సినిమాలు తీసినవారికి అభ్యంతరం ఉండదు. 'కలాపోసన'తో వారికి ప్రమేయం ఉండదు. అందుచేత కేవలం సినిమాల్లోదే కళ అనుకునేవారు పూర్తిగా పొరబడినట్టే.

ఉన్నత సాంస్కృతిక ప్రమాణాల సంగతి ఎలా ఉన్నా, తామో, తమ పిల్లలలో పాల్గొంటే తప్ప ఏ కార్యక్రమానికి హాజరు కాని తెలుగు కుటుంబాలు తయారవుతున్నాయి. తమ ఐటం పూర్తవగానే వీరి కళాసక్తి తగ్గిపోతుంది. కొన్ని తెలుగు కుటుంబాల్లో పిల్లలకు శాస్త్రీయ నృత్యాలూ, సంగీతమూ నేర్పే అలవాటు ఉంటుంది. ఇవి నేర్చుకోవడం సులువుకాదు. అయితే కేవలం గంతులేసే ఐటమ్ల ధర్మమూ అని స్టేజీ ఎక్కడానికి అంత శ్రమ పడనవసరం లేదనే సందేశం పిల్లలకు ఇవ్వబడుతూ ఉంటుంది. బ్రేక్ డాన్సు కష్ట సాధ్యమే కావచ్చుగానీ చప్పట్లతో ప్రోత్సహించడాన్ని బట్టి మంచి కళల ప్రత్యేకత ఏమీలేదనే సందేశంకూడా పిల్లలకు అందుతూ ఉంటుంది.

పిల్లలకు జంక్ ఫుడ్ పెట్టకుండా, మంచి పోషక విలువలను ఆహారాన్ని పెట్టే తల్లితండ్రులు కూడా దేశీయ, జాతీయ సంస్కృతి విషయంలో వారిని ఏ రకమైన పోషకాలు అందుతున్నాయో లక్ష్యపెట్టరు. తిండి అయినా, సాంస్కృతిక విలువలైనా పిల్లలకు తల్లితండ్రుల ద్వారానే లభించాలి గనక ఈ విషయాలను గుర్తు చెయ్యడం అవసరమవుతోంది. చూయింగ్ గం ఇష్టం కదా అని పిల్లలకు అదే తినిపిస్తామా? ఈ పరిస్థితుల్లో పిల్లలు ఏ విధంగానైనా నష్టపోతున్నారంటే అందుకు బాధ్యత పూర్తిగా తల్లిదండ్రులదే.

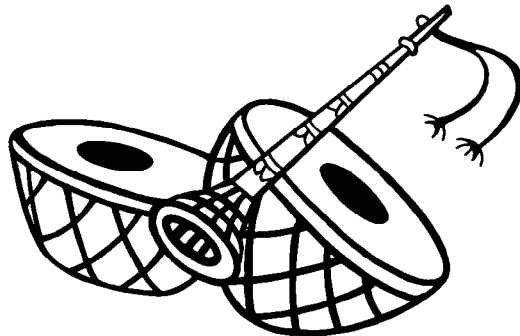
తెలుగు సంస్థలు ఒక బాధ్యతగా కళలను ఎందుకు ప్రోత్సహించాలి? శాస్త్రీయ సంగీతమూ, నాట్యాలూ, మంచి సాహిత్యమూ అంటే అందరికీ సరిపడదు. ఒక్కొక్కప్పుడు బోరు కొడతాయి కూడాను. అయితే చెత్త సినిమా పాటలు కట్టడానికి కూడా మంచి సంగీత జ్ఞానం అవసరమే. అలాగే సినిమాల డ్రిల్లు డాన్సులు కంపోజ్ చేసేవారు కూడా శాస్త్రీయ నృత్యంలో సుశిక్షితులే. ఏ కళకైనా వ్యాకరణం, లేదా గ్రామర్ ఉంటుంది. అది శాస్త్రీయంగా నేర్చుకోవలసిందే. అలా నేర్చుకున్నవారి ద్వారానే సంస్కృతికీ, సంస్కారానికీ కొనసాగే అవకాశాలు లభిస్తాయి. అటువంటివి నేర్చుకున్న వందమంది పిల్లల్లో ఒకరిద్దరికి నైపుణ్యం వచ్చే అవకాశం ఉంటుంది. సంస్కృతి కొనసాగడానికివారే బాధ్యులవుతారు. కళాకారులు ఆకాశం నుంచీ ఊడిపడరు కనుక అందుకు అవకాశాలు తల్లిదండ్రులే కలిపించాలి. వారికి తెలుగు సంస్థలు తోడ్పడాలి. కళలను అభ్యసించే పిల్లలు అందరూ మంచి కళాకారులు కాకపోయినా కనీసం మంచి శ్రోతలైనా అవుతారు. జాతికి గుర్తింపునిచ్చే సంస్కృతి ఆ విధంగానే బతికి బట్టకడుతుంది. తెలుగు సంస్థల పాత్ర ఈ విషయంలో తక్కువేమీ కాదు.

లలిత కళలవల్ల పిల్లలకు మానసికంగా మేలు జరుగుతుందని శాస్త్రవేత్తలు అంటారు. ప్రసిద్ధ గాయక విద్వాంసుడు నూకల చిన సత్యనారాయణ మంచి సంగీతం వారి వ్యక్తిత్వాన్ని అభివృద్ధి చేస్తుందనీ, కొన్నిరకాల సంగీతం వారిలో పశు ప్రవృత్తిని ప్రేరేపిస్తుందనీ అన్నారు. ఇది గమనించవలసిన విషయం. ప్రసిద్ధ శాస్త్రీయగాయనీ గాయకులలో చాలామంది చిన్నతనంలో తమ తల్లులు పాడిన గీతాలూ, భజనల కారణంగానే తమకు సంగీతం మీద ఆసక్తి కలిగిందని చెబుతారు. తెలుగువారికి ఈ విషయంలో ఆసక్తి తగ్గడానికి తెలుగు తల్లులకు సంగీతం మీది నిరాసక్తతే కారణమయితే మనం ఆశ్చర్యపోనక్కర్లేదు. స్త్రీలను తప్పుపట్టడానికి ఇది చెప్పటం లేదు. లలిత కళలవంటి సున్నితభావనలు తల్లినుంచీ అందినంత సులువుగా తండ్రినుంచీ అందవనేది తెలిసినదే.

అయితే తెలుగు సమాజాలు సరదా కార్యక్రమాలు అంటే సంగీత, నృత్య, నాటక ప్రదర్శనలు విధిగా నిర్వహించాలి. వాటిని చౌ చౌ పద్ధతిలోకాక తక్కిన అంశాలేవీ లేకుండా ఏర్పాటు చెయ్యాలి. అంటే శాస్త్రీయ సంగీత కచేరీనో, నాట్యప్రదర్శననో ఏర్పాటు చేస్తున్నప్పుడు వాటితో మరేదీ చేర్చకూడదు. కళాప్రదర్శనలకై స్టేజీ ఎక్కడం ఎంత ముఖ్యమో, వాటిని కూర్చుని సభ్యతతో తిలకించడం కూడా అంతే ముఖ్యం. అదికూడా ఒక సంస్కారమే. రెండు గంటలసేపు ఒక ఉత్తమ ప్రదర్శనను ఓపికగా కూర్చుని ఆస్వాదించడం అందరికీ అలవాటు చెయ్యాలి. అటువంటి ప్రోత్సాహం లభిస్తే కళాకారులు మరింతగా శ్రమించి, రాణిస్తారు. తెలుగు నాటికలనూ, నాటకాలనూ తప్పనిసరిగా ఏర్పాటు చేసి, స్థానిక నటీనటులను తయారు చేసుకోవాలి.

ప్రవాసాంధ్ర సంఘాల్లో ఆశాజనకంగా కనిపిస్తున్నవి సాహితీ సభలు. అమెరికాలోనూ, ఇంగ్లండ్లోనూ తెలుగు సాహితీపరులకు ఈనాటికీ ఆదరణ తగ్గలేదు కనకనే వారికి ఆహ్వానాలు అందుతున్నాయి. స్థానికులు పట్టుదలతో, ఓపికగా ప్రయత్నాలు కొనసాగించడమే అందుకు కారణం. అసంఖ్యాకంగా ప్రేక్షకులు రాకపోవడమే సాహితీ సభల మనుగడకు శ్రీధామరక్ష అనిపిస్తుంది. అంతేకాదు; భాషాభిమానం తగ్గకుండా ఉండేందుకు ఈరోజుల్లో కొన్ని ఆధునిక సదుపాయాలున్నాయి. ఇంటర్నెట్ ద్వారా అందుబాటులో ఉన్న వివిధ వార్తాపత్రికలే కాక తెలుగులో వస్తున్న వెబ్ పత్రికలూ, బ్లాగ్లూ రాసుకోగలిగిన సదుపాయాలూ తెలుగు సాహిత్యపు వారసత్వాన్ని కాపాడుకునేందుకు ఉపయోగపడుతున్నాయి. సాహితీ సభలకు హాజరయేవారి సంఖ్య పరిమితంగా ఉన్నప్పటికీ తామంతా ఒక బాధ్యతాయుతమైన సాహితీ కుటుంబానికి చెందినవారమనే స్పృహ ఈ ఔత్సాహికులను ముందుకు నడిపిస్తోంది. ఇందులో భాగంగా కొందరు చేపట్టిన పత్రికా ప్రచురణలూ, పుస్తక ప్రచురణలూ, పిల్లలకు తెలుగు నేర్పే ప్రయత్నాలూ అన్నీ మంచి ప్రయత్నాలని చెప్పాలి. సంగీతం, నాటకాలూ, నాట్యం మొదలైన కళారూపాలను కూడా చిన్న సమావేశాల రూపంలోనైనా ఔత్సాహిక బృందాలు ఓపికగా నిర్వహిస్తే మంచి ఫలితాలు కలగవచ్చు.

తమ భాషనూ, సంస్కృతినీ గౌరవించదనేది పెద్దలు ఏనాడో చెప్పారు. దురదృష్టవశాత్తూ ఈ సంగతిని ప్రపంచవ్యాప్తంగా తెలుగు సంఘాల ప్రస్తుత కార్యనిర్వాహకులకు మరొకసారి గుర్తుచెయ్యవలసి వస్తోంది. ఎందుకంటే వారు పాపం నిన్నటి బాలలు. తమ తల్లిదండ్రులు పెట్టిన సాంస్కృతిక ఆహారం జీర్ణించుకుని పెరిగినవారు.

నాస్తికత్వం, హేతువాదం

- జె. యు. బి. వి. ప్రసాద్

జూలై 19-20, 2008 నాడు వంగూరి ఫౌండేషన్ వారు నిర్వహించిన అమెరికా తెలుగు సాహితీ సదస్సులో

చేసిన ప్రసంగ సారాంశమిది.

సభికులందరికీ..

హేతువాదం మీద మాట్లాడుతానూ, అవకాశం ఇస్తారా అని వంగూరి చిట్టెన్ రాజు గారిని అడిగినపుడు, ఆ అవకాశం నిజంగా వస్తుందనుకోలేదు. వేదోచ్ఛారణలతోనూ, పూర్ణ కుంభాలతోనూ ప్రాయంభమయ్యే సాహితీ, సాంస్కృతిక సభలున్న ఈ రోజుల్లో, సాహిత్యంలో వున్న అన్ని రకాల వాదాలకీ ప్రాతి పదిక దొరకడం సాధ్యం కాదు. నిర్వాహకుల అభిప్రాయాలే సంస్థ అభిప్రాయాలుగా వుంటాయి. రక రకాల పత్రికల్లో రక రకాల సాహితీ సభల గురించి చదువుతూ వుంటాము. అనేక మంది అనేక అంశాల మీద మాట్లాడుతారు. అది హేతువాద సభ అయివుండక పోతే, ఆ సభలో హేతువాదానికి తావుండదు. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో హేతువాదం గురించి మాట్లాడానికి అవకాశ మిచ్చిన చిట్టెన్ రాజు గారిని మెచ్చు కుంటున్నాను.

ఈ ప్రసంగంలో సౌలభ్యానికి "నాస్తికుడు", "ఆస్తికుడు" అంటూ పురుష ప్రాతిపదిక వున్న పదజాలం వాడాను. కానీ ఈ పదాలు స్త్రీలకి కూడా చెందుతాయన్నదే నా అభిప్రాయంగా గమనించాలి. ప్రతీ చోటా "నాస్తికురాలు", "ఆస్తికురాలు" అని అనకపోడాన్ని అందరూ క్షమించాలి.

హేతువాదాన్ని నాస్తిక వాదంతో పోల్చి చూడమే, నా వుపన్యాసం ముఖ్య వృద్ధేశ్యం. పెద్ద పెద్ద పద ప్రయోగాల జోలికి పోకుండా, సాధారణ విషయాలతో చెప్పాలని నా అభిప్రాయం. 'ఆస్తికుడు' అంటే దేవుణ్ణి నమ్మే వాడు అనీ, 'నాస్తికుడు' అంటే దేవుణ్ణి నమ్మని వాడు అనీ అర్థాలు. నాస్తికుడు ప్రకృతి విషయాల గురించి మాత్రమే తర్కంతో మాట్లాడుతాడు. 'హేతువాది' అంటే ప్రతీ విషయానికీ కారణాన్నీ, తర్కాన్నీ చూడాలి. ఎందుకంటే అలా పేరు పెట్టుకున్నాడు కాబట్టి.

హేతువాది ప్రకృతిని, సమాజాన్ని కూడా చూస్తాడు. అవన్నీ కార్యకారణ సంబంధంతో వుంటాయని అని చూస్తాడు. (అలాగే చూడాలి.) అయితే నాస్తికుడు కూడా కార్యకారణ సంబంధంతో చూస్తాడు. దేన్నీ? ప్రకృతిని మాత్రమే! ఇవీ నా నిర్వచనాలు, నా మాటల్లో.

నాస్తికుడు ప్రకృతికి సంబంధించిన హేతువాది మాత్రమే. అంటే, "దేముడు లేడు" అన్న విషయం మాత్రమే పట్టించుకుని, మిగిలిన అన్ని విషయాలలోనూ మిగిలిన వాళ్ళ లాగానే, తర్కం లేకుండా, అర్థం లేకుండా జీవించే వారు నాస్తికులు. అలా కాకుండా, అక్కడితో ఆగకుండా, చుట్టూ వున్న ప్రతీ విషయాన్నీ ప్రశ్నిస్తూ, తర్కిస్తూ, జ్ఞానం పెంచుకుంటూ పోతే హేతువాదులు అవుతారు.

నాస్తికులు సమాజం గురించి అసలు చెప్పరా అంటే, చెబుతారు. అయితే చాలా తప్పుగా చెబుతారు. సమాజంలో పేదరికం ఎందుకు వుందీ అనే ప్రశ్నకి జవాబుగా, పేదవాళ్ళు దైవ సంబంధిత కార్యక్రమాల ఖర్చుల వల్లా, తాగుడు ఖర్చుల వల్లా, ఎక్కువ మంది పిల్లల ఖర్చుల వల్లా పేదరికంలో పడిపోయారని చెబుతారు. మరి ధనవంతులకి కూడా ఇవన్నీ వున్నాయి కదా, వారెందుకు పేదరికంలో పడిపోలేదూ అనే ప్రశ్నకి జవాబు చెప్పలేక మొహం చాటేస్తారు.

చుట్టూ ఎంతో మంది నాస్తికుల్ని చూస్తాము. కానీ చాలా తక్కువ మంది హేతువాదుల్ని చూస్తాము. అయితే ఇక్కడ వచ్చిన చిక్కెమిటంటే, ప్రతీ నాస్తికుడూ తానొక గట్టి హేతువాదినని నమ్ముతాడు. అందుకని ఒకరి నమ్మకాలతో నిమిత్తం లేకుండా, తర్కానికి నిలిచే విషయమే సరి అయినదిగా వుంటుంది.

ఏదో ఒక సందర్భంలో, ఒక నాస్తికుడి హంగూ, ఆర్బాటాల్నీ, ఆడంబరాల్నీ, అంకితాల్నీ నేను విమర్శిస్తే, ఒక వెబ్ పత్రిక ఎడిటర్ కావడం, "నాస్తికులు మళ్ళీ వేరొక జన్మ వుంటుందని నమ్మరు కాబట్టి, అన్నీ ఈ జన్మ లోనే అనుభవించేయాలనే తహతహతో, అన్ని ఆడంబరాలతోనూ, సుఖంగా జీవించేయడానికే ప్రయత్నిస్తారు." అన్నాడు. కాలేజీ కెళ్ళిన మా అమ్మాయి కూడా తన క్లాస్ మేట్స్ గురించి చెప్పింది. కాలేజీ హాస్టల్లో కొంత మంది ఆడపిల్లలు అలాగే వుంటారుట. "నాస్తికులకి దేముడి భయం లేదు కాబట్టి, నీతి నియమాల భయం కూడా వుండదు. అందుకని మా కాలేజీలో వున్న నాస్తిక విద్యార్థులందరూ (అంటే, వారిలో ఎక్కువ మంది), ఎక్కువగా తాగుతూ, డ్రగ్స్ వాడుతూ, విచ్చల విడి సెక్స్ సంబంధాలతో తిరుగుతున్నారు. అందుకని నేను అలాంటి నాస్తికులతో స్నేహంగా వుండను. నా స్నేహితులందరూ అలాంటి అలవాట్లు లేని నాస్తికులూ, ఆస్తికులూ కూడా" అని అంది. హేతువాది అయితే ఇలా వుండదు విషయం. ఏ విషయం మంచిదో, ఏది కాదో అర్థం చేసుకుని ప్రవర్తిస్తారు హేతువాదులు.

ఎక్కువ మంది ప్రజలు పుట్టుకతో ఆస్తికులు. అంటే ఆస్తికులయిన తల్లితండ్రుల వల్ల వాళ్ళు కూడా ఆస్తికులు గానే పెరుగుతారు. రిచర్డ్ డాకిన్స్, "కేథలిక్ పిల్లలు అంటూ ఎవరూ వుండరు. కేథలిక్ తల్లితండ్రులు కలిగిన పిల్లలు మాత్రమే వుంటారు" అంటాడు. నిజమే. అలాగే, కొంత మంది పిల్లలు పుట్టుకతో నాస్తికులు. అంటే నాస్తిక తల్లితండ్రుల పిల్లలు. వీళ్ళకి దేముడి మీద నమ్మకం లేకపోవడం తప్ప, ఎటువంటి తర్కమూ అలవడదు. రిచర్డ్ డాకిన్స్ విషయమే తీసుకోండి. ఆయన గొప్ప రచయితా, గట్టి సైంటిస్టా, పరమ నాస్తికుడూ. అక్కడితో ఆగిపోవడం వల్లే, ఆయన కూడా అందరి లాగానే తన వుపన్యాసాల్ని మనుషులకు అంకితం ఇచ్చుకుంటాడు. ఆస్తికులు దేవుళ్ళకి అంకితాలిస్తే, నాస్తికులు మనుషులకు అంకితాలిస్తూ రన్నమాట. అంకితం అన్న సంస్కృతి విషయంలో ఇద్దరూ ఒక్క లాగానే ప్రవర్తిస్తారు. అదే హేతువాది అయితే అలా వుండదు. అంకితాల సంస్కృతినే వ్యతిరేకించాలి హేతువాదులు. ఆ సంస్కృతి సమాజంలో ఎలా పుట్టిందో, అది ఎందుకు సరి కాదో తెలిసిన దృక్పథంతో వుంటారు కాబట్టి.

ఇంకో వుదాహరణ: "రామ సేతు" వివాదం తీసుకోండి. హేతువాది అయితే, ఆ వంతెన నిర్మాలన వల్ల మనుషులకు మంచి జరుగుతుందా, లేదా అని చూస్తాడు. అది తాత్కాలిక మంచే కాకుండా, శాశ్వత మంచి కూడా అవ్వాలని ఆలోచిస్తాడు. మామూలు

ఆస్తికుడైతే, ఆ వంతెన రాముడికి చిహ్నం కాబట్టి, దాన్ని నిలుపుకోవాలని ప్రయత్నిస్తాడు. వుత్త నాస్తికుడయితే, "రాముడు తాగుబోతు" అని దూషించి, అసలు విషయాన్ని పక్కన పెట్టి, మతవాదులతో హోరా హోరీ కలియబడి పోరాడానికి ప్రయత్నిస్తాడు. ఫలితం - ఆస్తికులూ, నాస్తికులూ, నాగరికతకి దూరంగా కలియబడి కొట్టుకోవడం. హేతువాదికి బాధ్యత ఎక్కువ. సమాజం గురించి పట్టించుకుంటాడు. నాస్తికుడికి ఆ పని లేదు. ప్రకృతికి సంబంధించిన విషయాలతోనే సంతృప్తి పడతాడు.

దేముడు అనేది 'నమ్మకం'. అది రుజువులికి సాధ్యం కాదు. రుజువు అంటే, ఒక విషయం ఎటువంటి నమ్మకాలతోనూ సంబంధం లేకుండా, అందరికీ ఒకేలా వుండాలి. ఆ విషయ ప్రభావం దాన్ని నమ్మినా, నమ్మక పోయినా అందరి మీదా ఒకే లాగా వుండాలి. "దేముడు వున్నాడా, లేదా" అనే విషయంలో చర్చించడానికి ఇప్పుడు ఏమీ లేదు. అన్ని చర్చలూ చాలా కాలం కిందటే జరిగిపోయాయి. అవే మళ్ళీ మాట్లాడు కోవాలి ఓపికుంటే. కానీ కొంత మంది ఆస్తికుల్లో, డాక్టర్లూ, సైంటిస్టులూ లాంటి వారు తాము సైన్సు తమ వృత్తి కోసం నమ్ముతారు కాబట్టి, తమని హేతువాదులుగా చెప్పుకుంటారు. అదీ నిజంగా, పూర్తిగా సైన్సుని నమ్మడం కాదు. ఒక పక్క హేతువుకి నిలబడని విషయాన్ని నమ్ముతూ, మరో పక్క హేతువాది నని చెప్పుకోవడం హాస్యాస్పదం.

ఆ మధ్య ఒకాయన జ్యోతిష్యం మీద వ్యాసాలు రాస్తూ, హేతువాదులు మొదట్లో జ్యోతిష్యం నమ్మ లేదనీ, తరవాత దాన్ని అధ్యయనం చేసి, తమ అభిప్రాయాల్ని మార్చుకున్నారనీ అన్నాడు. వాళ్ళేం హేతువాదులో! భవిష్యత్తు, ముందే నిర్ణయమై వుంటే, దాన్ని తెలుసుకుని ఏం ప్రయోజనం? దాన్ని మార్చలేం కదా? ఒక వేళ భవిష్యత్తు, ముందే నిర్ణయం అయి వుండ లేదనుకోండి. అప్పుడు దాన్ని తెలుసుకోవడం ఎలా సాధ్యం? ఈ తర్కం అర్థం కాని వాళ్ళు తమని హేతువాదుల్లా ఎలా చెప్పుకోగలరు? కొంత మంది నాస్తికులు ఈ జ్యోతిష్య వ్యాసాల్ని, వ్యాసకర్తనీ మెచ్చు కోవడం తెలుసు. ఎందుకంటే అందరు నాస్తికులూ హేతువాదులు కారు కాబట్టి.

కొంత మంది ఆస్తికులు తమని తాము హేతువాదులుగా చెప్పు కుంటారు. వారు ఛాందస మత భావాల్ని, జ్యోతిష్యాల్ని కొట్టి పారేసి, తమని హేతువాదులుగా చెప్పేసుకుంటారు. కొన్ని అంశాల్లో మాత్రమే హేతువుకి నిలబడడం, కొన్ని అంశాల్లో నిలబడక పోవడం అనేది పూర్తి హేతువాదానికి చిహ్నం కాదు. అలాగే నాస్తికుడు కూడా దేముడి విషయంలో మాత్రం హేతువాదిగా మాట్లాడుతూ, చాలా విషయాల్లో హేతువాదానికి దూరంగా వుంటాడు.

నాతో పని చేసే ఒకావిడ, తను నాస్తికురాలినని చెప్పుకుంది. తర్వాత అన్ని పండగలూ చెయ్యననీ, కృష్ణాష్టమి మాత్రమే అట్టహాసంగా జరుపుకుంటామనీ చెప్పుకుంది. పిల్లలు ఇష్ట పడ్డారు కాబట్టి, వారికి వుపనయనం చేయించాననీ, అయినా తాము నాస్తికులమే ననీ చెప్పుకుంది. ఇది ఎంత అసంబద్ధమైన విషయమో సులభంగా అర్థం చేసుకోవచ్చు.

ఒక నాస్తికుడూ, ఒక ఆస్తికుడూ వాదించు కుంటున్నారనుకోండి. ఇద్దరూ బాగా చదువుకుని, అంతో ఇంతో సైన్సు నేర్చుకున్న వారనుకుందాం. ఇద్దరూ చెడా మడా వాదించుకుని, చివరకి, "సృష్టి మొత్తం పదార్థమయం" అన్న పాయింటు దగ్గర ఏకీభావానికి వస్తారు. పదార్థానికి కూడా హేతువు వుండాలి కదా అనే తర్కంతో, ఆ పదార్థాన్ని సృష్టించింది దేముడు అని తేలుస్తాడు ఆస్తికుడు. అదే తర్కాన్ని ఆధారంగా చేసుకుని, మరి ఆ దేవుడికి కూడా హేతువు వుండాలి కదా అని అడుగుతాడు నాస్తికుడు. ఆస్తికుడు, "దేముడు స్వయంభవు" అని అంటాడు. "దేముడు స్వయంభవు" అనే ఆస్తికుడి తర్కానికి ఒప్పుకోకుండా, నాస్తికుడు "పదార్థమే స్వయంభవు" అని వాదిస్తాడు. ఈ విషయం గురించి వారిద్దరూ మళ్ళీ ఎడ తెగకుండా వాదించేసుకుంటారు. ఆఖరికి ఆ పదార్థాన్నే దేముడు అని తనంటున్నానని సంతోషంగా ప్రకటిస్తాడు ఆస్తికుడు. నాస్తికుడు తెల్ల మొహం వేస్తాడు. అదే హేతువాది అయితే, "పదార్థమే దేముడు అయినట్లయితే, పదార్థ లక్షణాలే దేముడికి వుండాలి. మనుషుల ప్రార్థనలు విని, కోరికలు తీర్చే శక్తి పదార్థానికి వుండ కూడదు" అని హేతువు చెబుతాడు. ఆస్తికుడు ఆ విషయంతో ఏకీభవించడనుకోండి. అయితే జవాబు చెప్పలేకుండా వుండి పోతాడు.

సమాజంలోని ఆర్థిక అసమానత్వాలకూ, స్త్రీపురుష అసమానత్వాలకూ మూల కారణాలు తెలుసుకోని నాస్తికుడు హేతువాది ఎలా అవుతాడు? "మగ వాళ్ళు సిగరెట్లు కాలుస్తారు. తాగుతారు. చెడ తిరుగుళ్ళు తిరుగుతారు. కాబట్టి మనం కూడా అలాంటి పనులే చేసి, మగాళ్ళతో సమానత్వం సాధిద్దాం" అని చెప్పే తప్పు ఫెమినిస్టులు ఎలా స్త్రీలకి మంచి చెయ్యలేరో, అలాగే సమాజ శాస్త్రాన్ని అర్థం చేసుకోని నాస్తికుడు కూడా సాటి మనుషుల సమస్యలకి పరిష్కారాలు చెప్ప లేడు.

ఇక్కడ ఒక సంఘటన చెప్పాలి. ఒకసారి రిచర్డ్ డాకిన్స్ మీటింగుకి వెళ్ళాను. ఆయన, "మత సంబంధిత కార్యక్రమాల కన్నా పిల్లల విద్య ముఖ్యం" అనీ, "ప్రపంచంలోని పేదరికం గురించి పట్టించు కోవాలనీ", "నాస్తికత్వం ముఖ్యం" అనీ చెప్పాడు. సభలో ప్రశ్నలడగడానికి నాకు కుదర్లేదు. తరువాత ఒక వ్యాసం రాసి, కొన్ని ప్రశ్నలతో ఆయన వెబ్ సైట్లో పోస్ట్ చేశాను. ఆయన దాన్ని ఇప్పటి వరకూ పట్టించు కోలేదనుకోండి. ఎంతో ఆడంబరంగా, అట్టహాసంగా, అందరికీ వుండే సంస్కృతితోనే సభ జరుపు కున్న ఆ నాస్తికుడికి అవి పట్టక పోవడంలో ఆశ్చర్యం లేదనుకోండి. "ప్రపంచంలో ప్రతీ ఒక్కరూ నాస్తికులయి పోతే, పేదరికం సమస్యా, పిల్లల చదువు సమస్యా లాంటివి పరిష్కారమవుతాయా" అని అడిగాను. మత సంబంధిత విషయాలు సామాజిక విషయాల మీద ప్రభావం చూపించినా, అవి కావు అసలు కారణం ఆ సమస్యలకి. అది అర్థం చేసుకోవాలంటే, సమాజ శాస్త్రాన్ని అధ్యయనం చెయ్యాలిందే ఒక హేతువాది లాగా.

"భర్తల ఇంటి పేర్లు తాము తీసుకోవడమూ, తమ పిల్లల కివ్వడమూ" లాంటి వాటిలో అసంబద్ధత అర్థం కాని తప్పు ఫెమినిస్టులకు ఆ విషయాలు ఎలా అర్థం కావో, అలాగే, కులాలు సూచించే పేర్లు పెట్టుకుని తిరిగే నాస్తికులకు కూడా సమాజ విషయాలు అర్థం కావు. అవి అర్థం అవాలంటే హేతువాది అవాల్సిందే.

స్త్రీ, పురుష సమానత్వ ఘర్షణలు భార్యాభర్త లిద్దరూ ఆస్తికులయినా వుంటాయి, నాస్తికులయినా వుంటాయి. అయితే భార్యాభర్త లిద్దరూ హేతువాదులయితే మాత్రం ఘర్షణలు వుండవు. హేతువాదులకి మాత్రమే ఆ ఘర్షణల మూల కారణాలూ, వాటికి తాత్కాలిక, శాశ్వత పరిష్కారాలూ తెలుస్తాయి.

దళితుల సమస్యలకి పరిష్కారాలు అర్థం చేసుకోవాలన్నా హేతువాది అయి వుండాలి. వుత్త నాస్తికుడై, కులాన్ని నమ్మను అంటే సరి పోదు.

నాస్తికుడికి వడ్డీ అనేది ఎందుకు తప్పో తెలియదు. స్టాక్ మార్కెట్ తతంగం అంత కన్నా అర్థం కాదు. అవే కనుక అర్థం అయితే, ప్రస్తుత సమాజ సంస్కృతికి సంబంధించిన విషయాలకున్న మూల కారణాలు అర్థం అవుతాయి. అంటే నాస్తికుడు హేతువాదిగా రూపాంతరం చెందుతాడు. అలా అభివృద్ధి చెందక పోతే, వుత్త నాస్తికుడి గానే మిగిలి పోతాడు.

ఈ ప్రసంగం సారాంశం నాస్తికులు ఎందుకూ పనికి రాని వారు అని కాదు. పరిమితుల్లో వున్నా నాస్తికత్వం మంచిదే. నాస్తికత్వం నింఱీ, జ్ఞానం పెంపొందించుకుంటూ, హేతువాదులవాలి. నాస్తికత్వం తోనే వుండి పోతే పెద్ద ప్రయోజనం వుండదు. ఇదీ నేను చెప్పదలుచుకుంది.

'అమెరికా తెలుగు సాహిత్యం'

సత్యం మందపాటి

(ఇది వంగూరి ఫౌండేషన్ ఆఫ్ అమెరికా వారి ఆధ్వర్యంలో 2008, జూలై 19-20లలో ఫ్రీమాంట్, కాలిఫోర్నియాలో జరిగిన ఆరవ అమెరికా సాహిత్య సదస్సులో ఇచ్చిన కీలకోపన్యాస ప్రసంగ వ్యాసం)

0

0

0

ఇది అమెరికా 'తెలుగు సాహిత్య సదస్సు'. ఇది 'అమెరికా తెలుగు' సాహిత్య సదస్సు కాదు. అమెరికాలో జరుగుతున్న తెలుగు సాహిత్య సదస్సు. ఎందుకంటే ఆంధ్రా తెలుగు, తెలంగాణా తెలుగు, రాయలసీమ తెలుగు, హైదరాబాద్ తెలుగు, మద్రాస్ తెలుగులలాగా, అమెరికా తెలుగు అన్నది లేదు మరి. అదీకాక ఈ మధ్య మన తెలుగు దేశంలో, మనం తెలుగు వాళ్ళం కనుక మన తెలుగుతనం కాపాడుకుంటూ, ఒకళ్ళ మధ్య ఇంకొకళ్ళం గీతలు గీసేసుకుంటున్నాం. అందుకని అపార్థం చేసుకోకుండా ముందే ఈ చిన్న వివరణ ఇస్తున్నాను.

తెలుగు సదస్సులు తెలుగు దేశంలో జరగటంలో అబ్బురం లేదు. కానీ అమెరికాలో జరుగుతున్న ఆరవ జాతీయ సదస్సు ఇది. ఇక్కడ తెలుగు సాహిత్యంలోని వివిధ ప్రక్రియలతో పాటు, ప్రవాస సాహిత్యానికి పెద్ద పీట వేస్తున్నారు. భారతదేశం నించీ వచ్చిన సాహిత్య ప్రముఖులతో పాటు, అమెరికాలోని ఎన్నో ప్రాంతాల నించీ, ఇతర దేశాల నించీ వచ్చిన రచయితలూ, సాహితీ మిత్రులూ ఈ సభలో వున్నారు. అందువల్ల ఈ సదస్సు కొంచెం ప్రత్యేకతని ఆపాదించుకుంటున్నది. అందుకని ప్రవాస తెలుగు సాహిత్యం, ముఖ్యంగా అమెరికా తెలుగు సాహిత్యం గురించి మాట్లాడుకోవటం సమంజసం అనిపించి, ఈ విషయం మీద నేను సేకరించిన సమాచారం, నా అభిప్రాయాలూ, అనుభవాలూ మీతో పంచుకుంటున్నాను.

ఒకసారి 'అసమర్థుని జీవయాత్ర'లాటి విశ్లేషణా పూర్వకమైన తాత్విక రచన చేసిన గోపీచంద్ ని 'మీరు కథలు ఎందుకు వ్రాస్తున్నారు' అని అడిగారు. దానికి ఆయన చక్కటి సమాధానం చెప్పారు. ఇది నా మాటల్లో చెబుతున్నాను. 'ఒక రెండేళ్ళ కుర్రవాడు పరుగెత్తుతూ క్రింద పడ్డాడనుకోండి. పక్కనే వున్న ఒకాయన ప్లై ప్లై అంటాడు. ఇంకొకావిడ అయ్యయ్యో అంటుంది. వీడికి ఎన్నిసార్లు చెప్పినా ఇంతే అని ఒకటి తగిలిస్తాడు అప్పుడే ఆఫీసు నించీ వస్తున్న కుర్రవాడి నాన్న. దెబ్బ తగిలిందా నాన్నా అంటూ వచ్చి అతన్ని హృదయానికి హత్తుకుంటుంది ఆ పిల్లాడి అమ్మ. ఇక్కడ జరిగిన సంఘటన ఒక్కటే. కానీ రకరకాల స్పందనలు. కొంతమంది మనసులో అనుకుంటే, కొంతమంది అసంకల్పితంగా పైకి అనేస్తారు. అదే ఒక కళాకారుడయితే తన కళానుగుణంగా స్పందిస్తాడు. నేను వ్రాయగలను కనుక, అలా స్పందించి వ్రాస్తాను' అన్నారాయన.

ప్రవాస సాహిత్యం కూడా అలాగే పుట్టిందని నా నమ్మకం. చాలమంది రచయితలు తమ చుట్టూ జరిగే సంఘటనలని చూసి, వాటి గురించే కథలు, నవలలు వ్రాయటం సర్వ సాధారణం. కొంత కాలానికత వున్నా, యదార్థ సంఘటలు వాటికి ఆధారం అవుతాయి.

నేనిక్కడ సైన్స్ ఫిక్షన్ కథల గురించీ, మన ప్రస్తుత తెలుగు సినిమా కథల గురించీ చెప్పటం లేదు. ఇప్పటి తెలుగు సినిమా కథలు అని బహువచనం కూడా వాడాను. మరి అంత అబద్ధం చెప్పకూడదు. ఒకే కథ మీద ఇప్పటికి గత పదిహేనేళ్ళలో మూడు వేల తెలుగు సినిమాలొచ్చాయి.

అదిప్పుడు మనకి అనవసరం.

మరి ఈ ప్రవాస సాహిత్యం ప్రవాసులే వ్రాస్తున్నారా?

ప్రవాస సాహిత్యం మూడు రకాలుగా వస్తున్నదని నాకు అనిపిస్తున్నది. ఆంధ్రదేశం దాటి, ఇతర తెలుగేతర ప్రాంతాల్లో నివాసం ఏర్పరచుకున్న వాళ్ళని ప్రవాసులంటున్నాం. అలాటి వారు వారి జీవితాల గురించీ, అక్కడి విషయాల గురించీ వ్రాసేది ప్రవాస సాహిత్యం అవుతుంది. ఈ రకమైన ప్రవాస సాహిత్యం గురించి వివరంగా మాట్లాడుకుందాం. ఇక రెండోది అమెరికాలాటి విదేశాలకి చుట్టం చూపుగా వచ్చి, అక్కడ తాము చూసిన విషయాల గురించి వ్రాసి, ప్రవాసుల గురించి వ్రాశారు కనుక దాన్ని ప్రవాస సాహిత్యం అంటున్నారు. ఏదో యాత్రాపర విషయాలుగా వ్రాస్తే బాగుంటుంది కానీ, ఇక్కడవున్న మూడు నెలలూ ఏదో కొద్దిమంది తెలుగువాళ్ళతో తిరిగి, తెలుగు సంస్కృతిలో వుండి అమెరికా జీవితాన్ని కాచి వడబోసినట్టు వ్రాసిన రచనలు కొన్ని వున్నాయి. పూర్తిగా తప్పు అవగాహన ఇచ్చేవివి. అవి చదివేటప్పుడు వాటిలో నిజాలు వెతకటం అవసరం. ఇక మూడోది స్వంత పిల్లలని విదేశాలకి అర్పించి, తమ అనుభవాలనీ, బంధుమిత్రుల అనుభవాలనీ వర్ణించేవి. ఇలాటి వాటిలో హృదయాంత రాల్లోంచీ వచ్చిన చక్కటి కథలున్నాయి. ఇది ప్రవాసుల గురించి వ్రాసిన సాహిత్యం.

ముందుగా ప్రవాస సాహిత్యం గురించి రెండు మాటలు మాట్లాడుకొని, అమెరికాలో తెలుగు సాహిత్యం గురించి మాట్లాడుకొందాం.

భారతదేశంలో ప్రవాస సాహిత్యం, గత యాభై ఏళ్ళుగా ముఖ్యంగా బొంబాయి మద్రాసు బెంగుళూరు ఢిల్లీ లాటి నగరాలనించీ వస్తున్నది. కవనశర్మ, సోమంచి యజ్ఞన్నశాస్త్రి, లేళ్ళపల్లి, అంబల్ల జనార్దన్, కాశీభట్ల వేణుగోపాల్, పాలెపు బుచ్చిరాజు మొదలైన ఎంతోమంది వ్రాస్తున్నారు. ఇక అమెరికేతర విదేశాల్లో అయితే, కెనడా, ఆస్ట్రేలియా, సింగపూర్, యూరప్, మలైషియాలాటి దేశాల్లో తెలుగు సంఘాల ద్వారా తెలుగు సాహిత్య సేవ జరుగుతున్నది. కొన్ని చేవ్రాత పత్రికలతో మొదలుపెట్టి, ఈనాడు వెబ్ పత్రికల దాకా ఎన్నో పత్రికలు ప్రవాసుల కథలను ప్రోత్సహిస్తున్నాయి.

ఇక అమెరికాలో తెలుగు సాహిత్యం ఎలా వుందో చూద్దాం.

తెలుగువారు అమెరికా దేశానికి 1950లలోనే వచ్చారు. అంతకు ముందు కూడా కార్మికులుగా వచ్చినట్టు తెలుస్తున్నది కానీ, 1950 తర్వాతే ఎక్కువగా శాస్త్రజ్ఞులు, ఇంజనీర్లు, డాక్టర్లు రావటం జరిగింది. ఎక్కువమంది చదువుకోవటానికి వచ్చి, చదువు పూర్తి చేసుకుని ఉద్యోగాలలో చేరినవారే. సాహిత్యపరంగా చూస్తే, 1940లలో ఇండియాలో ఎన్నో పత్రికలలో కథలు వ్రాసిన హ్యూస్టన్ నివాసి కీర్తిశేషులు దువ్వూరి నారాయణరావుగారు ముఖ్యంగా గుర్తుకొస్తారు నాకు. ఆయన 1970లలోనే అమెరికాకి వచ్చి నివాసం ఏర్పరచుకున్నారు. అలాగే ఇండియాలో నవలా రచయిత్రిగా పేరుపొందిన చెరుకూరి రమాదేవిగారు. దరిమిలా ఇండియాలో ఎన్నో కథలు వ్రాసిన వారు అమెరికాకి రావటం జరిగింది.

ఇక అమెరికాలో పత్రికా ప్రచురణలు చూస్తే, అమెరికాలో మొట్టమొదటగా ప్రచురింపబడిన పత్రిక 'తెలుగు భాషా పత్రిక'. 1971లో పెమ్మరాజు వేణుగోపాలరావు, గవరసాన సత్యనారాయణ, పరిమి కృష్ణయ్య, రావిపూడి సుబ్బారావుగార్ల ఆధ్వర్యంలో వచ్చి, త్రైమాసిక పత్రికగా ఐదారు సంవత్సరాలు నడిచింది. దాని తర్వాత వంగూరి చిట్టెన్ రాజు సంపాదకత్వంలో 'మధురవాణి' హ్యూస్టన్ నించీ, దండమూడి రామమోహనరావు సంపాదకత్వంలో 'తెలుగు అమెరికా' చికాగోనించీ, కిడాంబి రఘునాథ్ ఆధ్వర్యంలో 'తెలుగు జ్యోతి'

న్యూయార్క్‌నించీ వచ్చాయి. అక్కడా ఇక్కడా ఆ రోజుల్లో తెలుగు సాంస్కృతిక సంఘాల తరపున కొన్ని వ్రాతపత్రికలు వచ్చేవి. ఏటేటా తానా ఆటాల సూవనీర్లు సరేసరి. ఇప్పుడు దాదాపు ప్రతి పెద్ద నగరంనించీ అక్కడివారి కోసం రకరకాల ప్రాంతీయ పత్రికలు వస్తూనే వున్నాయి.

'రచన' అంతర్జాతీయ పత్రికగా గత పదిహేడేళ్ళ పైగా హైదరాబాద్‌నించీ వస్తున్నది. ప్రవాస సాహిత్యాన్ని ఎంతో ప్రోత్సహిస్తున్న చక్కటి కథల పత్రిక. నా కథా పరంపరలు అమెరికా బేతాళుడి కథలు, ఎన్నారై కథలు, చిట్టెన్ రాజు అమెరికామెడికల్ కబుర్లు, అమెరికాలక్షేపం, వేమూరి వెంకటేశ్వరావు ఎమర్జన్సీ వార్డు కథలు, కొడవటిగంటి రోహిణీ ప్రసాద్ విజ్ఞాన రచన... రచనలోనే వచ్చాయి. అలాగే ఆంధ్రభూమి వారపత్రిక నేను వ్రాసిన 'ఎన్నారై కబుర్లు' నాలుగున్నర సంవత్సరాలు వారం వారం ప్రతివారం ప్రచురించింది. ఇండియానించీ ప్రచురింపబడుతున్న విపుల, చతుర, స్వాతి, ఆంధ్రజ్యోతి మొదలైన పత్రికలూ అమెరికా ఆంధ్రుల కథలు, నవలలు అడపాదడపా ప్రచురిస్తూనే వున్నాయి. తెలుగునాడి అమెరికాలో చికాగోనించీ నెల నెలా వస్తున్నది.

కాగితాల యుగంనించీ సైబర్‌యుగంలోకి వచ్చాక, ఎన్నో వెబ్ పత్రికలు రావటం మొదలయ్యాయి. ఈమాట, ఈవారం, సుజనరంజని, కౌముదిలాటి పత్రికలు ఎన్నో ప్రవాసాంధ్ర సాహిత్యాన్ని ప్రోత్సహిస్తున్నాయి. వాటన్నిటిలోనూ ముఖ్యంగా పేర్కొనవలసిన పత్రిక కిరణ్ ప్రభ సంపాదకత్వంలో వస్తున్న 'కౌముది'. అందమైన రంగురంగుల చిత్రాలతో, ఉన్నత సాహితీ పరిమళాలతో, అమెరికా రచయితల, ఇతర దేశాల రచయితల రచనలతో పాటూ, అటు ఇండియా రచయితల రచనలతోనూ నెల నెలా చక్కటి సాహిత్యాన్ని అందిస్తున్నది.

మరి ఈ అమెరికా తెలుగు సాహిత్యం వ్రాస్తున్నదెవరో చూద్దాం. కొంతమంది రచనా వ్యాసాంగాన్ని సీరియస్ గా తీసుకుని వ్రాస్తుంటే, మరి కొంతమంది అప్పుడప్పుడూ, సమయం దొరికినప్పుడూ వ్రాస్తున్నారు.

కందుల సీతారామశాస్త్రిగారు భౌతిక శాస్త్రం మీద ఎన్నో వ్యాసాలు వ్రాశారు. వేమూరి వెంకటేశ్వరావు (జీవనది), గవరసాన సత్యనారాయణ (కరీ తింటే కాన్సరు దాదా?), పెమ్మరాజు వేణుగోపాలరావు, కొడవటిగంటి రోహిణీ ప్రసాద్ శాస్త్రీయ విజ్ఞాన పరంగా వ్యాసాలూ, పుస్తకాలూ వ్రాస్తున్నారు. వింజమూరి అనసూయాదేవి నేనూ-నారచనలూ అనే పేరుతో ఆమె అనుభవాలని వ్రాశారు. సత్యం మందపాటి (చీకటిలో చందమామ), వడ్లమాని కార్తిక్ (పడమట గాలులు), అక్కినపల్లి సుబ్బారావు, చెరుకూరి రమాదేవి నవలా రచన చేశారు. ఇక కథలు వ్రాసిన వారిలో కొమరవోలు సరోజ, నిడదవోలు మాలతి, నోరి రాధిక, పూడిపెద్ది శేషుశర్మ, ఉమా దేశభొట్ల, చెరుకూరి రమాదేవి, మాచిరాజు సావిత్రి, చిమట కమల, పుచ్చా వసంతలక్ష్మి, పుచ్చా అన్నపూర్ణ, సుధేష్లు, వసుంధర కలశపూడి, రాధికాశాస్త్రి, శారదపూర్ణ శౌంఠి, యార్లగడ్డ కిమీర, కల్పన రెంటాల మొదలైన రచయిత్రులు, వంగూరి చిట్టెన్ రాజు, సత్యం మందపాటి, అక్కినపల్లి సుబ్బారావు, వేమూరి వెంకటేశ్వరావు, పాలన, ఆరి సీతారామయ్య, పెమ్మరాజు వేణుగోపాలరావు, గవరసాన సత్యనారాయణ, మాచిరాజు వెంకటరత్నం, నాసీ, నచకి, కలశపూడి శ్రీనివాసరావు, వేలూరి వెంకటేశ్వరావు, దామరాజు సచ్చిదానందమూర్తి, కనకప్రసాద్, శ్రీనివాస ఫణికుమార్ డొక్కా, రాం డొక్కా, భాస్కర్ కొంపెల్ల, కిరణ్ ప్రభ, చంద్ర కన్నెగంటి, రామారావు కన్నెగంటి, నందివాడ ఉదయభాస్కర్, విన్నకోట రవిశంకర్, యస్వీ రామారావు, తమ్మినేని యదుకులభూషణ్, సాయి బ్రహ్మానందం గొర్తి, శ్రీనాథ్ జొన్నవత్తుల, మహేష్ శనగల, తాడికొండ శివకుమారశర్మ, డాక్టర్ వేద, జెయుబివి ప్రసాద్, కెవియస్ రామారావు ప్రభుతులు. ఇంకా కొంతమంది రచయితలు వుండవచ్చు కానీ, నా పరిశోధన పూర్తిగా లేకపోవటం వల్ల, నేను వారి పేర్లు వ్రాయలేకపోతున్నాను. క్షంతవ్యుడిని. అలాగే పైన పేర్కొన్న రచయితలు చాలమంది చక్కని కవితలు వ్రాస్తున్నారు. పోదూరి జగదీశ్వరన్ ఆశువుగా చందోబద్ధమైన పద్యాలు చెప్పటంలో దిట్ట. అంతేకాదు ఆయన అష్టావధానం చేసిన కవి. వంగూరి చిట్టెన్ రాజు, శ్యాంసుందర్ యల్లంరాజు, సత్యం మందపాటి, దామరాజు

సత్యనారాయణమూర్తి, పెమ్మరాజు వేణుగోపాలరావు ప్రభువులు ఎన్నో నాటికలూ, నాటకాలూ వ్రాసి ప్రదర్శించారు. పెమ్మరాజు వేణుగోపాలరావు, వెల్చేరు నారాయణరావు, నిడదవోలు మాలతి మొదలైనవారు తెలుగు సాహిత్యాన్ని ఇంగ్లీషులోకి అనువదించారు.

మరి అమెరికాలో పుస్తక ప్రచురణ ఎలావుందో చూద్దాం. ఈ రంగంలో చెప్పుకోదగ్గది వంగూరి ఫౌండేషన్ వారి ప్రచురణలు. ఇప్పటిదాకా 'అమెరికా తెలుగు కథానికలు' తొమ్మిది సంపుటాలు, అమెరికా తెలుగు కవితలు, ఎంతో మంది అమెరికా రచయితల కథల సంపుటాలు, నవలలు, శతకాలు, ముప్పై పైన ప్రచురించారు. భారతదేశం లోని బహుకొద్ది ప్రచురణసంస్థలు; రచయితల ఆర్థిక సహాయంతోనో, కొంతమంది రచయితలు తమకు తాముగానో పుస్తక ప్రచురణ చేస్తున్నారు. కాకపోతే వాటిని అమ్మటానికి తగిన విధానాలు లేకపోవటం చేత, చాలమంది ఖర్చులు భరించి ఉచితంగా పంచిపెట్టాల్సి వస్తున్నది. తానా ఆటాలకి, రాజకీయ నాయకుల మీదా, పోకిరీ కంఠీ సెనిమా నటుల మీద వున్న శ్రద్ధ అమెరికా తెలుగు సాహిత్య పుస్తక ప్రచురణ మీద లేదు. తానా కొన్ని పుస్తకాలు ప్రచురిస్తున్నా, ఇంకా వారి దృష్టి అమెరికా రచయితల పుస్తకాల మీదకు పోలేదు. అప్పుడప్పుడూ పులుసులో ముక్కలు కొన్ని చూపిస్తూ వుంటారు ఆటాలూ తానాలూ. అమెరికా రచయితల పుస్తకాలు, కనీసం ఖర్చులకు సరిపడా రచయితలకూ ప్రచురణ కర్తలకూ ఇచ్చి, ప్రతి సంవత్సరం జరిగే సభల్లో రిజిస్ట్రేషన్ సంచుల్లో ఒక్కొక్క పుస్తకం పెట్టినా అమెరికా తెలుగు సాహిత్యానికి ప్రోత్సాహమిచ్చినట్టు అవుతుంది. చూద్దాం ఇది జరుగుతుందేమో ఏనాటికైనా... !

అమెరికా తెలుగు సాహిత్యం తీరుతెన్నులు విషయపరంగా ఎలా వున్నాయో చూద్దాం. హాస్యంగా వ్రాసినా, సీరియస్ గా వ్రాసినా అమెరికా సాహిత్యంలో ఎక్కువగా కనపడేది ప్రవాసాంధ్రుల జీవితం. కష్టాలూ-సుఖాలూ, అనుభవాలూ-ఆవేశాలూ, పిల్లలూ-పెళ్ళిళ్ళూ, వీసాలూ-విడాకులూ, భూతల స్వర్గాలూ-త్రిశంకు స్వర్గాలూ, అద్దానికి ఇవతలి వైపే కాకుండా అవతలి వైపు తల్లిదండ్రుల వేదనలూ-ఆవేదనలూ... ఇలాటి ఎన్నో నిజ జీవితాన్ని కళ్ళకు కట్టించే కథనాలు కనపడతాయి. అవి పాఠకులని నవ్విస్తాయి. కవ్విస్తాయి. కళ్ళ వెంట నీళ్ళు తెప్పిస్తాయి. నా ఉద్దేశ్యంలో అమెరికా సాహిత్యం ఎంతో ముందుకి వెళ్ళింది. వెడుతున్నది.

చిట్టెన్ రాజు అమెరికామెడీ కబుర్లు కానీ, అమెరికాలక్షేపం కానీ, సత్యం మందపాటి ఎన్నారై కబుర్లు కానీ, హాస్యాన్ని మిళితం చేసి, మాస వార పత్రికల్లో శీర్షికలుగా ఎంతో సమాచారాన్ని అందిస్తున్నాయి. ఒక్క ఉదాహరణ చెబుతాను.

నేను ఉద్యోగరీత్యా చైనా, కొరియా, తైవాన్, సింగపూర్, జపాన్ మొదలైన దేశాలు వెడుతూ వుండేవాడిని. మాకు ఆయా దేశాల్లో ఎలా మాట్లాడాలో, ఏం మాట్లాడకూడదో, ఎలా ప్రవర్తించాలో, ఏం చేయకూడదో మొదలైన విషయాల మీద ట్రైనింగిచ్చి పంపిస్తారు. అలా చేసినప్పుడు అక్కడ మాకు వ్యాపారరీత్యా మాట్లాడటానికి ఎంతో సులభమవుతుంది. అలాటప్పుడు నెల నెలా కొన్ని వేలమంది, భారతదేశంనించీ అమెరికాకి దిగుమతి అవుతున్నప్పుడు వారికి అమెరికా గురించి ఏ సమాచారం అందుతున్నది? ఇక్కడ ఆఫీసుల్లో కొత్తగా ఇండియానించీ వచ్చినవాళ్ళలో చాలామంది ఇబ్బంది పడటం చూస్తూనే వున్నాం. ఇంగ్లీషులో మాట్లాడగలిగినా అది అమెరికన్స్ కి అర్థమయే ఇంగ్లీషు కాదు. సాంస్కృతికపరంగా అమెరికా, ఇండియా నిజంగా తూర్పు-పడమరలే! అందుకని కావలసిన సమాచారం అందిద్దామని ఎన్నారై కబుర్లు నాలుగు వ్రాసి ఆంధ్రభూమి వారపత్రికకి పంపించాను. వెంటనే సంపాదకులనించీ ఈమెల్ వచ్చింది. అవి వేస్తామనీ, కనీసం ఒక సంవత్సరమైనా వ్రాయాలనీ. సమాచారం అందివ్వాలనే తపన వల్లో, వ్రాసి చేయి ఊరుకోదు కనకో వారి మాట కాదనలేక, సమయం లేకపోయినా అర్థరాత్రి వరకూ మేలుకుని అవి వ్రాయటం మొదలుపెట్టాను. ప్రతి వారం ఎన్నారై కబుర్ల చివర నా ఈమెల్ అడ్రస్ ఇవ్వటం వల్ల, వారం వారం ఎన్నో ఈ-ఉత్తరాలు వస్తూ వుండేవి. వారికా సమాచారం ఎంతగా ఉపయోగపడుతున్నదో వ్రాసేవారు. అంతేకాక, వారికి కావలసిన రకరకాల విషయాల మీద వ్రాయమని కోరేవారు. అవసరమైనచోట హాస్యం కూడా మిళితం చేసిన ఎన్నారై కబుర్లు, అలా నాలుగున్నర సంవత్సరాల పైన నడిచాయి. ఇది స్వోత్పర్ల కోసం చెబుతున్నది కాదు. సాహిత్యం, ఈ సందర్భంలో అమెరికా తెలుగు సాహిత్యం, ఎలా పాఠకులకి ఉపయోగపడుతున్నదో చూపిద్దామని చెబుతున్నాను.

ఇక అమెరికాలో సాహిత్య సదస్సులు కూడా ఎన్నో జరుగుతున్నాయి. టెక్సాస్ లో సంవత్సరానికి రెండు సార్లు, టెక్సాస్ తెలుగు సాహిత్య సదస్సులు గత పదేళ్ళునుంచీ జరపుతున్నాయి. ఆస్టిన్, హ్యూస్టన్, డల్లాస్, టెంపుల్, శానాంటోనియో నగరాలలో ఇప్పటికి 20 సదస్సులు నిర్వహించాం. ప్రతి సదస్సుకీ డెబైనించీ వందమంది దాకా వస్తున్నారు. అలాగే డెట్రాయిట్లోనూ, కాలిఫోర్నియాలోనూ సదస్సులు జరుగుతున్నాయి. డల్లాస్ లో 'నెలనెలా వెన్నెల' పేరుతో సాహిత్యపు వెన్నెల కురిపిస్తున్నారు. ఇలా ఎన్నో చోట్ల ప్రాంతీయ స్థాయిలో సదస్సులు జరుగుతున్నాయి. వంగూరి ఫౌండేషన్ ఆధ్వర్యంలో, రెండేళ్ళ కొకసారి అమెరికా సాహిత్య సదస్సులు జరుగుతున్నాయి. అలా జరుగుతున్న సదస్సుల్లో ఇది ఆరవది. వంగూరి ఫౌండేషన్ ఆధ్వర్యంలోనే 2007లో హైదరాబాద్ లో ప్రపథమ ప్రపంచ తెలుగు సాహిత్య సదస్సు జరిగింది. ఇప్పుడు రెండవ సదస్సు ఈ సంవత్సరాంతంలో మెస్కోట్లో జరపాలని ప్రయత్నాలు మొదలయ్యాయి. ఇక తానా ఆటాలలో కూడా సాహిత్యానికి ఒక గది కేటాయిస్తున్నారు.

ఒక్కసారి వెనక్కి తిరిగి చూస్తే మనం ఎక్కడినుంచీ ఎక్కడిదాకా వచ్చామో కళ్ళకి కట్టినట్టు కనిపిస్తుంది. మనం అందరం గర్వపడాల్సిన విషయం.

గత రెండేళ్ళుగా మూడుసార్లు భారతదేశం వెళ్ళవలసి వచ్చింది. అక్కడ పేపర్లలోనూ, టీవీలోనూ, ఎవరి నోట విన్నా ఒకటే విషయం. తెలుగు ఎవరూ చదవటం లేదు, ఎవరూ మాట్లాడటం లేదు, తెలుగు భాష చచ్చిపోతున్నది అని.

వాళ్ళందరికీ నా సమాధానం ఒక్కటే.

'అలా భయపడుతున్నవాళ్ళందరూ ఒక్కసారి అమెరికాలో తెలుగు, తెలుగు సాహిత్యం ఎలా తెలుగు జెండాని ఎగరేస్తున్నాయో చూడండి, మీ భయం పోతుంది' అని.

0

0

0

కృష్ణశాస్త్రి గారి గేయ సాహిత్యం లోని శారదాశ్రిక సంపద

౨౦.సుమతి

సంగీతం ఆపాతమధురాన్ని , సాహిత్యం ఆలోచనామృతాన్ని కలిగిస్తాయంటారు. ఈ రెండింటి మేటి గుణాలను మేళవింప జేసేదే గేయ సాహిత్యం. గేయ సాహిత్య కర్తలు అరుదుగా వుంటారు. వారిలో ప్రథముడుగా చెప్పుకొనవలసిన వారు కృష్ణశాస్త్రి గారు. వీరి గేయకావ్యాలు అమృతవీణ, మంగళకాహళి, తిరుప్పావు మొదలైనవి. ఈ గేయ సంపుటాలలో వీరిని గొప్ప దార్శనికునిగా, మానవతావాదిగా, ప్రకృతి ప్రేమికునిగా, విశ్వకల్యాణకాంక్షిగా , మనం దర్శిస్తాం.

తాత్విక సంపదకు గనులవంటి వీరి కొన్ని గేయాలను పరిశీలిద్దాం.

అమృతవీణ - ఋతుఖేల 127వ గేయం:-

ఆర్పుము ఆర్పుము దీపములు | రజనీ దీపములు
 అంధకారమున వెలిగించినవి | రజనీ దీపములు
 ఎరుగవా వీటికెప్పుడు వచ్చెనో
 అరుణకిరణముల ప్రభాతము
 కొరమాలినవా మట్టి ప్రమిదలు
 తెరువుము తెరువుము ద్వారములు ||ఆర్పుము||
 చేర్చుమొక్కమధురస్పృతిగా నీ
 ఛిన్న వల్లకీ తంత్రులను
 నీరవమ్ముగా వచ్చి నిలుమునీ | నిలయాంగణమునను ||ఆర్పుము||
 నీకై పాడును నేటి ఉదయమున
 నింగి నెల్లడల నిండి
 సకల సమీకరణ వీచికలు
 సమస్త కాంతి పుంజములు ||ఆర్పుము||

ఈ గేయంలో కవి ఆడంబరంతో కూడిన బాహ్యపూజలతో దేవుని కొలిచేకన్న నిరాడంబరమైన మానసికరాధన, లేదా ధ్యానం శ్రేష్టమైనదంటారు.

ఆర్పుము ఆర్పుము దీపములు రజనీ దీపములు
 అంధకారమున వెలిగించినవి రజనీ దీపములు

భగవంతుని మిరుమిట్లు గొలిపే ఈ విద్యుద్దీపాల వెలుగులో దర్శించాలనుకోవడం అజ్ఞానం.

అతని దివ్యసౌందర్యవైభవం నీకు వీటి కృత్రిమకాంతిలో అగుపించదు.

ఈ రంగురంగుల ఘోరసెంటు బల్బుల వెలుగును కట్టిపెట్టు, ఆ అనంతుని సత్యసౌందర్యం మట్టి ప్రమిద వెలుగులో చూడు. ఈ విద్యుద్దీపకాంతులు ఆ దీప జ్యోతి సూర్యకిరణకాంతితో తులతూగుతాయా, మట్టిప్రమిదలు ఏమిటో నీకు తెలియదా అంటాడు కవి. పంచేంద్రియ జ్ఞానంతో కూడిన బాహ్యపూజలు విద్యుద్దీపాల వంటివి. మృణ్మయశరీరంలో చిరంతన వెలుగులు విరజిమ్మే నీ ఆత్మజ్యోతిని దర్శించడం, మట్టిప్రమిదను వెలిగించడం. కాబట్టి ధ్యానంద్వారా ఆ పరంజ్యోతిని దర్శించి ధన్యుడవుకా అంటారు కృష్ణశాస్త్రి గారు .

"నీలో దీపం వెలిగించు, నీవే వెలుగై వ్యాపించు" అంటారు కవి. అది ఇలా సాధ్యపడుతుందంటారు. "చేర్చుమొక్క మధుర శృతిగా నీ ఛిన్న వల్లకీ తంత్రులను! నీరవమ్ముగా వచ్చి నిలుము నీ నిలయాంగణమునను"

నిశ్శబ్దంగా ప్రశాంతంగా కళ్ళుమూసుకుని కూర్చో , నీ హృదయనాడులకు వత్తిడి కలిగించే భావోద్వేగాలను, ఆలోచనాస్రవంతిని అరికట్టి స్థిమితపడు. నీహృదయ వీణారాగం వింటూండు, అంటే నీ ఊపిరి ద్వని వింటూవుండు. అప్పుడొక అద్భుతం కనుగొనగలుగుతావు.

నీకై పాడును నేటి ఉదయమున

నింగి నెల్లడల నిండి

సకల సమీకరణ వీచికలు

సమస్త కాంతి పుంజములు

ఇలాంటి శుభోదయాన ప్రశాంత నిశ్శబ్దస్థితిలో నీ ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాస ధ్వనే ప్రణవ మంత్రోచ్ఛారణ (అజపా గాయత్రి లేదా సోహం) ధ్వనే అవుతుంది. ఈ మంగళ ఘడియలో భూమ్యాకాశాలంతటా వ్యాపించిన ఆసర్వాత్మకుని చైతన్య వాయు వీచికలు, అనంతజోమయుని వెలుగుల వెల్లువ నీలో ప్రవేశిస్తుంది. ఆ విశ్వాత్ముని ఉనికని నీలో తెలుసుకోగల్గుతావు. చైనా తత్వవేత్త Tao తన 57వ ప్రవచనంలో ఇలా అన్నాడు. (THE TAO OF HEALING)

"Remain Quiet within

And they will resonate with peace;

Sow silence and they will reap wisdom;"

నీ మనస్సును నిశ్చలంగా నెమ్మదిగా ఉంచుకోగలిగితే శాంతితరంగాలు ప్రసరిస్తాయి. నిశ్శబ్దాన్ని విత్తితే వివేకపు విజ్ఞాన పంట పండుతుంది. ఆ గురుపుంగవుని మాటలు అక్షరసత్యాలు. ఎలా అంటే నిశ్శబ్దంగా కళ్ళుమూసుకుని నీ ఆలోచనా ప్రవాహాన్ని అరికట్టినప్పుడు నీ మెదడు యొక్క శూన్యస్థితిలో నాడుల ఒత్తిడి తగ్గి వాటి కవాటాలు తెరువబడతాయి. అప్పుడు నీ హృదయ కమలమే కాదు , నీ మాడులోని బ్రహ్మార్థం తెరువబడి సహస్రదళ కమలమూ విచ్చుకుంటుంది. అప్పుడు నీ శ్వాస ధ్వని ప్రణవమంత్రం కాగా, విశ్వమయుని చైతన్యము, తేజస్సు నీ దేహంలో ప్రవేశిస్తుంది. నీ ఆత్మతత్వము, పరమాత్మతత్వము నీకు అవగతమౌతుంది. ఇంకా Tao గారు తన 16వ ప్రవచనంలో అల్పాక్షరాలలో అనల్పార్థాన్ని చక్కగా చెప్పారు.

"Quiet the mind

Be still

And watch the breath of God

Rise and fall

In all things."

నీవు నీ మనస్సును నెమ్మదింపజేస్తే, అంటే అనవసరపు ఆలోచనలు లేకుండా ప్రశాంతంగా వుంచి నిశ్చలంగా మౌనంగా వుంటే భగవంతుని ఉచ్చాస, నిశ్వాసాల ఎగుడు దిగుడుల ఆనందానుభూతిని నీలో అంతటా అనుభవిస్తావు. అంటే దేవుని అనంత చైతన్యం నీలో ప్రవహిస్తుంది. సర్వవ్యాపియైన ఆ దేవుని సమస్త శక్తి ప్రవహించే వాహికవు కాగలుగుతావు. మానవదేహం విశ్వశక్తిని నిలుపగలిగే సాధనం అని బోధపడుతుంది.

అందుకే కృష్ణశాస్త్రి గారు తన మంగళకాహళి అనే గేయ కావ్యంలో "నేటి నుండి ఏనాటికి వీటి తలుపు మూయకు, కోటిమంది వచ్చినా చోటున్నదిలోన" అంటారు. "ఎంత చిన్నదోలోకం , ఎంత పెద్దదో హృదయం ఇన్నాళ్ళు ఎరుగవా ఈ తీయని సత్యం." ఈ మాటల్లో గొప్ప సత్యం ఇమిడివుంది. మన గుప్పెడు గుండెలో వున్న సూక్ష్మమైన హృదయం మన చుట్టూ వున్న విశాల ప్రపంచం కన్నా ఊహింపలేనంత పెద్దదంటాడు కవి.

మంత్రపుష్పం లోని 6వ శ్లోకము నుండి 12వ శ్లోకములలో ఇలా చెప్పబడినది.

"పద్మకోశ ప్రతీకాశగ్ం

హృదయం చాప్యధోముఖమ్

.....

సబహ్యోస శివ స్సహరి

సేన్ద్ర స్సో క్షరః పరమస్వరాట్"

హృదయకోశ అధోభాగాన సూక్ష్మాతి సూక్ష్మ పరమాణు రూపంలో విశ్వాత్మకుడు వున్నాడని చెప్పబడింది. లోకాలకు వెలుగై మన బాహ్యదృష్టికి గోచరుడైన సూర్యనారాయణుడే నీ హృదయాంతర్వర్తియైన సూర్యనారాయణుడు. నీ హృదయజ్యోతి, నీ ఆత్మజ్యోతి అని చెప్పుంది గాయత్రిమంత్రార్థం. ఈశావాస్యోపనిషత్ లోని 16వ శ్లోకములోను ఇదే అర్థము చెప్పబడింది.

"పూషన్నేకర్షే.....

.... పురుషః సో హమస్మి"

బృహదారణ్య కోపనిషత్తు 6వ అధ్యాయంలోని

శ్లో . " సవా అయమాత్మా సర్వేణాం భూతానామధిపతిః"

హృదయమే సమస్త జీవ కోటికి సర్వదేవతలకు, సమస్త లోకాలతో కూడిన విశ్వానికి అధినేత అని వివరిస్తుంది. అలితోపాసనలో ముఖ్యంగా శ్రీమక్రపురవాసిని ఐన దేవి బాహ్య పూజలవల్లకాక మానసికపూజ ద్వారానే ప్రసన్నురాలవుతుందని చెప్పబడింది. కాబట్టి భగవదనుభవం భౌతికమైన పూజల వల్ల పూర్తిగా సాధ్యపడదు. ధ్యానము లేదా మానసిక పూజ ద్వారానే పొందగల్గుతామని గ్రహించాలి. కబీర్ మాటలలోను బోధపడింది ఇదే (కబీర్ వాణి - హరిప్రసాద్ ద్వివేది -15వ పద్యం లో " ధ్యాన్ ఘర్ దేఖియా.. " అంటారు. కళ్ళు మూసుకుని నిశ్చలంగా ధ్యానంలో కూర్చొని నడవకయే సర్వలోకాలు తిరిగి సమస్తం దర్శించాను. దైవ దర్శనానుభవాన్ని పొందాను అని చెప్పాడు. అంతేకాకుండా "జీవ మహల్ మె శివ్ పహ్నావో.." చైతన్యవంతమైన నీ దేహదేవాలయ సింహాపీఠపై శివున్ని అసీనున్ని చేయి అంటాడు. అందుకే కృష్ణశాస్త్రిగారు " అమృతవీణ కృష్ణరజని 5వ గేయంలో"

"ప్రతికోవెలకూ పరుగిడకు!

ప్రతిబొమ్మకు కైమోడ్చకు-

గతిమాలిన వెంగలివై, పాపము,
వెతకేవే పెన్నిధికై సతతము?"

దేవాలయాల చుట్టూ తిరుగుతూ దేవతాప్రతిమలకు ప్రదక్షిణాలు చేయడం తెలివి తక్కువ పని అంటారు.

"తీరని దాహము దేనికై, వే
సారని మోహము దేనిపై?
క్షీర జలధి నీలోనే నిండగ,

ఆరని దీపము లోలో ఉండగ - || ప్రతికోవెలకూ ||

అంటే నీ అంతర్నేతాన్ని తెరిపించుకోవాలి. ధ్యానంలో నీలోవున్న మూడవ నేతమైన జాగ్రతనేతం తెరువబడి సమస్త జ్ఞానం నీకు కరతలామలకం అవుతుంది. ఇంకొక గేయంలో "అమృతవీణ-మహతి 45వ గేయం"

"ఎటుల నేనీ లీల కీర్తింతు!

ఓ దేవ దేవా! ఎటుల నే నీ మ్రోల నర్తింతు!

కోటి సూర్యుల కాంతిలో,

ఆరాట మెరుగని శాంతిలో

మాటి మాటికి మసలి నును

ఆ మహతినా! భారతీ సతినా! || ఎటుల ||

ఓ దైవమా! అపారమైన కృపా కటాక్షాలు ప్రసరిస్తూ నన్ను కరుణిస్తున్నందుకు ఆనందాశ్చర్యాలు కలుగుతున్నాయి నాకు. అనంత చైతన్యమయ్యుండనైన నేను కోటి సూర్యుల కాంతితో వెలిగే వాణిదేవి దివ్యవీణ మహతినా లేదా ఆ వీణా పాణి గీర్వాణినేమో అన్న అమృతానుభూతికి లోనవుతున్నాను. అంటారు ఆ కవి గంధర్వుడు.

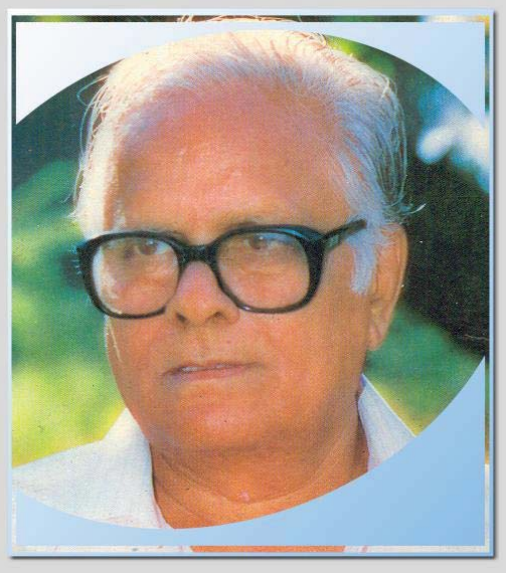
నిజానికి ధ్యానసమయంలో అంతర్ముఖుడైన మానవుని హృదయంలో కన్పించేది అద్వితీయమైన పరంజ్యోతి తేజస్సే. విన్పించేది అంతర్వాణి వేదవాక్యే.. అందుకే కృష్ణశాస్త్రి గారు నా హృదయం మహతైన వాణి దేవి కరస్థ కచ్ఛపీ వీణయే, నా ఆత్మే బ్రహ్మాణి అని అనగలిగారు.

మానవ జీవిత పరమార్థం పరమాత్మ తత్వాన్ని తన హృదయంలో తెలుసుకోవడం. ఇది ధ్యానం ద్వారా కాని ఆడంబర బాహ్య పూజల వల్ల త్వరగా సిద్ధించదు. భాగవతంలో భగవానుడు కపిలుడు తన తల్లి దేవహూతికి తెలిపిన సందేశం ఇదే "అహం సర్వ భూతేషుభూతాత్మా కృతాలయః". నేను జీవుల హృదయాలనే ఆలయములుగా భావించి వసిస్తుంటాను. కాబట్టి ఆడంబరముతో కూడిన భౌతిక పూజలు నాకు నచ్చనివి అంటాడు, ఆ అవతార పురుషుడు. అంటే విశ్వమంతా సర్వాత్ముని మందిరమే. ఇందులో ఉదహరింపబడిన శ్రుతుల వాణిని మధిస్తే మానవ జీవిత ఔన్నత్యం, వైశాల్యం తెలిసి మనం ధన్యులమవుతాం. కృష్ణశాస్త్రి గారి గేయ కావ్య కలశ ఉపదేశమధువు మన హృదయ రసనలకు ఆపాత మాధుర్యాన్ని, ఆలోచనా పంచామృతాన్ని ఆస్వాదింపజేస్తుంది. దివ్యమైన ఆ పంచామృతాన్ని సేవించి వినూత్న చైతన్యాన్ని ఉత్తేజాన్ని పుంజుకుందాం.

సుమతి గారు , వరంగల్ మహిళా కళాశాలలో తెలుగు లెక్చరర్ గా పనిచేసి పదవీ విరమణ చేసారు. సాహిత్య పిపాసి ఐన సుమతి గారికి ప్రాచీన సాహిత్యంలో పోతన భాగవతం, ఆధునిక సాహిత్యంలో కృష్ణశాస్త్రి పద్య, గేయ సాహిత్యం అంటే ఇష్టం. వీరి రచనలు, సాహిత్య విశ్లేషణలు అనేక పత్రికలో ప్రచురించబడ్డాయి, ఆకాశవాణిలో ప్రసారమయ్యాయి.

వర్ణ స్పృహకు నిలువెత్తు సాక్ష్యం రావి శాస్త్రి సాహిత్యం - కొట్టి రామారావు

రావిశాస్త్రి తన రచనలకు ఒక ఆదర్శాన్ని నిర్దేశించుకున్నాడు. "రచయిత ప్రతివాడు తాను రాస్తున్నది ఏ 'మంచికి హాని కలిగిస్తుందో, ఏ చెడ్డకి ఉపకారం చేస్తుందో' అని ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉందని నేను తలుస్తాను. మంచికి హాని, చెడ్డకి సహాయము చేయకూడదని నేను భావిస్తాను."

ప్రపంచంలోని ఏ రచయిత అయినా ఇదే ఆదర్శంతో తన రచనలు చేస్తాడని మనం ఆశించాలి. తద్విరుద్ధంగా చేస్తే అది నిజాయితీ అయిన రచన అనిపించుకోదు.

మార్క్సిజం గురించి చెబుతూ" మార్క్సిజాన్ని విమర్శించాలనే నాలాంటి వాడి వ్యసనాల్ని చూపి మార్క్సిజాన్ని తిడతారు. వారు నాలాంటి వాడిని చూపే కంటే, నమ్మింది ఆచరించిన వెంపటాపు సత్యం, ఆది భట్ల కైలాసం మొదలుగువారి ఆదర్శం పాటించితే మంచిది. ఒక గొప్పవాడి గొప్ప మంచివాడు చెప్పినా చెడ్డవాడు చెప్పినా ఒక్కటే. అలానే మార్క్సిజం చెప్పేవాడిని బట్టిమారదు" అన్నారు.

సుఖదుఃఖాలను రావిశాస్త్రి 'ఎండ' అనే కథలు చూపిన విధానం చూడండి. అన్యాయం, దుఃఖం, ఆటవిక న్యాయం - ఇవీ పేద శారదమ్మ పిల్లలను ఆవరించుకున్నవి. వానా, చీకటి, రొంపీ, రొచ్చూ ఈదురుగాలి, ఇవే దుఃఖానికి, వేదనకి ప్రతీకలు. ఇక ఆ పేదరాలి ఇంటికి కావలసినవి ఏమిటి సుఖకారకాలు? అయిదేళ్ళ పిల్ల దిగులు దిగులుగా 'అమ్మా! ఎండెప్పుడొస్తుందమ్మా?' అని అడుగుతుంది. అక్రమంగా శిక్షకు గురై జైలుకి వెళ్ళిన నాన్న తిరిగి రాడు. చీకటినీ, చెమ్మదనాన్నీ, నీడల్ని, భయాల జాడల్నీ చీల్చుకుని వాళ్ళ జీవితంలోకి ఆశాకిరణం ప్రసరించదు. ఎండా, సూర్యకిరణాలు ఇక్కడ సుఖహేతువులు. "Purposg fiction is no t to educate, but to entertain అన్న వాదం రావిశాస్త్రిగారికి వర్తించదు.. బల్ల చెక్క అన్న కథలో లాభనష్టాల గురించి రావిశాస్త్రి చాలా సూక్ష్మంగా చెప్పాడు "ఒకడు నష్టపోతేనే ఇంకొకడికి లాభం" అనీ, "కష్టపడ్డవాడు నష్టపోతేనే మిగతావాళ్ళకి లాభాలు" అనీను. పెట్టుబడిదారు కష్టజీవుల కష్టాన్ని ఎలా దోచుకుంటున్నాడో ఈ కథలో రావిశాస్త్రి పై రెండూ వాక్యాల్లోనూ విశదపరచాడు.

తలుపు గొళ్ళెం కథలో దోచుకు తినేవాడి గురించి ఆయన వ్రాసింది చదివితే, ఎంత ధైర్యస్తుడికైనా భయం కలుగుతుంది. "దోచుకుతినడం బెస్టు" అనేటటువంటి పరమ ఘోరమైన నిశ్చయానికి ఏ మానవుడైనా వచ్చి సాహసంతో ఆ రంగంలోకి ఉరికి,

మెలుకువతో వ్యవహరించి పట్టుదలతో పని చేస్తే!! - మరింత వాణ్ణి ఆపడం కష్టం, వాడు చాలా దూరం వెళ్తాడు. చాలా పైకి వెళ్తాడు. పాపభీతి, దైవ భీతి, సంఘభీతి, ఏ భీతి ఉండదు. వాడిని వాడు పెద్దపులిలా అంటూనే పరమ ధర్మరాజులా కనిపించగలడు. తనబాగుకోసం వాడి తల్లి గొంతు నొక్కగలడు, తండ్రి వెన్ను పొడవగలడు. తమ్ముడి నెత్తురు తాగ్గలడు. లొంగినివాళ్ళని వాడు అణుస్తాడు. లొంగనివాళ్ళతో కలుస్తాడు. 'అవసరం తీరిపోయాక నివృంతా కప్పేసుకుంటాడు. దైవం, ధర్మం అర్థం, కామం, సంఘం, స్వర్గం అన్నీ తనకోసమే ఉన్నాయి, కాని, తాను ఎవరి కోసమూ ఉండనంటాడు. చెదలా తినేస్తాడు. పులిలా విరుచుకుపడతాడు. దేశాన్ని అమ్ముతాడు, ధర్మాన్ని చంపుతాడు. వాడు చాలా దూరం వెళ్తాడు...." ఇరాక్ మీద అమెరికా దండయాత్రనేమనాలి? అమెరికాకు ఆయిల్ కావాలి అది ఇరాక్ దగ్గరుంది సద్దాం అమెరికా చెప్పినట్టు వినడు, ఆయిల్ ఇవ్వడు. అంటే అమెరికా ఇరాక్ని కాటేసింది సర్వనాశనం చేసింది. ఆ దేశాధ్యక్షుణ్ణి తన మాట విననందుకు వేటాడి పట్టుకుని విచారణ డ్రామాతో ఉరితీసింది. రావిశాస్త్రి పైన చెప్పిన వ్యక్తి దుర్మార్గం కన్న అమెరికా దేశపు దుర్మార్గం ఎన్ని రెట్లు ఎక్కువో...!

పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ తన స్వలాభం కోసం స్వార్థం కోసం ఎంతకైనా తెగిస్తుంది. నిన్న ఇరాక్ని కంబళించిన అమెరికా ఇరాన్‌నే మట్టుపెట్టడానికే ఉవ్విళ్ళూరుతున్నది. మరో సంవత్సరం పదవీకాలముంటే బుష్ ఇరాన్ మీదా దండయాత్ర చేయగలడు. ఇక్కడా అదే ప్రయోజనం.... ఆయిల్... ఆయిల్...

ఏదేశమైనా తన చెప్పుచేతల్లోనే ఉండాలనేది ధనికస్వామ్య లక్షణం. చెప్పుచేతల్లోలేని ఏదేశమైనా అది ప్రజాస్వామ్య దేశమా, మత దురహంకారంతో కూడిన దేశమైనా నియంతృత్వ పాలనలో ఉన్న దేశమైనా అమెరికాకు అనవసరం. ఇంత స్నేహం నటిస్తూనే రేపు - పాపం శమించుకాక - ఇండియా అయినా తనకు ఎదురు తిరిగితే అమెరికా సహించదు. ఏమైనా చేస్తుంది. గతంలో అమెరికా అన్యాయాల్ని ఎదుర్కునే సోవియట్ యూనియన్ని అంతం చేయడంలో అమెరికాకు ఎదురేలేకపోయింది. ఈ వర్గపోరాటాన్ని, స్వలాభం కోసం ఎటువంటి పంథాను అనుసరించాలి అనే విషయాన్ని రావిశాస్త్రి చాలా సైంటిఫిక్ గా 'గోవులొస్తున్నాయి జాగ్రత్త' లో చూపిస్తాడు. ఉన్నత స్థితికి తన స్వార్థప్రయోజనాల్ని కాపాడుకోవడానికి ఎంతకైనా తెగించే 'రాజయోగి పెదనాయనగారు' తన తమ్ముడి కొడుకు 'కిరీటి' తో జరిపే సంభాషణ ఆ కుర్రాడికి చేసే జ్ఞానబోధ గమనిస్తే ఈ సత్యం మనకు తేటతెల్లమవుతుంది. కిరీటి ఆలోచనలూ తన రాజయోగి పెదనాయనగారి పరిధిలోనే ఉంటాయి....కిరీటి ఒకచోట అంటాడు "అలగా జనం, వెధవల బెదిరింపులకు ప్రభువులు లొంగిపోవడం చాలా అన్యాయమూ, అసందర్భమూ అని నా కనిపిస్తుంది"

దేశ భక్తుడు సత్యమూర్తి, రాజయోగి ఇద్దరూ ఖద్దరే ధరిస్తున్నారు. నిజాయితీగల సత్యమూర్తి ఖద్దరు బట్టల్ని 'గాడిద రంగు' అనీ రాజయోగి ఖద్దరు బట్టల్ని 'పులిరంగు' అనీ రావిశాస్త్రి వర్ణిస్తాడు. మరొక అడుగు ముందుకు వేసి "రాజయోగి నుండి మధుర వాసన వేస్తోంది. పవర్ (అంటే అధికారానికి) ఒక విధమైన పరిమళం ఉంటుంది. సిరిసంపదలకి ఒక విధమైన సువాసన ఉంటుంది. ఈ రెండూ తరచూ కలుస్తాయి" వర్ణనకృత్యాన్ని బట్టల్లో చూపించగలడం రావిశాస్త్రి సైంటిఫిక్ ఎనాలిసిస్ కి మచ్చుతునక!

ధనికుడికి పేదల మీద జాలి, దయ - అదే తన సంపాదనకూ దాన్ని నిలబెట్టుకోడానికి అడ్డుపడే పేదలమీద ఉండరాదు. "కవులు ఆ విధంగా ఆవిడ మీద జాలిపడితే పడొచ్చు గాక, మనం మాత్రం జాలిపడకూడదు. జాలి అనే పదార్థం మనకి (ధనవంతుడికి) చాలా ప్రమాదకరమైన పదార్థం, ఎలకల్ని కరుణించే పిల్లలు, టెంపరరీగానయినా పిల్లి జాతికి 'వర్ణశత్రువులు' గా మారే ప్రమాదం ఉంది. మన జాలి మన సరిహద్దులు దాటకూడదు. కాని దానిలో హద్దులు దాటే ప్రమాదగుణం ఉంది. అందుచేత దాన్ని మనం కంట్లోలో ఉంచుకోవాలి". రావిశాస్త్రికా భయం అక్కరలేదు. ధనికుడైన ప్రతివాడు, ధనికుడవ్వాలనుకున్న ప్రతివాడు, మొట్టమొదటి విసర్జించేవి జాలి, దయ. రాజయోగి గారు కిరీటికి చెప్పే మాటలు ' వినిపించడమే కాదు కనిపిస్తున్నట్టు ' కూడా అనిపించింది. బతుకులు జాతులగురించి చెబుతూ ఎవరికైనా సరే బతుక్కు తగిన గుండెలుండాలి. బతుకుల్ని బట్టి జాతులేర్పడతాయి. జాతులంటే కులాలు కాదు. జాతులు బతికే

మార్గం బట్టి ఏర్పడజాతులు!" అంటారు ఈ రకమైన ఎనాలిసిస్ ఇప్పటి వరకూ ఏ చరిత్రకారుడైనా చెప్పగలిగేడా? అదే రావిశాస్త్రి ఘనత! దీన్నే మరికొస్త సాగదీసి "బతుకులో బాగుపడే వాడెవడూ నేను మంచివాణ్ణా, చెడ్డవాణ్ణా అని ప్రశ్నించుకోడు"

"మరైతే ఏం చేస్తాడు?"

"బాగుపడతాడంతే!"

జగన్నాథుడి గురించీ ఒకమాట చెప్పారు రాజయోగి, "చరాచర జగత్తుతోనే మనకి సంబంధం కాని ఉన్నాడా లేదా అనేదాని నాధుడితో కాదు. మన సంబంధాలు మనుష్యులతోనే, జనంతోనే..." బాగుపడాలనుకున్నవాడు భగవంతుడి గురించి కాక మనుష్యులను ఎలా లొంగదీసుకోవాలా అనేదే ముఖ్యం అని ధనవంతుడాలోచిస్తాడన్నమాట!

"బతికే మార్గం బట్టి మనలో జాతులున్నాయని ఇందుట్లో చెప్పానుకదా! అన్ని జీవరాసుల్లోనూ అవి రెండే రకాలు! రెండే రకాలుంటే - తినేవి, తినబడేవి చంపేవి, చంపబడేవి..... కిరీటి, నీకు ఏరకం ఇష్టం? ఏం జాతులు కలవాలనుంది? తినే జాతిలోనా, తినబడే జాతులునా? చంపే జాతిలోకా లేక చచ్చే జాతిలోనా?"

దీనికి కిరీటి మొదటి రకాన్నే ఎంచుకుంటాడనడంలో సందేహంలేదు. అంతకుముందే చెప్పినట్టు అతడు (బ్రిటీష్ కాలనాటి) పులిపిల్ల, సింహాప్పిల్ల...!

"జీవితం యదార్థం కాదు, మాయ అంటాడు. అది అబద్ధం జీవితం నిజం. అందులో బతికి చావడం నిజం..

"అందులో చంపి చావడం నిజం అందులోని సుఖం నిజం దుఃఖం ఎంతో నిజం.. బతికించడం నాకిష్టంలేదు. అందుచేత నేను చంపి బతుకుతాను. నాకు దుఃఖం ఇష్టంలేదు. సుఖాలే.. నా సుఖమే నాకిష్టం. సుఖాన్నే నేను ప్రేమిస్తాను, కామిస్తాను అందుకోసం ఏమైనా, ఏదైనా చేస్తాను. ధనిక స్వామ్యపు ఆలోచనలకు ప్రతిరూపంగా రాజయోగిని రావిశాస్త్రి సృష్టించారు. ఈ వర్గపు ఆలోచనలు, ఆకాంక్షలు సృష్టించినట్టి ఇదే రకంగా ఉన్నాయి... ఉంటాయి "చచ్చే జాతి, చంపే జాతి మీద తిరగబడకుండా పరమ జాగ్రత్తగా ఉండాలి...బహుపరాక్ గా ఉండాలి. మనకి కత్తుల్లాంటి కోరలుండాలి. బాకుల్లాంటి గోళ్ళుండాలి...: తిరగబడే, తిరగబడటానికి అవకాశం ఉండే "గురాలకి కళ్ళేలుండాలి. పశువులకి పలుపులుండాలి... మనకీ... పులులకి గొలుసులుండకూడదు. చంపే జాతి చావకూడదు... చచ్చే జాతి బతక్కూడదు... మనం జయించాలి.... మనవే ఉండాలి..."

ధనస్వామ్యంలో పులిలా బ్రతకడానికి రావిశాస్త్రి మూడు చిట్కాలు చెప్పించారు, రాజయోగి చేత! 1. గుండు దెబ్బకు దొరక్క . ఎవరి బోసుకీ చిక్కకు 3. మేక కాలికి మొక్కకు...

వర్గ స్పృహని కథా రూపంలో, పాత్రల రూపంలో, మధురాంతకం రాజారాం చెప్పినట్టు రావిశాస్త్రి "ఎడ్యుకేట్ చేస్తూనే ఎంటర్టెయిన్ చెయ్యగలరు. ఎంటర్టెయిన్ చేస్తూనే ఎడ్యుకేట్ చెయ్యగలరు" ఇంత గొప్పరచయిత, పవర్ ఫుల్ రచయిత తెలుగులో ఇప్పటివరకూ రాలేదని, భవిష్యత్తులో కూడా వస్తారనడం సందేహాస్పదమని నేను ధ్రుఢంగా నమ్ముతున్నాను.

ఇది ఇంకో తాజ్ మహల్

- గొల్లపూడి మారుతీరావు

ప్రపంచ అద్భుతాల్లో ఒకటయిన తాజ్ మహల్ ప్రపంచ అద్భుతమయిన కారణంగా తెలియనివారుండరు. ఈ మధ్య ముంబైలో జరిగిన ఘాతుకం కారణంగా ముంబై 'తాజ్ మహల్' హోటల్ గురించి తెలియనివాళ్ళుండరు. పాపులారిటీ సమదర్శి. ప్రహ్లాదుడనే పరమ దైవ భక్తుడి కథలోనే మనకు హిరణ్య కశిపుడనే పరమదైవ ద్వేషి కూడా దర్శనమిస్తాడు. అలాంటి కథే ఈ 'తాజ్ మహల్' - ఆగ్రా గురించి కాదు నేను చెప్పేది. ముంబై గురించి.

ఆ మధ్య ఇస్లామాబాద్ లో జరిగిన మారియట్ హోటల్ కూలినట్టు, 9 /11 న న్యూయార్కులో వరల్డ్ ట్రేడ్ సెంటర్ కూలినట్టు - ఇండియాలో - ఆర్థికాభ్యుదయానికి చిహ్నమయిన ముంబైలో తాజ్ హోటల్ ని కూల్చడం దౌర్జన్యకారుల లక్ష్యం. "నా కన్ను

పోతే నీ కన్ను పోగొడతా"ననడం నీచత్వానికి ఆఖరిమెట్టు. కుసంస్కారి మనస్థత్వానికి మొదటి గుర్తు. ఇంతకన్న గొప్పతనాన్ని మనం దౌర్జన్యకారుల నుంచి ఆశించడం అన్యాయం. ఈ విషయాన్ని పట్టుబడిన దౌర్జన్యకారుడు కసాబ్ వెల్లడించాడు. అయితే వరల్డ్ ట్రేడ్ సెంటర్ కూలింది. మారియట్ కూలింది. ఊహించలేనంత తొందరగా రక్షణ దళాలు అడ్డుపడిన కారణంగా హోటల్ కూలలేదు. దౌర్జన్యకారుల 'లక్ష్యం' కూలింది. ఎందరో ప్రాణాలర్పించిన అమర వీరుల త్యాగాలకు దర్పణమయి తాజ్ మహల్ హోటల్ ఇంకా నిలిచే ఉంది. ఈ దుశ్చర్యకు దయనీయమైన రాజకీయ నాయకత్వపు అలసత్వం కారణమైతే, దీని నివారణకు మొక్కవోని రక్షణ దళాల త్యాగనిరతి

కారణం.

అయితే 105 సంవత్సరాల తాజ్ మహల్ చరిత్ర చాలామందికి తెలియదు. ఒక షాజ్ హాన్ తన ప్రియురాలి పట్ల ప్రేమకి చిహ్నంగా ఒక తాజ్ మహల్ ని నిర్మిస్తే, దక్షతగల ఒక పారిశ్రామికవేత్త, ఒక స్వాష్టికుడు జమ్ షెడ్డీ టాటా బొంబాయి పట్ల తన ప్రేమకి చిహ్నంగా ఈ 'తాజ్ మహల్' ని నిర్మించాడు. (ఈ మధ్య బంగ్లా దేశ్ లో అషనుల్లా మోనీ అనే ఓ సినీ నిర్మాత ఆగ్రా తాజ్ మహల్ మీద మోజు తీరక - సినీమా నిర్మించడానికి బదులు ఓ తాజ్ మహల్ ని బంగ్లాదేశ్ లో నిర్మించాడు. "షాజ్ హాన్ తన భార్యమీద ప్రేమకి

చిహ్నంగా ఆ తాజ్మహల్ నిర్మించాడు. నేను షాజ్హాన్ మీద ప్రేమకి గుర్తుగా నిర్మిస్తున్నాను" అన్నాడాయన 580 లక్షల డాలర్ల ఖర్చుతో ఈ నిర్మాణం ఇంకా సాగుతోంది.)

దక్షిణాఫ్రికాలో ఓ అర్ధరాత్రి పీటర్ మారిట్స్ బర్గ్ స్టేషన్లో ఒక నల్ల మనిషిని (మహాత్మా గాంధీని) మెడబట్టుకుని తెల్లదొర బయటికి తోశాడు. అది ఒక దేశపు స్వాతంత్ర్య ఉద్యమానికి పునాది అయింది. ఆ రోజుల్లో ఇండియాలో తెల్లవారికి ప్రత్యేకంగా క్లబ్బులుండేవి. వాటిలో నల్లవారికి ప్రవేశం లేదు. 1895 లో బొంబాయిలో ఉండే అప్పటి ప్రముఖమయిన వాట్సన్ హోటలు ఆంక్ష అది. ఆ హోటలు లోకి జమ్షెడ్జీ టాటా వెళ్ళడానికి అంగీకరించలేదు. ఆయన పౌరుషంతో, జాతీయాభిమానంతో అప్పటికప్పుడు ఓ నిర్ణయం తీసుకున్నాడు. 'నేను ఓ హోటల్ నిర్మిస్తాను" అనుకున్నాడు.

మొదట జమ్షెడ్జీ టాటా గురించి చెప్పుకోవాలి. పరిశ్రమ పేరిట దేశాన్నీ, సమాజాన్నీ - వెరసి - ప్రజలనీ దోచుకునే అవకాశవాదులయిన పారిశ్రామిక వేత్తల 'దోపిడీ'ని అనునిత్యం చూస్తున్న మనకి జమ్షెడ్జీ టాటా వంటి వైతాళుకులు చాలా విచిత్రంగా కనిపిస్తారు. ఈ దేశాన్ని అభివృద్ధి పథంలో నిలపడానికి ఏం అవసరమో యోచించి, ఆ కృషిని చేసి, సాధించి - ఆ పురోగతిలో తన వాటాని తీసుకుని, వచిన లాభాన్ని సాటివారికి పంచే అరుదైన పారిశ్రామిక వేత్త. (ఇప్పటికీ టాటా ఆదాయంలో 65 శాతం ట్రస్టులలో, ఇతర ధార్మికమైన పథకాలలో ఉంది) దాదాపు 150 ఏళ్ళక్రితం ఈ దేశపురోగతికి 'ఉక్కు' అవసరాన్ని గ్రహించి - ఈ దేశంలో ఉక్కు పరిశ్రమని స్థాపించిన ఘనత టాటాది. హుకుంపూర్

అనే చిన్న గ్రామాన్ని ఒక మోడల్ పట్టణంగా - జమ్షెడ్ పూర్ గా మలిచిన ద్రష్ట టాటా. అలాగే శాస్త్రీయమైన పరిశోధనలకు, పై చదువులకి, ధార్మిక కార్యకలాపాలకు, ఆరోగ్య పరిరక్షణకు - అన్నిటికీ తమ ఆదాయంలో 65 శాతాన్ని ట్రస్టుల ద్వారా కేటాయించిన వట వృక్షం - టాటా.

పరిశ్రమలు ఉన్నచోట కార్మికులు, కార్మికులు ఉన్నచోట యూనియన్లు, యూనియన్లు ఉన్నచోట రాజకీయాలు, సమ్మెలు, హత్యలు, తగాదాలు - ఇవన్నీ మామూలు. వీటికేనాడూ తావివ్వకుండా సిబ్బందిని తమంతో పెంచుకుని నడిచిన కార్యదక్షత ఆ సంస్థది.

ప్రారంభం

1880 - 90 ప్రాంతాల్లో ముంబైలో ఇప్పుడు కనిపిస్తున్న పెద్ద పెద్ద కట్టడాల నిర్మాణం జరిగింది. ఇప్పటికీ ముంబై వచ్చిన ప్రేక్షకులు విధిగా దర్శించే స్థలం - విక్టోరియా టెర్మినస్, మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ భవనం, ప్రస్తుత పశ్చిమ రైల్వే భవనాలు. ప్రాంతీయ దురభిమానంతో బొంబాయిని ముంబైగా, విక్టోరియా టెర్మినస్ ను శివాజీ టెర్మినస్ గా మార్చి, ప్రజలను దువ్వే రాజకీయ నాయకత్వం అప్పటికింకా రాలేదు. తాజ్మహల్ హోటలు - ఓ సంస్థ సొంత భవనం అయింది కాని - కాకపోతే దానికి బాలధాకరేగారి భార్య పేరో, రాజ్ ధాకరేగారి అమ్మమ్మ పేరో పెట్టేవారు! కాలగమనంలో నిలిచి, చరిత్రలో భాగమయిన కొన్ని మైలురాళ్ళని కదపడం ప్రాంతీయాభిమానం అనిపించుకోదు. 'కుసంస్కారం' అనిపించుకుంటుంది. ఇంగ్లండులో వేల్స్ లో అలివర్ క్రోవెల్ కాలంలో రాజదోహులను ఉరి తీసిన స్థలం, ఆ కొయ్యదూలంతో పాటు ఇప్పటికీ ఉంచారు. అక్కడ 'జార్డిన్ ఇన్' అనే హోటల్ నడుస్తోంది. నేనా స్థలాన్ని చూశాను. అది చరిత్ర. దాన్ని వక్రించడం జాతికి అన్యాయం చెయ్యడం. మౌంట్ రోడ్ అన్నాశాలైగా, ట్రిప్లికేన్ తిరువళ్ళికేణిగా, బరోడా వదోదరాగా మారడం ఇలాంటివే. సరే. ఈ జబ్బుకి మూలాలు వెదకడానికి ఇది సమయం కాదు. ఇక విషయానికి వస్తే ఆ రోజుల్లో బొంబాయిలో చెప్పుకో దగ్గ హోటలు లేదు.

అప్పోలో బందర్ కి దగ్గరలో ఉన్న యాక్స్ క్లబ్బు దగ్గర సముద్ర చొచ్చుకు వచ్చిన చోట చిన్న చిన్న పడవలు నడిచేవి. ఆ స్థలాన్ని అప్పటి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం మట్టితో నింపి భూభాగంగా మారుస్తోంది. అక్కడ 1898 నవంబరు 1 న రెండున్నర ఎకరాల స్థలాన్ని జమ్షెడ్జీ

టాటా 99 సంవత్సరాల లీజుకి తీసుకున్నారు. టాటా కంపెనీల డబ్బుతో కాదు (అప్పటికి హోటల్ వ్యాపారానికి టాటా కంపెనీలకి సంబంధం లేదు కనక) తన సొంత డబ్బుతో తీసుకున్నారు - కొడుకులు, వాటాదారుల ప్రమేయం లేకుండా.

శంకుస్థాపన, భూమి పూజ ఏమీ లేదు. కొబ్బరికాయ కొట్టలేదు. ప్రస్తుతం ఉన్న స్విమ్మింగ్ పూల్, లిఫ్టుల మధ్యలో పార్కి సంప్రదాయంలో దీపం వెలిగించారు. అదీ ఓ బృహతర ప్రణాళికకి కార్యరూపం.

సీతారాం ఖండేవాన్ వైద్య, డి.ఎన్. మీర్జా అనే ఇద్దరు ఆర్కిటెక్టులు ఈ హోటల్ ప్రాథమిక రూపాన్ని సిద్ధం చేశారు. తర్వాత డబ్ల్యూ ఏ. ఛాంబర్స్ అనే ఇంగ్లీషు ఇంజనీరు ఈ హోటల్ నిర్మాణాన్ని పూర్తి చేశాడు. ఈ నిర్మాణాన్ని గురించి వింత వింత కథలున్నాయి. ఇటలీ, ఫ్రెంచి ఆర్కిటెక్ట్ ఈ తాజ్ని కాగితం మీద రూపొందించాడనీ, తీరా ఆయన తన దేశానికి వెళ్ళి తిరిగి వచ్చేసరికి - ఇటునుంచి అటు తిప్పి (సింహద్వారం భూభాగం వేపు, వెనక భాగం సముద్రానికి అభిముఖంగా) కట్టడాన్ని చూసి ఆయనకి గుండె పగిలిందనీ - ఆ మనస్థాపాన్ని తట్టుకోలేక తాజ్ మహల్ హోటల్ మీద నుంచీ దూకి ఆత్మ హత్య చేసుకున్నాడనీ చెప్పుకోడానికి వింతగా, సినిమా కథలాగ ఉండే కాని ఇది నిజం కాదు.

ఆ రోజుల్లో - సముద్రాన్ని ఆనుకుని ఇంకా 'గేట్ వే ఆఫ్ ఇండియా' నిర్మాణం కాలేదు. దాన్ని 1924 లో కట్టారు. అప్పటికి 13 సంవత్సరాల క్రితం అయిదవ జార్జి చక్రవర్తి, మేరీ రాణి ఇండియా వచ్చినప్పుడు ఇక్కడ ఓడ దిగారు. ఇండియాకి వచ్చిన (అప్పటికి) ఒకే ఒక్క చక్రవర్తి జార్జి. ఆ సంఘటనకి గుర్తుగా గేట్ వే ఆఫ్ ఇండియాని నిర్మించారు. అంతకుముందు - సంపన్నులు, మోతుబరులు - అక్కడ సముద్రం ముందు బల్లలు వేసుకుని కులాసాగా హుక్కా పీలుస్తూ, మద్యాన్ని సేవిస్తూ ఉండేవారట. న్యాయంగా ఇంత గొప్ప హోటల్ సముద్రానికి అభిముఖంగా ఉండాలి కదా? కాని ఆర్కిటెక్టులూ, జమ్ షెడ్డీ గారూ అటునుంచి ఇటు

ఉండాలని భావించారు. ఇద్దరికీ రెండు కారణాలున్నాయి. ఇప్పటి తాజ్ వెనక భాగం (అప్పటి సింహద్వారం) ఎదురుగా వెల్లింగ్టన్ మ్యూస్ అనే గుర్రపు శాలలు ఉండేవి. జమ్ షెడ్డీ ఆ స్థలాన్ని కొన్నాడు. హోటల్ కి వచ్చే అతిథుల గుర్రాలు, గుర్రపు బగ్గీలు అక్కడ నిలుపుకునేవారు. అప్పటి వాహనాలు గుర్రాలే. కనక బండి దిగి హోటల్ లోకి వెళ్ళేవారికి అటు ముఖద్వారం ఉండడం మంచి సౌకర్యం. అయితే అప్పటి చక్రవర్తిని 'అపహాస్యం' చెయ్యడానికి (తనని ఆ సంప్రదాయం అవమానించింది కనక) సముద్రానికి హోటల్ 'వీపు' చూపాడని అంటారు. హోటల్ నిర్మాణంలో ఉండగా ప్రతీ రోజూ జమ్ షెడ్డీ ఆ స్థలానికి వచ్చేవారట. ఆ స్థలానికి ఎదురుగా కస్టమ్స్ షెడ్లు ఉండేవి. ఆ షెడ్ల నీడలో ఆయన కూర్చునేవారట. అప్పటి కస్టమ్స్ లో గోవా ఆఫీసరు ఫ్రాన్సిస్ క్వేవియర్ డిమెల్లో పని చేసేవాడు. ఆయన కూతురు -బహుశ జమ్ షెడ్డీతో మాట్లాడేదనుకుంటాను - ఆవిడ చెప్పిన విషయం - హోటల్లో ఉండే ప్రతీ అతిథికి సముద్రదృశ్యం కనిపించడం, ఆ గాలి వాటంలో గదులు ఉండడం మరో కారణం.

ఆ రోజుల్లో ఎయిర్ కండిషన్ లేదు. నిజానికి కరెంటూ లేదు. కొలాబా తీరంలో సముద్రతీరం నుంచి వచ్చే చల్లని గాలులు - హోటల్ గదుల్ని తాకేలాగ భవనాన్ని వలయాకారంలో నిర్మించారు. ఆ రోజుల్లో ఇంత ఖరీదయిన హోటల్ కి వచ్చేవారిలో ఎక్కువమంది విదేశీయులే. వారికి చల్లదనం అవసరం. అందుకని ఎత్తయిన గదులు, గాలి విశృంఖలంగా పచార్లు చేసే వరండాలు నిర్మించారు. మొదట్లో అయిదే అంతస్తులుండేవి. హోటల్ సిబ్బందికాక 50 మంది ఉండడానికి వసతులు కల్పించారు. నేల మీద ఉండే అంతస్తులో ఆహారాన్ని, ఇతర వస్తువులు 'తాజా'గా ఉంచడానికి ఆ రోజుల్లోనే రిఫ్రెజరేషన్ ఏర్పాటు చేశారు. ఇవన్నీ కరెంటు లేకుండా ఎలా సాధ్యమని

సందేహం వస్తుంది. జమ్షెడ్జీ స్వయంగా జర్మనీ వెళ్ళి డౌన్, డోర్స్లో హైడ్రో ఎలక్ట్రిక్ యంత్రాన్ని కొని తీసుకువచ్చారు. హోటల్ పూర్తయ్యాక - ఒక్కసారి భవనమంతా మిరుమిట్లు గొలిపేలాగ విద్యుద్దీపాలు వెలిగేసరికి అక్కడ ఉన్నవాళ్ళంతా సంభ్రమాశ్చర్యాలతో చప్పట్లు కొట్టి హాహాకారాలు చేశారట!

ఇక రెస్టారెంట్లు, షాపులు, అద్భుతమైన భోజనాల హాలు, చేతితో నేసిన తివాచీలు, రీడింగ్ రూం, బిలియర్స్ ఆడే హాలు ఏర్పరిచారు. పెద్ద పెద్ద 'సూట్స్' నిర్మించారు. అన్ని గదుల్లో (గత శతాబ్దపు తొలిరోజులు - జమ్షెడ్జీ దూరదృష్టికి ఇంతకన్న గొప్ప ఉదాహరణ లేదు!) ఎలక్ట్రిక్ దీపాలు, పంపకాలు ఏర్పాటు చేశారు. లిఫ్టులు అమర్చారు. పెద్ద టర్కీష్ స్నానాల హాలుని ఏర్పాటు చేశారు. ఈ హోటల్లో 2000 మంది చొప్పున 18 బృందాలు వేర్వేరుగా పార్టీలు చేసుకునే ఏర్పాట్లు చేశారు.

జమ్షెడ్జీ స్వయంగా బెర్లిన్ నుంచి షాండలీర్లు తెచ్చారు. హోటల్లో సోడా తయారుచేసే యంత్రాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. అమెరికా నుంచి బట్టలు చలవ చేసే ఎలక్ట్రిక్ సాధనాలు, పంకాలు దిగుమతి అయ్యాయి. ఆ రోజుల్లో పారిస్లో ఐఫిల్ టవర్ పెద్ద వింత. తర్వాత అది ప్రపంచ అద్భుతాలలో ఒకటుంది. ఆ టవర్ నిర్మాణంలో వాడిన 'ఉక్కు' స్థంబాలను జమ్షెడ్జీ దిగుమతి చేయించారు! అప్పటికి ఆ హోటల్ ఖరీదు 25 లక్షల రూపాయలు. (ఆ కుటంబానికి చెందిన రూసీ ఎమ్. లాలా ఈ విషయాన్ని పేర్కొన్నారు.) ఇవన్నీ చాలన్నట్లు బొబాయికి సమీపంలో ఉన్న పాంజూ, దోంగ్రీ అనే రెండు చిన్న దీవుల్ని బేరం చేశారు జమ్షెడ్జీ - హోటల్లో దిగిన అతిథులు విహారాలకు వెళ్ళడానికి అనువుగా.

ఏ నిర్మాణమయినా పూర్తికాకముందే - ఇంకా నిర్మాణం సాగుతుండగానే గృహప్రవేశం చెయ్యడం సంప్రదాయం. అప్పటికి హోటల్లో ఒక పక్క భాగం, హోటల్ శిఖరం (డోమ్) పూర్తయింది. అప్పటికి జమ్షెడ్జీ ఆరోగ్యం క్రమంగా క్షీణిస్తోంది. ఆయన ఉండగానే ఆయన బొంబాయి నగరానికి మనసారా ఇచ్చే 'బహుమతి'ని కళ్యాణా చూసుకునే వీలుంటుందని కొడుకులూ, అనుచరులూ గృహప్రవేశ ముహూర్తాన్ని ముందుకు జరిపారు. 1903 డిసెంబరు 16 ముహూర్తం. వేడుక అనుకున్నట్లుగా సాగిపోయింది. మరో అయిదు నెలలకి జమ్షెడ్జీ కన్నుమూశారు.

ఆయన పోయాక పారిస్ నుంచి ఉక్కు, మిగతా హైడ్రో ఎలక్ట్రిక్ సామగ్రి దిగాయి. పని కొనసాగింది. ఓ దేశభక్తుడూ, పారిశ్రామిక వేత్త స్వప్నానికి ఆయన పోయాక తుదిమెరుగులు దిద్దారు.

సంవత్సరాల తర్వాత - 1971 -72 ప్రాంతాలలో ఈ హోటలు స్ఫూర్తితో జైపూర్లో రాంబాగ్ పాలెస్ రూపు దిద్దుకుంది. ఒక హోటల్ ఒక మహారాజు పాలెస్కి స్ఫూర్తికావడం ఎంత విశేషం!

ఇక తాజ్ మహల్ హోటల్లో ఉన్న ప్రముఖుల పేర్లు వ్రాయాలంటే ప్రపంచ ప్రఖ్యాత వ్యక్తుల జాబితాను తయారు చేసినట్టే. చక్రవర్తులు, మహారాజులు, దేశాల అధ్యక్షులు, వ్యాపార సంస్థల అధిపతులు, ప్రపంచ స్థాయి సినీతారలు, క్రీడాకారులు, కళాకారులు - ఒకరేమిటి? ఈ హోటల్లో మకాం చేయడం ఒక స్టేట్స్ సింబల్. సోమర్సెట్ మాఘం, కెంట్ రాజు, రాణి; జోన్ కాలిన్స్, నార్వే రాజు, రాణి; ఎడింబరో డ్యూక్, ప్రిన్స్ ఆఫ్ వేల్స్ బీటిల్స్, బిల్ క్లింటన్, జాక్విలిన్ కెనడీ ఒనాసిస్, బ్రాడ్వేట్, ఏంజెలినా జోలి - ఈ జాబితా ఆశ్చర్యకరం, అనంతం.

ఈ హోటల్ అవతరించిన 20 ఏళ్ళ తర్వాత గేట్ వే ఆఫ్ ఇండియా నిర్మితమయింది. అందుకని ఇండియా చేరే ఓడలకి - భారత దేశపు అభిజ్ఞా ఈ తాజ్ మహల్ హోటలే కళ్ళబడేది. తర్వాత గేట్ వే ఆఫ్ ఇండియా వచ్చినా - దాని వెనుక గంభీరంగా నిలిచిన తాజ్ హోటలే తన తర్వాతి తరాన్ని అంగీకరించే పెద్దమనిషిలాగ ఇప్పటికీ విదేశీనావికులని ఆహ్వానిస్తూంటుంది.

కాలం గడిచాక - ప్రాచుర్యం, అవసరాల దృష్ట్యా - హోటల్ ముఖద్వారాన్ని సముద్రానికి అభిముఖంగా మార్చారు. అయితే వీపుకి కళ్ళు అమర్చినట్లు కాస్త విడ్డూరంగా ఉన్నా ఇప్పటి తరానికి ఈ విడ్డూరమే చరిత్ర అయి కూర్చుంది.

1970 లో హోటల్ పరపతి, అవసరాల దృష్ట్యా టవర్ బ్లాకుని నిర్మించారు. మెల్టన్ బెకర్ అనే అమెరికన్ ఆర్కిటెక్ట్ ఈ భవన స్వరూపాన్ని నిర్దేశించాడు. డేల్ కెల్లర్ అనే ఆర్కిటెక్ట్ ఉదయపూర్ సంప్రదాయంలో, ఇండియన్ రెస్టారెంటుని తంజావూరు స్థూపాల రమణీయకతతో రూపొందించారు.

భారతదేశాన్ని సందర్శించడానికి వచ్చిన ప్రతి పర్యాటకుడి కల ఆగ్రాలో తాజ్ మహల్ ని చూడడం, బొంబాయి తాజ్ మహల్ హోటల్ లో ఒక రాత్రి గడపడం.

అయితే నవంబరు 26, 2008న ఆ కల కొందరికి పీడకల అయింది. ఆహ్లాదంగా, యధాలాపంగా ఫలహారాలు సేవిస్తూ కబుర్లు చెప్పుకుంటున్న 172 మందిని దౌర్జన్యకారులు కాల్చి చంపారు. ఈ మారణహోమంలో 293 మంది గాయపడ్డారు. 62 గంటల సేపు జరిగిన ఈ హింసాకాండ శతాబ్దపు తాజ్ చరిత్రను గాయపరచింది. అయితే నిన్నకాక మొన్న నిర్మించిన మారియట్ లాగో, వరల్డ్ ట్రేడ్ సెంటర్ లాగో తాజ్ కుప్పకూలలేదు. సంప్రదాయ వైభవం, ఆనాటి రాతి కట్టడాన్ని యధాతథంగా - ఈ జాతి ధర్మంలాగే చెక్కుచెదరకుండా నిలిపింది. జాతి గర్వించే ఓ చరిత్ర, దౌర్జన్యకారుల ప్రయత్న వైఫల్యం వల్ల - మరో కారణానికి 'కొత్త చరిత్ర'గా అచిరకాలంలో మోర ఎత్తి నిలిచింది..

ఆగ్రా తాజ్ మహల్ ని సాహిత్యంలో మహాకవి జాషువా అజరామరం చేశారు. ఆయన వాక్కు ఇది:

ఒక్కొక్క రాతిలో నిమిడి యున్నవి నేటికి, షాజహాను భూ

భృక్కునెడందలో నుడికిపోయిన నాడులలోని రక్తపుంజుక్కులు....

బొంబాయిలో తాజ్ మహల్ గురించి జాషువా గొంతు విప్పితే ఇలా అనేవాడేమో:

ఒక్కొక్క రాతిలో నిమిడి యున్నవి నేటికి, టెర్రరిస్టు బలి రక్కసి మూక దాడులకు రాలిన యోధుల వేడి రక్తపుంజుక్కులు.....

ఏమయినా చరిత్ర మహాకవి వాక్కులో చరితార్థమౌతుంది. మరో జాషువా కోసం ఎదురుచూడడంలో తాజ్ మహల్ (అవును, ముంబైలోనిదే) అలిసిపోదు. ఆశవదులుకోదు.

దశావతారం

- ఆర్. శర్మ. దంతుర్తి

భగవంతుడు, బ్రహ్మము అనేవి ఎలా ఉంటాయి అనే ప్రశ్నకి రామకృష్ణ పరమహంస ఈ చిన్న కథ చెప్పతారు. ముగ్గురు ప్రయాణికులు ఒక దారిలో వెళుతుండగా వాళ్ళు ఒక పెద్ద గోడ పక్కనుంచి పోవడం తటస్థించింది. ముగ్గురికీ ఆ గోడకి అవతల వేపున ఏముందో అనే కుతూహలం ఎక్కువైంది. ఓ నిచ్చెన సుంపాదించి తమలో ఒకడిని గోడమీదకి ఎక్కించారు. ఎక్కినవాడు గోడ అంచునుంచి లోపలికి చూసి 'ఆ, ఆ' అని అటువేపు దూకేసాడు. ఇవతల ఉన్న ఇద్దరికీ ఏమీ అర్థం కాలేదు. అప్పుడు రెండోవాడు గోడపైకి ఎక్కాడు. తీరా ఎక్కాక వాడు కూడా 'ఆ, ఆ' అంటూ అటువేపు దూకేసాడు. మిగిలిన మూడోవాడికి కుతూహలం ఎక్కువైంది. వాడు కూడా గోడమీదకెక్కి 'ఆ, ఆ' అంటూ అటువైపు దూకేసాడు. ఇంతకీ ఆ గోడవతల ఏముంది? చూసినవాళ్ళు అటువేపు దూకేసారు. చూడని వాళ్ళు గోడ ఎక్కితే అటువేపు దూకేస్తున్నారు. బ్రహ్మాన్ని చూసినవాడు కూడా అలాగే ఉంటాడు. బ్రహ్మ పదార్థం దర్శనమైతే అందులో ఐక్యమవడం తప్ప ఇంక చెప్పడానికి ఏమీ ఉండదు. ఎందుకంటే ఏదైతే మనము వ్యక్తం చెయ్యగలమో అది మన మనస్సు, బుద్ధి, అహంకారాల మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. అందువల్లే చూసిన ఒక విషయాన్ని ఒకరు ఓ విధంగా, మరొకరు వేరే విధంగానూ చెప్పతారు. బ్రహ్మమనేది అవ్యక్తం. భగవంతుడు అవ్యక్తుడు, అచ్యుతుడు (చ్యుతి అనగా పతనము లేనివాడు) కాబట్టి మన దేహానికి కానీ, కళ్ళకి కానీ కనిపించడు. ఏదైతే మన కళ్ళకి కనిపిస్తోందో అది భగవంతుడు కాదు. అందుకే జ్ఞాన యోగులు 'నేతి, నేతి' (ఇది కాదు, ఇది కాదు) అనే సూత్రాన్ని పాటిస్తారు. అయితే ప్రపంచమంతా అణువణువూ ఉన్నది భగవంతుడే ఈ రెండు సిద్ధాంతాలూ పరస్పర విభిన్నంగా ఉన్నాయి కదా? ప్రతి అణువులోనూ పరమాత్మ దాగి ఉన్నాడు కానీ మనము చూసేది మన దృష్టి మీద ఆధారపడి ఉంటుంది కనకా, మన దృష్టి పరిమితమైంది కనకా అది భగవంతుడు కాదు. అయితే అణువణువులో భగవంతుడు లేడా? అదికాదు దీని అర్థం. ప్రతి అణువులోనూ ఉన్న భగవంతుడు ఒక్కోచోట ఒక్కో రూపంలో ఉన్నాడు. ఈ రూపాలన్నీ వేరు వేరు కానీ ఈ రూపాల వెనక ఉండే చైతన్యమే ఆ భగవంతుడూ, బ్రహ్మం. ఇదే భిన్నత్వంలో ఏకత్వం అంటే. అయితే ఇక ఇటువంటి ఏకత్వం కనుక్కోవడం ఎలా? మంచి ఆరోగ్యంగా ఉన్న మనిషిలోనూ, శరీరమంతా కుళ్ళిపోయి మృత్యువుకి అతి చేరువలో ఉన్న మనిషిలోనూ ఉన్నది ఆ బ్రహ్మమే అని చూడటానికి మన బాహ్య చక్షువులు చాలవు. ఇలా చూడగలగాలంటే అంతర్దృష్టి అవసరం. ఈ అంతర్దృష్టి కలగాలంటే అహంకార మమకారాలు విడనాడాలి. ఇదెలాగ సాధ్యం? అసలు ఇలాగ భగవంతుడిని చూడటం కుదురుతుందా? కుదురుతుందనే భాగవతమూ, దశావతారాలూ చెప్పేది.

నారము అంటే నీరు. నీటికి ఆధారమైన వాడు కనుక నారాయణుడు అని కూడా పిలుస్తారు విష్ణువుని. ఒకనాడు సనక సనందనాదులు విష్ణువుని దర్శించుకోవడానికి వస్తే ద్వారపాలకులు లోపలికి వెళ్ళకుండా అడ్డగించారు. 'మీకు తెలియదులా ఉంది, మాకు

ఎల్లవేళలా విష్ణువుని చూసే అధికారం ఉంది' అన్నారు ఆ బాలలు. జయవిజయులు 'అయినా సరే ఇప్పుడు విష్ణువుని చూడడం కుదరదు' అనేసరికి వారికి కోపం వచ్చి 'మీరిక్కడ ఉండటానికి తగరు, భూమి మీద జన్మ ఎత్తండి' అని శపించారు. ఈలోపల గుమ్మం దగ్గర కలకలం విని మహావిష్ణువు అమ్మవారితో బయటికొచ్చాడు. అప్పటికే జరగవలసింది జరిగిపోయి జయవిజయులు మొహాలు వేళ్ళాడేసుకుని నిలబడ్డారు. విష్ణువు బయటకి రాగానే విషయం తెలిసి, "కంగారు పడకండి. ఇది మంచి కోసమే జరిగింది. విశ్వకల్యాణం మీ వల్ల జరుగుతుంది. మీరు మూడు జన్మలు నాకు శత్రువుగా (ద్వేషం) పుట్టినా సరే, పది జన్మలు స్నేహితుడిగా (రాగం) పుట్టినా సరే" అన్నాడు విష్ణువు. "ఈ దేహం కాక మరే దేహమైనా అసహ్యమైన ద్రవాలతో స్రవిస్తూ, రకరకాల వికారాలతో సవాలక్ష మార్పులు చెందుతూ నిరంతరం క్షీణిస్తూ ఉంటుందని విన్నాము. మీ శత్రువుగా అయినా సరే మూడు జన్మలే చాలు" అన్నారు జయవిజయులు. తొందరపడి శాపం ఇచ్చినందుకు సనక సనందనాదులు విచారిస్తుంటే, విష్ణువు 'మీ శాపం లోకకల్యాణం కోసమే' అంటూ వాళ్ళని ఊరడించాడు. 'జగద్రక్షకా, నిన్ను చేరడానికి రాగ ద్వేషాలతో సంబంధం లేదని తెలుసుకున్నాము' అని స్తోత్రం చేసి బాలలు వారి నివాసాలకి వెళ్ళారు. అందుచేత రాగద్వేషాలతో నిమిత్తం లేకుండా ఎవరైనా సరే విష్ణు పథం చేరవచ్చు' అని చెప్పేదే భాగవతం. ఆ పరమాత్మని చేరడానికి అనేక మార్గాలున్నాయి.

కామోత్కంఠిత గోపికల్ భయమునన్ కంసుండు పైరక్రియా
సామాగ్రిన్ శిశుపాల ముఖ్య నృపతుల్ సంబంధులై వృష్ణులున్
ప్రేమన్ మీరలు భక్తి సేము ఇదె చక్రిం గంటి మెట్టెన ఉ
ద్ధామధ్యాన గరిష్ఠుడైన హరిన్ చెందన్ వచ్చు ధాతీశ్వరా

తనని ఎప్పుడు చంపుతాడోనని భయపడుతూ కంసుడూ, కోరికతో పదహారు వేలమంది గోపికలూ, కయ్యానికి కాలుదువ్వే మదమెక్కిన శిశుపాలుడి వంటి రాజులూ, తోటి బంధువులైన వృష్ణులందరూ ఆ మహామహుని గురించి నిరంతరంగా ఆలోచిస్తూ ఉండడం వల్లనే ఆయన్ని పొందగలిగారు. ఇక్కడ ప్రశ్న ఎలాగ ఆయన్ని గుర్తుంచుకున్నాము అనేది కాదు. ఎల్లవేళలా, రాగం తోటికానీ, ద్వేషంతోటి కానీ, ఆయన మనసులో మెదులుతూ ఉండడమే కావాల్సింది. ఒక్కసారిగా వచ్చి కంసుడిని చంపేస్తే పోదా. వాడిని దేవకి ఎనిమిదో గర్భంలో తాను పుట్టేదాకా ప్రతి నిమిషమూ చంపడం దేనికీ అనే ప్రశ్న రావచ్చు. ఎందుకంటే అది కంసుడి మంచి కోసమే. కంసుడు మొదటిసారి ఆకాశవాణి హెచ్చరించినప్పటినుంచి కృష్ణుడు ధనుర్యాగానికి వచ్చేదాకా అలా ప్రతిక్షణం విష్ణువుని తల్చుకుంటూ చస్తూనే ఉన్నాడు. తన గురించి చింతచేసి వారిని తాను ఎల్లవేళలా కాపాడుతూ ఉంటానని ఆయనే కదా చెప్పాడు.

చలమున బుద్ధిమంతులగు సాధులు, నా హృదయంబులీల దొ
గిలికొనిపోవుచుండు రకిల్పిషభక్తి లతాచయంబులన్
నిలువుగఁ బట్టి కట్టుదురు నేరుపుతో మదకుంభిక్షైవడిన్
వలలకు జిక్కి భక్త జనవత్సలతంజనుచుండుఁ ధదాపసా!

నారము అంటే నీరని, నీటికి ఆధారమైనవాడు నారాయణుడనీ చెప్పుకున్నాం కదా? ఇప్పుడు నీటి ప్రాముఖ్యత చూద్దాం. మోడ్రన్ సైన్స్ కూడా ఇదే చెబుతోంది. అమెరికాలోని నాసాలో ఉన్న స్పేస్ ప్రోగ్రాంలో జరిగే రిసెర్చ్ అంతా నీరు కనుక్కోడానికే ప్రాధాన్యత నిస్తోంది. మొదట చంద్రమండలం మీద దిగిన వాళ్ళు కొన్ని రాళ్ళు తెచ్చారు. అవికాక ఇంకా ఎక్కడెక్కడో రకరకాల గ్రహాలలోంచి, గ్రహకలశాల్లోంచీ, తోక చుక్కల్లోంచీ సంపాదించిన రాళ్ళూ రప్పల మీద రిసెర్చ్ చేసి ఆయా గ్రహాల మీద జీవ సంచారం ఉందా, ఉండేదా, ఉండటానికి ఛాన్స్ ఉందా అనేది చెప్పాలి అంటే ఆ గ్రహంలో ఒకప్పుడు కాని ఇప్పుడు కానీ నీరుంటే, అది వాసయోగ్యమే అని నాసా వారి ఒక ఏకుమేకైన సిద్ధాంతం. అందువల్ల నాసా కూడా ఎప్పుడూ నీటి గురించే వెతుకుతోంది. ఈ మధ్య

మార్స్ రోవర్ అని ఒకదాన్ని మార్స్ మీదకి పంపించారని న్యూస్ పేపర్లో చూస్తున్నాము కూడా. అది కూడా నీటి గురించే వెతుకుతోంది. కన్యాశుల్కంలో అగ్రహోత్రావధానుల్లా గుడిగా 'ఇవన్నీ మన వేదాల్లో ఉన్నాయి ఛా' అనక్కర్లేదు కానీ, నీటికి ఆధారం, తెలిస్తే అన్నీ తెలిసినట్టే! అందుకే ఎంత పెద్ద చదువులు చదివినా, ఎన్ని గ్రహాలు చూసాచ్చినా, ఆఖరుకి మనందరమూ వెతికేది నీటికి ఆధారమైన ఆయననే. వేల జన్మలు సైంటిఫిక్ రీసెర్చ్లో అందనిది హిమాలయాల్లో ముక్కుమూసుకుని కూర్చుని ఆ నారాయణుణ్ణి ధ్యానించే సర్వసంగ పరిత్యాగులకి అందుతుంది. భగవంతుడికి మన గురించి బాగా తెలుసు. ఈ మనుషులు ఎప్పుడూ ఏదో ఒకటి వెతుకుతూ ఆనందం కోసం ప్రాకులాడుతూ ఉంటారు. వాళ్ళకి నేను చాలా దగ్గరలో ఉంటే నన్ను ఈజీగా తెలుసుకుంటారు అని ఆయన మన హృదయంలోనే తిష్టవేస్తే, ఆ ఒక్క చోటూ తప్ప మనం అనేకానేక గ్రహాలు వెతుకుతున్నాం. మన ముక్కుకన్నా దగ్గిర్లోనే మనకి ఆయన అందుబాటులో ఉన్నాడనే కాదూ మంత్రపుష్పం చెబుతోంది?

నీలతోయద మధ్యస్థా ద్విదుల్లేఖేవభాస్వవరా
నీవార సూక వత్తన్వీ పీతాభాస్వత్యణూపమా
తస్యాశ్శిఖాయా మధ్యా పరమాత్మా వ్యవస్థితః
సబ్రహ్మః సశివః సహరిః సేన్ద్ర సోక్షరః పరమస్పరాట్

ఆఖరికి మన డాక్టర్లు కూడా ఇదే చెబుతున్నారు. మనిషి వంటో దాదాపు డబ్బై నుంచి ఎనభై శాతం నీరే అనీ. నీటికాధారమైనవాడు నారాయణుడే అనుకుంటే, మన హృదయంలో ఉన్నది ఆయనే అన్నది సుస్పష్టం. ఇంకొంచెం ముందుకెళితే మంత్రపుష్పంలో ఇలా చదువుతాం.

యోపాయయతనం వేద ఆయతనవాన్ భవతి
నక్షతాణి వా అపామాయతనం వేద ఆయతనవాన్ భవతి
యో నక్షతాణా మాయతనం వేద ఆయతనవాన్ భవతి
ఆపోవైనక్షతాణామాయతనం ఆయతనవాన్భవై య ఏవం వేద

'ఉదకముల ఉనికిపట్టునెరిగినవాడే ఉనికి గలవాడగుచున్నాడు. ఎవడైతే నక్షతములు నారమునకు ఆధారభూతముగా తెలుసుకొనుచున్నాడో వాడు ఆధారము కలవాడగును. అలాగనే నారము, నక్షతముల పరస్పరాయతనము నెరిగినవాడే ముక్తిపదము పొందగలడు.' ఆఖరికి హిరణ్యకశిపుడు కూడా తన హృదయంలోనే ఉన్న విష్ణువుని చూడలేక వైకుంఠానికే వెళ్ళాడు. మన హృదయంలోనే కనిపించని దేవుడు మనకు ఇంకెక్కడా కనపడే అవకాశం లేదు కదా? అందుకే అన్నారు ధ్యానం చేసేవాడూ, ధ్యానం చెయ్యబడేదీ కూడా ఆయనే.....

నారాయణ మహాజ్ఞేయం విశ్వాత్మానం పరాయణం
నారాయణ పరోజ్యోతిరాత్మా నారాయణః పరః
నారాయణ పరం బ్రహ్మతత్త్వం నారాయణః పరః
నారాయణ పరోధ్యాత ధ్యానం నారాయణః పరః

మంత్ర పుష్పంలో 'అంతర్భూతత్పర్వం వ్యాప్య నారాయణ స్థితః' అన్నట్టు చెప్పినదే భాగవతంలోకూడా చెప్పారు కదా? ఎన్నిసార్లు ఎంతమంది చెప్పినా ఒకటి చేప్పింది. ప్రతి పరమాణువులోనూ ఉన్నది ఆయనే.

హరియము విశ్వమంతయు

హరి విశ్వమయుండు సంశయము పనిలేదా

హరిమయముగాని ద్రవ్యము

పరమాణువులేదు వంశపావన వింటే

ఇంక దశావతారాల విషయానికి వస్తే కొంతమంది రామావతారం తర్వాత బలరామవతారం ఆ తర్వాత కృష్ణావతారం అని చెప్పుతూ ఉంటారు. బుద్ధుడిని తొమ్మిదో అవతారం అంటారు కదా, వీళ్ళు బలరామావతారం అంటారేమిటి? అనే ప్రశ్న ఉదయించడం సామాన్యం. అయితే ఒక్క విషయం గుర్తించుకుంటే, ఈ సందేహాలన్నీ పటాపంచలైపోతాయి. విష్ణువనేది ఒక తత్వం. శంఖ చక్రగదాయుధాలూ, లక్ష్మీ ఆయనెక్కడుంటే అక్కడే ఉంటాయి. విష్ణువు లేకుండా వీటిలో ఎవ్వరికీ అస్థిత్వం లేదు. గజేంద్రమోక్షంలో పోతన చెప్పనే చెప్పాడు కద? ఆయన జారిపోయే ఉత్తరీయం కూడా సవరించుకోకుండా, ఎవరికీ చెప్పకుండా ఏనుగుని రక్షించడానికి పరిగెట్టుకు వెళితే ఏమయ్యింది?

తనవెంటనిరి లచ్చి వెంటనవరోధవ్రాతమున్నాని వె

న్నను బక్షింద్రుడు వాని పొంతను ధనుఃకౌమోదకీ శంఖచ

క్రనికాయంబును నారదుండు ధ్వజనీకాంతుడు రావచ్చిరో

య్యన వైకుంఠపురంబునం గలుగువారాబాలగోపాలమున్

విష్ణువు రాముడైతే, ఆదిశేషువు లక్ష్మణుడు, శంఖ చక్రాలు భరత శత్రుఘ్నులుగా ఆయనకి సపోర్ట్ స్టేఫ్ గా వచ్చారు కదా? అలాగే బలరాముడు కృష్ణుడికి సపోర్ట్ స్టేఫ్. అంతే కానీ ఆయనిది ఒక అవతారం అవదు. ఆయనిది అవతారమే అని వాదిస్తే అదే లెక్కన లక్షణుడు కూడా అవతారమే ఎందుకంటే రాక్షసుల్ని చంపి రామానుజుడు కూడా దుష్ట శిక్షణ చేసాడు కదా? అలా లెక్క పెడితే రాముడు ఏడో అవతారం, ఎనిమిది లక్షణుడు, తొమ్మిది కృష్ణుడు, పది బలరాముడూ, ఇంక కల్కికి గానీ ఇంకో అవతారానిగ్గానీ అవకాశమే లేదు. భగవంతుడు ఎప్పుడు అవతారం ఎత్తినా అదెంతో విలక్షణీయంగా ఉంటుంది. రాముడిని చూసి పురుషులకూడా సమ్మోహితులయ్యేవారట. కృష్ణుడిని చూసి సర్వజీవులూ తమను తామే మరిచేవట. బలరాముడి గూర్చి అలా భాగవతంలో ఎక్కడా రాసినట్టు లేదు. రామ రామ రావణ యుద్ధం అయిపోయాక శత్రుఘ్నుడ్ని ఒక చిన్న రాజ్యానికి రాజుగా ఉండమంటే కొన్ని రోజులు పోయాక వెనకి వచ్చేసి 'అన్నా, నిన్ను చూడాలని మనస్సు కొట్టుకు పోతోంది, అక్కడ ఉండలేను' అన్నాడట రాముడితో. ఈ సపోర్ట్ స్టేఫ్ అలాంటివారు.

అయితే వీళ్ళ వాదన ఏమిటంటే బుద్ధుడు శిష్ట రక్షణ, దుష్ట శిక్షణ చేయలేదు అనీ. దేశకాలాలు బట్టి దుష్ట శిక్షణ అనేదానికి అర్థం మారుతూ ఉంటుంది. ఎప్పుడో రాముడు బ్రహ్మాస్త్రం వేసి రావణ సేనల్ని చంపినట్టు దుష్ట శిక్షణ ఈ కాలంలో చేస్తే మనందరం ఊసలు లెక్కపెడుతూ జైల్లో కూర్చోవాలి. ధర్మాన్ని రక్షించడానికి, మనకి ముందుకు దారిచూపడానికి భగవంతుడవతరిస్తుంటాడు. బుద్ధుడి కాలంలో అతిగా పెరిగిపోతున్న జీవహింస అరికట్టడానికీ, ఆత్మజ్ఞానమంటే ఏమీటో మర్చిపోయిన ప్రజల్ని ఉద్ధరించడానికీ, యజ్ఞాల పేరుతో మూగజీవాలకి జరుగుతున్న అన్యాయాలని అరికట్టడానికీ ఆయన అవతరించి కొన్ని లక్షలమందికి ఆయన నిర్వానానికి దారి చూపించాడు. ఎవరైనా సరే బుద్ధుడికి యాభై మైళ్ళ దూరంలోకి రాగానే ఆటోమేటిగ్గా ఆయన శిష్యులైపోయేవారని చెబుతారు. ఆయన దుష్ట శిక్షణ చేసాడా అంటే, చేసాడు కానీ అవతల మనుషుల్ని చంపి కాదు. అంగుళిమారుడంతటివాడిని ఆయన ఒక్క రోజులో వానపాములా మార్చేయగలిగాడు. అది దుష్ట శిక్షణ కాదనలేము కదా?

సపోర్ట్ స్టేఫ్ అని చెప్పుకున్నాం ముందు. అయితే మరి బుద్ధావతారంలో ఈ సపోర్ట్ స్టేఫ్ ఎవరంటారు? అని అడగొచ్చు. అన్ని అవతారాలలోనూ సపోర్ట్ స్టేఫ్ కనపడాలని రూలేమీ లేదు. రాముడు పదివేల ఏళ్ళ పైన రాజ్యం చేసాడంటారు. అయితే మత్స్య

కూర్మావతారాలలో ఎక్కడా సపోర్ట్ స్టేఫ్ కనిపించరు. ఇవి చిన్న చిన్న అవతారాలు. చిన్న అంటే కొద్ది ఏళ్ళుకానీ రోజులు కానీ ఉండేవని. అలాగే మనకి ఎనభై ఏళ్ళు - అంటే, బుద్ధ భగవానుడు బ్రతికినంతకాలం - పెద్ద ఏజ్ కాదు రాముడితో చూస్తే. అయినా బుద్ధుడి భార్య, ఆయన్ని పెంచిన తల్లి, కంటకి అనే గుర్రం, రాత్రికి రాత్రి రాజ్యం దాటించిన చెన్నుడూ - ఇంకా మనకి తెలియని ఎందరో - వీళ్ళందరూ సపోర్ట్ స్టేఫ్ కిందే వస్తారు. అదీకాక వీళ్ళందరూ ఒకే టైముకు పుట్టినట్లు చెబుతారు కూడా - అంటే రాముడుతో బాటు ఆయన తమ్ముళ్ళు కూడా పుట్టినట్లు.

ఇంకో విషయం గమనించండి. శత్రువు ఎంత పెద్దవాడైతే అంతమంది సపోర్ట్ స్టేఫ్ వస్తూ ఉంటారు. పిండి కొద్దీ రొట్టె అన్నట్లుగా. ఒక్క బలి మహారాజుని పాతాళంలోకి తొక్కేయడానికి అందరూ అవసరం లేదు కదా? అయితే రావణ సైన్యాన్ని చంపడం రాముడొక్కడివల్లా అయ్యే పనికాదు. అసలు హనుమంతుడే లేకపోతే రాముడే చెయ్యగలిగేవాడు? పద్నాలుగేళ్ళు నిద్రలేకుండా ఉన్నవాడే తనని చంపగలడని ఇంద్రజిత్తుకు బ్రహ్మ చేత వరం ఉంది. అంచేత రాముడు రావణుణ్ణి చంపడం కంటే కూడా లక్షణుడు ఇంద్రజిత్తుని చంపడమే పెద్ద విశేషం అని యుద్ధానంతరం రాముడిని చూడవచ్చిన మునులు అంటారు రాముడితో, ఎందుకంటే వనవాసం మొత్తంలోనూ లక్షణుడు కంటిమీద కునుకు లేకుండా సీతారాముల్ని కాపాడుతూ వచ్చాడు. అలాగే సపోర్ట్ స్టేఫ్ అందరూ వెళ్ళిపోయాక మాత్రమే అవతారం సమాప్తి అవుతుంది. అందుకే ముందు లక్షణుడూ అవతారం చాలిస్తాడు. బుద్ధుడి జీవితంలోకుడా అంతే తనవాళ్ళందరూ నిర్వాణం పొందేదాకా బుద్ధుడు అలా ధర్మచక్రం తిప్పుతూనే ఉన్నాడు. జోక్ గా చెప్పుకోవాలంటే ముందు శేషతల్పం అమరకుండా విష్ణువు వైకుంఠానికి వెళ్ళిపోతే పాలకడలిలో పడుకోవడం మాటటుంచి అక్కడ కూర్చోడానికి కూడా ఏముండదు కదా?

కల్కి అనేది దశావతారం అన్నారు. ఆ అవతారం కల్కి గురానైక్కి వేరే గ్రహాలకి వెళ్ళతారట కదా, అది ఎలా సాధ్యమవుతుంది అనే ప్రశ్న అడుగుతూ ఉంటారు. నాసా వారు గ్రహాల మీదకి రకరకాలుగా ఏవేవో పంపిస్తున్నారు. ఇప్పుడింకా ప్రారంభదశలో ఉన్నాం. కల్కి అవతరించేనాటికి ఇంకా డెవలప్ అయ్యి ఇంకా స్పీడుగా వెళ్ళగలమేమో. మనకి నచ్చకపోవచ్చు కానీ ఇందులో గ్లోబల్ వార్మింగ్ ప్రోబ్లం కూడా అంతర్గతంగా దాగి ఉంది, ఎలాగంటే, ఇష్టం వచ్చినట్లు మనం చెత్తా చెదారంతో ఈ భూమండలాన్ని నాశనం చేసుకుంటున్నాం. ఉన్నవాళ్ళు అవతలి వాళ్ళని ఎలా చంపాలా అంటూ రకరకాల ఆయుధాలు తయారు చేస్తున్నారు. ఒకడు ఆటంబాంబ్ అంటే ఇంకోడు ఉన్న విమానంతో బిల్లింగుల్ని గుద్దేసి జనాలని చంపుతున్నాడు. ఇలా వాళ్ళు పెద్ద పెద్ద ఆయుధాలు వాడుతుంటే మనం ప్లాస్టిక్ సంచులు వాడి, పెట్రోలు వాడి, మనకు చేతనైంది మనం చేసి మన నాశనానికి శక్తికొద్దీ దోహదం చేస్తున్నాం. ఒక్కసారి మూడు వేలమందిని చంపిన బిన్ లాడెన్ చేసే పని ఎంత ఛండాలమైందో, రోజూ క్రమం తప్పకుండా ప్లాస్టిక్ సంచులు వాడి అవతల పారేసే సామాన్య మానవుడు జీవితంలో చేసే పని అంతే ఛండాలమైంది. ఇలా చేస్తూ పోతే ఏమవుతుంది? ఈ భూమి బతకడానికి పనికి రాదు. అప్పుడు వేరే గ్రహం చూసుకోవాల్సిందే. అలా వేరే గ్రహం మీదకి వెళ్ళడానికి అప్పటికి మన రీసెర్చ్ బాగా ముందుకెళ్ళి కల్కికి తోడ్పడవచ్చు. ఓ సారి ఈ భూమి పనికిరాకుండా పోయేసరికి వేరే గ్రహానికి వలస పోవడం తప్పనిసరి అవుతుంది.

ఆకాశంలో ఎగరబోయే కల్కి పక్షి అవ్వొచ్చుకదా? గ్రహాంతరాలకి వెళ్ళాలని రూలేం లేదేమో అంటారా? అయితే అవ్వొచ్చు. కానీ ఒకటి గమనించండి. మత్స్యావతారంనుంచి ఇప్పటివరకూ వచ్చిన అవతారాలు ఒక్కొక్కటి ఎవల్యూషన్ లో నీటిలోంచిభూమ్మీదకి, శీతల రక్తం నుంచి వేడి రక్తం ఉన్న వాటిగా రూపాంతరం చెందుతున్నాయి. పక్షికి మనకన్నా ఎక్కువ జ్ఞానం లేదని మనకందరికి తెలుసుకదా? ఇంకో విషయం అప్పుడప్పుడు ఫ్లైయింగ్ సాసర్లు కనబడ్డాయనీ, అందులో మనకన్నా ఎక్కువ జ్ఞానం ఉన్న గ్రహాంతరవాసులున్నారనీ అంటూ ఉంటారు. అంచేత ఎగిరే పక్షికన్నా, కావాల్సినప్పుడు ఇతర గ్రహాలకి వెళ్ళగలిగే కల్కి గానే పదో అవతారం రావడానికి అవకాశం ఎక్కువ.

ఆఖరిగా ఇంకో విషయం. భగవంతుడికి ఏ విధమైన రస, రూప గుణాలు లేవు కనుక మనం ఆయన్ని మాములుగా చూడటం అసాధ్యం. అయితే మానవాళికి అడుగడుగునా ధర్మ రక్షణ చేస్తూ, దారి చూపిస్తూ భగవంతుడు ఇలాంటి జన్మలెత్తి అష్టకషాలు ఎందుకు పడవలసి వస్తోంది? ఆయన మనల్ని మన ఖర్మకొదిలేసి చూస్తూ కూర్చోవచ్చుకదా? ఎందుకంటే భగవంతుడు మనని ఏకోరికా లేకుండా ప్రేమిస్తాడు కాబట్టి. 'అర్జునా ఈ లోకంలో నేను చెయ్యవలసిందేమీ లేదు కానీ నేను కర్మ చేస్తూనే ఉంటాను. ఎందుకంటే నేనే కర్మ చేయకపోతే నన్ననుసరించే వారందరూ అలాగే కర్మ చేయకుండా ఉంటారు' అని ఆయనే చెప్పుకున్నాడు కదా? మనం ఎక్కడ పాడైపోతామో అని ఆయన ఆరాటం. ఇంకో కోణంలోంచి చూస్తే, భర్తూరి చెప్పినట్లు ఇదంతా కర్మ సిద్ధాంతానికి సంబంధించిన విషయం. ఎందరో రాక్షసుల్ని దాచినందుకు భృగుపత్నిని విష్ణువు చంపితే, భృగువు విష్ణువుని శపిస్తాడు 'నువ్వు కూడా భార్యా విరహం అనుభవించు అని.' ఆ శాపం వల్లే రాముడిగా అవతరించవలసి వచ్చింది. అంచేత దుష్ట శిక్షణలో, ప్రేమించడంలో కూడా కర్మ అనుభవించడం తప్పదు. ఆఖరుకి విష్ణువు కూడా ఈ కర్మానుబంధాలకి అతీతుడు కాదు. ఈ కర్మ ఎంతటి బలీయమైనదంటే...

బ్రహ్మాయేన కులాలవన్నియమితో బ్రహ్మాండ భాండోదరే
విష్ణుర్యేన దశావతారగహనే క్షిప్రో మహాసంకటే
రుద్రాయేన కపాలపాణిపుటకే భిక్షాటనం కారితః
సూర్యోభామ్యతి నిత్యమేవ గగనే తస్మై నమః కర్మణే

"ఏ కర్మ వల్ల బ్రహ్మ పెద్ద కుండలాగ ఉండే ఈ బ్రహ్మాండానికి కట్టుపడి ఉన్నాడో, ఏ కర్మ వల్ల విష్ణువు పది అవతారలు ఎత్తి అష్టకష్టాలు పడవలసివస్తోందో, ఏ కర్మ వలననే పరమేశ్వరుడు కపాలంతో భిక్ష ఎత్తవలసి వచ్చిందో, ఏ కర్మ వలన సూర్యుడు ప్రతినిత్యం క్రమం తప్పకుండా ఆకాశంలో తిరగవలసి వస్తుందో అట్టి కర్మకి నమస్కారం."

అయితే ఆ కర్మ వదిలించుకోడానికి, కర్మ త్యాగానికి, దేహా రాహిత్యానికి ఈ మానవ జన్మే ఉత్కృష్టమైంది. నూరు యాగాలు చేసి ఇంద్రుడైనా, చంద్రుడైనా మోక్షం కావలిస్తే మానవ జన్మ ఎత్తి తీరవలసిందే. ఇవన్నీ మనకి మన పూర్వులిచ్చిన వెలలేని రత్నాలు. కానీ ముక్కసముక్కార్ల చెప్పి 'ఏడీ దేముడు' అనే తర్కానికి అందేది కాదు. పరమేశ్వరుడు కనిపించాలంటే పంచప్రాణాలు, మనస్సు, బుద్ధి, అహంకారం అన్నీ ఆయనకి అర్పించాల్సి ఉంటుంది. భద్రగజం లాగ, అలాగ చేసిన మరుక్షణంలో 'సిరికిం జెప్పడు శంఖచక్రయుగమున్ చేదోయి సంధింపడే..' అన్నట్లు ఆయనే పరిగెట్టుకుంటూ వస్తాడు మనదగ్గరకి. అలా చేయనంత కాలం పడుతూ లేస్తూ పునరపి జననం పునరపి మరణం. ఆయన్ను అందుకోవడానికి మనమో అడుగు ముందుకేస్తే ఆయన పదడుగులు ముందుకొస్తాడు. కానీ గుర్తుంచుకోవాల్సింది ఏమిటంటే, మనమో అడుగు వెనక్కి వేసినప్పుడు ఆయనకూడా పదడుగులు వెనక్కి వెళతాడు

ఇంకొక్క శ్లోకం చెప్పుకుని ముగిద్దాము.

ఆకాశాత్పతితం తోయం యథాగచ్ఛతి సాగరం

సర్వదేవ నమస్కారా కేశవం ప్రతిగచ్ఛతి

"ఆకాశంలోంచి వర్షరూపంలో పడే నీరు ఏ విధంగా చివరికి సాగరజలాల్ని చేరుతోందో, అదేవిధంగా ఏ దేముడికి పెట్టిన నమస్కారమైనా విష్ణువుకే చేరుతుంది."

శివతత్వం

- ఆర్.శర్మ దంతుల్ల

శివ అనే పదానికి అర్థం 'మంగళప్రదమైనది,' 'మంగళకరుడు' అని. ఏనుగు చర్మం ధరించి కపాలం చేతితో పట్టుకుని శ్మశానంలో తిరిగే శివుడు మంగళకరుడెలా అవుతాడు? భగవంతుడి రస, రూప, గంధాలు లేవని తెలుసు కదా మనకి. మరి ఆ భగవంతుడిని చేరడానికి మనకున్న బుద్ధి సరిపోదు, గుణాలు సరిపోవు. ఈ చరాచర ప్రపంచంలో ఉన్నవి మూడు గుణాలు - సత్య, రజ, తమోగుణాలనే బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులంటారు. మనలో ఏ గుణం అధికంగా ఉందో అదే మనని ప్రతిరోజూ బతకడానికి మన బిహీవియర్ డామినేట్ చెయ్యడానికి ఉపయోగపడుతూ ఉంటుంది. కొంతమంది అంటూ ఉంటారు - విష్ణువే గొప్పా, శివుడు చేసేది ఏవుందీ అంటూ. అలానే శివభక్తులు విష్ణువేమి గొప్పా అని వాళ్ళ డబ్బా వాయిచుకుంటూ ఉంటారు. ఇలాగ మొదలైనవే వీర శైవులూ, వీర వైష్ణవులూ అనే శాఖలు. విష్ణువనేది సత్య గుణానికి సంబంధించిన తత్వం. అలాగే శివుడు తమో గుణసంపన్నుడు. శివుడు మోక్షం ఇవ్వలేడు, ఇస్తే విష్ణువే ఇవ్వాలంటారు కొంతమంది. ప్రేమ అయినా, ద్వేషం అయినా రెండు గుణాలు బంధించేవే కదా? భగవంతుడికి ఏ గుణమూ లేనప్పుడు ఏదో ఒక బంధించే గుణం ఆయనదెలా అవుతుంది? అంచేత ఒక గుణం రెండో దానికన్నా ఓ మోస్తరు బెటర్ అనుకోవచ్చు. మీకిద్దరు రూమ్మెట్స్ ఉన్నారనుకోండి. ఒకడు ఎప్పుడూ నిదానంగా ఉంటాడు. కొండవిరిగి మీదపడినా 'ఫర్లేదు భాయ్' అనేయగలడు. రెండోవాడు ఎప్పుడూ కోపంగా ఇలా ముట్టుకుంటే అరుస్తూ ఉంటాడు. ఇద్దర్లో మీకెవరిష్టం? అయితే కోపంగా ఉన్నవాడిలో కూడా అంతా చెడుండదు కదా? వాడు కూడా మంచివాడే అయితే ఈ ఇద్దరూ కూడా ఓ దశ చేరాక మిమ్మల్ని విడిచిపోతారు. అలాగ కుదరదు నాకూడా వీడే ఎప్పుడూ ఉండాలి అని మీరు ఒకడితో వేసుక్కూర్చుంటే ఏమవుతుంది? వాళ్ళక్కూడా విసుగొచ్చి మిమ్మల్ని వదిలేస్తారు; వాళ్ళదార్లు వాళ్ళకుంటాయి కాబట్టి. అప్పుడు మనం ఎవరూ లేక, పాతవాసనలు తల్చుకుంటూ గుండెపగిలేలాగ ఏడుస్తూ కూర్చుంటాం. అలాగే ఈ గుణాలు వదుల్చుకోకపోతే ముందుకెళ్ళడం అసాధ్యం. అందుకే భగవంతుడు త్రిగుణాతీతుడు.

శివుడికి ఆఘుతోష్ అనే పేరుంది. అంటే చాలా సులభంగా సంతోషపడేవాడు అని. ఇది ఎలాగయ్యా అంటే, 'ఓ చెంబుడు నీళ్ళు, అవికూడా ఆయన కోనేటిలోవే ఆయన శివలింగం మీద పోసి, ఓ చెంచాడు చప్పగా రుచీ పచీలేని ఉత్తి అన్నం పెట్టి, పరమేశ్వరా.. స్వీకరించు!' అంటే భోతాశంకరుడు ఏదికావలిస్తే అది ఇస్తాడు అని పురాణాలు మనకి చెప్పుతున్నాయి. ఏ గుణాన్ని మనం అనుసరించినా ఆయనకి కావలసింది మన మనస్సు. ఏడుస్తూ కోట్లకొద్దీ బంగారం ఇచ్చినా సంతోషంగా ఇచ్చే ఒక్క చెంచాడు అన్నమే ఆయన ఆదరంగా స్వీకరిస్తాడు. అందుకే శంకర భగవత్పాదులు శివానందలహరిలో ఇలా అంటారు.

కరస్తి హేమదౌ గిరిశ నికటస్తి ధనపతౌ
 గృహస్తి స్వర్భూజామర సురభి చింతామణి గణే
 శిరస్తి సీతాంసౌ చరణ యుగళస్తి అఖిల సుభౌ
 కమర్ధం దాస్యే జహం భవతు భవదర్ధం మమ మనః

"పరమశివా, బంగారు కొండైన హేమాది నీ చేతిలోనే ఉంది. అత్యంత ధనవంతుడైన కుబేరుడు నీ స్నేహితుడే నీ ఇంటి ముంగిట్లోనే కల్పవృక్షం, కావలసినవన్నీ సమకూర్చే చింతామణి, కామధేనువు ఉన్నాయి. చల్లదనాన్నిచ్చే చంద్రుడు నీ శిరస్సు మీదే ఉన్నాడు. సకల శుభాలు నీ చేతుల్లోనే ఉన్నాయి. అటువంటి నీకు నేనిచ్చేదేమీ కనిపించదు కనుక నా మనస్సు నీదవుగాక."

ఒక చిన్నపిల్లాడికి ఆకలేసింది. అమ్మా పాలు కావాలి అన్నాడు. చాలా బీదరికంలో ఉన్న ఆవిడ ఏమీ చెయ్యాలో తెలిక ఏదో పిండి నీళ్ళలో వేసి అవి పాలేనని చెప్పి కుర్రాడికిచ్చింది. చేసిన మోసం తెలియగానే కుర్రాడు ఏడుపు మొదలుపెట్టి పాలు ఇస్తాకానీ ఆపనన్నాడు. అయితే ఆవిడ ఏమీ పాలుపోక శివపంచాక్షరీ చెప్పి ఆ శివుడే నీకు పాలిప్పించగలడు అనేసరికి అలాగే నమ్మకంతో శివుణ్ణి ద్యానిస్తూ కూర్చున్నాడు. భక్తికి మెచ్చి శివుడే పాలు తాగిస్తాడు ఉపమన్యువు చేత. ఉగ్గుపాలతోనే శివుణ్ణి తెల్పుకోగలిగేడు ఉపమన్యువు. ఎందుకంటే ఆ వయసులో మనస్సు శుభ్రంగా ఏ అహంకారం లేకుండా ఉంది కాబట్టి. ధ్రువుడు కూడా విష్ణువు కోసం ఇలాగే తపస్సు చేసి పరమపదం సాధించాడు కదా? ఈ కథ చెప్పేదీ, శ్రీ శంకరులు చెప్పింది ఒకటే. మనస్సు దాని దారిలో అది పరిగెడుతూ ఉంటుంది. దాన్నంత సులభంగా కంట్రోల్ చెయ్యలేం కనకనే ముందే దేముణ్ణి ప్రార్థించాలి. ఇలాగ సంకల్పం చెప్పుకుని వేడుకుంటూ పూజ మొదలు పెడతారు సాధారణంగా.

సుషారథిరస్వానివ యన్మనుష్యాన్
 నేనీయతే భిసుభిర్వాజిన ఇవ,
 హృత్ప్రతిష్ఠమ్ యదజిరం జవిస్తం
 తన్నే మనః శివ సంకల్పమస్తు

"సుశిక్షుతుడైన సారథి గురాలని ఒడుపుగా ఏ విధంగా అదపులో ఉంచుతాడో అదే విధంగా నాలో ఉన్న ఆత్మ (పరమేశ్వరుడు, బ్రహ్మం) నా మనస్సు ఎప్పుడూ సత్ సంకల్పం చేసేలాగ ప్రేరేపించుగాక." ఇక్కడ శివ సంకల్పం అంటే మంచి, సంకల్పం అని అర్థం. చూసారా? ఏదీ దాచుకోకుండా అన్నీ పరమేశ్వరార్పణం ఎలా చేస్తున్నారో? నాకు మనస్సు కంట్రోల్ చేసుకునే పవర్ లేదు. నా మనస్సు నా కంట్రోల్లో లేదు. అది కూడా ఎప్పుడూ ఏదో ఆలోచనలు చేస్తోంది. అంచేత ముందు నా మనస్సు సత్సంకల్పం చేసేలాగ ప్రేరేపించు. ఆ తర్వాత అటువంటి సత్సంకల్పాలు చేసే మనస్సు నీదవుగాక."

యోగ సాధన అనండి, భక్తి సాధన అనండి, మరోటో అనండి కానీ అన్నింటికీ గమ్యం ఒక్కటే. మనస్సుని కంట్రోల్లో పెట్టి దాన్ని భగవంతుడి మీద కేంద్రీకరిస్తే అదే చివరికి తనని తాను తెలుసుకోగలుగుతుంది. అంటే రమణ మహర్షి చెప్పినట్టుగా నేనెవర్ని అనే ప్రశ్నకి సమాధానం దొరుకుతుంది. ఎప్పుడైతే తనలో తన ఆత్మ సందర్శనం కలుగుతుందో అప్పుడే పరాయి దేహాలలో ఉన్న ఆత్మలు కూడా అవగతమౌతాయి. అదే యోగులు చెప్పే ఆత్మవఃసర్వభూతాని - 'పర'మాత్మ. ఎప్పుడైతే తనలో ఆ స్థితి కలుగుతోందో అప్పుడు జన్మ పరంపర క్షయమైనట్టే. దీన్నే మోక్షం అనొచ్చు. శివానంద సరస్వతిగారు దీన్నే ఇలా చెప్పారు - ఏది తెలుసుకుంటే ఇంకేమీ తెలుసుకోనక్కరలేదో అదే ఆత్మజ్ఞానం. అయితే ఇది తెలుసుకున్నవాళ్ళు అది ఎలా ఉంటుందో చెప్పగలరా? దేనినైతే మనం ఇది ఫలాన, ఇది ఇలాగ ఉంటుంది అని చెప్పగలమో అది మన బుద్ధి, మనస్సుల మీద ఆధారపడి ఉంది కదా? అయితే తాడిని తన్నేవాడి తల తన్నేవాడున్నట్టుగానే బుద్ధి మనిషికి తేడాగా ఉంది. అంచేత ఏదైతే మన బుద్ధికి అందుతుందో అది భగవంతుడు కాదు. మనస్సుకి అందేది

కూడా భగవంతుడు కాదు. అందుచేత భగవంతుడిని ఇలా మన బుద్ధి మనస్సులచేత చేరుకోవడం అసంభవం. మరి ఏది దారి? శరణాగతి. అయితే శరణాగతిలో మనస్సు, బుద్ధి, అహంకారం, తనకున్న ఇండివిడ్యుయాలిటీ పోతే ఎందుకూ పనికిరాని వాడిగా మిగులుతాడా?

మీకో ఏడాది పిల్లాడు ఉన్నాడనుకోండి. మీరు నుంచుని జిలేబీయో ఏదో తింటున్నారు. వాడికీ కావాలి. మీ దగ్గరకొచ్చాడు. మీరు జిలేబీ వీడికి పెడితే జబ్బు చేస్తుందేమో అని చూసి చూడనట్టు ఊరుకుంటారు. వాడికన్నా మీరు ఎత్తు, మిమ్మల్ని చేరలేడు, మాటలు రావు అడగడానికి. చూసి చూసి వాడేం చేస్తాడు? ఏడుపు లంకించుకుంటాడు. అప్పుడు? వాణ్ణి ఎత్తుకుని మరీ చిన్న ముక్క నోట్లో పెడతారు అవునా? తన ప్రయత్నం అంతా ఐపోయాక వాడు ఏమి చేసాడో గమనించారా? అదే శరణాగతి. పిల్లాడు నుంచుని మిమ్మల్ని చేరలేడు. శరణాగతి (ఏడుపు) మొదలుపెట్టిన ఎంతసేపటికి ఎత్తుకున్నారు? వెంటనే ? ఇదే శరణాగతిలో జరిగేది. ఒక్కసారి పిల్లవాణ్ణి ఎత్తుకోగానే వాడి ఐడెంటిటీ పోయిందా? శరణాగతి వల్ల ఏమి పోయింది? ఏదీ పోలేదు. ఎప్పుడైతే మన అహంకారం, బుద్ధి మనస్సు పరమేశ్వరుడికి అర్పిస్తామో అదే క్షణంలో - క్ష - ణ - ం - లో - భగవంతుడు మనల్ని దరిచేర్చుకుంటాడు. ఇదే కదా ఉపమన్యవు, ధ్రువుడు నిరూపించారు?

బుద్ధుడు చెప్పినట్లుగా ఈ ప్రపంచంలో ఏదైతే ఒకరు చేయగలుగుతున్నారో అదే మిగతా అందరూ చేయగలరు. ఒకరికి ఆత్మజ్ఞానం కలుగుతోంది అంటే మిగతా అందరికీ కలగడాని ఛాన్స్ ఉంది. కానీ కలగదే? ఎందుకంటే ఒక్కొక్కళ్ళ సాధన ఒక్కో విధంగా ఉంది. బుద్ధుడు చేసినట్లు, రమణ మహర్షి చేసినట్లు, రామకృష్ణులు చేసినట్లు, సాధన చేయండి, వాళ్ళకి కనిపించినంత వేగంగా మనకి కూడా కనిపించి తీరుతాడు భగవంతుడు. ఇప్పటిదాకా నేనూ, నా ఫేమిలీ అనుకునే కూపస్థ మండూక భావన పోయి ప్రపంచం అంతా నేనే అనే భావన కలిగితే? అదే ఆత్మసాక్షాత్కారం. ఇప్పుడున్న చిన్న చిన్న సందులూ గొంతులూ పోయి అహం బ్రహ్మాస్మి అనేది కలిగితే? అప్పుడు ఈ సందులూ గొంతులూ మురికి కూపాలుగా కనిపిస్తాయా? ఉన్న అసలైన జ్ఞానం బయటపడితే మనకి పోయేది ఏమీ ఉండదు. కొత్తగా వచ్చేది ఏమీ లేదు. ఎందుకంటే మనం ఎప్పుడో బ్రహ్మమే అయి ఉన్నాం కాబట్టి. అయితే అప్పుడు జరిగేది ఏమిటంటే, మన నిజస్వరూపం మనం తెలుసుకోగలుగుతాం. మనం కప్పుకున్న మేకతోలు పారేసి మన నిజస్వరూపంతో పులిలా గర్జించగలుగుతాం.

కొంతమంది ఉంటారు. రోజూ కనకధారాస్తవం చదువుతున్నాను, అయినా లక్ష్మీదేవికి నా మీద కృపకలగట్టేదూ, నేనిలాగే బికారిగా ఉండిపోయేను అని చెప్పుకుంటూ ఉంటారు. కనకధారాస్తవం చదివితే ఇంటి చూరు తెరుచుకుని బంగారు నాణేలు కురిపిస్తుందా లక్ష్మీదేవి? చూద్దాం. బిక్షకోసం బయలుదేరే శంకరులు ఒకనాడు ఒక పూరింటికి వెళ్ళడం తటస్థించింది. ఇంటావిడ ఏమీ లేక, చిన్న ఉసిరికాయ భిక్షగా వేసేసరికి, కదిలిపోయి వెంటనే కనకధారాస్తవం స్తోత్రం చేసారట శంకరులు. ఒక్క విషయం గమనించండి. ఎవరికోసం శంకరులు స్తోత్రం చేసారు? ఎలాంటి భక్తితో చేసారు? పేద ఇంటావిడ కోసం, పాపం ఆవిడకి ఏమీ లేదనే జాలిచేత, ఏమీ లేకపోయినా ఆవిడ తినేది ఏదో ఒకటి తనకి ఇచ్చిందని 'ఆవిడ కోసం' స్తోత్రం చేసారు. అంతేగానీ అమ్మా లక్ష్మీ నువ్వు నాకు డబ్బులియ్యి, నేనీవిడకి ఇస్తాను అనలేదు. ఎందుకన్నేదు? ఎందుకంటే తాను సన్యసించాడు. తనక్కావల్సింది తుచ్చమైన బంగారం కాదు. తనక్కావల్సింది వేరే ఉంది. ఇలాంటి పరిపూర్ణ శుభమైన మనస్సుతో ఒ - క్క - సా - రి కనకధారాస్తవం చదివి చూడండి. అప్పుడు తప్పకుండా ఇంటి చూరు తెరుచుకుని బంగారం కురుస్తుంది. ఒకసారి శ్రీ శంకరుల లెవల్కి ఎదిగి స్తోత్రం చేసినప్పుడు చూరు తెరుచుకుని బంగారం కురవడం అసాధ్యం కాదు. ముందు చేయవల్సిందల్లా ఆ మనఃస్థితి సంపాదించడమే.

ఇప్పుడు పైన చెప్పిన ఆ భక్తి ఎలా ఉండాలి? శ్రీ శివానందలహారిలో శంకరులు చెప్పుతున్నారు చూడండి.

ఆనందామృతపూరితా హరపదాంభోజ వాలోద్యతా
 సైర్యోపఘ్న ముపేత్య భక్తిలతికా శాఖోపశాఖాన్వితా
 ఉచ్చైర్మానసకాయమానపటలీ మాక్రమ్య నిష్కల్మషా
 నిత్యాభీష్టఫలప్రదా భవతుమే సత్కర్మ సంవర్ధితా

పరమేశ్వర సేవానురక్తి నీటిపోతగా, పరశివచరణకమలము పాదుగా, చిత్తస్థైర్యము పాకుడు గంపగా బయలుదేరి, చిలువలు పలువలుగా అల్లుకుంటూ, క్రమంగా ఉన్నతమైన నా మనస్సునే పందిరి అంతటా అల్లుకుని, చీడ మొదలైన దోషాలచే శిథిలం కాకుండా, ఈ భక్తి, పురాకృత పుణ్యకర్మలచే పెంపింది, నా మనోభీష్టమగు శాశ్వత ఫలము పొందుగాక.

ఇలాంటి భక్తితో ప్రార్థించాక ఆఖరికి భగవంతుడు కనపడితే ఏమి కోరుకోవాలో కూడా ఆయనే అన్నపూర్ణాష్టకం చివర్లో చెపుతున్నారు.

అన్నపూర్ణే సదాపూర్ణే శంకర ప్రాణవల్లభే
 జ్ఞాన వైరాగ్య సిద్ధ్యర్థం భిక్షాందేహీచ పార్వతీ
 మాతాచపార్వతీదేవి పితాదేవోమహేశ్వరః
 బాంధవాః శివభక్తాశ్చ స్వదేశో భువత్రయం

అన్నపూర్ణ అంతటివార్ని అడిగేటప్పుడు అడిగేది తుచ్చమైన డబ్బులూ, తిండినా? అవతల అమ్మ ఏదైనా ఇవ్వడానికి రడీగా ఉంటే అడగవల్సింది ఏమిటి? జన్మరాహిత్యం కోరుకోవడం మంచిదా కాదా? ఆ జన్మరాహిత్యమైనా పరమేశ్వరుడి అనుగ్రహం లేకపోతే దొరకదు కనక ఓ అమ్మా జ్ఞానం, దాన్ని సంపాదించుకోవడానికి కావాల్సిన వైరాగ్యం ప్రసాదించు అని కోరుకోమని చెపుతున్నారు ఇక్కడ. స్వామి సత్యానంద సరస్వతి (పైన చెప్పిన శివానందుల శిష్యులు) గారు ఇలా చెపుతున్నారు. "ఓ భగవంతుడా మనిద్దరం పందెం వేసుకుందాం, ఎవరికెంత ఓపిక ఉందో. నువ్వు కరుణించేదాకా నేను నీ గుమ్మంలో నిన్ను తలుచుకుంటూ నీ ముంగిట పడి ఉండగలను. మరి నువ్వో? నీ గుమ్మం ముందు పడి ఏడుస్తున్న నన్ను చూస్తో నాలాగా ఊరుకోగలవా?" అదే భగవంతుడి వీక్షెన్. ఎన్ని భక్తుల కథలు చదవండి, అన్నింటిలోనూ భక్తుడు భగవంతుడిలో ఉన్న ఈ వీక్షెన్ని కొల్లగొట్టి చేరువ అవడం కనిపిస్తూ ఉంటుంది.

శివుడి గుడి అనగానే మనకి వెంటనే గుర్తొచ్చేది లింగానికి అభిషేకం, అప్పుడు చేసే మంత్రోచ్ఛారణ. వీటినే నమక చమకాలు అని కూడా అంటారు. ఇవి కృష్ణ యజుర్వేదం నాలుగో కాండంలో ఉన్నటువంటివి. ఒకసారి నమకం, ఒకసారి చమకం చదివితే దాన్ని 'రుద్రం' అని పిలుస్తారు. ఒకసారి పూర్తిగా నమకం, చమకంలోని ఒక అనువాక్యం చదువుతూ పోతే దాన్ని 'రుద్రం' అని పిలుస్తారు ఒకసారి పూర్తిగా నమకం, చమకంలోని ఒక అనువాక్యం చదువుతూ పోతే మొత్తం చమకం అయ్యేసరికి పదకొండు సార్లు నమకం పూర్తవుతుంది. దీన్నే ఏకాదశ రుద్రం అంటారు. అలాంటి ఏకాదశ రుద్రాలు పదకొండుసార్లు చేస్తే అది లఘు రుద్రం లేదా రుద్రైకాదశిని అని చెబుతారు. పదకొండు లఘు రుద్రాలు ఒక మహా రుద్రం అనీ పదకొండు మహారుద్రాలు ఒక అతి రుద్రమనీ చెప్పబడుతున్నాయి. నమకంలో శివుడి సర్వవ్యాపకం గురించి విపులంగా ఉంటుంది. ఈ మంత్రాలు చదవడం వల్ల చదివే వాళ్ళకీ, వినేవాళ్ళకీ విశేషమైన మనఃశాంతి లభిస్తుందనేది లోకవిదితం. అయితే వీటివల్ల మరో ప్రయోజనం కూడా ఉంది. హిమాలయా గుహల్లో ముక్కుమూసుకుని తపస్సు చేసుకునే యోగుల మనస్సులో ప్రకంపనాలు ఆ గుహలకుండే గోడల్ని చీల్చుకుని మనల్ని ప్రభావితం చేస్తాయి అని స్వామి వివేకానందులు ఎప్పుడో చెప్పారు కదా? సత్యంకల్పం ఉంటే ఇలాంటివి జరగడం అంత వింత కాదు. అంచేత ఇలాంటి రుద్రం పారాయణ చేస్తున్నప్పుడు ఆ ధ్వని తరంగాలు వినేవాళ్ళనీ, చదివేవాళ్ళనీ, ఆ పరిసరాలనీ అమితంగా ప్రభావితం చేస్తాయనేది నిజం. ఇవిగాక నమక చమకాలు చదవడం అనేది ఒక 'ఆర్ట్.' పుస్తకం తీసి ఏదో సహస్రనామం చదివినట్టు చదవడం సాధ్యంకాదు. గురు

ముఖతః నేర్చుకున్నవాడే దీన్ని ఉచ్చారణ దోషాలు లేకుండా చదవగలరు. ఈ మంత్రాలు కూడా చదవడానికి ఏమంత ఈజీగా నోరు తిరగదు. (ఉదా: నమో రోహితాయస్థపతయే వృక్షాణామ్ పతయే నమో మంత్రిణే వాణిజాయ కక్షాణామ్ పతయే నమో నమో భువన్తయే వారి వష్ణుతా యౌషధీనామ్ పతయే నమో నమో మంత్రిణే వాణిజాయ కక్షాణామ్ పతయే నమో నమో భువన్తయే వారి వృక్షాణామ్ పతయే నఓ నమో నమ ఉచ్చైర్హోషాయాక్రన్తయతే పత్తినామ్ పతయే నమోః కృత్సవీతాయా ధావతే సత్వనామ్ పతయే నమః). కొన్ని చోట్ల గుక్కతిప్పుకోకుండా చదవాల్సి ఉంటుంది (ఉదా: ఓం నమస్తే అస్తు భగవన్విశ్వేశ్వరాయ మహాదేవాయ త్ర్యంబకాయ త్రిపురాంతకాయ త్రికాగ్నికాలాయ కాలాగిరుద్రాయ నీలకంఠాయ మృత్యుంజయాయ సర్వేశ్వరాయ సదాశివాయ శ్రీ మన్మహాదేవాయనమః) రుద్ర పారాయణం చాలాసేపు పడుతుంది కనుక, ఒక్కరే పదకొండు సార్లు చదవడం కాకుండా పదకొండు మంది ఒకసారి చదవడం అనేది కూడా జరుగుతూ ఉంటుంది. ఒక్కొక్కప్పుడు నూట ఇరవై ఒక్క మంది కూడా నమకచమకాలు చదువుతూ మహారుద్రం అతి రుద్రం కూడా తొందర్లో పూర్తిచేస్తూ ఉంటారు.

చమకం విషయానికొస్తా.. యజ్ఞం / వేదాధ్యయనం / యాగం చేసేటప్పుడు కావాల్సినవన్నీ నాతో ఉండుగాక / నాకు కలుగుగాక అనే అర్థంలో చమకం నడుస్తూ ఉంటుంది. గిరిశం కంది గుండా గేదె పెరుగూ చమే అన్నట్టు గురజాడ రాసారు కానీ, మనక్కావల్సినవన్నీ ఇందులో ఉండవు. ఉదాహరణకి ఈ శ్లోకం అన్ని దేవతల్ని ఇంద్రుడితో పాటు చేర్చి నాతో ఉండుగాక అంటుంది.

అగ్నిశ్చమ ఇన్ద్రశ్చమే, మిత్రశ్చమ ఇన్ద్రశ్చమే, వరుణశ్చమ ఇన్ద్రశ్చమే, త్వష్టాచమ ఇన్ద్రశ్చమే, ధాతాచమ ఇన్ద్రశ్చమే, పృథ్వీచమ ఇన్ద్రశ్చమే, అన్తరిక్షమృమ ఇన్ద్రశ్చమే, ధౌశ్చమ ఇన్ద్రశ్చమే, దిశస్సమే, మూర్తాచమ ఇన్ద్రశ్చమే, ప్రజాపతిశ్చమ ఇన్ద్రశ్చమే. (ఈ దేవుళ్ళందరూ నాతో ఉండి ఈ యజ్ఞం సరిగ్గా అయ్యేలాగ చూసి నన్ను దీవించెదరు గాక!)

అయితే శివలింగం అంటే? మీరు చేతి వేలుకి ఉంగరం పెట్టుకుంటారా? ఒకసారి చూసుకోండి, ఏ రంగు రాయి ఉంది దానికి? చేతికి పెట్టుకునే ఉంగరంలో ఏ రాయి వేసుకుంటే మంచిది? పగడం పెట్టుకుంటే మంచిదా ముత్యం పెట్టుకుంటే మంచిదా? ఈ రాళ్ళు పెట్టుకుంటే ఏమౌతుంది? అంగుళం కూడా లేని రాళ్ళు మనిషి మీద అంత ప్రభావం చూపిస్తాయా? అలాగైతే శివలింగం కూడా అటువంటిదే స్వామి సత్యానంద సరస్వతిగారు చెప్పుతున్నారు చూడండి. శివలింగం అనేది ఒక పవర్ ఫుల్ స్పిరిచ్యువల్ రాయి/ సింబల్. సాలగ్రామం లాంటిది. దాని చుట్టూరా ఉన్న అన్నింటిమీదా దాని ప్రభావం ఉంటుంది. పురాణ కథలు పక్కనబెడితే శివలింగం అనేది ఒక పవర్ ఫుల్ సింబల్. విష్ణువు విగ్రహం సాలగ్రామంతో చేస్తే (తిరుపతి, శ్రీకూర్మం లో ఉన్నవి సాలగ్రామాలే) ఎందుకు మంచిదో శివలింగాలు కూడా నర్మదా నదీ తీరం నుండి తేవడం అంతే మంచిది. శివానంద సరస్వతిగారు అమర్ నాథ్ యాత్ర నుంచి వచ్చాక ఎవరో అడిగేరుట - ఏమి కనిపించింది మీకు ఆ జ్యోతిర్లింగంలో అని. నాకు లింగాకారంలో ఉన్న జ్యోతి తప్ప ఇంకేమీ కనిపించలేదు అని సమాధానం ఇచ్చారుట. పరమేశ్వరుడికి ఏ రూపం ఇచ్చినా చివరికి ఆయనకి మనం ఇవ్వగలిగేది మన మనస్సే. అంచేత రూపం అనేది పెద్ద ఇంపార్టెంట్ కాదు - అది శివలింగం కావచ్చు మరొకటి కావచ్చు.

ముగించేముందు నమకం ఎనిమిదో అనువాకంలోని శ్లోకం, దాని అర్థం:

ఓం నమస్సోమాయచ రుద్రాయచ నమస్తామాయచారుణాయచ
 నమః శంఖాయచ పశుపయేచ నమ ఉగ్రాయచ భీమాయచ
 నమో అగ్రేవధాయచధూరే వధాయచ నమో హంత్రేచ హనీయసేచ
 నమో వృక్షేభ్యో హరికేశేభ్యో నమస్తారాయ నమశ్శంభవేచ
 మయోభవేచ నమశ్శంకరాయచ నమశ్శివాయచ, శివతరాయచ!

(నమస్కారమాయచ - ఉమా పత్నికి నమస్కారం. రుద్రాయచానమస్కారమాయచారుణాయచ - కోపంతో ఎరగా ఉండే రుద్రుడికి నమస్కారం. శంఖాయచాపసుపతయేచ - అందరికీ సంతోషం కలగచేసేవాడికి, అన్నింటికీ దేముడైనవాడికి నమస్కారం, నమ ఉగ్రాయచాభీమాయచ - ఉగ్రుడైన వాడికి శత్రువుల్లో భీతి కలిగించేవాడికి నమస్కారం, నమోఅగ్రేవధాయ చాదూరేధాయచ - దగ్గరగా ఉండే శత్రువుల్ని దూరంగా ఉండేవాళ్ళని కూడా సంహరించేవాడికి నమస్కారం (దగ్గర శత్రువులంటే మద, మోహ, కామ, లోభ, మాత్సర్యాదులవంటివి), నమోహంతేచహనీయసేచ - కడతేర్చే వారిగా ఉన్న వానికి, ప్రళయంలో అంతటినీ కడతేర్చేవానికి నమస్కారం, నమోవృక్షేభ్యోహరికేశేభ్యో - చెట్లలోవాటి ఆకుల్లో ఉండేవానికి నమస్కారం, నమస్తారాయ నమశ్శంభవేచ మయోభవేచ నమశ్శంకరాయచ - ప్రణవాక్షరంలో ఉండేవానికి, ఇప్పుడూ, ముందు కలగబోయే సంతోషానికి కారణమైనవానికి నమస్కారం, నమశ్శివాయచాశివతరాయచ - మంగళప్రదమైన వానికి అన్నింటికన్నా ఎక్కువ మంగళప్రదమైనవానికి నమస్కారం, నమశ్శివాయచాశివతరాయచ - మంగళప్రదమైన వానికి అన్నింటికన్నా ఎక్కువ మంగళప్రదమైనవానికి నమస్కారం.)

అమెరికా తెలుగు కథల్లో 'దయా'నాథ్యరా జీవనం - మాకినీడి సూర్య భాస్కర్

రచయిత కాకినాడలో ఆంగ్లోపన్యాసకులుగా పనిచేస్తున్నారు. కథా రచయిత, కవి, సాహిత్య విమర్శకులు. కథా సంపుటాలు, కవితా సంపుటాలు, సాహిత్య విమర్శనా గ్రంథాలు ప్రచురించారు. వివిధ సాహితీ ప్రక్రియల్లో అనేక బహుమతులు అందుకున్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని విమర్శకుని దృష్టిలో అమెరికా కథలు - అన్న కోణంలో ఈ వ్యాసాన్ని చదువరులు స్వీకరించగలరు.

మూడు తరాల అమెరికా తెలుగు కథ వివిధ తరాలైన అంతరాలను తనలో ఇముడ్చుకుంది. స్థూలంగా చెప్పాలంటే, ఇక్కడ మన రచయితలు సామాజిక స్ఫూర్తి అని చెప్పుకునే సమస్యల నివేదనలు, నీలుక్కోవడాలూ మొదట్లో అక్కడ తెలుగు రచయితల్లో లేవనే చెప్పుకోవాలి. అయితే తరాల అంతరాలను చిత్రిస్తూ, క్రమేపీ అమెరికా తెలుగు కథ కూడా ఈ దిశలో పయనించింది. బాగా మొదట్లో అమెరికా తెలుగు కథల్లో కనబడుతుండే సమస్యలు నిజానికి నవ్వు తెప్పిస్తాయి. "ప్రశస్తమైన పిడత కింద పప్పుని మిస్సైపోతున్నామనే బాధ, చిలిపి జోకులు, సినిమా పలుకులు, గట్టిగా మితులతో వాచాలించుకోలేకపోతున్నామనే దిగులూ" - ఇలాంటివే బహు గొప్ప సమస్యలు. ఆ తర్వాత భాష, సంస్కృతి ఇతివృత్తాలయ్యాయి. అటు తర్వాత కుటుంబ సమస్యలు, పిల్లలవల్ల కలిగే ఇబ్బందులు వంటివి ఇతివృత్తాలయ్యాయి. ఈ విధంగా నెమ్మది నెమ్మదిగా వస్తు పరిధి పెరిగి అమెరికా తెలుగు కథ కూడా విస్తరించింది. ఈ విస్తరణలో రెండు భాషల, సంస్కృతుల, జాతుల డయాస్పోరా జీవన విలువలు అతి సహజంగానే ఆవిష్కరించబడ్డాయి. డా.వంగూరి చిట్టెన్ రాజు, డా.పమ్మరాజు వేణుగోపాలరావు, నిడదవోలు మాలతి, శ్రీమతి పూడిపెద్ది శేషశర్మ, భార్గవీరావు, మందపాటి సత్యం, రెంటాల కల్పన, డా.వేద, తమ్మినేని యదుకుల భూషణ్, జె.యు.బి.వి.ప్రసాద్, కే.వి.గిరిధరరావు, డా.గవరసాన సత్యనారాయణ, గొర్తి సాయి బ్రహ్మానందం, తాడికొండ శివకుమార శర్మ, నిర్మలాదిత్య మొదలైన వారెందరో అమెరికా తెలుగు కథను సుసంపన్నం చేశారు. వీరిలో కొందరు అక్కడ స్థిరపడిన వారైతే, మరికొందరు తరచుగా రాకపోకలు సాగిస్తూ అక్కడి పరిసరాలతో, వాతావరణంతో, ముఖ్యంగా అక్కడి తెలుగులతో పరిచయమున్నవారు.

ఎక్కడైనా కుటుంబ సభ్యులు భార్యాభర్తలు, పిల్లలే. ముఖ్యంగా 'భార్య'గా స్త్రీ పాత్ర, 'భర్త'గా పురుషుడి పాత్రల మధ్య వచ్చిన తరాల అంతరాలను, అలాగే పిల్లల తరంలో వచ్చిన మార్పులను అమెరికా తెలుగు కథలన్నీ చర్చిస్తాయి. మొదటి తరంలో చదువులేని స్త్రీలు, సంప్రదాయ కుటుంబాల్లోంచి వచ్చిన స్త్రీలు భర్తల అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ అమెరికా వెళ్ళేవారు. వాళ్ళకు అక్కడ అలవాటు పడడానికే చాలా కాలం పట్టేది. ఆ తరువాత తరంలో ఎప్పుడెప్పుడు అమెరికా పోదామా అని కలలు కంటూ, అందుకు సిద్ధమైన స్త్రీలు, భార్యలుగా అక్కడికి చేరుకోగానే ఆ వాతావరణానికి, అక్కడి జీవనవిధానానికి వెంటనే అలవాటు పడిపోయి, ఓ పక్క ఇంటినీ, మరో పక్క ఉద్యోగాన్నీ చక్కబెట్టుకునేవారు. ఇక పురుషుల విషయానికొస్తే, మొదటి తరంలో నిరక్షరాస్యులైన తమ భార్యలు అక్కడ సోషల్ గా

మెలగలేకపోతున్నారనో, తమ భావాలకు అనుగుణంగా లేరనో భావించి అక్కడి ఆల్టామోడరన్ సంస్కృతిని అనుసరించి కొందరైనా విడాకులివ్వడం జరిగింది. అక్కడి తెలుగు వరులకు కూడా అణిగి మణిగి ఉండే అమ్మాయిలే కావాల్సి వచ్చేది. నిజానికి ఆ కాలంలో విడాకులు తీసుకోవడమంటే ఇక్కడ ఎంతో విడ్డూరమైన విషయం. రెండో తరంలో ఈ పరిస్థితి మారింది. ఏ కారణంగానైతేనేం, తమను న్యూనతకు గురిచేసే భర్తలను వదిలేసిన భార్యలూ కొందరు తయారయ్యారు.

పిల్లల విషయానికొస్తే - తల్లితండ్రులిద్దరూ ఉద్యోగ బాధ్యతల్లో, డాలర్ల సంపాదనలో తలమునకలై ఉంటే, పిల్లలు అక్కడి స్వేచ్ఛా జీవన విధానానికి ఆకర్షితులై, అక్కడి సంస్కృతినే గౌరవించే వారుగా తయారవుతున్నారు. అక్కడి స్థిరపడ్డ అమెరికా తెలుగు దంపతులు పిల్లలను పెంచే తీరులో ఎంతో రాజీ పడాల్సి వస్తోంది. వారు అటు అమెరికన్ తల్లిదండ్రుల్లాగా తమ పిల్లలను పెంచలేకపోతున్నారు. ఇటు ఫక్తు సాంప్రదాయ రీతిలో భారతీయ తల్లిదండ్రుల్లాగానూ పెంచలేకపోతున్నారు. అక్కడి స్వేచ్ఛా వాతావరణంలో పెరిగిన పిల్లలు తలిదండ్రులు తెచ్చిన సంబంధాలను ఇష్టపడడంలేదు. డేటింగ్ చేసి పెళ్ళి చేసుకుంటామంటారు. చూస్తూ చూస్తూ దానికి ఒప్పుకోలేరు తల్లితండ్రులు.

ఈ ముగ్గురూ కాకుండా ఇక ముసలితనం - ఎవరూ పట్టించుకునే వాళ్ళు లేక ఓల్డ్ ఏజ్ హోముల్లో ఒంటరితనాన్ని భరిస్తూ కుమిలిపోయే మూగ జీవులుగా మారుతున్నారు. ఆ వయసులో వచ్చే వ్యాధులతోనూ, తడిసి మోపుడయ్యే వైద్య ఖర్చుల వ్యధలతోనూ సతమతమౌతూ భారంగా బ్రతుకులు గడుపుతున్నారు. నిజానికి ఈ మార్పులన్నీ ఇక్కడ మన సమాజంలో కూడా కొంచెం నెమ్మదిగా రానారంభించాయి. ఈ విషయాలన్నీ అక్కడి తెలుగు రచయితల కథల్లో 'దయా' సోఫిరకంగా చిత్రించబడ్డాయి. వాటిని సోదాహరణంగా చర్చించడానికే ఈ వ్యాసం.

అమెరికాలో పనిమనుషుల వ్యవస్థ దాదాపు మృగ్యం. పనిమనిషిని పెట్టుకోవటమంటే ఎంతో ఖర్చుతో కూడిన పని. అక్కడ ఎవరి పనివాళ్ళు చేసుకోవాలనే సత్సాంప్రదాయం ఉంది. అది మనకు గిట్టని పనికదా! ఇంట్లో అన్ని పనుల్నీ అంది పుచ్చుకునే ఒక మనిషి లేకపోతే ఊపిరాడదు. అందుకు మన అమెరికా వాళ్ళు కనిపెట్టిన విషయమేమిటంటే, ఇక్కడనుంచి బంధువుల్లో ఎవరో ఒకరిని జీతం ఇవ్వనక్కర్లేని పాలేరుగా తీసుకుపోవడమే! నిడదవోలు మాలతి ఈ కోణాన్ని తన కథల్లో బాగా చిత్రీకరించారు. 'గుడ్డి గవ్వ' కథలో ముత్యం అలాంటి బాపతే.. వచ్చిన అతిథుల పెట్టే బేడా ఇంట్లోకి చేరవేసి మంచినీళ్ళు అందివ్వడం దగ్గర్నుంచీ, వంటింట్లో కూరగాయలు తురిమి, గిన్నెలు కడిగి ఇల్లాలు వనజకి సహాయపడుతుంటాడు. ఆఖరికి లెక్కలు చేసుకునే అబ్బాయి తనకి తెలీనివి అడుగుతుంటే చెబుతుంటాడు. అది చూసి, చుట్టపు చూపుగా వచ్చిన కోటమ్మ, "చదువులో కూడా సాయం చేస్తున్నాడే, మంచి అబ్బాయినే సంపాదించారు. "ఈ రోజుల్లో మనూర్ల అసలు ఒళ్లొంచి పనిచేసే పాలేర్లు కనిపించట్లేదు" అంటుంది. ఒక్కసారిగా ఉలికిపడ్డ వనజ, "అయ్యయ్యో, పాలేరు కాదండీ, మా మరిదిగారు. రెండేళ్ళ క్రితం జబ్బుపడి గొంతు పూడుకుపోయింది. ఇక్కడ ఆపరేషను చేయిద్దామని తీసుకొచ్చాం" అని చెబుతుంది. ఏవో కారణాలతో ముత్యంకి మాత్రం ఆపరేషన్ జరగదు. సంవత్సరాల తరబడి అక్కడ అలా ఇంటిపనులు చేసుకుంటూనే ఉండిపోతాడు. అలాగే మరో కథ. 'కోనేరు మనిషి'లో చదివించే పేరుతో మేనల్లుడిని తెచ్చుకోవడం వల్ల ఎంత లాభమో ఆలోచించే 'అమెరికా మామయ్య' మనస్తత్వాన్ని చిత్రిస్తారు మాలతి. చదువో, వైద్యమో, మరేదో ఏదైతేనేం... ఇవన్నీ జీతం ఇవ్వనవసరంలేని పాలేర్లను కుదుర్చుకునే మిషలు. అలాగే అత్తలూ, తల్లలూ బేబీ సిట్టర్లుగా మారిపోతుంటారు. ఆరి సీతారామయ్య కథ 'అపచారం' ఈ వాస్తవాన్ని స్పృశిస్తుంది. నిరంతర శ్రమ కోసమే పుట్టినట్లుండే ఒక తల్లి దీనగాధ ఈ కథలోని వస్తువు.

"ఇండియా నుండి వచ్చిన వాళ్ళకి రెండే విషయాలుంటాయి మాట్లాడానికి. అయితే ఇక్కడున్న సౌఖ్యాలు, లేకపోతే అక్కడ అడుగంటిపోతున్న సంప్రదాయాలూనూ" - తను వచ్చిన ఏడాదిలో ఇలాంటి కథలు కొన్ని వందలసార్లు విన్నాననుకుంటాడు, మాలతి 'గుడ్డి గవ్వ', ముత్యం. అమెరికా తెలుగు వాళ్ళకి - అక్కడ స్థిరపడ్డ వారికైనా, అక్కడికి చుట్టపు చూపుగా వెళ్ళిన వాళ్ళకైనా ఇలా

మాట్లాడడం ఒక ఫ్యాషన్ కూడా. అమెరికా తెలుగువాళ్ళు ఇండియా పరిస్థితులకు మధ్యనున్న అంతరాల గురించి ఊదరగొట్టేస్తుంటారు. కొందరైతే అమెరికా ఎంత గొప్ప దేశమో భూతద్దంలోంచి చూపెడుతుంటే, ఇంకొందరు మన దేశ సాంస్కృతిక జీవన మూల్యాలు సాటి లేనివని అతిశయాలకు పోతారు. ఇలాంటి వాళ్ళెందరో భిన్న మనస్కులు అమెరికా తెలుగు కథల్లో తారసపడతారు.

అమెరికా వాళ్ళు తమ పేరును సులువుగా పలకలేరేమోనని మన వాళ్ళకి ఒకటే ఇది. ఇలా అమెరికాలో దిగి దిగగానే, అమెరికన్లకు అనువుగా ఉండి, వాళ్ళు సులువుగా పలకడానికి అవకాశమిచ్చేలా మన వాళ్ళ పేర్లు మారిపోతాయి. సుబహ్మాణ్యం కాస్తా 'సుబురుమన్' అవుతాడు. బలరామయ్య 'బేలమరయా' అవుతాడు. అక్కడకు వెళ్ళిన మనకు తమను తాము పరిచయం చేసుకుంటూ, "అయాం మెంగాపేటీ" అని పలరించే వాళ్ళు తారసపడతారు. అతడే గుజరాతీయో, బీహారోడో అనుకుంటాం. అలానే అనుకున్నారు చిట్టెన్ రాజు కూడా. అనుకుని తనకొచ్చిన తెలుగింగ్లీష్లో మాట్లాడబోతుండగా, ఓ నవ్వు నవ్వి "నా పేరు మంగపతిలే అంత కంగారు పడకు" అంటాడు, సదరు మెంగాపేటీ. అమెరికా వెళ్ళిన కొత్తల్లో మనవాళ్ళకి ఎదురయ్యే భాషా సమస్యని చాలా కథల్లో వర్ణించారు చిట్టెన్ రాజు. మనం అక్కడ మాట్లాడేది ఇంగ్లీష్ అయినా ఉచ్చారణలో తేడా వల్ల మన భాష వాళ్ళకి అర్థం కాదు. అలాగే వాళ్ళ భాష మనక్కూడా. అందుకే ఎక్కడికి వెళ్ళినా, ఆఖరికి పిజ్జాహాట్ వెయిట్రెస్ దగ్గర్నుంచి సూపర్ మార్కెట్లో కూరలమ్మే వాడిదాకా ప్రతీవాక్యం వాళ్ళకు అర్థమయ్యేదాకా అయిదుసార్లు చెప్పడం అలవాటయిపోతుంది మనవాళ్ళకు.

కుటుంబ వ్యవస్థకు పునాది పెళ్ళి. పెళ్ళి చేసుకుందామంటే అణిగి మణిగి ఉండే అమెరికా అమ్మాయితే ఉండదు కదా! అలాంటి అమ్మాయిలూ ఇక్కడే దొరుకుతారు. అందుకనే కాకపోయినా, 'మన' వాళ్ళతోనే సంబంధంకలుపుకోవాలన్న సంప్రదాయాభిలాష నరనరానా జీర్ణించుకున్న వాళ్ళే అక్కడి వరపుంగవులు కూడా. అందుకే రెండు వారాలు సెలవు దొరికితే ఇండియా వచ్చి, ఓ సంబంధం కుదుర్చుకుని పెళ్ళిచేసుకుని చక్కా పోయేవాళ్ళే చాలామంది. ఇలాంటి పెళ్ళిళ్ళు ఎంత సజావుగా ఉంటాయో అందరికీ తెలిసినా, అమ్మాయిల తల్లితండ్రులకు మాత్రం ఎంతకీ తెలియని విషయం. ఆరి సీతారామయ్య కథ 'రెండువారాల సెలవు' ఈ విషయాన్ని చక్కగా వివరిస్తుంది. అమెరికా మోజులో పడి, హడావుడిగా పెళ్ళిళ్ళు చేసే తల్లితండ్రులకో హెచ్చరిక ఈ కథ. శ్రీనాథ్ కు పాపం, రెండువారాల కంటే ఎక్కువ సెలవు దొరకదు. లేకపోతే తెలుగు ఎం.ఎ చదివిన అమ్మాయిని కాకుండా మరో మంచి సంబంధం చేసుకునేవాణ్ణి కదా అనుకుంటాడతను. అతని పురుషాధిక్యానికి లొంగని రెండో తరం అమెరికా తెలుగమ్మాయి సుమతి. 'రెండు వారాల సెలవు'లో జీవిత భాగస్వామిని ఎంచుకోవడానికి ప్రయత్నించిన మొగుణ్ణి వదిలేసి స్వతంత్రంగా జీవించనారంభిస్తుంది. సుమతి తన వ్యక్తిత్వాన్ని నిలుపుకునే ఆత్మగౌరవ పోరాటం, భద్రత కోసం పడిన ఆరాటం అత్యంత వాస్తవికంగా ఈ కథలో చిత్రించారు సీతారామయ్య. మరో కథ 'గట్టు తెగిన చెరువు' కూడా దాదాపు ఇదే ఇతివృత్తంతో సాగినా, గృహహింస భర్త హత్యకైనా పురిగొల్పుతుందని చాటుతుంది. "ముక్కా మొహం తెలియనివారికి కూతుళ్ళనిచ్చి, పెళ్ళిళ్ళు చేసి, ఆదరా బాదరా అమెరికా పంపించి చేతులు దులుపుకునే తల్లిదండ్రులకి అంకితం" చేసారీ కథను, రచయితా ఎంతైనా, "కూతుళ్ళు ఎప్పుడూ పరాయి వాళ్ళు కదా!" అంటుంది మహాజాబీన్, 'అపరిచిత ఆకాశం కింద' నుంచుని. " అమెరికాకు కూతుళ్ళను పంపే అందరు తల్లిదండ్రులు అనుకునేదొకటే అక్కడ భూలోక స్వర్గముందనీ, ఆ స్వర్గంలో తమ కూతుళ్ళు హాయిగా విహరిస్తారనీనూ కనీసం, ఎరాయి నేలమీద, పరాయి మనుషుల మధ్య, పూర్తిగా తమది కాని సంస్కృతిలో తమ కూతుళ్ళు ఎలా బతుకుతున్నారో తెలుసుకోవడానికి ప్రయత్నించ"రంటారు మహాజాబీన్.

అమెరికాలో పుట్టి పెరిగిన తెలుగు అబ్బాయి / అమ్మాయి, అమెరికన్ అమ్మాయి / అబ్బాయిని పెళ్ళాడటమనేది చాలా అరుదే కానీ అలాంటి ఒక వివాహం గురించి హాస్య ధోరణిలో వర్ణించారు 'స్వదేశాంధ్ర, ప్రవాసాంధ్ర విదేశాంధ్ర పెళ్ళి' కథలో చిట్టెన్ రాజు ఇందులో పాత్రలు స్వదేశీ, ప్రవాసీ, విదేశీ రాముళ్ళ మధ్య సంభాషణలు బలే నవ్వు తెప్పిస్తాయి. ప్రవాసరాముడు అస్తమానూ, 'మా బొంబాయిలో.... మా బొంబాయిలో' అంటూ గొప్పలు చెప్పుకోవడం, తెలుగు పెండ్లికొడుకు పీటలమీద కూర్చోడం, అమెరికన్ వధువు

వివాహ సమయంలో నిలబడే ఉండడం, పంతులు పెళ్ళిమంత్రాలన్నీ ఇంగ్లీషులో చదవడం మొదలైనవన్నీ గమ్మత్తుగా అనిపిస్తాయి. ఆరి సీతారామయ్య కథ 'దూరపు కొండలు'లో ఈ విషయమే గంభీరంగా చిత్రింపబడింది. వేర్వేరు జాతులకు చెందిన ఇద్దరు వ్యక్తులు పెళ్ళిచేసుకుందామంటే, వారి తల్లితండ్రులు పడే మానసిక ఘర్షణను ఈ కథ చిత్రిస్తుంది. నల్లవాడితో పెళ్ళంటే భారతీయ తల్లిదండ్రుల్లో ఏర్పడే భయమూ, ఇండియా అమ్మాయితో పెళ్ళంటే అమెరికా తల్లిదండ్రులు పొందే క్షోభలను చిత్రించిన ఈ కథ చదివితే, పైకి మారినట్లుగా కనిపించే ఈ రోజుల్లో భిన్నమత విశ్వాసాలింకా ఏ విధంగా మనుషుల మనసులను నడిపిస్తూ వేర్వేరు బాటలు పట్టిస్తున్నాయో అర్థమౌతుంది.

పిల్లల పెంపకం విషయంలో అమెరికా తల్లిదండ్రులను కొన్ని విషయాలలో మెచ్చుకోవాలి. చైల్డ్ సైకాలజీ మీద వచ్చిన ఒక మంచి కథ 'టింకూ ఇన్ టెక్సాస్'. టింకూ వాళ్ళది అమెరికాలో స్థిరపడ్డ కుటుంబం. ఇండియా రావలసిన టింకూ రానని మారాం చేస్తాడు. ఎందుకంటే హేరికి విమాన ప్రయాణం అంటే వల్లమాలిన భయం. ఇంతకీ హేరి అంటే టింకూ ప్రాణాపదమైన బొమ్మ. టింకూ సున్నిత మనస్తత్వాన్ని అర్థం చేసుకోకుండా, తల్లిదండ్రులు టింకూ ఇండియా వచ్చి తీరాలని ఒత్తిడి చేస్తారు. ఫలితం టింకూకి జ్వరం వస్తుంది. ఆ తర్వాత డాక్టరు సలహాతో టింకూ మనసరిగి ప్రవర్తిస్తారు. అక్కడ పుట్టి పెరిగిన పిల్లలు అచ్చం అమెరికన్లలా ప్రవర్తిస్తుంటే, మన సంస్కృతి సంప్రదాయం అనుకుని గింజుకుంటే లాభం ఏమిటి? వాళ్ళతో మొండిగా వాదించడం కంటే మంచీ చెడూ అర్థమయ్యేలా చెబితే మంచిదని ఈ కథ నిరూపిస్తుంది. అలాగే ఆరి సీతారామయ్య కథ 'వెలుతురు'లో కూడా ఈ కోణం విశ్లేషింపబడింది. పిల్లలపై తల్లిదండ్రుల ఇష్టాఇష్టాలను బలవంతంగా రుద్దడం, ప్రేమ పేరుతో అధికారం చెలాయిస్తూ వాళ్ళ అభిరుచులకు విలువనివ్వకపోవడం, ఎదిగిన పిల్లలతో స్నేహితుల్లా మసులుకోకుండా పెద్దరికం చూపడం వంటి సంప్రదాయక పెంపక తీరుతెన్నుల్ని తల్లిదండ్రులు మార్చుకోవాల్సిన ఆవశ్యకతను ఈ కథ వివరిస్తుంది. కెట్టీ కొడుకు టాంకు ఇచ్చిన స్వేచ్ఛను, పెంచిన తీరును అమెరికా తెలుగు దంపతులు నేర్చుకోవాల్సిన అవసరాన్నీ కథ నొక్కి చెబుతుంది.

మూడో తరం అమెరికా తెలుగు పిల్లలు భిన్న సాంస్కృతిక ఘర్షణలో నలిగిపోతున్నారు. కె.వి.నరేందర్ 'ఏ బి సి డి' కథలో రోషి అంటుంది - "ఇండియా...ఇండియా....ఇండియా... ఆ ఇండియా ఎలా ఉంటుందో కూడా నాకు తెలియదు. నన్ను మీరు కన్నది అమెరికాలో నేను పెరుగుతున్నది అమెరికాలో... నేను చదువుతున్నది అమెరికాలో నా ఫ్రెండ్స్ తా అమెరికన్లే... నాకు కనిపించేదంతా అమెరికన్ కల్చరే. అలాంటప్పుడు మాకు అమెరికన్ కల్చర్ అలవాటు పడితే తప్పు మాదికాదు. అమెరికా వచ్చిన మీది"- మూడో తరం ప్రతినిధిగా తన ఆక్రోశాన్ని వెళ్ళబోస్తుంది రోషి.. "నో డాడ్. ఎప్పుడైతే ఇరవయ్యే మూడేళ్ళ కిందనించే నువ్వు అమెరికాలో స్థిరపడ్డావో... నీ కూతురు కూడా అమెరికన్లా ప్రవర్తిస్తే నువ్వు ఒప్పుకోవాలి. ఒప్పుకుని తీరాలి. తప్పదు" అని ఖరాఖండిగా చెబుతుంది. ఎక్కువ జీతం కోసం డాలర్లకు కక్కురిపడి అమెరికా వలస పోయే మనవాళ్ళ ఉద్యోగ భద్రత పెనం మీది ఆవగింజనే విషయం నిడదవోలు మాలతి కథ 'గుడ్డి గవ్వ'లో రేఖా మాత్రంగా స్పృశించబడింది. ఎన్ని కబుర్లు చెప్పినా అమెరికన్లు మనిషికి కాదు విలువనిచ్చేది. అలాగే టైమిజ్ మనీ అంటారు గాని, టైముకే అధిక ప్రాధాన్యమిస్తారు. ఈ కథలోని ప్రాత గిరిబాబు, "మనం ఎంత చేసినా ఇంకా చేయించుకోవాలనే చూస్తారు..... మనం రెండింతలు పనిచేస్తే, వాళ్ళు తమ వారికిచ్చే దాన్లో సగం చేతిలో పెడతారని ప్రతీతి.." అంటాడు. ఇంకా "ఏ కంపెనీ ఎప్పుడు మూత పడుతుందో, ఎప్పుడేం ముంచుకొస్తుందో అనుక్షణమూ బెదురే"నట. ఇవాళ్ళున్న ఉద్యోగం రేపు ఉంటుందన్న భరోసా లేదు. రేపటి వరకు ఎందుకు, ఆ రోజే మొహం వేలాడేసుకుని ఇంటికొస్తాడు గిరిబాబు. కారణం, అతని ఉద్యోగం ఆ రోజుతో సరి. మేనేజ్మెంట్ కొంగ్రొత్త పద్ధతుల్లో కంపెనీని పునరుద్ధరించ దలచి, గిరి సామర్థ్యం తక్కువగా ఉందని భావించి, ఉద్యోగంలోంచి పొమ్మనకపోయినా, వేరే స్థానం, అతని దృష్టిలో అతని సామర్థ్యానికి తగని దానిని కేటాయిస్తుంది, గిరి స్థానంలో అప్పుడే యేల్ నుంచి దిగివచ్చిన యువకుణ్ణి వేసుకుంటూ ఇదంతా కార్పొరేట్ కల్చర్ అన్నది ఈ రోజు మనకీ తెలుసు. గ్లోబలైజేషన్ పుణ్యమాని దానినిప్పుడు

మనం ఇక్కడా అనుభవిస్తున్నాం. ఆరి సీతారామయ్య 'జీతగాళ్ళు' ఒక నిష్ఠుర సత్యాన్ని చెబుతుంది. ఉన్న ఊరొదలి, కన్న వాళ్ళనొదిలి అమెరికాలో స్థిరపడి, ఎంత సంపాదించినా మనం అక్కడి వాళ్ళం కాలేము. వాళ్ళకు 'జీతగాళ్ళమే' నన్న నగ్న సత్యం కళ్ళకు కడూతుంది. "ఎవరి పొలం వాళ్ళం బాగు చేసుకోవాలి కానీ, ఎదుటి వారి పొలం బాగుంది గదాని అక్కడ చాకిరీ చేస్తే జీతగాళ్ళం అవుతాం గానీ, ఆసాముల మౌతామా?" అనే ప్రశ్నతో మేదోవలసను ఎండగడుతుంది.

ప్రక్రియ పరంగా నవలైనా, భార్యవీరావు 'తూర్పు గాలి'ని గురించి చర్చిస్తే ఈ వ్యాసానికి ముగింపు దానికదే వస్తుంది. అరేబియా సముద్రం మీద పుట్టి తూర్పుకు వీచే గాలి తూర్పు గాలి. ప్రతి సంవత్సరం సుమారుగా మార్చి నెల రెండు మూడు వారాల్లో వీస్తాయా గాలులు పేరుకు తగినట్లుగా, పడమటి మోజు నుండి క్రమేపీ స్వదేశమైన తూర్పుదిశగా మళ్ళుతున్న అభిరుచులను ఈ నవల చిత్రిస్తుంది. పొట్టచేత్తో పట్టుకుని, అమెరికా వలసపోయిన మొదటి తరం జీవిత భాగస్వామ్యాన్ని ఎంచుకోడానికి మాత్రం, స్వదేశాన్నే అభిలషించింది. దేశీయమైన విలువలనే నమ్మి ఆచరించింది. అందువల్ల సాంస్కృతిక సంఘర్షణలు తలెత్తడం ప్రారంభించాయి. ఇటు మనవైన కట్టుబాట్లతో లేదా అటు అమెరికా స్వేచ్ఛా విధానంలో గాని పిల్లల్ని పెంచలేక సతమతమై పోతున్నారు, తల్లిదండ్రులు. వారికి ప్రతినిధులే ఈ నవలలోని సుధాకర్, పద్మినీ దంపతులు. అయిదేళ్ళలో తిరిగి వచ్చేద్దామని వెళ్ళిన వాళ్ళు అక్కడ నిలుదొక్కుకునేటప్పటికి, ఇద్దరు పిల్లలు, వారి పెంపకంతో అక్కడే స్థిరపడిపోతారు. క్రమేపీ పిల్లలేమో అమెరికా సంప్రదాయానికి అలవాటు పడడం చూస్తే పద్మినికి బాధ కలుగుతుంది. అక్కడ పుట్టిన తెలుగు పిల్లలు తమకే మాత్రమూ తెలియని భారతీయ సంస్కృతి కోసం పట్టించుకోకుండా ఆ స్వేచ్ఛా సంస్కృతికే అలవాటు పడుతున్నారు. ఫలితంగా, అమెరికా తెలుగు జీవనం ఒక విధమైన భిన్న సాంస్కృతిక సంక్షోభాన్ని ఎదుర్కొంటోంది ప్రస్తుతం.

రామాయణంలో స్త్రీ పాత్రలు - I - ప్రమీలా చంద్రమోహన్

రామాయణమనగానే ఇది అందరికీ తెలిసినదే. కొత్త విషయమేముంటుంది? ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క కోణంలో విషయ విమర్శ చేస్తారు.

విశ్వనాథ వారు, రోజూ తినేది అన్నమే అయినా వేరు వేరు రుచులతో తిన్నట్లు తాను కూడా రామాయణాన్ని తన కోణంలో వ్రాస్తానని అన్నారట. అంతేగాక 'ఎవరి అనుభూతి వారిదని' నిర్ణయంగా ఖండించారట.

ఇలా ఎవరెవరో వారికి అర్థమయినట్టు కావ్యాన్నే తిరగ రాయగా లేనిది అందులో కొన్ని పాత్రలు (ముఖ్యంగా స్త్రీ పాత్రలు) తీసుకుని నీకు అర్థమయిన రీతిలో నువ్వు వ్రాయమని, మా శ్రీవారు నన్ను చెవినిల్లు కట్టుకుని పోరారు. నేనెంత దాన్ని ఆ పాత్రల స్వరూప స్వభావాలు చెప్పేందుకు అంటే 'ఎవరూ దేని విషయంలోనూ పరిపూర్ణులు కారు', నీ కర్ణమయినట్లు నువ్వు రాయి అని చెప్పారు.

సరే అని మొదలు పెడితే వరసగా కౌసల్య, సుమిత్ర, కైకేయి మొదట మా గురించి వ్రాయమన్నారు.

మంధర లేని రామాయణమే లేదు అని మంధర వెంట బడింది.

అహల్య, శబరి నాతో దోబూచులాడారు. రామాయణమంటేనే సీత చరిత్రమని వాల్మీకి మహర్షుల వారే అన్నారుని తెలిసింది.

ఊర్మిళను ఎవరూ తలుచుకోలేరుగాని ఆకు చాటు పిందెలాగా ఆమె లక్ష్మణుని అభ్యుదయానికి పాటుపడింది. ఆమె యోగశక్తి సాటిలేనిదని వినికొడి.

చుప్పనాతి శూర్యణఖ రామాయణంలో రావణ వధకు కారకురాలయింది.

తార, త్రిజట, మండోదరి మమ్మల్ని చచ్చిపోవద్దన్నారు.

ఇలా రామాయణంలో స్త్రీ పాత్రలు నన్ను వెన్నంటి వాని చరిత్ర వ్రాయించుకున్నాయి. అంతే గాక రామాయణం ప్రతి మలుపులోనూ ఒక్కొక్క స్త్రీ పాత్ర ఇంకో విధంగా కథ తిప్పుతుంది. ఉదాహరణకి మంధర మూలంగా రామ వనవాసము, శూర్యణఖ మూలంగా రావణ వధ.

సీత

వాల్మీకి మహర్షుల వారే 'సీతయా చరితం మహత్' అని అన్నారు. శ్రీరాముని 'రామం సత్య పరాక్రమ వాన్' ఒక రకంగా చూస్తే ఎంత ఆకు చాటు పిందె అయినా ఆమె చరిత్రే రామాయణమనిపిస్తుంది.

సీత అయోనిజ. తన పుట్టుకకై ఎవరినీ కష్టపెట్టలేదు. జనక రాజుర్ని ఇంట పెరిగింది. ఎంతో చిన్నతనం నుండి అందరికీ కనుపాపగా, అల్లారు ముద్దుగా పెరిగింది. చిన్నతనంలో బంతి శివధనస్సు వున్న పేటిక క్రిందకి పోతే, ఎంతో మంది వీరులు కలిసి కాని కదపలేని పేటికను, అలవోకగా ఒక చేతితో తోసి బంతి అందుకుంటుంది. ఇది చూసిన జనక రాజుర్ని, ఆ శివ ధనస్సును ఎక్కుపెట్టిన వాడే తన పుత్రికను చేపట్టగలడని ప్రకటిస్తాడు.

ఎంతోమంది వీరులు స్వయంవరానికి వచ్చి శివ ధనస్సు ఎక్కుపెట్టలేక తిరిగిపోతారు. జనకుడి యజ్ఞు చూడడానికి విశ్వామిత్రునితో వచ్చిన రాముడూ, ఆ మహర్ని ఆజ్ఞ ప్రకారం విల్లు ఎక్కుపెట్టడానికి తీస్తే అది పుటుక్కున విరిగింది. ఆ విధంగా జనక మహర్ని ప్రతిన నెరవేరి జానకి, శ్రీరాముని చెట్టుబట్టింది. వీర్యశుల్కగా పేరుగాంచింది.

అయోధ్యలో సుఖంగా కాలం గడుపుతుండగా, శ్రీరాముని పట్ట భంగం, వనవాస ప్రయాణము, నివృరుగప్పిన నిప్పులా ఉన్న సీతమ్మ గుణగణాలను బయట పడవేశాయి. రామునితో పట్టుబట్టి తాను కూడా వనవాసానికి వస్తానని, వివాహమనంగా ఇరువురు విశేష భారము వహించటమని, జ్యోతిష్కులు తాను భర్తతో కలిసి వనవాసం చేస్తుందని చెప్పారని, ఎన్నో విధాల చెప్పి వనవాసానికి వెడుతుంది. కాని వారు వనవాసంలో వాన ప్రస్థులుగానే గడుపుతారు. కొంతమంది సంసార వ్యామోహం చంపుకోలేక సీతమ్మ రాముని వెంట పడిందని అంటారు. కాని భవిష్యత్తు తెలిసిన సీత, రావణ సంహారానికే అడవికి వెళ్ళిందని కొంతమంది అంటారు. వనవాసమైనా, పురవాసమైనా రాముని తోనే జీవనమని, రాముడు లేని చోటు ఏదైనా అది నా వల్లకాదేనని సీత ఉవాచ, అరణ్యంలో కష్ట నష్టాలు ఓర్పుతో భరించిందే, కాని భర్తమీద సణగలేదు. తనకు చేతనైనంతలో భర్తకు సౌకర్యాలు చేసింది.

విపిన ప్రయాణానికి ముందు అత్త కౌసల్య తనకు స్త్రీ ధర్మాలు బోధించగా సంతసించి, వీనిని గురించి పుట్టింటిలోనే తెలుసుకున్నానని, చంద్రునకు ఛాయ దూరమైనపుడే తాను రామునకు దూరమవుతుందని చెప్పి ఓదారుస్తుంది. రామవనవాసానికి అంతఃపురం అంతా గగ్గోలు పడి విలపిస్తుంటే సీత ఒకతే నిమ్మకు నీరెత్తినట్లు ఉంది. ఎందుకంటే తనుకూడా భర్తతో అరణ్యాలకు వెళుతున్నానని. పెళ్ళికి వెళ్ళినట్లే అరణ్యాలకు రామునితో అనుగమించింది. అడవులలో ప్రకృతి సౌందర్యాలకు పులకిస్తుంది. భర్త తనని ఇక్కడికి తీసుకు రావటము వల్లనే ఇవి లభించాయని భావిస్తుంది. అత్రి, అనసూయల దీవనలు అందుకుని వారి ఆదరాభిమానాలకు చలిస్తుంది. అనసూయ సీతకు పతివ్రతా ధర్మాలు చెప్పి సుమతీ, సావిత్రి వారి సరసన సీత పేరు కూడా నిలుస్తుందని చెప్పి అంగరాగాలు, మాల్వాలూ, లేపనాలు ఇస్తుంది. అనసూయ దీవెనలకు మురిసిన సీత అది తన పతి సేవాఫలమేనని భావిస్తుంది.

భర్తకు రాక్షసులతో అకారణ వైరము, నిర్దేతుక శత్రుత్వం వద్దని చెపుతుంది. సీత క్లుప్తంగా పురుషునికి మూడు వ్యసనాలని, అసత్యాలు పలకటము, పరదారాభిగమనము, నిర్దేతుక శత్రుత్వం అని చెపుతుంది. అందులో మొదటి రెండు శ్రీరామునికి లేవని, ఇంకముందు రావని, ధర్మపత్నిగా తనకు ఆ విషయం తెలుసునని చెపుతుంది. మునివేషధారి అయి, శస్త్రాస్త్రములు పట్టుకున్నప్పుడు అకారణ వైరం ప్రాప్తిస్తుందని, దీని విషయం ఆలోచించమని నచ్చచెపుతుంది. రాముడు, ఇక్ష్వాకులకు శరణాగత రక్షణము తప్పనిదని, అది తనకు నిత్య సత్యవ్రతమని, మునులు రక్షణ కోరితే రక్షణ ఇచ్చానని అది అకారణ వైరం క్రిందకి రాదని నచ్చచెపుతాడు.

రాముని పరాక్రమం కన్నార చూసినదైనప్పటికీ, మారీచుని చావుకేక రాముని గొంతుతో విని, స్త్రీ సహజ బుద్ధితో, లక్షణుని నిందలాడి, రాముని వద్దకు పంపుతుంది. ఈలోపల సీతాపహరణ జరిగితే, రాక్షసునితో ఏన్నోవిధాల శ్రీరాముడు వచ్చు వరకు నిలవమని చెపుతుంది. తనకు వచ్చే ఆపదగాక రాముడు పొందే శోకాన్ని తలుచుకుని బాధపడుతుంది. మృగ, పక్షి, వృక్ష సంతానాన్ని తన పోబడి, రామునకు తెలుపమని కోరుతుంది. రామునకు మార్గం తెలిపే నిమిత్తం తన వంటిమీద ఉన్న ఆభరణాలను, చించిన చీర కొంగులో కట్టి, కింద తిరుగాడే కోతుల చేతులలో పడేటట్లు విసురుతుంది.

దారి పొడుగునా రావణుని శూలాల వంటి మాటలతో బాధిస్తుంది. ఆ మాటలలోనే రావణుడు తనను లంక జేరిస్తే జరిగే భవిష్యపరిణామాలు చెప్పుతుంది. తాను లంకను బూడిదరాశులుగా చేస్తానని, రావణుని శిరసుల మీద తాండవమాడి రాముని చేరుతానని చెప్పుతుంది. ఆమె కోపాగ్ని రావణుని ముందే కూలుస్తుంది.

లంకలో రావణుడు పలికే కామవికారపు మాటలు, రాక్షస స్త్రీల దుర్భాషలు సైరివిస్తుందే కాని శపించదు. రావణునికి కనిపించనట్లు ఉదరము, వక్షస్థలము దాచుకుని, గడ్డిపరకని ఉద్దేశించి మాట్లాడినట్లు, గడ్డిపరకను ముందు ఉంచుకుని రావణునికి నీతులు చెప్పుతుంది. రామనామజపము తప్ప అన్యమెరగదు.

శ్రీరామ సందేశము హనుమ మూలంగా విని, రామాంగుళీయముని కన్నార కాంచి, రావణుడిచ్చిన మాసద్యయం గడువు గురించి చెప్పి, ఒక్క మాసం మాత్రం ఆశతో గడుపుతానని చెప్పుతుంది. తిరిగి తన చూడామణి అతనికి ఇచ్చి ఆనవాలుగా పంపుతుంది. ఒకరకంగా ఇది హనుమంతునికి శక్తినివ్వటము అవుతుంది. హనుమంతుని సొంత బిడ్డవలె చూసుకుంటుంది. హనుమంతుని తోక రాక్షసులు అంటించారన్నప్పుడు, అగ్ని దేవుని హనుమంతుని పట్ల శీతలత్వం చూపమని అర్థిస్తుంది. హనుమంతుడు తిరిగి తన వద్దకు వచ్చి తన కుశలమడిగినపుడు, 'స్వామి నిన్ను చూచి రమ్మన్నారా? కాల్చిరమ్మన్నారా' అని పరిహాసమాడుతుంది.

రావణుని చంపిన తర్వాత లోకావవాద భీతితో, రాముని అనుమతితో అగ్నిపవేశం చేసి అపనింద బాపుకుంటుంది. అగ్ని అనుమతితో సీతని తిరిగి గ్రహించినా, రాముడు ఒక చాకలివాని నిందతో సీతను పరిత్యజించినా ఆగ్రహించలేదు. కుశలవులను కని, వారిని పెద్దవారిని చేసి రాముని కప్పగించి, తిరిగి రాముని చేరనొల్లక భూమిలో ప్రవేశిస్తుంది.

సీతామాత చరిత్ర అనుపమానం అద్వితీయం. దానికి సాటి వేరొకటి లేదు.

కౌసల్య

కౌసల్య దశరథుని పట్టపు రాణి. శ్రీరాముని కన్నతల్లి. ఇంతటి ప్రాముఖ్యత ఉన్న ఈమె చాలా దుఃఖభాగురాలు.

కౌసల్య కోసల దేశపు రాకుమార్తె. కాకుత్సుల కులదైవమయిన శ్రీరంగేశుని అనవరతమూ కొలిచే భక్తురాలు సపత్నీ మత్సరం ఎరుగనిది, పరుష వాక్కులు పలకనిది. ధర్మమూర్తి. పతి మనసరిగి ప్రవర్తించే ఇల్లాలు. కఠోర నియమనిష్ఠలతో జీవిత శేషాన్ని భగవంతుని పాదాల కర్పించిన భవ్యమూర్తి. సపత్నుల ద్వేషించుటగాని, భర్తసేవలో విముఖత గాని ఎరుగని పతివ్రత. పరివార జనాన్ని కూడ బిడ్డలవలె ఆదరించిన మాతృమూర్తి.

రామ పట్టాభిషేక వార్త తెలిపిన మిత్రులను కౌసల్య చిరాయువులుగా దీవించి అనేక సత్కారాలు చేసింది. శ్రీరంగేశుని ప్రార్థిస్తున్న కౌసల్యలో అలౌకిక, అవ్యక్త సౌందర్యం చూస్తాడు శ్రీరాముడు. ఆమె శ్రీరామునకు పట్టాభిషేక వార్త వినగానే రాజనీతి రహస్యాలను బోధిస్తుంది. రాజు అయిన రాముడు ప్రత్యేక ధర్మాలను అనుసరించాలని, సమయా సమయాలు మిక్కిలిగాపాటించాలని, రాజధర్మం మిక్కిలి కఠినమయినదని, భార్యా భర్తలు కాని, తల్లికొడుకులు కాని అగ్రజ సోదరులేకాని వారికన్న ప్రభుధర్మం అవశ్యకర్తవ్యమనీ చెప్పుతుంది. శ్రీరామునితో ఈ వంశం నూత్న గౌరవ మర్యాదలనుభవిస్తుందనీ చెప్పుతుంది. ఈ విధంగా కౌసల్య రాజనీతి కోవిదురాలుగా కనిపిస్తుంది.

శ్రీరాముని వనవాస వార్త విని తనను తాను అదృష్ట హీనురాలిగా భావించుకుంటుందే గానీ ఎవరినీ తప్పుపట్టదు. పేరుకు పెద్ద రాణినైనా గాని, దశరథుని ఆదరాభిమానాలన్నీ కైకమ్మకే దక్కినవనీ అదంతా తన కర్మఫలమని వాపోతుంది. రాజలోకంలో రత్నలాంటి భర్తను పొంది, అతిలోక గుణవంతుడైన కొడుకును కలిగి కూడా తనకు దుఃఖం తప్పలేదని పరితపిస్తుంది. కోడలూ, తనూ కూడ రామునితో అరణ్యాలకు వస్తామనీ అందుకు అనుమతించమనీ వేడుకుంటుంది. చివరకు రామునిచే ప్రబోధింపబడి జీవించియున్న పతిని

సతి ఎడబాయరాదని, తను ఎక్కడ ఉన్నా కౌసల్యాతనయునిగా జీవిస్తానని చెప్పగా విని దుఃఖం పోగొట్టుకుని తల్లి తల్లి కోరేది బిడ్డల క్షేమమేనని, శుభంగా పోయి, లాభంగా రమ్మని దీవిస్తుంది. రామవనవాసం క్షేమంగా గడిచేందుకు తాను భగవదర్చనా, భర్త సేవలో గడుపుతానని చెప్పుతుంది. మంగళా శాసనం చేస్తుంది.

కౌసల్య యొక్క సపత్నీ వాత్సల్యం అవధులు మీరినది. తన భర్త, కైక ఎడల మోహం చూపినా, తన తనయుడు కైక దగ్గరే ఎక్కువకాలం గడిపినా అది కైక యొక్క గుణముల ప్రభావమనీ, ఆమెను ముద్దు చెల్లెలిగా చూసిందే తప్ప తిట్టలేదు. సుమిత్ర గుణగణాలు నచ్చి ఆమెతో సాన్నిహిత్యం పెంచుకుంటుంది. పిల్లలు కలుగక ముందు, కలిగిన తర్వాత కూడా సుమంత్రుడు (మహామాత్యుడు) ఆమె పుత్రవాత్సల్యం పొందగలిగాడు.

కౌసల్య వనితా ధర్మాలెరిగిన ఆదర్శమూర్తి. విపిన ప్రయాణానికి ముందు సీతకు స్త్రీ ధర్మాలు వివరిస్తుంది. చిన్నవయసులోనే పడరాని కష్టాలు వచ్చినాయని భర్తను గాని, మామగారిని గాని నిందిచక కష్ట, సుకాలలో భర్తను దైవంగా భావించు. భర్త గౌరవమే తన గౌరవమని చెప్పుతుంది. సతీధర్మాన్ని పాటించే ఆడుదానికి త్రిభువనాలూ, సర్వశక్తులూ లోబడి ఉంటాయి. ఆదర్శ స్త్రీ రత్నాలు అయిన అనసూయ, సుమతి, సావిత్రీ వలె పేరుగాంచమని దీవిస్తుంది. పౌరుష వంతుడైన రముడు దైవోపహతుడైనా, రానున్న కాలంలో సీత అనుభవించే సౌఖ్యం, నారీ జనానికి అసూయ కారణమవుతుందనీ, ఇంక సీత స్థానం పెరుగుతుందనీ చెప్పుతుంది. భర్తకు దాసి వలె, మంత్రి వలె, భార్యవలె, భార్యవలె, చెలికాని వలె, తల్లివలె ఆయా సమయాల్లో తోడుపడాలని చెప్పుతుంది.

సీతా, రామ, లక్ష్మణులు రథమెక్కి వనవాసానికి వెడుతుండగా, మందిరం వెలుపలికి రాని మానవతి అయినా, మేరమీరిన దుఃఖంతో పాదచారిగా రథం వెంట కొంత దూరం పరుగుపెడుతుంది. దశరథుడు, రాముడు వనవాసానికి వెళ్ళిన వెంటనే, కౌసల్య ఇంటికి రాగా మొదట దుఃఖముతో పరితపించినా తరువాత సుమిత్ర మాటలతోనూ, రాముని మాటలు గుర్తురాగానూ నిబ్బరించుకుని పతికి వలసిన సేవా శుశూషలు చేస్తుంది.

దశరథుడు ఆమెని క్షమించమని అర్థిస్తాడు. తాళి గట్టిన తనను దయతో చూడమని వేడుకుంటాడు. ఆమెను నిత్య ధర్మతత్పరవని, నిత్యంలోకంలో జరిగే మంచి చెడ్డలు తెలిసిన దానివని, పతి జీవితవని, గుణవంతురాలివని కీర్తిస్తాడు. అప్పుడు కౌసల్య కాంతుని క్షమనర్థిస్తుంది. భార్యను భర్త వేడుకోవడము ధర్మవిరుద్ధమని, తనని అర్థించి, చంపవద్దని వేడుకుంటుంది. పుత్రవియోగం చేత కారుకూతలు కూశానని తన్ను క్షమించమని వేడుకుంటుంది.

శ్రీరాముడు తన తల్లిని గూర్చి లక్ష్మణునితో ఆమె పుట్టుక చేతనే దుర్బల శరీర అని, గుండె నిబ్బరం లేనిదని, సామన్య కులస్త్రీగానే జీవించిందని, పట్టపుదేవేరిననే అహం ఎరుగనిదనీ, అల్పభాగ్య, అమాయకురాలనీ చెప్పుతాడు. అపుత్రవతిగా పొందిన పరితాపం కన్నా, పుత్రవతి అయి తన మూలంగా పొందుతున్న పరితాపం ఇంకా ఎక్కువనీ అట్టి తల్లిని ఆరని మంటలో తోశానని పరితపిస్తాడు. సుమంత్రుని ద్వారా, కౌసల్య ప్రయోజకుడయిన కొడుకుని కని కూడా ప్రజాభ్యుదయం కోసం త్యాగం చేసిన ధన్యజీవి అని ఆమె హృదయౌన్నత్యానికి పోలికే లేదని, సుమిత్రమ్మ పిన్నిని చూసుకుని ధైర్యంగా ఉండమని ఆమె ఆశీర్వలం తమని వెన్నంటి ఉంటుందని, తండ్రిని యథాశక్తి సేవించమనే చెప్పి పంపుతాడు.

పతి మరణించగా ధైర్య, స్థైర్యాలు కోల్పోయినా, తిరిగి నిబ్బరం తెచ్చుకుని కాగల కార్యాలు నెరవేర్చుటకు ఆనతినిస్తుంది. భరతుడు పెద్ద తల్లికి మొక్కరాగా, మొదట అతనికి రాజ్యం నిష్కంటకంగా చేసి అతని తల్లి ఇచ్చిందని, అతని పట్టాభిషేకవరాలుగా తనని కూడా రాముని దగ్గరకి పంపమని వేడుతుంది. భరతుడు పలికిన ప్రతిజ్ఞావాక్యాలు కర్ణశూలాలకాగా, అతనిని పుత్ర సమానంగా - భావించి లేవనెత్తి గాఢంగా కౌగిలిస్తుంది. పొరపాటు క్షమించమని వేడుకుంటుంది. అరణ్యంలో సీతా, రామ, లక్ష్మణుల పాట్లు చూసి

చాలా బాధపడివారి సుఖసంతోషాలకై భగవదార్చన ముమ్మరం చేస్తుంది. రాముడు పెట్టిన గారపిండి పిండోదకాలను చూసి రాజశ్రేష్టుడయిన దశరథుడి అవి ఎలా ఆరగిస్తాడని విలపిస్తుంది.

రామ పట్టాభిషేకానంతరం కొంత కాలం సుఖపడినా, సీతమ్మ మీద అపవాదుతో ఆమెని రాముడు అడవికి పంపితే శోకిస్తూ కాలం గడుపుతుంది. లవకుశల రామాయణ గానం విని ఆమె వారు తన మనుమలేమోనని శంకిస్తుంది. మనుమలేనని తెలిసి ఆమె సంతోషం వర్ణనాతీతమయినా, సీతమ్మ అదృశ్యం తిరిగి శోకార్తులని చేస్తుంది.

కౌసల్య ఎంత దుఃఖితురాలైనా ఆమె ధీర స్వభావం, సౌజన్యత మరుపురానివి.

(ఇంకావుంది)

రామాయణంలో స్త్రీ పాత్రలు - 2

- ప్రమీలా చంద్రమోహన్

సుమిత్ర

సుమిత్ర అన్నర్థ నామధేయురాలు. అందరికీ మిత్రురాలు. మహా మంచి మనిషి. ఎవరినీ ఎందుకూ తప్పుపట్టని సాధ్యి. అందరిలో మంచిని చూచే మంచి వ్యక్తి. గుణశీలురాలు.

సుమిత్ర మగధ దేశపు రాజు కూతురు. ఈమె లక్ష్మణ, శత్రుఘ్నుల కన్నతల్లి. పుట్టింది కవలలైనా ఒక్కరూ ఆమె దగ్గర పెరగలేదు. లక్ష్మణుడు కౌసల్య దగ్గర, శత్రుఘ్నుడు, భరతుని అంటి పెట్టుకుని భరతుని మేనమామల వద్దవున్నా, బిడ్డల భాతృవాత్సల్యానికి సంతసించిందే కాని, పరితపించలేదు. ఆమె అనుక్షణం బిడ్డల అభివృద్ధిని కోరిందేగాని తనకై పరితపించలేదు. మువ్వరు రాణులలో రెండవ రాణి. పెద్ద భార్యవలె గౌరవంగాని, కైకవలె ముద్దు, ముచ్చటలు గాని ఎరుగనిదైనా, వారి ఎడల అచ్చమైన ప్రేమ చూపిందిగాని అసూయ ఎరుగదు.

కైక వరాలు కోరి రాముని వనవాసానికి పంపమని కోరినదన్నప్పుడు, అందరూ కైకను నిందలాడినా, సుమిత్ర మాత్రము ఏదో తెలియరాని దైవము ఆమెని అలా ప్రేరేపించినదన్న నిజము గ్రహిస్తుంది. ఆమె రాముని మీద నిజమయిన ప్రేమకలది. రామునితోడుగా లక్ష్మణుడు వెడతానంటే నిండు హృదయంతో ఆశీర్వదిస్తుంది. పెద్దలందరితో ఆమె మంచిదనము పొగడబడుతుంది. కైకమ్మ తన బిడ్డకయి రాముని అరణ్యాలకు పంపితే, సుమిత్రమ్మ తన బిడ్డడని రాముని కొరకు త్యాగం చేస్తోందని.

ఆమె కొడుకుని ప్రేమతో గుండెలకు హత్తుకుని నీతులు చెప్పుతుంది. లక్ష్మణుని కార్యం గురుతరమయినదని, అనురక్తితో అన్నవెంట అడవులకు పోయేవానికి దేవతలు అనుకూలిస్తారని చెప్పుతుంది. కోడలి అంతఃతపశ్చర్య పెట్టని రక్షగా కొడుకుని కాపాడుతుందని చెప్పుతుంది. తను సీతా, రామ, లక్ష్మణుల క్షేమం కోసం ఉపవాస దీక్షతో ఆ పరాశక్తిని ఆరాధిస్తానని చెప్పుతుంది. అన్న, వదినల సేవతో అప్రమత్తడవయి మెలగమని, అది సనాతన ధర్మమని, ఆ ధర్మం లక్ష్మణునిలో పరాకాష్ఠకు చేరుకుందని చెప్పుతుంది.

‘ఏది జరిగినా మన మంచికే’ అని అంటారు పెద్దలు. తెలియక దైవ దూషణము, పరుల దూషణము చేయకూడదు ఏ సమయంలోనూ ఇది మరచిపోవద్దు.

‘రామం దశరథ విద్ధి, మాంవిద్ధి జనకాత్మజాం
అయోధ్యా మటవీం, గచ్చతాత, యథాసుఖమ్?’

సీతా, రాములను తల్లితండ్రులుగా, అడవి అయోధ్యగా, వచ్చిన సుఖాలు వచ్చినట్లు అనుభవించమని చెబుతుంది. సీతాదేవిని దీర్ఘసుమంగళిగా జీవించమని దీవిస్తుంది.

ఆమె మహాయోగిని. శ్రీరాముని చేత తన పినతల్లి విరాగిణి అని అనిపించుకుంటుంది. అడుగడుగునా లక్ష్మణుని ప్రవర్తనలో ఆమె శిక్షణ గోచరిస్తుంది. అందుకే అతనిని సౌమిత్రి అన్నారు. వనవాస ప్రారంభ సమయంలో ఆమె లక్ష్మణునకు సూక్ష్మ రూపంలో కనిపించి, సీతా, రాముల సేవల అలసత్వం కూడదని, నిద్రనుపూర్తిగా విసర్జించవలసినదని, రాముడు మేల్కోని చూస్తే, నిద్రిస్తున్నట్లు కనిపించగలవనీ, వరం ఇస్తుంది. సీతా, రాముల సేవలో, అడుగడుగునా లక్ష్మణునకు సరియైన హెచ్చరికలు చేస్తూ ఉంటుంది.

కౌసల్య రాముని వనవాసానికి పంపినందుకు పతిని తూలనాడుతుంటే, ఆమెని సన్మార్గానికి తిప్పుతుంది. ఇప్పుడు పతిని దూషించటము కాదు, పతిసేవ అని హెచ్చరిస్తుంది. మనసు చెడివున్న పతిని స్వస్థుని చేయవలసిన బాధ్యత తమదేనని గుర్తుచేస్తుంది. ఇంకా కౌసల్యతో ఆమె అందరు తల్లల వంటిది కాదని, రాముడు గుణసముద్రుడు, అపరాజితుడు, పురుషోత్తముడు, అతనికోసం దుఃఖించుట పాడిగాదని, తండ్రిని సత్యవాదిని చేయు వనవాసం రామునిదని, భర్త సత్యవంతుడయితే సగం ఫలం తమకు వస్తుందని ధైర్యం చెబుతుంది.

అప్రమాద బుద్ధి లక్ష్మణుడని, ధనుర్దరుడై అన్నా, వదినల రక్షణలో ఉన్నాడని, అతన్ని మోసగించి వారి ఆపద ఘటించే శక్తి లేదని, సీత తన సతీత్వంతో భర్తకు రక్షాకవచం కలిగించటానికే అడవులకు పోయిందని చెబుతుంది. రాముడు తప్పక ధరణిని పాలిస్తాడని తను భవిష్యత్తు చూడగలనని, అచిరకాలంలో కౌసల్య, సీతా, రామ, లక్ష్మణుల ఆలింగన సౌఖ్యం పొందగలదని ఓదారుస్తుంది.

అందరినీ ఓదార్చవలసిన కౌసల్య శోకోస్తే పతి ఓర్పుకోలేడని, పతి పశ్చాత్తాపంతో వచ్చినపుడు మనం చేయవలసినది ఆయన ప్రాణరక్ష అని పునః పునః చెబుతుంది. అలా కౌసల్య అధైర్యపడినపుడల్లా ధైర్యం చెప్పి ఓదారుస్తూ ఉంటుంది. భార్యా, భర్తలయిన ఊర్మిళా, లక్ష్మణుల వియోగం చాలా చిన్న వయసులో సంభవించినా ఊర్మిళను మహాసమాధి నిమగ్నను చేస్తుంది. సుమిత్రలాంటి త్యాగమయిని చరిత్రలో కనీవినీ ఎరుగరు.

ఇలా సుమిత్ర ఒక పేరెన్నికల స్త్రీగా రామాయణంలో మనకి గోచరిస్తుంది. ఆమె యోగ శక్తి లక్ష్మణుని బాణాల్లో ప్రవేశించి, వానిని అప్రతిహతంగా చేస్తాయి.

కైక

కైక దశరథుని ముద్దుల రాణి. వయసులో చిన్నది, కాని రాజ్యతంత్రంలో నేర్పరి.

ఈమె కేకయ రాజు కుమార్తె. దశరథుని ధర్మపాలనకూ, దృఢ ఆకార మనోహారతకూ, ఆవక్రవికమానికి మెచ్చి, తల్లితండ్రులు వారించినా, వయోభేదం చూడక వరించి వివాహం చేసుకుంది. రూపభేదమే కాని ఆత్మభేదం లేకుండా ఆనంద సాగరంలో విహరింపచేసింది. దశరథుని రాక క్షణం అతిక్రమిస్తే నిలదీసి కారణం కనుక్కునేది. పేరుకి కౌసల్య పెద్దరాణి అయినా, కైక మహారాణిగా మన్ననలందింది.

శ్రీరామ పట్టాభిషేక వార్త విని కైక చాలా సృతోషించి మంధరకు మంచి బహుమతులిస్తుంది. రామయ్య తల్లితండ్రుల మాట కాదనగలడేమో కాని కైక మాటకాదనడని కైక చేతిలో పెరిగిన వాడని పొంగిపోతుంది. తనని తల్లిగా కాక గురువుగా భావిస్తాడని చెబుతుంది. కళ్ళల్లో పెంచిన వాడికి కష్టం కలిగించడం మంచిదికాదని, ఉన్నతవంశంలో పుట్టి, పవిత్రమైన, యశోభరితమైన వంశంలోమెట్టి రాణులందరిలో పేరుగాంచిన తాను ఈ పని చేయలేనని భావిస్తుంది. కాని కౌసల్య ప్రాభవం పెరగటం సహించలేదు.

మంధర దుర్భేధల ఫలితంగా రామవనవాసం, భరతుని పట్టాభిషేకం, తనకిచ్చిన వరాలుగా కోరుతుంది. రాజురాక ముందు స్వగతంలో తాను ప్రళయం సృష్టిస్తానని, రామాభిషేక సంభారం, భరతుని అభిషేకానికే మారుస్తాననీ, గోటితో కాగల పనికి గొడ్డలి ఉపయోగించిన రాజు పశ్చాత్తాపం చెందినా తాను లొంగననీ, ఈ అవమానానికి ప్రతీకారం చేసి తీరుతాననీ అనుకుంటుంది. తన శీలంతోపాటు వృద్ధి చెందిన ఆత్మశక్తిని లోక కళ్యాణానికోసం త్యాగం చేస్తాననుకుంటుంది. రాముడు అడవిలో ఉన్నా అయోధ్యలో ఉన్నా లోకాభిరాముడైనని, తనకు రామయ్యపై ద్వేషంగాని అసూయగాని లేవని, నమ్మించి ద్రోహం తలపెట్టిన రాజుపైనే కోపం అని అనుకుంటుంది. తనలో లేని క్రౌర్యం, కఠినతా ఇప్పుడు అరువు తెచ్చుకుని, అభినయించి, జయం సాధిస్తానని అనుకుంటుంది.

రాజు ఎన్నో విధాల ఆమెను అనునయించి ఆమె కోపకారణమడుగగా, అడిగి వ్యర్థురాలను కావడమంటే తన ఆత్మాభిమానానికి దెబ్బ అంటుంది. రామునిపై ఆన వేయగా తన వరాలను అడుగగా రాజు దూషిస్తాడు. వయఃపరిణామం చూడక, తల్లిదండ్రుల మాట వినక నిన్ను చేపట్టి మనోవాక్యాయ కర్మల్లో నిన్నారాధించి, తన, మనఃధనాలు నీకర్పించి సవతి మత్సరం విసర్జించి, నీ మమకార కుమారుణ్ణి పూలలో పెట్టి పూజించుట ప్రసవించిన పులిగుణమేనా అని దశరథుని నిందిస్తుంది. అన్యత దోషపంకిలుడవయిన నీ అర్థాంగిగా నేను జీవించలేనని ఏడుస్తుంది.

రాముని పిలిపించి 'నీవు తండ్రిమాట వంశగౌరవం నిలబెట్టుతానంటే ఆయన నాకు ఇచ్చిన వరాలేమిటో వివరిస్తానని' స్వకార్య సాధనకు పనికి వచ్చేటట్లు పలికి వనవాసానికేగమని చెబుతుంది. రాముని ఒప్పుదలతో సంతసిస్తుంది. రాముని వనవాస వార్తవిని ఎందరు ఆమెని దూషించినా భరిస్తుంది.

కొందరు కోరి ఆమెతో శతృత్వం పెట్టుకుని కొరివితో తల ఎవరు గోక్కుంటారు అని ఉదాసీనంగా ఊరుకుంటారు. రామునితో సైన్యం పంపమని అదనీ, ఇదనీ వృద్ధరాజు ప్రలాపిస్తుంటే చెడ్డదాన్ని ఎలాగూ చెడిన దాననే అని నార వీరలు సీతా రామలక్ష్మణులకిస్తుంది.

రాముడు వనవాసానికి పోయిన పిమ్మట దశరథుడు, ఆమెను, ఆమె కొడుకుని విడిచిపెట్టానని, ఆమెకు భర్త సేవలో వచ్చే ఫలం రాదని అంటే కైక దశరథునితో అన్నమాటలు ఇవి. రాజు ఇలా నిషేధించడము రెండవవారి అని, దీనికి తను ఏమీ విచారపడటం లేదని, తనకు దశరథుని ప్రాణరక్షణ వలన వచ్చే ఫలం, అతన్ని నరక కూపాన్నించి తప్పించిన ఫలముచాలని, తన ఆత్మధర్మమే తనకు సాక్షి అని శ్రుతి ధర్మమే ఆచరణీయమని, దశరథుడు తన్ను త్యజించినా తాను అతనిని త్యజించలేదని, దశరథుడు అతి సంసారలంపటుడని, అతని మనోలోకాన్ని తాను క్షాళనం చేసిందని, అతనికి ఉత్తమలోకాలు కలిపించానని చెబుతుంది. తనమూలంగా అడివికి పోయిన రాముడు జగదాభిరాముడుగా వస్తాడని చెబుతుంది. దశరథుడు అనతగిన వాడని తాను పడగినదాన్నని ఇందులో దోషాదోషాలు అతనికే వదిలివేస్తున్నానని చెబుతుంది.

భరతుని రాకతో పరమానందం పొంది కుశల ప్రశ్నలు వేస్తుంది. భరతుడు సమాధానపడక వివరంగా తెలుసుకుని తల్లిని దూషిస్తాడు. తను రాజ్యమడిగానా అన్న ప్రశ్నకు చిన్నప్పుడు పాలు అడిగావనే ఇచ్చానా అన్న బదులు ఇస్తుంది. భరతుడు దూషిస్తూవుంటే ఉసూరుమంటుంది.

కైక రాజనీతి విశారద. రాజుకు రాచకార్యాలలో సలహా సహకారాలందిస్తూ ఉండేది. రణతంత్రమర్మజ్ఞు పూర్వం శంబరాసురుడు దేవతల మీదికి దండెత్తివస్తే దేవతల సహాయార్థం దశరథుడు వెడితే, దశరథునికి తోడుగా కైక కూడా వెడుతుంది. సమర సమయంలో సాయపడినందుకు ప్రతిఫలంగా రెండు వరాలు పొందుతుంది. ఆ వరాలే శ్రీరామ వనవాసానికి బీజమయాయి. విశ్వామిత్రుడు, శ్రీరాముని మారీచ సుబాహుల మీదకి పంపమనగా, రాముని బదులు తానే వస్తానంటుంది. శ్రీరాముడు మొదట విల్లు పట్టడము ఆమె దగ్గరే నేర్చుకున్నాడు. ఆమెకు శ్రీరాముడు ప్రేమ పుత్రుడు. భరతుడు దగ్గర లేకున్నా, రామునిలో భరతుని చూచుకుంటుంది.

శ్రీరామవనవాసం ఆమె కోరడానికి కారణము దేవతలచైదము, దశరథుని దుశ్చింత. ఆమెకు మొదటే చెప్పివుంటే ఇంతరాధ్ధాంతము జరిగేది కాదు.

ఆమె రాణులందరిలోకి మేలుబంతి, సౌందర్యరసాధి దేవత.

ఊర్మిళ

ఊర్మిళ జనకుని కూతురు. లక్ష్మణుని పత్ని. ఆమెకు రామాయణంలో ఏ ప్రాత్ర ఉంది? ఊర్మిళ అన్నపేరు తప్ప - అని చాలామందికి అనుమానం వస్తుంది. అది ఒకవిధంగా నిజమయినప్పటికీ రామాయణం కొంచెం లోతుగా చదివిన వారికి ఆమె ప్రాత్రగోచరిస్తుంది.

సీతా, రాములు వనవాసం వెళ్ళేటప్పుడు లక్ష్మణుడు తల్లి అనుమతితో వారిని అనుసరిస్తాడు. ఊర్మిళ కూడా వీరితో వనవాసానికి వెడితే లక్ష్మణుని లక్ష్యం బహుముఖీనమవుతుంది అని ఆమెని నిషేధిస్తాడు. మరి ఆమె ఏం చేయాలి? ఇక్కడ కూడా రెండు విధాల చెప్పతారు.

జానపదులు 'ఊర్మిళ నిద్ర' అని జానపదగీతంలో ఆమె ఈ పదునాలుగేళ్ళు దీర్ఘనిద్రలో ఉందని, బాహ్యస్పృహ లేదని, లక్ష్మణుడు వచ్చిలేపితే ఎవరో పరపురుషుడు అనుకుంటుందనీ రకరకాల కవిత్వాలు కడుతారు.

నాగరీకులు ఆమె మహాతపస్సమాధిలో భర్త, బావ, అక్కల క్షేమం కోరిందని, లక్ష్మణునకు అత్యంత కోపం వచ్చే సమయంలో, సూక్ష్మరూపంలో ఆమె అతనిని అనునయించేదని ఆమె అంతఃతపశ్చర్యయే లక్షణుని కాపాడిందని చెప్పతారు. నిద్రావస్తో, లేక తపఃశ్చర్యో ఆమె బాహ్యస్పృతిలో లేదన్నది నిశ్చయము. అలా పదునాలుగేండ్లు గడిపి లక్ష్మణుని రాకకు ఒక యుగముగా గడిపిన ఆమెని లక్ష్మణుడు వచ్చిన వెంటనే ఆదరించక, అన్నగారి అనుమతిగొని, తరువాత ఎప్పుడో ఆదరించినా సైరించిన అభిమానవతి.

ఆమె వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయాలు పొల్లుపోనివని రాణివాసంలో అందరి అభిప్రాయం. సత్యమేపలికే ఆమె. అందరి మనోభిప్రాయాలు తెలుసుకుని ఆవిధంగా తన నడతను మలుచుకుంది. మహాతపశ్శాలి. పొల్లు మాటలు పలకనిది. స్నేహ ప్రాతురాలు.

(ఇంకావుంది)

రామాయణంలో స్త్రీ పాత్రలు - 3

- ప్రమీలా చంద్రమోహన్

అహల్య

అహల్య అపురూప సౌందర్యరాశి. బ్రహ్మ మానస పుత్రిక. ఆమెని సురా, సురులు అందరూ కోరుకున్నాగాని బ్రహ్మ ఆమెకు ఎవరూ తగరని ఇవ్వలేదు.

ఇంద్రుడు ఆమెపై మోహం పెంచుకుని ఆమెని బలత్కారంగా అయినా పొందాలని అనుకుంటుండగా బ్రహ్మ అది గ్రహించి ఆమెని ఒక్క గౌతమ మహర్షి మాత్రమే కాపాడగలడని భావించి ఆయనకు ఇల్లాలిగా చేశాడు. గౌతమ మహర్షికి సాటి చతుర్ముఖుడు మాత్రమే.

గౌతముని తపఃశక్తికి వెరచి ఇంద్రుడు కొన్నేళ్ళపాటు దూరంగానే ఉన్నాడు. అహల్య కూడా గౌతముని పతిగా భావించి, పతివ్రతా ధర్మాలు నెరవేర్చేది. ఇల్లాలిగా, మాతృమూర్తిగా తన ధర్మం పరిపూర్తిగా నిర్వహించేది. ఇలా కొంతకాలం గడిచింది.

ఇంద్రుడు అహల్యను మరిచిపోలేక ఒకనాడు అర్ధరాత్రి సమయంలో కోడిపుంజువలె కూత వినిపించి గౌతముని ప్రాతఃకాల విధులకు ప్రేరేపించాడు. గౌతముడు స్నానార్ధం సమీపనదీ తీరానికి వెళ్ళగా సమయం చూసుకుని గౌతముని వేషం ధరించి అహల్య దగ్గరకి వెళ్ళి శృంగారం కోరాడు. అహల్య వచ్చిన వాడు సురరాజుని తన పతివ్రతా ధర్మంతో తెలుసుకుని కూడా ఏదో తెలియరాని బలహీనతతో లొంగింది. ఇంద్రుడు వెడలిపోయే సమయంలో వచ్చిన గౌతముడు వారి నిద్దరినీ శాపాలకి గురిచేస్తాడు. అహల్యను 'రామ పాదం సోకేత వరకు రాయి కమ్మనీ', ఇంద్రుని 'అంద విహీనుడవు కమ్మని'.

అహల్య తీవ్ర పశ్చాత్తాపం చెందినా గౌతముడు తన శాపానికి తిరుగులేదని హిమాలయాలకు వెడలిపోతాడు. ఈ శాపం తెలిసిన విశ్వామిత్రుడు రాముని తన యాగ పరిపూర్తియైన తర్వాత మిథిలకు తీసుకుని వెడుతూ, గౌతమాశ్రమ ప్రాంతానికి తీసుకువచ్చి అహల్య శాప విమోచనం చేయిస్తాడు.

అహల్య ఒక పుణ్యమూర్తి కాని ఎదో ఒక బలహీన క్షణంలో తప్పుచేస్తుంది. ఆ తప్పుకు తీవ్ర పరితాపం చెందుతుంది. రాయినుంచి మానవాకారం వచ్చిందంటే పాపం పోయింది. అంతేకాక రాముని అర్పించిందంటే ఎంతో పుణ్యఫలం కలిగినదయింది. ఏది ఏమయినా ఆమెది ఒక మరపురాని పాత్ర.

మంధర

మంధర లేకపోతే రామాయణమే లేదు. మంధర ఎక్కడ పుట్టిందో, ఎవరికి పుట్టిందో, ఎలా కాశి నగరం చేరిందో ఆమెకే తెలియదు తెలివి వచ్చేసరికి రాజుగారింట్లో దాసిగా ఉంది. లోకంతో పాటిదిగాకపోయినా, అందమూ, చందమూ, అచ్చటూ, ముచ్చటూ

లేకపోయినా, మరుగుజ్జుదయినా, అష్టవంకర్లదయినా కైకకు అరణపు దాసి. ఆ విధంగా వాళ్ళు పీడ వదల్చుకున్నారని మంధర అనుకుంటుంది.

మంధర రాముని పట్టాభిషేకం ముందు స్వగతంలో కైక మంచిగుణాలు తలపోస్తుంది. చిన్నప్పటి నుంచి ఎత్తుకు పెంచానని కైకమ్మకు విశ్వాసం ఉందని, ఎవరి మాటైనా తోసిస్తుందేమో గాని తనమాట కాదనదని, తనేమన్నా అన్నా నొచ్చుకోదని అనుకుంటుంది. తన చెడ్డ గుణాలు కూడా తనే చెప్పుకుంటుంది. తన నోరు చెడ్డదని, కోపం ఎక్కువని, అసూయ ఎక్కువని, కైకమ్మ తప్ప ఎవరూ పచ్చగా ఉన్నా తను ఓర్వలేననీ అనుకుంటుంది. ఇంత దౌర్భాగ్యురాలి బుద్ధిలేక బ్రహ్మాదేవుడు సృష్టించాడనే 'ఆకుంకయ్యకు పూజా పురస్కారాలు లేకపోయాయని' పరిహాసంగా అనుకుంటుంది. కైకకు తన పట్ల అధిక వాత్సల్యమని తను ఎంత కురూపి అయినా, నోటి తొందరకలదైనా తనకు ఎన్నో తినుబండారాలు తినిపిస్తుందని, ఎన్నో చీరలు ఇస్తుందనీ ఆమె కడుపు చల్లని తల్లనీ తలపోస్తుంది.

ఇంతలో వీధిలో గోల విని అటుగా పోతున్న పెద్దరాణి దాసిని పిల్చి ఏమిటా సందడి అని అడిగి శ్రీరామ పట్టాభిషేకమని విని అది జరగని పని అని నగరమంతా శ్మశానంలాగా మారుస్తానని, ఆవేశంతో చిందులువేసే ప్రజల చేత కన్నీరు కార్చిస్తాననీ, కడుపు శోకం ఎరుగని కౌసల్య కడుపులో మంటపెడుతాననీ, ముసలి రాజు మూరెడు గడ్డం బారెడుగా సాగదీస్తాననీ, కడుపు చూపుతూ సవతుల్ని కైకమ్మ పాదాలపై పడేటట్లు చేస్తాననీ, తన్ను చిన్న చూపు చూస్తున్న దాసీలను ముక్కు తాళ్ళు పోసి వీధుల్లో ఈడ్చిస్తాననీ భయంకర ప్రతిజ్ఞలు పలికి కైకేయీ మందిరానికి కదులుతుంది.

అక్కడ ఎంతో పెద్దగా శోకాలు పెడుతూ రామయ్యకు పట్టాభిషేకమని చెప్పగా మొదట కైక సంతోషిస్తుంది. ఆమెకు రకరకాలుగా మంధర దుర్బోధలు చేస్తుంది. మొదట రాజమాత గౌరవం దక్కదనీ, తరువాత భరతునికి రాజ్యం దక్కదనీ, పిన్నలు అతన్ని అనుసరించి ఉండుంటే ధర్మమనీ కైక చెబుతుంది. అప్పుడు మంధర వివాహ సమయంలో రాజు కైక కొడుకుకి రాజ్యమిస్తానన్నాడని, కైకకు రెండువరాలు రాజు ఇచ్చాడనీ ఒకటి భరతుని పట్టాభిషేకం రెండు రాముడికి పదునాలుగేళ్ళు వనవాసం అడగమనీ, దశరథుని సత్యవాక్యపరిపాలనా దక్షుని చేయమనీ చెబుతుంది. ఇది ధర్మాత్మిక్రమణ అవదనీ చెబుతుంది. ఇది ఒక రకంగా దేవతల ప్రమేయంతో జరిగినా, మంధర దుర్బోధల ఫలితమేనన్నట్లుగా రామవనవాసం చరిత్రలో నిలిచిపోతుంది.

మంధర తనగురించి తనే చెప్పుకున్నట్లు అసూయాగ్రస్థురాలు. కైకమ్మకు తప్ప ఎవరికీ మంచి జరగరాదనే కోరిక కలది. కైక మీద విపరీత వాత్సల్యంగలది.

శూర్పణఖ

చరిత్రలో చుప్పనాతిగా పేరు గాంచినది. రామాయణంలో ఒక ముఖ్యమైన మలుపు దగ్గర కనిపిస్తుంది శూర్పణఖ రాముని చూచి వరించకపోతే రాముడు సుఖంగా వనవాసం ముగించుకుని అయోధ్య చేరేవాడు. అలాకాక శూర్పణఖ చూడటము మూలంగాను ఆమె ప్రమేయము మూలంగానూ రామునకు అఖిల దానవులను నిర్మూలిమే అవసరం వచ్చింది.

శూర్పణఖ లంకా నగరాన్నేలే రావణ సహోదరి. జనస్థానంలో ఖర, దూషణులనే సోదరులతో ఉంటుంది. ఆమె విధవ అయినా పంచవటీ సీమలో తిరుగాడుతున్న శ్రీరాముని చూచి మనసు చలిస్తుంది. 'పుంసాం మోహనరూపాయ' అనే విధంగా ఉన్న రాముని చూచి మనసు చలిస్తుంది. 'పుంసాం మోహనరూపాయ' అనే విధంగా ఉన్న రాముని చూచి కామభావం తలకెక్కగా ఆయన దగ్గరికేగి ఋషి రూపధారణ, శస్త్రాస్త్రముల సాంగత్యము ఏమని, వారెవరో నిజము చెప్పమని అడుగుతుంది. ఇది దానవ సంచార యోగ్యమైన ప్రదేశమని, మానవుడైన వాడు ఇక్కడ ప్రవేశించడని చెబుతుంది.

రాముడు తమ చరిత్ర వివరింపగా విని, తన చరిత్ర అడుగగా తాను తాపస శ్రేష్ఠుడయిన విశ్రవసుని పుత్రికనని, రావణ, కుంభకర్ణ, విభీషణ, ఖర, దూషణులు తన తోబుట్టులని చెబుతుంది. తాము పక్కనే జనస్థానంలో ఉంటామని, తానేం చేసినా తనసోదరులు హర్షిస్తారని, తనవాళ్ళలో రాముడంత అందగాళ్ళు లేరని, తానే రూపమయినా ధరించగలిగిన శక్తి శాలినని, తన్ను వరించమని ప్రాధేయపడుతుంది.

తనను తేలికగా భావించవద్దని, అమానుష శక్తులు కలదానినని, ఆమెయ బలాన్వితనని, తానే అతనికి తగ్గ భార్యనని ప్రాధేయపడుతుంది. అంతేగాక అతని భార్యపేరు, మనిషి కూడా చాలా రోతగా ఉందని చెబుతుంది. రాముడూ ఆమెను వదల్చుకోదలచి లక్ష్మణుని చేరబొమ్మన్నాడు. కామోద్రేకం తలకెక్కిన ఆమె లక్ష్మణుని తన్ను వరించమని నిర్భందిస్తుంది. లక్ష్మణుడు కూడా అంగీకరించకపోతే, సీతను మింగుతానని దగ్గరకు వస్తే, ఆడది కనుక చంపక, లక్ష్మణుడు ఆమె ముక్కు చెవులు కోసి పంపేస్తాడు.

ఆగ్రహవేశురాలయిన శూర్పణఖ, సీత అందచందాలు ఖరుని ముందు పొగడి అతనిని యుద్ధసంసిద్ధుణ్ణి చేస్తుంది. మూడుగడియల కాలంలో ఖర, దూషణాదులు పథ్నాలుగువేల సైన్యంతో రామునితో ఎక్కటి పోరులోచావగా, అంతటితో విడవక లంక ప్రవేశించి రావణుని నిండు సభలో బాలుడవని, దుర్మదుడవని, కామభోగాలతో నివసించే వాడివని చారులను పెట్టుకోని పిసినారివని రకరకాల నిందించి ఆగ్రహం తెప్పించుతుంది. ఖర, ధూషణాదులు వధ్యులైనారని చెబుతుంది. వివరంగా వినిపించమంటే రాముని చరిత్ర, అతని పరాక్రమం చెప్పి, అతనిని ఓడించాలంటే సీతా సౌందర్య వర్ణన రావణుని చెవులకి ఇంపుగా ఉండేటట్లు చేస్తుంది. ఎలాగైనా రాముని సాధించాలనే కాని తనవారికి చేటు వస్తుందనే ఆలోచన చేయదు.

ఈ విధంగా చరిత్రలో శూర్పణఖ చుప్పనాతిగా మిగిలిపోయింది.

శబరి

శబరి గురించి కబంధుడు 'చిరంజీవినీ, శ్రమనీ మణి, ధర్మచరిత్రా, తపోరాశి' అని వర్ణిస్తాడు. రాముణ్ణి ఆమెకు దర్శనం ఇయ్యమని కోరుతాడు.

శబరి మహా భక్తాగ్రేసరురాలు. వృద్ధ, తపోమూర్తి. భక్తులు భగవంతుణ్ణి దర్శించేందుకు ఎంతో శ్రమ పడతారు. భగవంతుడే భక్తుని దగ్గరకు రావటము శబరి, రాముల చరిత్రలో చూస్తాము. పంపా సరోవరానికి పడమర దిశగా శబరి ఆశ్రమం ఉంది. ఆ ఆశ్రమం వాతావరణం రాముని శోకాన్ని, శ్రమని తగ్గిస్తుంది. శబరి రాముడు చూచేటప్పటికి పండి, ఎండి రాలిన ఒగుడాకు వలె ఉంది. రామ, లక్ష్మణులకు నమస్కరించి ఆర్ఘ్యం, పాద్యం, ఆసనం సమర్పించింది. రామునిచే అడగబడిన కుశల ప్రశ్నలు, ఆమె గురించిన పొగడ్డలు ఆమెను సంతోషురాలని చేస్తాయి.

ఆమె రాముని భక్తవాత్సల్యాన్ని పదే, పదే పొగడి, ఆమె దాచి ఉంచిన ఫలాలను రుచిచూచి మరీ అందిస్తుంది. ఆమె రాముని దగ్గరకు రాలేని వృద్ధ అనీ, అందుకే, రాముడే ఆమె వద్దకు వచ్చాడని మురిసిపోతుంది. 'అసలే ఆనదు ఈ చూపు, ఆ పై ఈ కన్నీరు' ఎలా నిన్ను చూచేదయా అని ప్రశ్నిస్తుంది. చెట్టునడిగి, కొమ్మనడిగి, పిట్టనడిగి, ఏరునడిగి ఫల, పుష్ప, తోయాలను అమర్చానని చెబుతుంది.

రాముడు మాతంగాశ్రమపు వింతలనడిగితే ఆ తపోవనాన్ని, మంత్రశక్తితో కల్పించిన తీర్థాలను, అగ్నికార్యం చేసే వేదిని చూపి, ఆయన చివరి దశలో స్నానార్థం చింతన చేస్తుంటే సప్తసాగరాలు ఏడుపాయలుగా చనుదెంచిన వైనాన్ని చెబుతుంది.

చివరకు శ్రీరాముని అనుజ్ఞ తీసుకుని గురుసన్నిధానానికి చేరుతుంది. శ్రీరాముని సుగ్రీవునితో మైత్రి చేయమని, సీతావార్తలకి అది రావబాట అని, ఆ పరిసర ప్రాంతాలలోనే సుగ్రీవుని కలుస్తావని చెబుతుంది.

శబరి దేహత్యాగానంతరము కూడా శబరీ నదిగా ప్రాణకోటి మన్ననలందుకుంటోంది.

తార

తార గుణోదార, నీతి కళాధార, నఖరచిర విజిత తార. వాలికి ప్రియదార. సుషేణుని గారాల కూతురు. సూక్ష్మార్థ నిశ్చయ నిష్ఠితాత్మ. ఔత్సాహిక జ్ఞానంలో పండితురాలు ఆమె రాజనీతి విశారద. సర్వశాస్త్ర మర్మజ్ఞ సాధ్వీ లోక పూజనీయ.

వాలి, సుగ్రీవుల ఆఖరి పోరు ముందు, ప్రళయ మూర్తియై పోరుకు పోయే విభుని వారిస్తుంది. అది నిశా సమయమని, పోరుకు అనుకూలంకాదని చెప్పమంటుంది. అంతేగాక అంతకు ముందే ఘోరమయిన దెబ్బలు తిని పోయిన సుగ్రీవుడు తిరిగి పోరుకు వచ్చుటకు కారణముందని, తాను వేగులచే, అంగదునిచే సేకరించిన వార్తల ప్రకారం రామ, లక్ష్మణులు అతనికి తోడ్పాటుగా ఉన్నారని చెబుతుంది. వారిని గురించి వారు విశ్వామిత్రుని శిష్యులని, సమర దుర్జయులని వారితో పోరుట మంచిది కాదని చెబుతుంది. విషయం తెలిసి విషాన్నభక్షణం చేయటం వివేకం కాదని, వాలి నేరాలెత్తి అతనికి నీతులు బోధించటంలేదని, కేవలం తమ మనుగడకోసమే చెబుతున్నానని చెబుతుంది. తమ్మునితో వైరంమాని అతనికి యువరాజు పట్టంగట్టి భార్యనతనికి ఇవ్వమని నచ్చచెబుతుంది. ప్రాణేశ్వరి ప్రార్థన ఆలకించమని పరి పరి విధాల కోరుతుంది. భర్త వినక యుద్ధభూమి కేగుతుంటే భర్తకు ప్రదక్షిణం చేసి, ఇంద్రస్థవం, మంగళశాసనం చేస్తుంది. వాలివధ విని కిష్కింధ వదిలి భర్తపడిన ప్రదేశానికి చేరబోవు తారను కప్పులు అడ్డగించి, అంగదునకు పట్టాభిషేకం చేయమని, సింహద్వారాలు మూయించమని చెప్పబోతారు. వారిని తిట్టి, వాలిని చేరి మిక్కిలిగా దుఃఖిస్తుంది. ఆమె శోకం మిన్ను, మన్ను ముట్టగా హనుమంతుడు ఆమెను చేరవచ్చి, వాలి వీర మరణం చెందాడని, శోకింపపనిలేదని, శోకిస్తే తనకోసమే శోకించాలని, జీవప్రతిక అయిన తార సహగమనానికి అనర్హురాలిని చెబుతాడు. ఆమె వంటి విదుషీమణికి ఈ సంగతి తెలియనిది కాదని చెబుతాడు. తార ఆంజనేయుని ప్రాజ్ఞుడని, అతని జన్మ వృత్తాంతము తనకి తెలుసని, అతని మాట వినజాలననీ, సహగమనమే తనధ్యేయమని పతి వినబ్రతుకు వద్దకు చెబుతుంది.

వాలి మరణించే ముందు సుగ్రీవునికి తారగురించి చెప్పి ఆమె వలదన్న పని ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ చేయవద్దంటాడు. రాముని చూచి తార భర్తను చంపిన శరంతోటే తనను కూడా చంపమంటుంది. రాముడూ ఆమెను ఓదారుస్తూ భర్త వీరుడు కావాలనే కోర్కెలో కూడ విధవత్వం ఇమిడి ఉందని, తన పతిని రాముడు అధర్మంగా చంపాననే భావం ఆమెలో ఇమిడి ఉందని, సహగమనం చేయలేక, బిడ్డపై మమకారం తెంపుకోలేక ఆమె ఉందని తెలుపుతాడు. సుగ్రీవుడు రాజయే సమయంలో అంగదుడు యువరాజు అవుతాడని ఊరడిల్లమని నచ్చచెబుతాడు.

ఆగ్రహంతో వచ్చిన లక్ష్మణుని సమాధానింప తారనే సుగ్రీవుడు పంపుతాడు తార లక్ష్మణునిలో రాముని కూడ దర్శిస్తుంది. లక్ష్మణునిలో అన్నగా ఉన్న రాముడెవరో తమ్ముడిగా భావించిన రామునిలో లక్ష్మణుడెవరో అవగతం చేసుకుంటుంది. పని పక్యం చెడిన స్థితిలో ఉందని గ్రహిస్తుంది. మైత్రీ భంగం కాకుండా, ప్రమాదం రాకుండా, ఉభయ పక్షక్షేమంకోరి తార లక్ష్మణునితో సమంగా మాటలు చెప్పి, తామంతా మిత్ర సతులమని, అన్యులంకామని అంతఃపురంలోకి రావలసిందిగా పలుకుతుంది సౌమిత్రిని కోపం మాని తనమాటలు వినాలని రాఘవులు శరణాగత రక్షణులని, అందుకు రవి పుత్రుడే సాక్షి అని అతనికి భార్య, పుత్రులుకాని, రాజ్యంగాని లోక సామాన్య ప్రీతి పాత్రులుగాని, రామకార్యం కంటే అధికం కాదని చెబుతుంది. కప్పులకు సుగ్రీవుడు వార్తపంపాడని, రావణుని బలం సామాన్యంకాదని, అది తనకు వాలి చెప్పాడని, తోడులేక రావణుని చెనక సాధ్యంకాదని అందుకోసమే సుగ్రీవుడు ఆగాడని చెబుతుంది.

అలా తార రాజనీతి విశిష్టమైనది. ఆమె ఒక విలక్షణమైన స్త్రీ. వాలి, సుగ్రీవులిద్దరినీ కూడా ఆమె పతి భావనతోనే సేవిస్తుంది.

త్రిజట

త్రిజట సీతాదేవికి కాపున్న రాక్షస స్త్రీలలో ఒకతె ఆమె స్వభావం మంచిది.

రావణుడు సీతకు మాసద్వయం గడువు విధించి బెదరించి వెళ్ళిపోయాక రాక్షస స్త్రీలు పలువిధాలు సీతను బాధిస్తారు. సీత రాక్షస స్త్రీలకు కఠినంగా ప్రత్యుత్తరమిచ్చి ఆత్మహత్య చేసుకుంటానని రాక్షస స్త్రీలకి వారి యజమానితో మాటపడకుండా చేస్తానని చెప్పుతుంది.

ఈ మాటలు విన్న దైత్యాంగనలు కొంత మంది పంక్తి ముఖునితో చెప్పటానికి పోగా మరికొందరు ఆమె మాంసం ఆరగిస్తామని కేకలు వేయసాగారు. అప్పుడు త్రిజట వారిని అదలించి దురుసుతనం చాలించమని, తనకు ఎన్నడూ రాని పీడకల వచ్చిందని, తనకు కలవస్తే తప్పక జరుగుతుందనీ చెప్పుతుంది. ఆ కలను వివరించమంటే అసుర సంతానానికి ఆయుష్కాలం సమీపించిందని సీతాపతికే జయమని, దానవ భర్తకు మరణం తథ్యమని చెప్పుతుంది. సీతను లంకకు తెచ్చినప్పటి నుంచీ అరిష్టాలు కలుగుతున్నాయనీ చెప్పుతుంది.

కలలో ఏనుగు దంతాలతో అమర్చిన పల్లకిలో, హంస సహస్రం ఆకాశ మార్గంలో కొనిరాగా రామలక్ష్మణులు పుష్పమాలాంకృతులై వచ్చారని, సీత తెల్లని జలతారు వలిపాలు ధరించి రామ, లక్ష్మణులను చేరిందని చెప్పుతుంది అలాగే సర్వ శుభలక్షణాలు కలిగిన ఏనుగుపై, పుష్పకంపై వారు విహరింపగా చూశానని చెప్పుతుంది. ఒక్క విభీషణుడు తప్ప తమ వారందరూ సర్వ అశుభ లక్షణాలతో యమపురికేగినట్లు కలగాంచానని చెప్పుతుంది. ప్రభువు ఒడలినిండా నూనెపూసుకుని, నూనె త్రాగుతూ, ఉన్నత్తుడై ఒక ఆడభూతం చేత లాగబడ్డాడని యువ ప్రభువు కుంభకర్ణుడూ, రాక్షసేశ్వర సుతులూ నూనె కొప్పరలో పడుట చూశానని చెప్పుతుంది. త్రిజటను మిగతా రాక్షసులు దూషిస్తారు మమ్మల్ని భయపెట్టేందుకే ఇలా చెప్పుతున్నావని అంటారు.

త్రిజట వారిని నిందించి రాముడు నాకేమన్నా కొడుకా? సీత నాకేమన్నా కూతురా? ఈ స్వప్నం ఇంకా వుంది మీకంటే తెలివికలదానినని మీరే అంటారుకదా! మీరు వద్దంటే మానేస్తానని అంటుంది. తిరిగి వాళ్ళచేత బతిమాలించుకుని ఒక కోతి రాముని బంటని అది వచ్చి లంకాదహనం చేసిందని చెప్పుతుంది. ఇంక మీరు దుర్జనత్వం మానండి. ఆ తల్లి పాదాలపై వేడుకోండి ఆమె రాముని పొందటం తథ్యం. ఆ సమయంలో మనం చేసిన చెడు కార్యాలకు రామునిచే శిక్ష పడకుండా ఈమె ఒకతే తప్పించగలదని చెప్పుతుంది. ఈ మాటలు చెప్పుతుంటే సీత వామనేతం, వామభుజం అదిరి శుభం చూపిస్తుంది. త్రిజట ఆ లక్షణాలు ఎరిగినది కావున తోడి రాక్షస స్త్రీలను దూరంగా తీసుకుని పోతుంది.

ఈ త్రిజట స్వప్నము, మళ్ళా రామలక్ష్మణుల మూర్ఖాగస్థులుగా చూసినా, ఆమె మంచి మాటలు సీతని ఓదారుస్తాయి. దక్షిణలేని తాంబూలం ఎవరు ఎవరికి ఇచ్చినా త్రిజటకే ఆ ఫలం చేరేలాగా సీతమ్మ వరమిస్తుంది.

(సమాప్తం)

శ్రీమతి ప్రమీలా చంద్రమోహన్ గారు , ఎమెస్కో పబ్లికేషన్స్

స్థాపకులు శ్రీ ఎమ్.ఎన్. రావు గారి పెద్దకుమార్తె.

భర్త , రిటైర్డ్ ప్రొఫెసర్, శ్రీ చంద్రమోహన్ గారితో తిరుపతిలో నివాసం.